

มูลบทบรรพกิจ

ราชบัณฑิตยสถาน อักษรประโยค สังโยคพิธาน
ไวพจน์พิธานต์ พิศาลการันต์

แบบสอนหนังสือไทย

ของ

พระยาตรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

โรงม่านยาสู่ข กระบวรวงการตลิ่ง

จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลตรี หลวงชำนาญการยุทธศาสตร์ (เชย ร่มเย็น)

ณ สำนักหลวง วัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๑

คำนำ

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ (เชย รมชะนั้นันท์) ผู้เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงงานยาสูบ กำหนดงานวันที่ ๑๖ เดือนมกราคม ๒๕๐๑ ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส พลตรี เล็ก สงวนชาติศรีไกร ผู้อำนวยการโรงงานยาสูบในปัจจุบัน ได้แจ้งมายังหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ว่าโรงงานยาสูบร่วมกับเจ้าภาพประสงค์จะขออนุญาตจัดพิมพ์แบบเรียนภาษาไทยที่ใช้กันในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือหนังสือมูลบทบรรพกิจ วรรณคดีกร อักษรประโยค สังโยคพิธานไวพจน์พิจารณ์^(๑) และพิศาลการนต์ ซึ่งพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เรียบเรียงขึ้น

มูลบทบรรพกิจ วรรณคดีกร อักษรประโยค สังโยคพิธานไวพจน์พิจารณ์ และพิศาลการนต์ ทั้งหมดนี้ ว่าด้วยวิธีใช้ตัวอักษรพยัญชนะ สระ เสียงสงค้ำ การผัน การประสมอักษร และตัวสกคการนต์ เฉพาะมูลบทบรรพกิจ สันนิษฐานว่า จะได้เข้ามาจากหนังสือขนตามฉนวนว่าด้วยระเบียบของภาษา ซึ่งพระศรีมโหสถแต่งไว้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่คงจะนำมาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะแก่กาลสมัย และนอกจากนยงแทรกเรื่อง กาพย์พระไชยสุริยา ซึ่งสุนทรภู่แต่งในรัชกาลที่ ๓ เข้าไว้ด้วย ทั้งนี้เข้าใจว่า พระยาศรีสุนทรโวหารคงจะเห็นว่า กาพย์พระไชยสุริยาเป็นบทประพันธ์ที่ไพเราะอ่านเข้าใจง่ายและเป็นคติ จึงนำมาบรรจุไว้ในมูลบทบรรพกิจเป็นตอนๆ ไป ตั้งแต่แม่ ก. กา จนจบแม่เกย

(๑) ไวพจน์พิจารณ์นับเป็นเรื่องเดียวกับสังโยคพิธาน

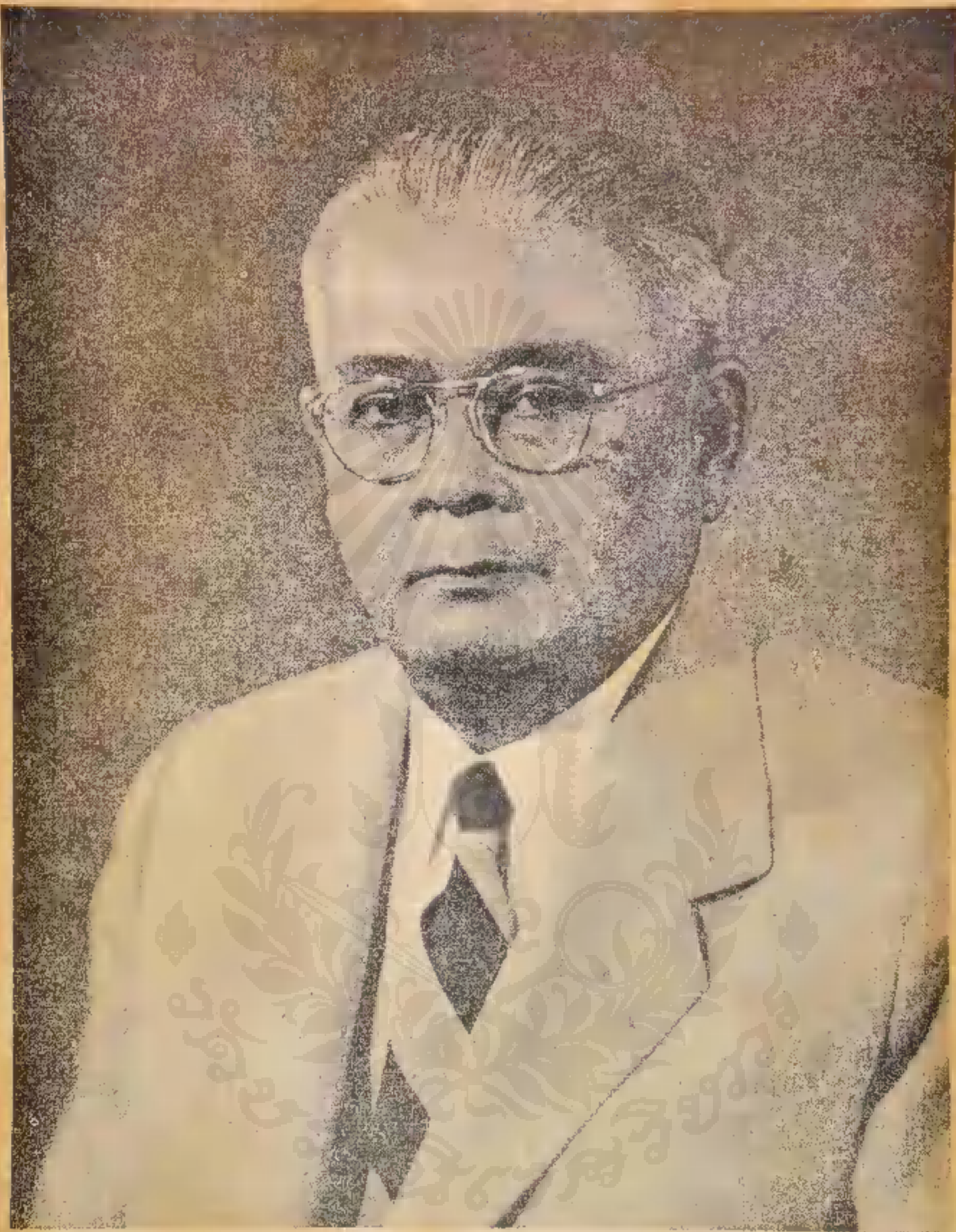
หนังสือชุดนี้เห็นว่า มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การศึกษาของชาติ
ด้วยเป็นแบบฝึกหัดอ่านเบื้องต้นของกุลบุตร กุลธิดา ในสมัย ๘๐ กว่า
ปีมานี้ เวลาที่ก่อนหน้านั้นไปเรายังหาได้หนังสือเรียนซึ่งทางราชการ
เรียบเรียง จัดพิมพ์ขึ้นเป็นมาตรฐาน เช่น ที่กระทรวงศึกษาธิการ เป็น
เจ้าหน้าที่จัดทำอยู่ทุกวันนี้ หากแต่ใครมีความรู้มารับตำราอย่างไร
ก็สอนกันไป ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงปฏิรูปการศึกษาของชาติ โดยจัดตั้งโรงเรียนหลวงขึ้น เป็นการ
เปิดแนวทางที่รัฐจะรับหน้าที่จัดการศึกษาแก่เยาวชน เช่นที่กันไป อยู่ใน
ขณะนี้ ในการนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร
(น้อย อาจารย์บางกุ่ม) เมื่อกครั้งเป็นหลวงสารประเสริฐ เรียบเรียง
หนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนหลวงนั้น มีราย
ละเอียดแจ้งอยู่ในบ้านแผนกพิมพ์อยู่ข้างต้นของหนังสือแล้ว วงการ
ศึกษาสมัยต่อมากรบเอาหนังสือเหล่านี้ไปใช้ในการสอน แทนที่จะสอน
กันอย่างไม่มีแบบแผนเยี่ยงแต่ก่อน

เมื่อการศึกษาได้พัฒนาการไปตามกาลเวลา หนังสือชุดนี้
เสื่อมความนิยมไป กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาของ
ชาติในสมัยต่อมา ได้ประกาศใช้แบบฝึกหัดอ่านเบื้องต้นอีกมาก แต่ทุก
เล่มก็แต่งโดยถือหนังสือชุดนี้เป็นรากฐานจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน การ
หัดอ่านเขียนเบื้องต้นของเยาวชนได้เปลี่ยนไปจนถึงขั้นที่เรียกว่า เรียน
แบบเบสิก ความสำคัญของหนังสือแบบเรียนชุดนี้ยังคงลบลบเลื่อนไปจน
นักเรียนปัจจุบันหรือเมื่อ ๒๐ ปีก่อนหน้านั้นไป ก็ไม่มีผู้รู้จักขอหนังสือ

เหล่านี้โดยแต่อย่างใดก็ดี ความสำคัญโดยปริยายในฐานะเป็นหนังสือ
แบบคัดอ่านเบื้องต้นชุดแรกก็ยังคงมอยุ่ ฉบับพิมพ์หายากเขาคูหา
ด้วยเป็นเวลาล่วงเลยมานานแล้ว กรมศิลปากรเคยอนุญาตให้ผู้มาขอ
พิมพ์หนังสือจากต้นฉบับหอสมุดแห่งชาติ จัดพิมพ์เฉพาะเรื่องมณฑล
บรรพกาลอีก ๒-๓ ครั้ง แต่การพิมพ์เรงรบบมาก จึงอาจมีขอบกพร่อง
และทั้งจำนวนที่พิมพ์ก็ไม่มากนัก กรมศิลปากรจึงหาโอกาสที่จะจัด
พิมพ์หนังสือชุดนี้ขึ้นอีก โดยจะพยายามตรวจแก้ไขชำระให้ถูกต้องกับ
ฉบับพิมพ์ครั้งแรกที่โรงพิมพ์หลวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ และให้รักษา
อักษรตัวสกกดการันต์ไว้ตามเดิม (เว้นแต่คำต่างๆ ที่ในปัจจุบันใช้ไม่ได้ก็
ก็ได้เติมลงไว้ด้วย) เพื่อให้ฉบับพิมพ์นี้ถูกต้องขึ้น ได้ปรากฏอยู่เป็น
ตัวอย่างให้อนุชนได้ทราบว่า หนังสือเรียนสมัย บุนนาคาหวัด ของเรา
ได้เขียนกันมาในลักษณะอย่างไร และเพื่อให้ผู้สนใจในประวัติศาสตร์การศึกษา
ของชาติ และวิวัฒนาการของภาษา ได้หาฉบับที่ถูกต้องศึกษาได้โดย
ไม่ยากนัก ฉะนั้นเมื่อ พลตรี เล็ก สงวนชาติศรีไกร กับเจ้าภาพ ได้
พร้อมใจกันจัดพิมพ์หนังสือชุดนี้ขึ้น จึงนับเป็นกุศลเจตนาอันงดงาม

กรมศิลปากรขออนุโมทนาในกุศลบุญราศที่กษัตริย์ท่าน ซึ่ง
โรงงานยาสูบและเจ้าภาพ ได้ร่วมกันบำเพ็ญอุทิศ แต่ พลตรี หลวง
ชำนาญยุทธศิลป์ ขออุทิศตนให้เป็นประโยชน์ อันวยอิทธิคุณ
มณูญผล แต่ท่านผู้วายชนม์ตามควรแก่คติวัสัยในสัมปรายภพทุกประการ
เทอญ.

กรมศิลปากร
๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

พลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์
(เชย ร่มประไพ)

18/03/2565

ชาติ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๓๗
มรณะ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

คำอุทิศ

เนื่องในโอกาสพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หลวงชำนาญ-
ยุทธศิลป์ (เชย รมยะนันท์) ในวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ณ เมรุ
วัดเทพศิรินทราวาส ท่านนายกรัฐมนตรี พลโท ถนอม กิตติขจร และ
พลตรี เล็ก สวงวนชาติศรีไกร ผู้อำนวยการยาสูบ ได้ให้ความ
อนุเคราะห์จัดงานให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ข้าพเจ้าและลูกๆ
ขอขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนั้ ไว้ ณ ที่นด้วย.
เพื่อเป็นระลึกในงานนี้ ได้เลือกพิมพ์หนังสือแบบสอนหนังสือ
ไทย ซึ่งเป็นหนังสือที่หาได้ยาก และกรมศิลปากรได้เอื้อเฟื้อในการ
อนุญาตให้พิมพ์ ซึ่งขอขอบคุณไว้ด้วย ความดีนั้นจะเกิดแต่หนังสือเล่มนี้
ข้าพเจ้าขออุทิศแก่ พลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ ซึ่งหากจะทราบโดย
ญาณวิถีใดๆ ขอให้มีความสุขยิ่งๆ ในสัมปรายภพนั้น เทอญ.

นางชำนาญยุทธศิลป์
(ชุ่ม รมยะนันท์)

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

ประวัติ

ท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ (เชย รมยะนันท์) เป็นบุตรของคุณพ่อชุนและคุณแม่สู่น เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๑๗ ณ ตำบลสวายมหาสาร อำเภอบ่อผืนปราสาทจังหวัดพระนคร มีพี่สาวร่วมบิดามารดา ๑ ท่าน คือ คุณชม รมยะนันท์

ในวัยเด็ก ท่านได้ศึกษาที่โรงเรียนปทุมศึกษาเทพนคร เป็นเวลา ๔ ปี ด้วยเหตุที่เป็นลูกกำพร้า จึงมีความอดสาบากับในการเรียนเป็นอย่างมาก และเมื่ออายุ ๑๓ ปี ก็ได้เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยม ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาราชบุรณะ (โรงเรียนสวนกุหลาบปัจจุบัน) จนจบหลักสูตร ๔ ปี ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒.

สาเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยชั้นปทุม - มัธยม (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า) ก็เนื่องด้วยความจำเป็นทางครอบครัวที่จะต้องรับผิดชอบตามหน้าที่ของลูกชายคนเดียว และภายในเวลา ๔ ปี ท่านก็ได้รับพระราชทานยศเป็น ว่าทนายร้อยตรี โดยมีอัตราเงินเดือน ๘๐ บาท ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๗

ท่านได้รับราชการทหารมาเป็นเวลา ๒๔ ปี โดยปฏิบัติหลายหน้าที่ ได้รับพระราชทานยศ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เงินเดือน และตำแหน่ง เลื่อนขั้นเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้:-

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นวาทยกรตรี ประจำกรม
ทหารบก ราชทัณฑ์ รักษาพระองค์ เงินเดือน ๘๐ บาท

วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้รับพระราชทานนามสกุล
“รมชะนนทน”

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ประจำกรมทหารบก ราชทัณฑ์
รักษาพระองค์ เงินเดือน ๘๕ บาท.

วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นปฐม
เงินเดือน ๘๕ บาท.

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นปฐม
เงินเดือน ๙๐ บาท

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นปฐม
เงินเดือน ๙๕ บาท.

วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้รับพระราชทานยศ เป็น
นายร้อยโท

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นปฐม
เงินเดือน ๑๐๕ บาท

วันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๔ ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม
เงินเดือน ๑๐๕ บาท.

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ประจำโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม
เงินเดือน ๑๑๕ บาท.

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นครูประจำกรมยุทธศึกษา
ทหารบก เงินเดือน ๑๑๕ บาท.

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับพระราชทานเหรียญบรม
ราชาภิเษก

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นครูประจำกรมยุทธศึกษาทหาร
บก เงินเดือน ๑๓๕ บาท.

วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับพระราชทานยศ เป็น
นายร้อยเอก

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นครูประจำกรมยุทธศึกษาทหาร
บก เงินเดือน ๑๕๕ บาท

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นอาจารย์วิชาทหารกรมยุทธศึกษา
ทหารบก เงินเดือน ๑๕๕ บาท.

วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตร
เป็นหลวงชำนาญยุทธศิลป์

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นอาจารย์วิชาทหารกรมยุทธ
ศึกษาทหารบก เงินเดือน ๑๖๐ บาท

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้รับพระราชทานเหรียญ
จักรมาลา และเบญจมาภรณ์ (บ.ม.)

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นอาจารย์วิชาทหารกรมยุทธ
ศึกษาทหารบก เงินเดือน ๑๘๐ บาท

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้รับพระราชทานยศเป็น
นายพันตรี

วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้รับพระราชทานเหรียญตระกูล
งานฉลองพระนครและตรีตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้รับพระราชทาน จตุรตาภรณ์
มงกุฎ (จ.ม.)

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๓
เงินเดือน ๑๕๐ บาท

พ.ศ. ๒๔๗๖ ทางรัฐบาลได้ส่งท่านไปดำรงตำแหน่ง
ผู้บัญชาการเป็นเวลาประมาณ ๔ เดือน

วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นผู้บังคับการมณฑลทหารบก
ที่ ๑ เงินเดือน ๓๒๐ บาท

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้รับพระราชทานยศเป็นนาย
พันโท

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์
วีรกรรมนุญ

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ดำรงตำแหน่งเดิม เงินเดือน
๔๐๐ บาท

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ดำรงตำแหน่งเดิม แต่ได้รับ
พระราชทานยศเป็น นายพันเอก เงินเดือน ๔๕๐ บาท

วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้รับพระราชทานทวีติยาภรณ์
ช้างเผือก (ท.ช.)

วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๑ ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
เงินเดือนคงเดิม

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ ออกจากประจำการ เป็น
นายทหารกองหนุนไม่มียศ สังกัดกองบัญชาการทหารบกกรุงเทพ ฯ

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๔๘๕ เป็นนายทหารนอกประจำการรับบำนาญ
สังกัดจังหวัดทหารบกกรุงเทพ ฯ

วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้รับพระราชนิพนธ์ เป็น
นายพลตรี

เกี่ยวข้องกับการเมือง

ท่านเป็นผู้ที่กว้างขวางในราชการทหาร และประกอบกับได้
อบรมสั่งสอนบรรดานักเรียนนายร้อยทหารบกมาเป็นเวลา ๑๕ ปี จึง
ได้ร่วมงานกับคณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔
มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ จนเป็นผลสำเร็จ และเป็นผู้อ่านประกาศแถลง
การณ์ของคณะราษฎรที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๖
ท่านได้ร่วมในการปราบกบฏ และได้เริ่มเข้าสู่วงการเมือง โดยได้
รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท ๒

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี ชงม
พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น

วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วย
ว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ และดำรงตำแหน่งอยู่ ๓ สมัย จึงได้
ลาออกตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ

หลังจากนั้น ทางรัฐบาลไทยได้ส่งท่านไปทำงานด้านการศึกษา ณ
ประเทศอังกฤษ ๑ ปี แต่เมื่อได้ไปทำงานเพียง ๕ เดือนเท่านั้น ก็ถูกเรียก
ตัวกลับ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ และหมดอิสรภาพโดย
ถูกกล่าวหาทางคดีการเมือง ต้องถูกปลดออกจากตำแหน่งราชการ ถูก
ถอดจากยศ และถูกเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน
คืน ในฐานะมีความผิดทางการเมือง ศาลพิเศษพิพากษาให้ประหาร
ชีวิต แต่เพราะได้เคยทำประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองมา จึงให้เพียง
แต่จำคุกตลอดชีวิต ต่อมาได้รับพระราชทานอภัยโทษ ตามพระราช
บัญญัติพระราชทานอภัยโทษนักโทษการเมือง รวมเวลาที่ต้องโทษ ๕ ปี
๗ เดือน ท่านจึงได้กลับมาสู่อิสรภาพ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.
๒๔๘๗ ได้รับพระราชทานยศบรรดาศักดิ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ด้านครอบครัว

ท่านได้แต่งงานกับ นางชานาญยุทธศิลป์ (ชุ่ม สุนทรมาลัย)
บุตรสาวของนายแฉ่ม และ นางรว สุนทรมาลัย เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ มีบุตรธิดารวม ๔ คน คือ

[๗]

๑. ร.ต.ต. สุขจ รมยะนนท์
๒. ร.ท. อชฌา รมยะนนท์
๓. น.ส. วัชร รมยะนนท์
๔. นายเชตศักดิ์ รมยะนนท์

ชีวิตวัยปลาย

เมื่อท่านพ้นจากคดีแล้ว ในกลางปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้รับตำแหน่ง
ผู้จัดการใหญ่สำนักงานกลางบริษัทจังหวัด และหลังจากนั้น เมื่อ
วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการยาสูบ
กระทรวงการคลัง

เนื่องจากชีวิตของท่าน ต้องตรากตรำและทำงานหนักตลอดมา
จึงเป็นเหตุให้สุขภาพของท่านทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็ว และถึงแก่
กรรมด้วยโรคหัวใจวาย ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงงาน
ยาสูบ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ เวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา
ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๑ ถนนพหลโยธิน.

ประวัติสังเขปของโรงงานยาสูบ

โรงงานยาสูบก่อตั้งกำเนิดปฏิสนธิขึ้นเมื่อรัฐบาลรับซื้อโรงงานมวน
บุหรืจากห้างหุ้นส่วนบุรพายาสูบ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๒
โดยมอบให้กองการยาสูบ กรมสรรพสามิต เป็นผู้ดำเนินงาน ในขั้นต้น
ต้องใช้เวลาซ่อมแซมกันอยู่เป็นพิเศษ จึงเริ่มผลิตบุหรืได้ เพราะเครื่องจักร
ส่วนมากชำรุดทรุดโทรมมาก ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลได้รับซื้อโรงงาน
ผลิตบุหรืของบริษัทกวางฮกและเฮาสว่งเป็นกรรมสิทธิ์เพิ่มขึ้นอีก ๒ แห่ง
จัดซ่อมเครื่องมวนและเครื่องจักรอื่นๆ สมทบกับโรงงานเดิม บุหรืของ
โรงงานยาสูบขณะนั้นยังไม่แพร่หลายนัก เพราะเพิ่งเริ่มกิจการประการ
หนึ่ง กับทั้งประชาชนนิยมสูบบุหรืของบริษัทยาสูบอังกฤษอเมริกัน
(บี.เอ.ที.) ซึ่งมีชื่อเสียงอยู่ก่อนแล้วอีกประการหนึ่ง ในขณะที่โรงงาน
ยาสูบกำลังพยายามขยายตลาดการค้าบุหรือยู่นี้ ก็พอดีเกิดสงครามโลก
ครั้งที่ ๒ บริษัท บี.เอ.ที. ในประเทศไทยต้องประสบกับปัญหายุ่งยาก
อันเนื่องมาจากสงคราม และประสงค์จะขายกิจการให้รัฐบาลไทย
รัฐบาลจึงได้มอบให้กรมสรรพสามิตติดต่อรับโอนกรรมสิทธิ์ทันที เมื่อ
วันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๔ และโรงงานยาสูบได้ทำสัญญาว่าจ้างให้พนักงาน
งานของบริษัท บี.เอ.ที. เดิม ร่วมปฏิบัติงานในความควบคุมของกรม
สรรพสามิตด้วย นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โรงงานผลิตบุหรืทุกแห่ง
ในประเทศไทยก็เป็นของรัฐบาล และรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราช

บัญญัติยาสูบพหุศักราช ๒๔๘๖ ผลขาดการห้ามหรือกาเรตแต่ผู้เดียว
 การดำเนินกิจการยาสูบขณะนั้น เป็นเรื่องยุ่งยากลำบากมาก คงได้
 กล่าวมาแล้วว่า อุตสาหกรรมยาสูบของรัฐบาลเริ่มขึ้นด้วยการรับซื้อโรง
 งานของเอกชนซึ่งรวมทั้งของบริษัท บี.เอ.ที. เครื่องจักรเครื่องมือส่วน
 อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม และใช้งานไม่สะดวกทั้งสิ้น ประกอบกับ
 ขณะนั้นเป็นเวลาสงครามในยุโรป ไม่อาจสั่งซื้อสินค้าใดๆ รวมทั้งเครื่อง
 จักรและเครื่องอะไหล่จากต่างประเทศ ทั้งในยุโรปหรือสหรัฐอเมริกาได้
 วัตถุดิบในการผลิต เช่นกระดาษมวน มีสารองในสต็อกพอที่จะใช้
 ต่อไปอีกไม่กี่เดือน สำหรับใบยาสูบขาดแคลนเช่นเดียวกัน ถึงแม้ขณะนั้น
 โรงงานยาสูบจะทำไร่และผลิตใบยาได้เองบ้างแล้ว ก็ยังไม่เพียงพอและ
 เพื่อให้ผู้สูบเชือดอและไว้ใจในงานผลิตบุหรี่ของโรงงานยาสูบ จำเป็น
 ต้องใช้ ใบยานอกผสมให้รสหรือคงเดิมเหมือนของ บริษัท บี.เอ.ที. แต่
 ไม่มีใบยาต่างประเทศที่จะนำเข้ามาได้ ในระยะต่อมา ใบยาเวอร์จิเนีย
 ที่ปลูกเองซึ่งนำจากเชียงใหม่มา กรุงเทพฯ ต้องใส่แพลงมาเป็นเดือนๆ
 จึงจะถึง ทำให้การผลิตบุหรี่ต้องชะงักลงในบางขณะ

เมื่อสงครามในเอเชียอุบัติขึ้น นอกจากวัตถุดิบที่ตลอดจนใบ
 ยาไม่มีสำรองไม่พอใช้แล้ว ความเข้าใจผิดของกองทัพญี่ปุ่นที่ว่า โรงงาน
 ยาสูบยังคงเป็นของ บริษัท บี.เอ.ที. โรงงานยาสูบต้องถูกยึดครองและ
 งดการผลิตหลายวัน เจ้าหน้าที่บริหารงานของบริษัท บี.เอ.ที. ซึ่งเป็น
 ขนชาติญี่ปุ่นก็ถูกขังกันไป บางกตกกักขังไว้ โรงงานยาสูบต้อง
 ว่างเต็นเจอร์จนเสด็จหลักฐานอยู่หลายวันว่าเป็น โรงงาน ยาสูบของ รัฐบาล
 ไทย จึงได้กลับมาใหม่ด้วยพนักงานคนไทยล้วนตามลำพังใน

ขณะทขาดเครื่องอุปกรณ์และความชำนาญ ได้โยกย้ายเครื่องจักรเครื่อง
 มวนออกไปตั้ง ณ ที่แห่งใหม่ให้กระจายออกไป เพื่อหลีกเลี่ยงความเสีย
 หาย ถ้าทำได้ครบทุกทางอากาศแล้ว โรงงานแห่งนี้ก็จะยังคงผลิต
 บุหรืออกจำหน่ายได้ อย่างไรก็ตามในระยะสงครามนี้โรงงานยาสูบยัง
 สามารถทรงตัวผลิตบุหรืออกจำหน่ายได้ แม้เป็นจำนวนเล็กน้อย ก็ยัง
 พะยุงงานอุตสาหกรรมไว้ตลอดมา

หลังจากที่อุตสาหกรรมยาสูบต้องเผชิญกับอุปสรรคอย่างมากมาย
 และความเสื่อมโทรมได้บังเกิดชนทั่วไป ทั้งในด้านไร่ ด้านโรงงานและ
 การขาย เมื่อสงครามสิ้นสุดลง โรงงานยาสูบก็ได้เริ่มบูรณะและหาทาง
 แก้ไข ในวาระแรกได้ติดต่อกับบริษัท บี.เอ.ที. ค้นหาโอกาสอำนวย
 และแจ้งความประสงค์ที่จะดำเนินกิจการตามเงื่อนไขแห่ง สัญญาซื้อขาย
 ซึ่งได้กระทำไว้ในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ เหตุที่โรงงานยาสูบกลับทำสัญญาให้
 บริษัท บี.เอ.ที. เขาร่วมงานอีกครั้งหนึ่งก็เพราะเห็นว่า พนักงานส่วนมาก
 ของตนยังไม่มีควมสันทัดชัดเจนกับงานยาสูบ จึงให้บริษัท บี.เอ.ที. เป็น
 ผู้ฝึก กับทางการจัดหาขอใบยาและอุปกรณ์การผลิตจะสะดวกขึ้น เพราะ
 วัตถุดิบ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการประกอบอุตสาหกรรมประเภทนี้
 อยู่ในมือและความควบคุมของบริษัท บี.เอ.ที. เป็นส่วนมาก ถ้าโรงงาน
 ยาสูบไม่ได้รับความร่วมมือแล้ว อาจถูกบงกชบังคับในเรื่องเหล่านี้ และ
 คงไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะเวลา ๓
 ปีหลังสงครามซึ่งวัตถุดิบจะยังคงขาดแคลนอยู่ โรงงานยาสูบไม่
 สามารถติดต่อกับบริษัทอื่นใดได้ ด้วยเหตุนี้จึงได้เจรจากกลงให้บริษัท
 บี.เอ.ที. เข้ามาดำเนินกิจการร่วมกับโรงงานยาสูบอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่วัน

ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นไป ในเดือนเมษายนพนักงานของ
บริษัทจึงเริ่มเข้ามาทำงานกับเจ้าหน้าที่ของโรงงานยาสูบ ร่วมปรับปรุง
แก้ไขระเบียบและวิธีการบางอย่าง ในคราวพนักงานยาสูบได้รับการ
ฝึกฝนใหม่สมรรถภาพ รุ้จักหน้าที่และความรับผิดชอบในงานของตน
รุ้จักวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้น และปฏิบัติงานกันอย่างเต็มความสามารถ
จนเป็นผลให้โรงงานยาสูบกลับฟื้นตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว

ถึงแม้การร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของบริษัท บ.เอ.ท. จะทำ
ให้ผลงานดีเด่นขึ้นก็ตาม แต่โรงงานยาสูบต้องเสียผลประโยชน์ตามข้อ
เสนอเรียกร้องจากบริษัทบ.ท. น.มิใช่น้อย หลังจากการประชุมเจรจาต่อ
รองผลประโยชน์ระหว่างโรงงานยาสูบกับบริษัท บ.เอ.ท. ไม่เป็นผลตกลง
กัน บริษัท บ.เอ.ท. ได้ถอนเจ้าหน้าที่ของตนไป สัญญานเป็นอันล้มเลิก
เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ นับแต่นั้นมา อุตสาหกรรมยาสูบได้
เจริญรุ่งเรืองขึ้นด้วยความสามารถของพนักงานยาสูบไทยล้วน ซึ่งได้เข้า
บริหารงานโดยตลอด ภายใต้การนำของ พลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์
ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการยาสูบ ตั้งแต่ปี ๒๔๘๑ โดยมีนโยบายที่
จะบำรุงชาวไร่ ใหม้อาชีพเป็นหลักฐานและมีรายได้สูง ทำการค้นคว้า
และส่งเสริมการปลูกยาสูบพันธุ์ เวอร์รี่เนย์ให้ได้คุณภาพ หัดเทียม ใบยา
อเมริกัน ปรับปรุงการผลิตบุหรุใหม่คุณภาพดี และทวีปริมาณการ
จำหน่ายบุหรุรชกาเรตทั้งในและนอกประเทศให้มากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานขั้นแรก คือการจัดหาสถานที่ทำการให้กว้างขวาง
ขณะนั้นกองผู้อำนวยการตั้งอยู่ ณ ตึกทหารของพายวทยาาสตร์ปัจจุบัน

ที่สะพานเหลือง ซึ่งคับแคบจึงไปเช่าตึกหลังหนึ่งซึ่งใหญ่กว่าเดิมที่
 ประตูน้า และตัดแปลงให้เหมาะกับการปฏิบัติงานได้สะดวก ได้ย้าย
 งานด้านธุรการไปอยู่ ณ ที่นั้น เพื่อให้การติดต่อสั่งงานดำเนินไปได้
 รวดเร็ว เมื่อได้จัดหาสถานที่สำหรับปฏิบัติงานได้เรียบร้อยแล้ว โรง
 งานยาสูบจึงเริ่มพิจารณาแก้ไขข้อตำหน่งานและปัญหาต่าง ๆ ทั้งในเรื่อง
 การผลิตใบยาและผลิตภัณฑ์ และปัญหาอื่น ๆ ที่จะมผลสะท้อนถึงส่วนได้
 และเสียของอุตสาหกรรมยาสูบต่อไป

การผลิตบุหรี่ของโรงงานยาสูบใน พ.ศ. ๒๔๕๐ มีปริมาณยังไม่
 มากพอกับความต้องการของตลาด ใน พ.ศ. ๒๔๕๑ โรงงานยาสูบจึง
 ได้เร่งซ่อมเครื่องจักรเครื่องมวนของโรงงานสะพานเหลือง ซึ่งชำรุดอยู่
 ขณะนั้นให้เริ่มปฏิบัติเพิ่มอีกหนึ่ง ต่อจากนั้นได้ปรับปรุงโรงงาน
 แห่งเดิมที่บ้านใหม่ สั่งซื้อเครื่องจักร เครื่องมวนทันสมัยมาติดตั้งเพิ่ม
 เต็ม ติดตั้งหม้อน้ำเพิ่มโอให้พลังงาน กับทั้งเปลี่ยนนโยบายการขาย
 เพื่อกระจายบุหรี่ในท้องตลาดให้ทั่วถึง และพยายามหาวิธีให้ผลกำไร
 ส่วนใหญ่ตกอยู่กับโรงงานยาสูบ การแก้ไขการปฏิบัติงานในคราวนี้ได้
 ผลเป็นอันมาก ใน พ.ศ. ๒๔๕๑ โรงงานผลิตภัณฑ์ได้ประมาณ ๓,๐๘๓
 ล้านมวน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๒ ผลิตได้ประมาณ ๔,๒๔๕ ล้านมวน
 กำไรได้ให้โรงงานยาสูบ ๔๓๑ ล้านบาทเศษ ถึงแม้การผลิตและการจำ
 หน่ายจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นแล้วก็ตาม โรงงานยาสูบก็มิได้หยุดยั้งที่จะ
 คิดปรับปรุงงานต่อไป จากการประชุมปรึกษาเพื่อการปรับปรุงโรงงาน
 ยาสูบ ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่า อุตสาหกรรมทำนุหรณ ถ้าเพียงถึง
 ถึงผลเลิศในบั้นปลายแล้ว ควรคิดให้ละเอียดว่า ทำอย่างไรจึงจะผลิต

บุหรื ได้ถูกทดสอบและคุณภาพดีที่สุดใน วิชาต้องอาศัยหลักวิชาวิทยาศาสตร์ เขาช่วยทางด้านการผลิตใบยาและผลิตบุหรื เพราะการตรวจสอบทดลองและค้นคว้าตามหลักวิชาวิทยาศาสตร์และวิธีการสถิติ เป็นหนทางกลั่นกรองผลที่เห็นประจักษ์ในเบื้องต้น จะเป็นแนวทางเพิ่มความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลง เลอกสรรทางที่ปฏิบัติแล้วจะเป็นประโยชน์ และหลีกเลี่ยงวิธีปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย เมื่อเห็นว่าการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์จะเป็นประโยชน์กับกิจการยาสูบแล้ว ในปีนี้เองจึงดำริให้เริ่มงานวิทยาศาสตร์ยาสูบขึ้น ดำเนินการตรวจคุณภาพใบยา กับบุหรื และต่อมาได้ให้ตรวจคุณภาพสาระวัตถุต่าง ๆ ในการผลิตบุหรื เช่น กระดาษมวน กระดาษแก้ว เพื่อเลือกซื้อใช้แต่สิ่งที่ดีในราคาพอสมควร

ส่วนการปรับปรุงและบำรุงการเพาะปลูกต้นยาสูบตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งมุ่งหมายจะนำวิธีการไปส่งเสริมและแนะนำให้ผู้ป่่มและชาวไร่ปรับปรุงให้ใบยามีคุณภาพดีทัดเทียมใบยาอเมริกันนั้น เริ่มงานในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ด้วยการตั้งสถานทดลองยาสูบขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นแห่งแรก

นอกจากโรงงานยาสูบจะดำเนินงานด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อปรับปรุงการผลิตใบยาและบุหรืแล้ว ในปีเดียวกันนี้ ได้ยกปัญหาค่าครองชีพและความเป็นอยู่ของพนักงานซึ่งมีเป็นจำนวนมากขึ้นพิจารณา ในระยะเวลาหลังสงคราม โรงงานยาสูบได้ตั้งแผนกส่งเสริมสวัสดิการของ

กรรมกรโดยให้ร่วมงานกับร้านค้ากลาง จัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค
 โภคชงขณะนั้นหาซื้อ ยากและราคาสูงมา จำหน่ายให้กับพนักงานขายสุบ
 ครนต่อมาเมื่อจำนวนสินค้าในท้องตลาดมีมากพอ งานของแผนกนี้เขา
 ลง จึงให้ยุบเลิกเสียและภายหลังได้ตั้งฝ่ายสวัสดิการขึ้น เพื่อให้ความ
 ช่วยเหลือแก่พนักงานขายสุบ ในเรื่องความเป็นอยู่และค่าครองชีพ ช่วย
 แก้ปัญหาขัดข้องในการดำเนินชีวิตใหม่จิตใจสบายพอที่จะ ปฏิบัติงานได้
 ดี ช่วยแก้อุปสรรคต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนเงิน ขาดที่อยู่อาศัย
 ได้ตั้งเงินทุนสงเคราะห์ เปิดโอกาสให้พนักงานที่เดือดร้อนในเรื่องการ
 เงิน ได้กู้ยืมและผ่อนใช้ จัดหาที่ดินขายให้พนักงานที่ไม่มีที่อยู่ของตน
 เองด้วยเงินผ่อน และให้กู้เงินปลูกบ้านอยู่อาศัย นอกจากนั้นยังเปลี่ยน
 สภาพร้านค้ากลางให้เป็นสโมสร เปิดบริการจำหน่ายสินค้าด้วยเงินสด
 และเงินเชื่อ ส่งเสริมการกีฬา จัดให้มีโต๊ะบิลเลียด บึงป้องกัน
 สนามแบดมินตันและเทนนิส เพื่อให้พนักงานได้หย่อนคลายอารมณ์
 หลังจากเคร่งเครียดกับงาน เพื่อกำลั้่งคมและความสามัคคีระหว่าง
 พนักงาน

พ.ศ. ๒๔๕๓ การปรับปรุงโรงงานยังคงดำเนินต่อไป เช่นต่อเติม
 อาคารโรงงานผลิตใหม่สถานทดตตั้งเครื่องจักรเพิ่มขึ้น สร้างโรงอบใบ
 ยา พร้อมตั้งเครื่องอบใหม่ ติดตั้งเครื่องจักรเครื่องมวนแบบทันสมัย
 ชงสังขอจากต่างประเทศ ในบ้นผลิตบุหรี่ได้ทั้งสนประมาณ ๕,๐๘๗
 ล้านมวน รายได้จากการจำหน่าย ๕๕๑ ล้านบาทเศษ ส่วนการผลิต
 ใบยาเพิ่มปริมาณขึ้น ได้ใบยาประมาณ ๖ ล้านกิโลกรัมเศษ

พ.ศ. ๒๔๕๔ ติดตั้งเครื่องจักรของโรงงานผลิตเพิ่มขึ้น เช่น เครื่องทำความชื้นให้ใบยา เครื่องตัดใบยา เครื่องมวน เครื่องบรรจุซอง และในปีได้เดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้า จ่ายกระแสไฟให้โรงอบ และโรงงานยาสูบ ๑ ที่บ้านใหม่ ปรับปรุงงานด้านธรรการเพื่อช่วยงานผลิต ตั้งฝ่ายจัดซื้อและรักษาพัสดุ รวมงานแผนกพัสดุจัดซื้อจากฝ่ายบัญชีกับแผนกพัสดุและออกของต่างประเทศจากฝ่ายโรงงาน ทำหน้าที่เตรียมอุปกรณ์และวัตถุดิบบ่อนโรงงานให้ได้อัตโนมัติ จัดหาพัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ทุกประเภทของอุตสาหกรรมยาสูบ ติดต่อสั่งซื้อของจากต่างประเทศ ออกของ เก็บและควบคุมโกดัง กับทั้งเบิกจ่ายพัสดุสิ่งของต่าง ๆ ในปีโรงงานผลิตบุหรี่ ๖,๖๘๑ ล้านมวน จำหน่ายได้ประมาณ ๗๒๗ ล้านบาท และการทำไร่ผลิตใบยาได้ประมาณ ๗ ล้านกิโลกรัม

พ.ศ. ๒๔๕๕ โรงงานยาสูบผลิตใบยาได้ ๑๐ ล้านกิโลกรัมเศษ และเพิ่มมากขึ้นในบัตต่อมา จนถึงกับต้องควบคุมและลดโควตาการผลิต เพื่อให้ได้ใบยาที่มีคุณภาพดีจริง ๆ ส่วนด้านการผลิตบรณน ในปีนี้การติดตั้งซ่อมแซมเครื่องจักรต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยลงเป็นส่วนมาก จึงปฏิบัติงานได้เต็มที่ และคิดประดิษฐ์เครื่องมือที่แรงขึ้นใช้เองบางชนิด แทนการสั่งจากต่างประเทศ เปลี่ยนใช้น้ำมันเชื้อเพลิงกับหม้อนาแทนการใช้ฟืน ในปี ๒๔๕๕ น ผลิตบุหรี่ได้ ๗,๔๓๐ ล้านมวน เป็นเงิน ๘๔๐ ล้านบาท

ในปีต่อมา คือ พ.ศ. ๒๔๕๖ เมื่อโรงงานยาสูบได้ขยายงานต่อไป จึงให้ย้ายสำนักงานใหญ่ไปอยู่สถานที่แห่งใหม่ที่ ตำบล คลองเตย ช่างโรง

งานยาสูบได้ขอทวงไว้ใน พ.ศ. ๒๔๕๒ เมื่อ ๖๐๐ ไร่ โดยมีนโยบาย
จะสร้างโรงงานยาสูบถาวรด้วยการก่อสร้างโกดังเป็นหลักก่อน การ
ย้ายครุงาน จึงเพียงแต่ตัดแปลงโกดังหลังหนึ่งให้พอที่จะเปิดเป็น
สถานทำการชั่วคราวได้ เพราะนอกจากจะรวมงานให้มาปฏิบัติรวม
กัน สะดวกในการติดต่อและสั่งงานแล้ว ยังตัดโสหุ้ยค่าเช่าตึก
ซึ่งเขาเป็นตึกอำนวยการขณะนั้นลงอีกด้วย ส่วนสถานทำการถาวรได้
วางโครงการและทำการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๐๑

ในปี ๒๔๕๖ นี้ การผลิตบุหรืได้จำนวนน้อยลง คือ ๖,๘๔๑ ล้าน
มวนเศษ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลออกพระราชบัญญัติให้ยาสูบเป็นสินค้า
ประเภทที่จะต้องคิดเสตมป์ ก.ศ.ส. ราคาจำหน่ายจึงต้องเพิ่มขึ้นบ้าง
การเปลี่ยนแปลงราคาและวิธีจำหน่ายในบั้นจึงทำให้ขายบุหรืน้อยลง แต่
รายได้จากการจำหน่ายใน พ.ศ. ๒๔๕๖ มีประมาณ ๕๒๐ ล้านบาท

เมื่อปริมาณโกดังที่สร้างใหม่ที่โรงงานยาสูบ คลองเตย มีมากพอ
กับการเก็บพัสดุใบยา และตัดแปลงเป็นสถานทำการชั่วคราวแล้ว
ยังมีโกดังเหลือว่างอยู่อีก โรงงานยาสูบจึงขยายงานต่อไป ขณะนั้น
แม้การผลิตบุหรืของโรงงานทั้งสองแห่งจะกระทำอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม
แต่ปริมาณความต้องการของตลาดยังคงมีอยู่มาก จึงให้ขยายงานผลิต
ขนอกแห่งหนึ่งโดยอาศัยโกดังที่ว่าง เริ่มติดตั้งเครื่องจักรเครื่องมวน
และในปีต่อมา โรงงานผลิตแห่งที่ ๓ ก็สามารถผลิตบุหรืช่วยโรงงาน
ทั้งสองแห่งได้ การเริ่มของโรงงานแห่งที่สามได้ ๒๐๘,๐๐๘.๒๖๐ มวน

นอกจากจะเพิ่มปริมาณการผลิตแล้ว ยังเพิ่มชนิดของบุหรี คือ การผลิตบุหรีกระป๋องชนิดบรรจุ ๕๐ มวน ได้ส่งขอเครื่องมือทำกระป๋อง ติดตั้งและดำเนินการทำกระป๋องบุหรีชนิดนี้เอง ใน พ.ศ. ๒๔๕๓ โรงงานผลิตบุหรีได้ ๓,๑๒๗ ล้านมวนเศษ รายได้จากการจำหน่าย ๕๒๓ ล้านบาทเศษ ใน พ.ศ. ๒๔๕๔ โรงงานผลิตทั้ง ๓ ร่วมกันผลิตได้ จำนวนประมาณ ๓,๖๗๒ ล้านมวนเศษ และฝ่ายขายทำรายได้ให้โรงงานถึง ๑,๐๑๕ ล้านบาทเศษ

ในระยะ ๒ ปีหลังนี้ โรงงานยาสูบก้าวหน้าในด้านการผลิตและการจำหน่ายไปมาก เพื่อให้การอุตสาหกรรมดำเนินไปด้วยดี สะดวกและรวดเร็ว ได้โอนงานซ่อมของทั้ง ๓ โรงงานมาตั้งเป็นฝ่าย เรียกว่า ฝ่ายช่าง ทำหน้าที่ควบคุมและซ่อมแซมเครื่องจักรเครื่องยนต์ทุกชนิด และการสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น เครื่องมือทุ่นแรงออกด้วย จัดตั้งโรงพิมพ์ เพื่อพิมพ์เอกสาร แบบฟอร์ม ของบุหรี หรือส่งพิมพ์อื่น ๆ เช่นปฏิทิน เป็นต้น งานปรับปรุงอื่น ๆ มีการจัดรถรับส่งพนักงานตามถนนสายต่าง ๆ ทั้งเช้าและเย็น รับโอนงานขนส่งจากบริษัทผู้รับเหมาในเขตจังหวัดพระนคร ชนบุรีมาปฏิบัติเอง ให้สโมสรจัดการจำหน่ายอาหารกลางวัน เครื่องดื่ม และสินค้านานาชนิดทั้งเงินสดและเงินผ่อนแก่พนักงาน จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๑ หลังจากที่ได้ดำเนินงานตามคำฟังจากบริษัท บี.เอ.ที. เป็นต้นมา โรงงานยาสูบพยายามปรับปรุงกิจการทุกด้าน จนใน พ.ศ. ๒๔๕๔ ทำกำไรส่ง

ให้กระทรวงการคลังได้งบ ๓๐๐ ล้านบาท ทรงด้วยความอุตสาหะ
 พากเพียรและความสันทัดจัดเจนของพนักงานยาสูบโดยส่วนรวม ภายใต้
 ใต้อการปฏิบัติของพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ ผู้อำนวยการยาสูบ
 เป็นแบบฉบับ ซึ่งท่านได้ลาบารกตราทำงานด้วยความเหนื่อยยาก
 พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะศึกษาเข้าใจงาน รวบประเด็นและ
 ไขคูลพินิจตัดสินใจดำเนินงานได้ถูกต้อง โรงงานยาสูบจึงได้วิวัฒนา-
 การเป็นลำดับ ในด้านการปกครอง ท่านทำด้วยความเข้มแข็งเด็ดขาด
 แต่กมความเมตตาปรานีต่อพนักงานทั่วหน้ากัน กวดขันตักเตือนลงโทษ
 พนักงานที่บกพร่องกระทำความผิดและชมเชยสนับสนุนบำเหน็จเป็น
 รางวัลแก่ผู้กระทำความดีความชอบ ท่านมีทั้งพระเดชและพระคุณ

ความขยันขันแข็งและความเอาใจใส่ในงานของท่านพลตรี หลวง
 ขำนาญยุทธศิลป์ ตลอดเวลาที่เป็นผู้อำนวยการยาสูบได้ผลักดันให้
 โรงงานยาสูบรุดหน้าไป แต่ก็ทำให้สุขภาพร่างกายของท่านทรุดโทรม
 ลงซึ่งท่านเองก็มิได้ขยับย่อ แม่ท่านจะเพ่งรอฟนจากการเจ็บไข้ได้
 บวดยกจะรีบกลับมาทำงาน เช่นเช่นน้อยหลายครั้งหลายคราว ตั้งแต่
 พ.ศ. ๒๔๕๘ มาจนกระทั่งเดือนธันวาคม ๒๔๕๕ ท่านพลตรี หลวง
 ขำนาญยุทธศิลป์ ซึ่งกำลังพนจากความเจ็บป่วย ตั้งใจไว้ว่าจะมาปฏิบัติ
 งานในหน้าที่เช่นเดิมอีก แต่หัวใจท่านหยุดทำงานโดยกระทันหัน ท่าน
 มาด่วนถึงแก่กรรมเสียด้วยโรคหัวใจวายเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๕๕

คำไว้อาลัย

แด่

พลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์

โดยที่ข้าพเจ้าได้เคยอยู่ร่วมในวงงานกับท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์มานาน ในฐานะที่ท่านเคยเป็นทั้งอาจารย์ในโรงเรียนนายร้อยทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชามาแต่ก่อนทั้งในระหว่างรับราชการทหาร และเมื่อมาปฏิบัติงานในโรงงานยาสูบ, ข้าพเจ้าได้แลเห็นผลงานและคุณงามความดีของท่านมากมายหลายประการ แม้ว่าบัดนี้ตัวท่านจะได้อสัญชาติไปแล้วก็ตาม แต่คุณงามความดีที่ท่านทำไว้มิจะสูญสิ้นไปด้วย และผลของงานในด้านวัตถุที่เห็นเป็นอนุสรณ์ ได้ในปัจจุบันนี้ ถอดความมานะพยายามในการที่จะรวบรวมกิจการของโรงงานยาสูบให้เจริญเป็นปกติแทนด้วยการจัดหาทดแทนมากกว่า ๖๐๐ ไร่ กับ การวางโครงการก่อสร้างโรงเรือนต่าง ๆ ชนิดตามลคลองเตย, ถึงแม้ว่างานนี้จะยังไม่สำเร็จบริบูรณ์ตามโครงการนั้นในขณะนี้ก็จริง แต่เห็นว่ากิจการได้ดำเนินไปเป็นขั้น ๆ ตามลำดับ เป็นทิศทางที่ได้ว่าจะสำเร็จเรียบร้อยตามความนึกคิดในอนาคตอันใกล้

ชีวิตในเบื้องต้นของท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ นับตั้งแต่ได้สำเร็จจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ เข้าประจำกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ จนกระทั่งถึงเวลาย้ายมาประจำโรง

เรียนนายร้อย ในตำแหน่งผู้บังคับหมวด เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๐ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นเวลาประมาณ ๑๕ ปี โดยระยะหลังนี้ได้ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ของโรงเรียนนายร้อย ท่านก็ได้ทุ่มเทกำลังกายและความคิดในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่แก่นักเรียนอย่างไม่รู้จักเบื่อหน่าย มีความซื่อสัตย์สุจริต เกรงครครตอระเบียบวินัย เป็นทรกใครนบถอแกบรธา นักเรียนและนายทหาร ตลอดจนผู้บังคับบัญชาแทบทุกคน ในขณะที่ข้าพเจียงเบนนักเรียนนายร้อยทหารบกนรฐักวานามผู้บังคับหมวดคนหนง คอ รอยโท เชย รมยะนนทน เบนทตรงใจแก่นักเรียนนายร้อยชุดข้าพเจียงเบนอย่างมาก พวกเรานิยมชมชนต่อผู้บังคับหมวดผู้น นบตงแต่การแต่งกาย การวางท่วงท่าทาง ตลอดจนการพูดจา เรามักจะคอยสังเกตเอาเป็นตัวอย่างและจดจำไว้เสมอ ความทรอยโท เชย รมยะนนทน เบนพทไศรบพรจากสรวงสวรรค์ มีไหวพริบในการพูดจาวิสาสะ มีปฏิภาณในการโต้ตอบ ในคราวที่พระมหาธีรราชเจ้า รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชนิพนธ์บทละครพูด เรื่อง "คดีสำคัญ" มาเพื่อให้คณะครู อาจารย์ ของโรงเรียนเล่นถวายในงานโรงเรียนครั้งแรก ในการเลือกตัวละครครั้งแรก คณะกรรมการที่ได้รับมอบบทพระราชนิพนธ์อาจได้เห็นบุคคลลักษณะของร้อยโทเชย ในความเป็นผู้คล่องแคล่วด้วยประการทั้งปวงตั้งกล่าวแล้วก็เป็นได้ จึงได้มอบให้รับหน้าที่เป็น "นายเฉลียว ฉลาดพูด" ทนายความซึ่งเป็นละครตัวสำคัญคนหนึ่งในเรื่องนั้น นักเขียนเครื่องชใหเห็นถึงลักษณะของผู้นจะเป็นคนสำคัญต่อมาได้อีกประการหนึ่ง

ในการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ท่าน
 ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลชนผู้นำในขณะนั้นให้เป็นผู้ร่วมด้วยผู้หนึ่ง
 ในฐานะเป็นบุคคลชนผู้ใหญ่ และได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎร เป็นอัยการศาลพิเศษ ต่อมาในเดือนสิงหาคม ๒๔๗๘ ท่าน
 จึงได้รับเลือกให้เข้าร่วมในคณะรัฐบาลในตำแหน่งรัฐมนตรี, กิจการงาน
 ในหน้าที่ในระยะต่อมาจนตลอดชีวิตของท่าน ต้องลำบากตรากตรำ
 อย่างยิ่งยวด ถึงกับในสมัยหนึ่งระหว่างทมิฬฤกษ์ทางการเมืองเมื่อ
 ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ก็ต้องตกเป็นผู้รับชะตากรรมไปด้วยผู้หนึ่ง เนื่องจากเกิด
 มีความคิดเห็นขัดแย้งกันระหว่างบุคคลชนผู้นำของประเทศในสมัยนั้น
 และต้องรับกรรมอนันต์อยู่ถึง ๖ ปี จึงได้รับอสรภาพ และได้รับ
 พระราชทานยศกับราชอิสริยาภรณ์กลับคืน

ด้วยความ ขยันหมั่นเพียร และด้วยคุณงาม ความดี ที่เคยมี อยู่ใน
 อดีตตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นอาจารย์ ในโรงเรียนนายร้อยทหารบก ตลอดมา
 จนใน สมัยที่ เคยอยู่ในวงการ เมือง ประกอบกับ เคยดำรง ตำแหน่ง
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจมาแล้วหลายปี เมื่อราวกลางปี
 พ.ศ. ๒๔๘๘ ท่านจึงได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการใหญ่ สำนัก
 งานกลางบริษัทจังหวัด และต่อมา ได้รับแต่งตั้ง ให้มาดำรง ตำแหน่ง
 ผู้อำนวยการยาสูบ เมื่อต้นปี ๒๔๙๑ ซึ่งเป็นเวลาตำแหน่งสุดท้ายในชีวิต
 ของท่าน

ในระยะที่ท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ ได้เข้ามาบริหาร
 งานโรงงานยาสูบใหม่ ๆ นั้น เป็นเวลาที่โรงงานยาสูบอยู่ในภาวะยุ่งยาก
 หลายสิ่งหลายอย่าง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่ ๒
 โรงงานยาสูบขาดทั้งวัตถุดิบทั้งไปยาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการ
 ผลิตบุหรี่ และในระยะก่อนหน้าที่คุณหลวงชำนาญยุทธศิลป์จะเข้ารับงาน
 ไม่นานนัก คือในระยะเวลาที่สงครามโลกยุติลงใหม่ ๆ บริษัท บี.เอ.ที.
 ซึ่งเคยเป็นผู้ผลิตบุหรี่รายใหญ่ในประเทศไทย ได้ติดต่อขายสิ่งของ
 เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมทั้งการจัดหาไปยาให้แก่โรงงานพร้อมกับจัดส่ง
 เจ้าหน้าที่ของบริษัท ฯ ซึ่งเป็นคนต่างประเทศเข้ามาช่วยเหลืองานหลาย
 คนด้วยกัน, กิจการในระยะ ๒ - ๓ ปีต่อมาก็ค่อย ๆ รอพบกระเตื้อง
 ชนบ้าง แต่โรงงานยาสูบเปรียบเหมือนคนไข้หนักระหว่างสงคราม
 เพิ่งจะมีอาการดีขึ้นบ้างเท่านั้นและยังกระปรกกระเปรายอยู่ในระยะนี้เอง
 ได้เกิด มหันตพิบัติภัยแก่กันชนระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงงานยาสูบกับเจ้า
 หน้าที่ชาวต่างประเทศของบริษัท บี.เอ.ที. ในตอนต้นปี พ.ศ. ๒๔๙๒
 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน, ข้อตกลงใจอันเด็ดเดี่ยว
 ของท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ ที่ไม่ยินยอมให้เจ้าหน้าที่
 บี.เอ.ที. ได้รับสิทธิในการบริหารงานในโรงงานยาสูบมากกว่าที่ควร
 เหนือและความเชื่อมั่นของท่านในข้อที่ว่าพนักงานคนไทยเราต้องดำเนิน
 งานยาสูบให้เจริญก้าวหน้าไปได้ไม่แพ้ฝรั่งหรือดีกว่า ท่านจึงได้ยื่นหยุด
 ไม่ยินยอมต่อขอเรียกร้องของบริษัท ฯ ซึ่งบริษัท ฯ ก็ได้ถอนเจ้าหน้าที่

ที่ส่งมากลับไประหว่างเดือนเมษายน ๒๔๕๒ ความดำริทั้งสองประการนี้ นับว่าเป็นวาระกรรมของท่านชนหนังกว้างได้ เพราะเป็นการเสียอยู่ไม่น้อยในขณะนั้นดังกล่าวแล้วว่า โรงงานยาสูบยังอยู่ในฐานะคนพินใจ แต่ก็เป็นการศึกษาที่ถูกต้องด้วยการมองเห็นการไกลเป็นการแน่นอน โดยขณะนั้นโรงงานยาสูบอยู่ในความเฟื่องเลี้ยงของบุคคลเป็นส่วนมาก ว่า โรงงานยาสูบจะพาตัวเองไปได้ไกลเพียงไร, นกอาจเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ท่านมานะพยายามยิ่งชนทุกวิถีทางที่จะบุกเบิกเสริมสร้างกิจการยาสูบทั้งในด้านการผลิต การจำหน่าย และสมรรถภาพของพนักงาน ในบังคับบัญชา บัดนี้ผลงานที่ท่านตั้งใจไว้นั้นได้ลุล่วงมากแล้ว โรงงานยาสูบสามารถส่งรายได้ให้แก่รัฐท่วมากยิ่งชนทุก ๆ ปี

ความมุ่งหมายของท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ ในการจัดสร้างโรงงานยาสูบชนทุกคลองเตย ก็เพื่อประสงค์จะให้บริเวณนี้เป็นเมืองยาสูบที่แท้จริงแห่งหนึ่ง มีโรงงานผลิตบุหร, โรงงานช่างกล, โรงพิมพ์, โรงอบใบยา, คลังเก็บสินค้า, โรงเรียน, โรงพยาบาล, ตึกททำการคนควาวิจัยงานต่าง ๆ ของยาสูบ, และตึกอำนวยการพร้อมด้วยเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยอย่างครบถ้วน แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ท่านไม่มีโอกาสได้แลเห็นผลสำเร็จตามที่ท่านตั้งใจไว้ และได้สนชวตไปเสียก่อน แต่โครงการของท่านที่วางไว้จะไม่สิ่งใดเปลี่ยนแปลง จะยังคงดำเนินต่อไปตามโครงการนั้น จนกว่าจะลุล่วงเรียบร้อยไปตามที่ท่านเคยดำริไว้

[๒๔]

ความตายเบนอนิจจังนนแน่นอนแล้ว แต่ทว่าเมื่อเราต้องสูญเสียผู้ทมกคุณความดีไป ก็ยากที่จะระงับความเศร้าสลดใจไว้ได้ และยิ่งบุคคลอย่างท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ หดองจากไปเป็นผู้ที่ยังมีคุณประโยชน์ได้อีกมาก ต้องมาสนอายุขัยเสียเพียงแค่นกยงเพิ่มความอาลัยมากยิ่งจน หากแต่เป็นสงสวดวิสัยที่จะแก้ไข จึงได้แต่ขอให้ผลแห่งความดีที่ท่านได้กระทำไว้แล้วในโลกน จงดลบันดาลให้ท่านพลตรี หลวงชำนาญยุทธศิลป์ ประสบความเกษมสำราญในสัมปรายภพจงทุกประการ เทอญ.

พลตรี

ว. สงวนชาติ

(เล็ก สงวนชาติตรโกร)

๑๖ มีนาคม ๒๕๐๑

สารบัญ

- มุขบทบรรพกิจ	๑
- วรรณคดี	๕๕
- อักษรประโยค	๑๖๓
- สังโยคพิธาน	๒๑๑
- ไวยากรณ์พิจารณา	๒๓๕
- พิศาลการณ์	๒๖๓

มูถบทบรพททจ

๑ สุขุมส์ค ลุศักราช ๑๒๓๓ เอพิภะสังวัจฉระ มฤคศิรมาศ
กาพิบักษ ทุติยคณพิฒวารบริเนทกาถกำหนด พระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระที่นั่ง
เก็งราชฤดี พระบรมราชวงษานวงษ์และขาราชการ เฝ้าเบื้องบาท
บงกชมาศโดยลำดับ พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่นอักษรสาสนโสภณ
ไคนาตน์ฉบับแบบสอนหนังสือไทย ท ๑ ขอมตบตบรพกิจ ท ๒ ขอ
วาหะนตนกร ท ๓ ขออักษรประโยค ท ๔ ขอสังโยคพิธาน ท ๕ ขอ
พิศาลการนต์ รวม ๕ เรื่องนชนทลเกล้าฯถวาย จึงได้มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่นอักษรสาสน-
โสภณลงพิมพ์ที่โรงพิมพ์หลวง ในพระบรมมหาราชวัง ๒๐๐๐ ฉบับ

เพื่อไว้สำหรับแบบให้กลับตรศกษาเตาเรียนหนังสือไทย เป็นเครื่อง
 เรืองปัญญา ให้ได้ความฉลาดรู้ใช้อักษรและไม้เอกโท ให้ถูกถ้วนชำนาญ
 ชัดเจนกว้างขวางเป็นคุณแก่ราชการสืบไป ๗๕

๑ หลวงสารประเสริฐน้อย นามเดิม
 กิจจัดจำแนกเดิม คอตง
 ใตพร่องปราชเชษฐเสริม แชนไม้ เกอญพ้อ
 ต้นเต้นโมทง หมูไม้เอกโท

๑ ระเบิดระบอบน นามสฤศค
 มลบทบรรพกิจ ประกอบถอย
 สำหรับฝึกสอนศิษย์ แรกเริ่ม เรียนฤ
 จงพ้อหนน้อยน้อย เถาอ้ออ่านจำ

๑ เอกองค์ทรงภากษพน พรรณา
 พระเบิกบงกชบาน คดกลอย
 ปวงสัตว์เสพนนทรา เตอนคณ
 สรวมบาทพระนนสร้อย เทรคเศียร

๑ ดวงเคี้ยวโอภาษพน พันทวา กรเฮย
 บานเบิกบงกชคลา คดกลอย
 เตอนสัตว์สร้างนทรา ใตพ้อง ถักตริเฮ
 บัวบาทเรกเศียรอย เทรคเกลาเราเกษม

๑ ประนคบทเรศเบอง
 สมเด็จพระสัมพุทธ
 จุฬาดิลกพิสุทธ
 พระลวงพระลบลัน

บัวบุษย์
 ภาคยพน
 เทเวตร
 โลกขแล้วเลอเหลียว

๑ วาจกายจิตรนอม
 พระศาสคตยาจารย์
 ทรงพุทธพิสุทธญาณ
 ไพโรจรองรัตนชา

นมัสการ
 เจ็ดหลา
 บลจบ
 แจ่มพนพนแสง

๑ โทพิชธรรมทอาง
 นามหนงบริยต
 หนงโลกตรสรงสตัว
 สองสงสองมตแพรว

เอาอรธ มวณูเฮ
 ยิงแก้ว
 ใสสราง
 พางพนพนตมา

๑ สยुकแยกคู้ไต
 ตัดบ่วงเบญจพิธมาร
 โดยเสด็จพระผู้บาน
 ลุสวาไลยแพรว

อษฎฐารย
 มอดแล้ว
 บัญบาบ นนา
 เพรศพรอมศุขเกษม

๑ อุดมรงค์โกเมศแมน
 แสงเนตรส่องเสนอบาน
 เสาวคนธค้ใจบาน
 บุษตไตรบรรตนแพรว

กุตมาลย
 ปักป์แก้ว
 โอมฐู่เทียบ ฐปนา
 พรงพรอมเอณการย

๑ อำนาจอันนอบน้อม	ไตรรัตน์
สรวมสร้างสรรพพิบัติ	พิบากเสวรา
มงคลสรรพพจน์	ภคเพิ่ม ข้าเฮย
อานุภาพพระเกลยเกล้า	สบสนสังประสงค์

๑ สุกต นมัสต นมัตถ สุกตัสสะ
 ๑ นโม โพชาย สัทธ รัสค สิกขิตุม
 ๑ นโม พุทธาย สัทธ ะ

ฤ ฦา ฤ ฎา แ ใ ใ โ ใ ำ ะ

๑ นโม พุทธาย สัทธ อ อา อี อี อี อู อู

ฤ ฦา ฤ ฎา เอ แอ ใ ใ โ ใ ำ ะ

๑ ก ข ฃ ค ฅ ฉ ง	จ ฉ ช ซ ฌ ญ
ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ	ด ต ถ ท ธ น
บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม	ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ

๑ ตอน ก ๗ ตอน ข ๖ ตอน ฃ ๖ ตอน ค ๖ ตอน บ ๘
 ตอน ข ๑๑ รวมเป็น ๔๔ ตัว เรียกว่าพยัญชนะรวมเข้ากับสระเรียกว่า
 อักษร ในอักษร ๔๔ ตัว แยกออกเป็นอักษรสูง ๑๑ อักษรกลาง ๕
 อักษรต่ำ ๒๘ สามหมื่นเรียกว่าไตรยางษ์

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัว คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห
 ๑ อักษรกลาง ๕ ตัว คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
 ๑ อักษรต่ำ ๒๘ ตัว คือ ค ฅ ฉ ง ช ฌ ญ

ฑ ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

ไม้เอก
ไม้โท
ไม้ตรี
ไม้จัตวา
กากบาท
ตลก

1
2
3
+
} วรรณยุกต์ ๑๓ กอ
สำหรับพ่นอักษร ๓ หมู่

ฝนทอง

๑๑ สำหรับเขียนไว้บนฟองมันและพิน พินหนักเรียก

ฟองมัน

๑๒ สำหรับเขียนไว้ต้นวรรค และต้นบท ตาโกกเรียก

วิสัญญะ

๑๓ สำหรับประหลังอักษร นมนางทงคูกเรียก

หัตถมาฏ

๑๔ สำหรับฆ่าอักษรไม่อ่าน หางกระแตกเรียก

ไม้โตกู่

๑๕ สำหรับชกเสียงให้สั้น เลข ๘ กเรียก

นิกหิต

นฤกหิต

๑๖ สำหรับเขียนไว้บนสระ } ตังน } หยาตนาคางกเรียก

โคมุต

๑๗ สำหรับเขียนสุดท้ายและทจบเรื่องความ

มุสิกทนต์

พินหนุ

๑๘ สำหรับเขียน บนพิน คอตงน

หางกั้งหัน

หันอากาศ

ไม้ต

๑๙ สำหรับพดบนคอตงน กัน
ขัน
กัน

สระเป็น
ที่ออกเสียง
สำหรับประ
กอบเข้ากับ
พยัญชนะ
๑๕ ตัว

สระ	อา	คอตากข้าง	า
สระ	อิ	คอฟน	ิ
สระ	อ	คอฟน	ุ
สระ	อ	คอฟน	ู
สระ	อ	คอฟน	ุ
สระ	อ	คอฟน	ู
สระ	อ	คอตากต้น	อ
สระ	อ	คอตากต้น	อ
สระ	เอ	คอไม้ آهنหนง	เ
สระ	แ	คอไม้ สองอัน	แ
สระ	ไ	คอไม้ ลาย	ไ
สระ	ไ	คอไม้ วน	ไ
สระ	โ	คอไม้ โ	โ
สระ	เอ	คอไม้ นากบตากข้าง	เ
สระ	อ	คอไม้ ฤคหิตจุดบนตากข้าง	อ
สระ	อะ	คอไม้ ประวัสญชนะข้างหลัง	ะ

อิ อ อ อ อะ ๔ ตัว นชอศสเสียงสน นอกจาก ๔ ตัว
ขอทนะสำเนียงยาว

ฤ ฤ ฤ ฤ ๔ ตัว กนบเข้าในสระ มาในสังสกฤษฏ เอาตัว ห
นำไม้ได้

ในวิธอักษรไทยสระ ออ ไม้มีตัวจะไข ต้องเอาตัว ออ เคียงเข้า
เหมือนอย่าง กอไม้ ก่ออิฐ ไก่กอ เป็นต้น

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัวนั้น เอาสระประสมเข้า เอาออกเสียงตาม

สระเป็นแม่ ก กา ดังนี้

ข	ขา	ข	ข	ข	ข	ข	ข	เข	เข	ไซ	ไซ	ไซ	เขา	ขำ	ชะ
ช	ชา	ช	ช	ช	ช	ช	ช	เช	เช	ไช	ไช	ไช	เขา	ขำ	ชะ
ฌ	ฌา	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	แจ	แจ	ไจ	ไจ	ไจ	เขา	ขำ	ชะ
ฎ	ฎา	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฏ	ฏ	ไฏ	ไฏ	ไฏ	เขา	ขำ	ชะ
ฏ	ฎา	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฏ	ฏ	ไฏ	ไฏ	ไฏ	เขา	ขำ	ชะ
ถ	ธา	ถ	ถ	ถ	ถ	ถ	ถ	เท	เท	ไท	ไท	ไท	เขา	ขำ	ชะ
ด	ดา	ด	ด	ด	ด	ด	ด	เด	เด	ได	ได	ได	เขา	ขำ	ชะ
ต	ตา	ต	ต	ต	ต	ต	ต	เต	เต	ไต	ไต	ไต	เขา	ขำ	ชะ
ถ	ธา	ถ	ถ	ถ	ถ	ถ	ถ	เท	เท	ไท	ไท	ไท	เขา	ขำ	ชะ
ด	ดา	ด	ด	ด	ด	ด	ด	เด	เด	ได	ได	ได	เขา	ขำ	ชะ
ต	ตา	ต	ต	ต	ต	ต	ต	เต	เต	ไต	ไต	ไต	เขา	ขำ	ชะ
ช	ชา	ช	ช	ช	ช	ช	ช	เช	เช	ไช	ไช	ไช	เขา	ขำ	ชะ
ฌ	ฌา	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	แจ	แจ	ไจ	ไจ	ไจ	เขา	ขำ	ชะ
ฎ	ฎา	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฏ	ฏ	ไฏ	ไฏ	ไฏ	เขา	ขำ	ชะ
ฏ	ฎา	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฏ	ฏ	ไฏ	ไฏ	ไฏ	เขา	ขำ	ชะ

๑ อักษรสูง ๑๑ ซงแจกออกเป็นแม่ ก กา นน พนด้วยไม้

ตัวหนงเป็น ๓ คำ เว้นแต่คำตาย ๔ ตัว คือ ข ฌ ฎ ฏ นอกนั้นพน

ดั่งรูปหางโค ดั่งนี้

๑	ข	ขา	ข	ข	ข	ข	ข	เข
	ข	ขา	ข	ข	ข	ข	ข	เข
	ข	ขา	ข	ข	ข	ข	ข	เข

๑. ดั่งรูปหางโค ต้องอ่านทะมถดงดั่ง เช่น ข ข ข

แอ ไอ ใอ โอ เอ อ้า อะ
 แอ่ ไอ่ ใอ่ โอ่ เอ่า อ้า่า
 แอ้อ ไอ้อ ใอ้อ โอ้อ เอ้อ อ้า้อ

๑ อ อ้า อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ
 อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ
 อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ อื่อ

แอ ไอ ใอ โอ เอ อ้า อะ
 แอ่ ไอ่ ใอ่ โอ่ เอ่า อ้า่า
 แอ้อ ไอ้อ ใอ้อ โอ้อ เอ้อ อ้า้อ

๑ ฉ ฉ่า ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ
 ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ
 ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ ฉื่อ

แฉ ไฉ ใฉ โฉ เฉ อ้า ฉะ
 แฉ่ ไฉ่ ใฉ่ โฉ่ เฉ่า อ้า่า
 แฉ้อ ไฉ้อ ใฉ้อ โฉ้อ เฉ้อ อ้า้อ

๑ ช ช่า ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ
 ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ
 ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ

แช ไช ใช โช เช อ้า ชะ
 แช่ ไช่ ใช่ โช่ เช่า อ้า่า
 แช้อ ไช้อ ใช้อ โช้อ เช้อ อ้า้อ

๐ ด ณา ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี
 ด้ ด้ ด้ ด้ ด้ ด้ ด้ ด้
 ด้ ด้ ด้ ด้ ด้ ด้ ด้ ด้
 ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี
 ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี
 ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี
 ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี ณี

๐ พ ภา พิ พิ พิ พิ พิ พิ พิ พิ
 ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ
 ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ ฬ

๐ ฟ ฟา ฟี ฟี ฟี ฟี ฟี ฟี ฟี ฟี
 ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ
 ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ
 ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ
 ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ
 ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ
 ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ ฝ

๐ ค ภา คี คี คี คี คี คี คี คี
 ค ค ค ค ค ค ค ค
 ค ค ค ค ค ค ค ค
 ค ค ค ค ค ค ค ค
 ค ค ค ค ค ค ค ค
 ค ค ค ค ค ค ค ค
 ค ค ค ค ค ค ค ค

เค ไค ไค โค เคา ค้า คะ

เค' ไค' ไค' โค' เคา' ค้า'

เค็ ไค็ ไค็ โค็ เคา็ ค้า็

๐ ม มา ย ย ย ย ม ย เม

ม' มา' ย' ย' ย' ม' ย' เม'

ม็ ม็ มา็ ย็ ย็ ม็ ย็ เม็

แ ม ไม ไม โย เยา ห้า ษะ

แ' ม' ไม' ไม' โย' เยา' ห้า'

แ็ ม็ ไม็ ไม็ โย็ เยา็ ห้า็

๐ ต ตา ती ती ती ती तु तु เต

ต' ตา' ती' ती' ती' ती' तु' तु' เต'

ต็ ต็ ตา็ ती็ ती็ ती็ ती็ तु็ तु็ เต็

แ ต ไท ไท โท เท ท้า ทะ

แ' ต' ไท' ไท' โท' เท' ท้า'

แ็ ต็ ไท็ ไท็ โท็ เท็ ท้า็

๐ ท ทา หี หี หี หี หุ หุ เท

ท' ทา' หี' หี' หี' หี' หุ' หุ' เท'

ท็ ท็ ทา็ หี็ หี็ หี็ หี็ หุ็ หุ็ เท็

แ ท ไท ไท โท เท ท้า ทะ

แ' ท' ไท' ไท' โท' เท' ท้า'

แ็ ท็ ไท็ ไท็ โท็ เท็ ท้า็

បិ បិ បិ បា បា បា បិ បិ បិ បិ បិ បិ
 បិ បិ បា បា បិ បិ បិ បិ បិ បិ

បិ បិ បិ បេ បេ បេ បេ បេ បេ បៃ បៃ បៃ
 បិ បិ បិ បេ បេ បេ បេ បៃ បៃ

បៃ បៃ បៃ បៃ បៃ បៃ បោ បោ បោ បា បា បា
 បៃ បៃ បៃ បៃ បោ បោ បា បា បា

ឆិ ឆិ ឆិ ឆា ឆា ឆា ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ
 ឆិ ឆិ ឆា ឆា ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ

ឆិ ឆិ ឆិ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ ឆៃ
 ឆិ ឆិ ឆិ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ

ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆោ ឆោ ឆោ ឆា ឆា ឆា
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆោ ឆោ ឆា ឆា ឆា

ឆិ ឆិ ឆិ ឆា ឆា ឆា ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ
 ឆិ ឆិ ឆា ឆា ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ ឆិ

ឆិ ឆិ ឆិ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ ឆៃ
 ឆិ ឆិ ឆិ ឆេ ឆេ ឆេ ឆេ ឆៃ ឆៃ

ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆោ ឆោ ឆោ ឆា ឆា ឆា
 ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆោ ឆោ ឆា ឆា ឆា

ค ค ค

คา คา คา

ก ก ก

ค ค ค

๑ ค ค

คา คา

ค ค ค

ค ค ค

ค ค ค

เค เค เค

แค แค แค

ไค ไค ไค

ค ค ค

เค เค

แค แค

ไค ไค

ค ค ค

ค ค ค

เค เค เค

ค ค ค

ค ค

ค ค

เค เค

ค ค ค

ค ค ค

คา คา คา

ก ก ก

ค ค ค

๑ ค ค

คา คา

ค ค ค

ค ค ค

ค ค ค

เค เค เค

แค แค แค

ไค ไค ไค

ค ค ค

เค เค

แค แค

ไค ไค

ค ค ค

ค ค ค

เค เค เค

ค ค ค

ค ค

ค ค

เค เค

ค ค ค

บ บ บ

บา บา บา

ป ป ป

บ บ บ

๑ บ บ

บา บา

ป ป ป

บ บ บ

บ บ บ

เป เป เป

แพ แพ แพ

ไบ ไบ ไบ

บ บ บ

เป เป

แพ แพ

ไบ ไบ

บ บ บ

บ บ บ

เป เป เป

บ บ บ

บ บ

บ บ

เป เป

บ บ บ

ปื ปื ปื ป่า ป่า ป่า ปื ปื ปื ปื ปื ปื
 ๑ ปื ปื ป่า ป่า ปื ปื ปื ปื ปื ปื

ปื ปื ปื เป้ เป้ เป้ เป้ เป้ เป้ ปื ปื ปื
 ปื ปื ปื เป เป้ เป้ เป้ ปื ปื

ปื ปื ปื ปื ปื ปื เป้า เป้า เป้า ป่า ป่า ป่า
 ปื ปื ปื ปื เป้า เป้า ป่า ป่า ปะ

อ อ อ อ่า อ่า อ่า อ อ อ อ อ อ
 ๑ อ อ อ่า อ่า อ อ อ อ อ อ

อื อื อื เอ้ เอ้ เอ้ แอ้ แอ้ แอ้ ใ้ ใ้ ใ้
 อื อื อื เอ เอ้ แอ แอ้ ใ้ ใ้

อื อื อื ใ้ ใ้ ใ้ เอ้า เอ้า เอ้า อ้า อ้า อ้า
 ใ้ ใ้ ใ้ ใ้ เอ้า เอ้า อ้า อ้า ะ

๑ อักษรตัว ๒๔ ตัว เออสระประสมเข้าแล้วออกเสียงตามสระ

แป เป็นแม่ ก กา ตังน าะ

ค	กา	ก	ค	ค	ก	ก	ก	เค	แค	ไค	ไค	โค	เคอ	ค้ำ	คะ
ค	คา	ก	ค	ค	ค	ก	ก	เค	แค	ไค	ไค	โค	เคอ	ค้ำ	คะ
ฅ	ฅา	ฅ	ฅ	ฅ	ฅ	ฅ	ฅ	ฅเ	ฅแ	ไฅ	ไฅ	โฅ	ฅเ	ฅ้ำ	ฅะ
ง	งา	ง	ง	ง	ง	ง	ง	งเ	งแ	โง	โง	โง	งเ	ง้ำ	งะ
ช	ชา	ช	ช	ช	ช	ช	ช	เช	แช	โช	โช	โช	เช	ช้ำ	ชะ

ช	ชา	ช	ช	ช	ช	ช	ช	เช	แช	ไช	ไช	โช	เชา	ช้า	ชะ
ฌ	ฌา	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ไฌ	ไฌ	โฌ	ฌา	ฌ้า	ฌะ
ฉ	ฉา	ฉ	ฉ	ฉ	ฉ	ฉ	ฉ	เช	แช	ไฉ	ไฉ	โฉ	เชา	ช้า	ชะ
ฌ	ฌา	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ไฌ	ไฌ	โฌ	ฌา	ฌ้า	ฌะ
ฌ	ฌา	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ไฌ	ไฌ	โฌ	ฌา	ฌ้า	ฌะ
ท	ทา	ท	ท	ท	ท	ท	ท	เท	แช	ไท	ไท	โท	เทา	ท้า	ทะ
ธ	ธา	ธ	ธ	ธ	ธ	ธ	ธ	เธ	แช	ไร	ไร	โร	เธา	ช้า	ทะ
น	นา	น	น	น	น	น	น	เน	แน	ไน	ไน	โน	เนา	นำ	นะ
พ	พา	พ	พ	พ	พ	พ	พ	เพ	แพ	ไพ	ไพ	โป	เพา	พ้า	พะ
ฟ	ฟา	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	เฟ	แฟ	ไฟ	ไฟ	โฟ	เฟา	ฟ้า	ฟะ
ภ	ภา	ภ	ภ	ภ	ภ	ภ	ภ	เบ	แบ	ไบ	ไบ	โบ	เบา	บ้า	บะ
ม	มา	ม	ม	ม	ม	ม	ม	เม	แม	ไม	ไม	โม	เมา	ม้า	มะ
ย	ยา	ย	ย	ย	ย	ย	ย	เย	แย	โย	โย	โย	เยา	ย้า	ยะ
ร	รา	ร	ร	ร	ร	ร	ร	เร	แร	ไร	ไร	โร	เธา	ร้า	ระ
ล	ลา	ล	ล	ล	ล	ล	ล	เล	แล	ไล	ไล	โล	เลา	ล้า	ละ
ว	วา	ว	ว	ว	ว	ว	ว	เว	แว	ไว	ไว	โว	เวา	ว้า	วะ
พ	พา	พ	พ	พ	พ	พ	พ	เพ	แพ	ไพ	ไพ	โป	เพา	พ้า	พะ
ษ	สา	ษ	ษ	ษ	ษ	ษ	ษ	เฮ	แฮ	ไฮ	ไฮ	โฮ	เฮา	ฮ้า	หะ

๑ อภิพรคำ ๒๔ ซงแยกออกถนน เว้นแต่คำตาย ๔ ตัว คือ
 คี คี คี คะ นอกถนนผันด้วยไม้ ชอนขนดงจากอุษร^๑ ตัวหนงเป็น ๓ คำ
 ดงน

๑ คี คี ค้า ค้า คี คี คี คี คี คี คี คี คี คี
 คี ค้า คี คี คี คี คี คี

แก แก ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค
 แก ไค ไค ไค ไค ไค ไค

๑ คี คี ค้า ค้า คี คี คี คี คี คี คี คี คี คี
 คี ค้า คี คี คี คี คี คี

แก แก ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค ไค
 แก ไค ไค ไค ไค ไค ไค

๑ ม ม มา มา ม ม ม ม ม ม ม ม ม ม
 ม มา ม ม ม ม ม ม

เม เม ไม ไม ไม ไม ไม ไม ไม ไม ไม ไม
 เม ไม ไม ไม ไม ไม ไม

๑ ง ง งา งา ง ง ง ง ง ง ง ง ง ง
 ง งา ง ง ง ง

แง แ่ง ไง ไง ไง ไง ไง ไง ไง ไง ไง ไง ไง
 แ่ง ไง ไง ไง ไง ไง ไง

๑. คัมแบบรชอนจันเป็นนงจากอุษร อ่าแตงัน ค คี คี

© ប ប បា បា ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប
ប បា ប ប ប ប

បេ បេ បៃ បៃ បៃ បៃ បៃ បៃ បោ បោ ប៉ា ប៉ា បះ
បេ បៃ បៃ បៃ បោ ប៉ា

© ប ប បា បា ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប
ប បា ប ប ប ប ប ប ប

បេ បេ បៃ បៃ បៃ បៃ បៃ បៃ បោ បោ ប៉ា ប៉ា បះ
បេ បៃ បៃ បៃ បោ ប៉ា

© ឈ ឈ ឈា ឈា ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ
ឈ ឈា ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ

ឈេ ឈេ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈោ ឈោ ឈ៉ា ឈ៉ា ឈះ
ឈេ ឈៃ ឈៃ ឈៃ ឈោ ឈ៉ា

© ល ល លា លា ល ល ល ល ល ល ល ល ល ល ល ល
ល លា ល ល ល ល ល ល

លេ លេ លៃ លៃ លៃ លៃ លៃ លៃ លោ លោ ល៉ា ល៉ា លះ
លេ លៃ លៃ លៃ លោ ល៉ា

© ក ក កា កា ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក
ក កា ក ក ក ក ក ក

កេ កេ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កោ កោ ក៉ា ក៉ា កះ
កេ កៃ កៃ កៃ កោ ក៉ា

๑ พ พ พา พ้า พิ พิ พุ พู พุ พู เพ เพ
พ พ้า พ พู เพ

แพ แพ้ โป โป้ โภ โภ้ โพ โพ้ เพา เพ้า พ้า พ้า พะ
แพ้ โป้ โภ้ โพ้ เพ้า พ้า

๑ ฟ ฟ ฟา ฟ้า ฟิ พิ ฟุ ฟู ฟุ ฟู เฟ เฟ
ฟ ฟ้า ฟ ฟู เฟ

แฟ แฟ้ โฟ โฟ้ โฝ โฝ้ โฟ โฟ้ เฟา เฟ้า ฟ้า ฟ้า ฟะ
แฟ้ โฟ้ โฝ้ โฟ้ เฟ้า ฟ้า

๑ ก ก กากา ก้า กิ กิ กิ กิ กุ กู กู กู เก เก
ก ก้า ก กู เก

แก แก้ โก โก้ โก โก้ เกา เก้า ก้า ก้า กะ
แก้ โก้ โก้ โก้ เก้า ก้า

๑ ม ม มา ม้า มิ มิ มิ มิ มุ มู มู มู เม เม
ม ม้า มิ มิ มู เม

แม แม้ โม่ โม่ โม่ โม่ เมา เมา ม้า ม้า มะ
แม้ โม่ โม่ โม่ เมา ม้า

๑ ย ย ยา ย้า ยิ ยิ ยิ ยิ ยุ ยู ยู ยู เย เย
ย ย้า ย ยู เย

แย แย้ โย โย โย โย โย โย ยา ยา ยา ยา ยะ
แย้ โย โย โย โย ยา ยา

๑ ร ร ราว ราว ร ร ราว ราว ร ร ราว ราว ร ร ราว ราว
ร ราว

แ ร แ ร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร ไร
แ ร ไร ไร ไร ไร ไร

๑ ต ต ราว ราว ต ต ราว ราว ต ต ราว ราว ต ต ราว ราว
ต ราว

แ ต แ ต ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล ไล
แ ต ไล ไล ไล ไล ไล ไล

๑ ว ว ราว ราว ว ว ราว ราว ว ว ราว ราว ว ว ราว ราว
ว ราว

แ ว แ ว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว ไว
แ ว ไว ไว ไว ไว ไว

๑ พ พ ราว ราว พ พ ราว ราว พ พ ราว ราว พ พ ราว ราว
พ ราว

แ พ แ พ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ
แ พ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ ไพ

๑ ฮ ฮ ราว ราว ฮ ฮ ราว ราว ฮ ฮ ราว ราว ฮ ฮ ราว ราว
ฮ ราว

แ ฮ แ ฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ
แ ฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ ไฮ

๑ อนึ่งพึงให้รู้จักคำที่จะต้องใช้ไม้ม้วน โดยกำหนดไว้ ๒๐ คำ ดังนี้

๑ ใฝ่ฝัน สมใจ ให้ท่าน ภายใน ผ้าไหม สดใส
ใครไปมา จะใคร่ได้ ของใฝ่ สิ่งใด ของใจ หลงไหล
ใส่ใค้ล้ หึงสะใจ เป็นใบ ภายใต้ ผู้ใหญ่ ทางไกล
มิใช่ ดอกแถมใบ คำใช้ไม้ม้วนภายในจนตามฉันทกำหนดว่า ๘๐ แต่
ข้าพเจ้าเห็นว่าจะไม่สิ้นเชิง ควรจะกำหนดว่าคำนอกจากที่บังคับไม้ม้วน
๒๐ แล้ว ก็ควรใช้ไม้ม้วนสิ้น ๖๖

๑ อักษรคำตายใน แม่ ก กา ทั้ง ๓ หมู่ ซึ่งแจกออกตัวละ ๔ คำนั้น
ถึงผันด้วยไม้เอกโทไม้ไ้ได้ ก็แต่สำเนียงเบาหนัก เบา ตามอักษร
คำตาย อักษรสูง อักษรกลาง เสียงต่ำลงคือ ข ฃ ช ฅ ฆ ฌ ฎ ฎ ฏ ฐ
คำตาย อักษรต่ำเสียงสูงเช่น คือ คี คี คี คะ เป็นต้นทุกตัวทั้ง ๓ หมู่
พึงสังเกตุดูกจะรู้ว่า เสียงแปลกกันตจจากเหล่านี้ จักขุ ฝุค ฆะชะ
เจ้าคะ บวมดู นุ่นในกระช ดาบจะ น้าชะ ฤทธิ น้ากะที วัตถุประสงค์
ดาประทุ สะมะตะ ตงกะทะ หน่อผลิ ผลัดใบผลิ ไม้ฟู น้าฟู บ้ายพะพะ
ไ้พิงพะ ฟ้ามฝุ ฟูพะ ว่าแล้วสิ อย่างนั้นช บ้อสระ แปะชะ ๖๖

๑ ถึงอักษรตาทตัวสูง กลาง นานา กัมสำเนียงหนักเบา คุช
คำว่า หง่าหงะ เงอะงะ เป็นต้น ชาญชำนาญ เต้าตน พิศณ ช่าง
สนะ ช่วยบุนะ สมห์ โกรธม อ่อนหย เซอลนย คำวิห ช่างริ
บางบำหรุ กินยาร คำประระ ต้องชำระ เป็นไขหละ ต้องเลี่ยตะ
คำเขนนมมากชกมาไว้แต่พอเบาหลังเกิดแทน ๖๖

๑ อักษร ๓ หมู่แจกแม่ ก กา ทงวชผันด้วยไม้ จบแต่เท่านั้น ๖๖

๑. ต่อกันคำกลอนสำหรับอ่านเทียบใน แม่ ก กา ๗๕

๑ ขานี้ ๑๑ ๑ สะธุสะ จะขไหว้ พระศรีไตรสระณา พี่แม่
แลครบา เทวดาในราย ๑ ข้าเจ้าเอา ก ข เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในแทน ต้มต่อยาตรา

๑ จะรำคำต่อไป ภพใจกุมารา ธรรมเนียมราชา เจ้าภราสาวะถิ

๑ ชพระไชยสุริยา มีสุดามะเหย ชวาสุมาลิ อยู่บุรีไม่มีโทษ

๑ ข้าเฝ้าเหล่าเสนา มีกรยาอะณาไศรย พักมาแต่ไกล ได้อาไศรย
ในภรา ๑ ไพร์ฟ้าปราชซี เขาบุรีปรีดา ทำไร้เขาไถนา ได้

เข้าปลานกลสาถิ ๑ อยู่มาหมฆ่าเฝ้า กหาเขาวะนาร ทหน้าตาด
ท่ามะโหรทเคหา ๑ คาเขาเฝ้าสซ เขาเตหฬักามา หาได้ให้

ภะรียา ๑ โลโกพาให้บ้ำใจ ๑ ไม่จำคำพระเจ้า เหยไปเข้าภาษาไสย
ถคมฆ่าไท ฉแต่ไพร์ใส่ชคา ๑ กะตหมลึ กโคหมเจ้าสุภา

ใครเอาเข้าปลามา ให้สุภากว่าดี ๑ ทแพแกชณะ ไม่ถพระประเวณ
จนกโคค ได้คำตมอานญา ๑ ทชถพระเจ้า ว่าโง่เง่าเต่าปูปลา

ผู้เถาเหล่าเมธา ว่าใบ้ำสาระยา ๑ ภิกษุสะมะณะ เต่ากถะพระ
สะธัม คานว่าล่านำ ไปเร้วท่าณโลก ๑ ไม่จำคำผู้ใหญ่ ศีสะ

ไม่ใจโยโส หดิมอะโข ขำขโมทะนาไป ๑ ภราสาวะถิ ใครไม่มี
ปรานีใคร ดคตแต่ใจ ทใครได้ใส่เอาก ๑ ผู้ทมมม ทำดุค

ไม่ชข ได้กว่าผากล อะไรฟักเอาไป ๑ ข้าเฝ้าเหล่าเสนา มี
ได้ว่าหมฆ่าไทย ฤนาราเข้าไป เต่น้ำใจไม่น้ำภา ๑ หาได้ใครหา

เอา ไพร์ฟ้าเสราเปลาอูรา ผู้ทมมอานญา ได้ตัดไม้ปรานี ๑ ผบามา
กระทำ มณะกามเขาวุร นานาเขาธานิ กไม่มีทอาไศรย

๑ ข้าเฝ้าเหล่าเสนา หนีไปหากाराไกล ชบาเล่าไป ไม่มีใคร
ในธานี

๑ ฉบับ ๑๖ ๑ พระไชยสุริยาภมร์ พาพระมะเหสี มาทูลในลำสำเภา
๑ เข้าปลุกหาไปไม่เบา นารทเขาว ก็เอาไปในเกตรา ๑ เก้าแก้ว
เซาแม่แซ่มา เสนเสนา ก็มาในลำสำเภา ๑ ต้มฟ้าฟาดไปใส่เสา
วายพยุพเลา สำเภาที่ใช้ไป ๑ เกตราในน้ำไหล คั้นเข้า
เปล้าใจ ที่ในมหาวาร ๑ พสุธาอาไศรยไม่มี ราชานารี อยู่ทพระเกล
แลดู ๑ ปลากะโหล้โลมาราหุ เหราปลากุ มีอยู่ในน้ำคล้ำไป
๑ ราชาวาเหว่หญไทย วายุพาลลาโคต มาในทะเลเอกา ๑ แลไป
ไม่ปะพะสธา เปล้าใจโนยนา โพล้เพล้เวลารাত্রี ๑ ราชาวาแกเสน
ใครรู้คะต วารนเท่าไคนา ๑ ข้าเฝ้าเหล่าเก้ราชา ว่าพระมหา
วารนไซ้ใหญ่โต ๑ ไหลมาแต่ในคอโค แผลไปใหญ่โต
มะโหพาถ่าน้ำไหล ๑ บำพมิได้แก้ไข ข้าพระเจ้าเข้าใจ
ผู้ใหญ่ผู้เก่าเล่ามา ๑ ว่ามีพระยาสกฤต ใหญ่โตมะโหพา
ภาษาเท่าเขาคกร ๑ ซว่าพระยาสำภาท ใครรู้คะต วารนโต
เท่าใด ๑ โยโสโผผาณาไป ภพระสุริไส จะใกล้โพล้เพล้
เวลา ๑ แลไปไม่ปะพะสธา ยัทธิรา ชวาก็จะประไลย,
๑ ฤปลามาในน้ำไหล สกฤตนาตาไป อาไศรยทศิสะปลา
๑ ฉะแงแลไปไกลตา จำขงปลา ว่าขชะมาอะไทย
๑ วารนที่เราจะไป ใกล้ๆว่าไกล ข้าไหวจะขมรคา ๑ ปลาก
ว่าข้าเจ้าเขาวภา มีได้ไปมา อาไศรยอยู่ตั้ระณ ๑ สกฤต
อาโดยชว ลากปลาจระล สุกฤตอาไศรย ๑ ข้าเฝ้าเหล่าเก้

ภูวไนย พระเจ้าเข้าใจ ฤไทยว่าเหว่เอกา ๑ จำไปในทะเลเวรา
 พยุใหญ่มา เกศราภิเษไป ๑ สมกัเกาเสาใบ ทะลุปรุไป
 นำไหลเข้าลำสาเกา ๑ ฝนาชาใต้ใบเสา เจ้าก้ามชาเอา สำเกา
 ระย้าคว่ำไป ๑ ราชาความอรไทย เอาฟ้าสะใบ ตั้วไม้ไกล
 กายา ๑ เต้าแก่เขาแม่เสนา นำเข้าหตา จระเข้เหราคว่ำไป
 ๑ ราชานารำไร นิก้ามจำใจ จำไปภปะพสุธา ๑ มีไม้
 ไทรใหญ่ใบหนา เข้าไปไสยา เวลากรำไร ๑ จบแม่ ก กา ๑

๑ อักษร ๔๔ ประสมสระแจกแม่ ก กา ทั้งผันด้วยไม้
 กิ่งหากอใช้คำภาษาไทยไม้ ต้องคิดประสมสระเป็นแม่ กน กง
 กก กค กข กม เกย แจกเรียงตัวไปตามลำดับ แล้วผันด้วย
 ไม้ ในแม่ กน กง กม เกย ที่ควรจะผันได้ ประสม
 คำใช้ต่อไป และตัวสกตนั้นถ้าจะว่าย่อ ๆ กอสำเนียงใช้ในภาษาไทย
 ก็ให้กำหนดคำแต่ยอดงนก่อน คือ กน สกต น, กง สกต ง,
 กก สกต ก, กค สกต ค, กข สกต ข, กม สกต ม,
 เกย สกต ย, ว, อ, แทน กอใช้สกตในคำภาษาไทย ที่คว
 สกตมีต่างออกไปนั้น เพื่อจะใช้สกตให้ตรงกับอักษรอื่น คือภาษา
 มคธเป็นต้น จะแจกไว้ในสังโยคพิธานข้างหน้าต่อไป ๑๕

อักษรสูง ๑๑ ตัวแจกในแม่กนดังนี้

๑ ขน ขัน ขาน ขิน ขน ขน ขน ขน ขน
 เขน แขน โขน ขอน ขวน เขียน เขื่อน เขิน เขอน

๑ ขน ขัน ขาน ขิน ขิ่น ขน ขิ่น ขุน ขุน
 เขน เขน ไชน ขอน ขวน เขยน เขอน เขิ่น เขอน

๑ ฉน ฉัน ฉาน ฉิน ฉิ่น ฉน ฉิ่น ฉุน ฉุน
 ฉน ฉน ไฉน ฉอน ฉวน ฉะยน ฉเอน ฉะน ฉเอน

๑ ชน ชัน ชาน ชิน ชิ่น ชน ชิ่น ชุน ชุน
 เชน เชน ไชน ชอน ชวน เชยน เชอน เชิ่น เชอน

๑ ฉน ฉัน ฉาน ฉิน ฉิ่น ฉน ฉิ่น ฉุน ฉุน
 ฉน ฉน ไฉน ฉอน ฉวน ฉะยน ฉเอน ฉะน ฉเอน

๑ ผน ผัน ผาน ผิน ผิ่น ผน ผิ่น ผุน ผุน
 เฟน เฟน ไผน ฟอน ฟวน เฟยน เฟอน เฟิ่น เฟอน

๑ ฟน ฟัน ฟาน ฟิน ฟิ่น ฟน ฟิ่น ฟุน ฟุน
 เฟน เฟน ไฝน ฟอน ฟวน เฟยน เฟอน เฟิ่น เฟอน

๑ ศน ศัน ศาน ศิน ศิ่น ศน ศิ่น ศุน ศุน
 เซน เซน ไศน สอน สวน เซยน เซอน เซิ่น เซอน

๑ ชน ชัน ชาน ชิน ชิ่น ชน ชิ่น ชุน ชุน
 เขน เขน ไชน ชอน ชวน เชยน เชอน เชิ่น เชอน

๑ สน สัน สาน สิน สิ่น สน สิ่น สุน สุน
 เซน เซน ไสส สอน สวน เสยน เสอน เสิ่น เสอน

๑ หน หัน หาน หิน หิ่น หน หิ่น หุน หุน
 เहन เहन ไหน หอน หวน เหยน เหาอน เหาิ่น เหาอน

๑ ผันด้วยไม้ ๗ ตัวหน่งเบเน ๓ คำคังน

๗๕

๑ ขน ขัน ขาน ขิน ขัน ขิน ขัน ขุน ขุน เขน
 ข่น ขั่น ข่าน ขั่น ข่น ข่น ข่น ขุ่น ขุ่น เข่น
 ข้น ขัน ข่าน ขัน ขัน ขัน ขัน ขุ่น ขุ่น เข่น
 แขน ไขน ขอน ขวน เขยน เขอน เขิน เขอน
 แخن ไخن ข่อน ข่วน เขยน เขอน เขิน เขอน
 แขน ไขน ข่อน ข่วน เขยน เขอน เขิน เขอน

๑ ยังมี ๑๐ อักษร ผันอย่างนเหมอนกัน

๗๕

๑ อักษรกลาง ๕ ตัวแจกในแม่ กน คังน

๗๕

๑ กน กั้น กาน กิน กั้น กิน กิน กุน กุน
 เกน เกน โคน กอน กวน เกยน เกอน เกิน เกอน
 ๑ จน จัน จาน จิน จัน จิน จิน จุน จุน
 เจน เจน โจน จอน จวน เจยน เจอน เจิน เจอน
 ๑ ฉน ฉัน ฉาน ฉิน ฉัน ฉิน ฉิน ฉุน ฉุน
 ฉენ ฉენ โชน ฉอน ฉวน ฉเยน ฉเอน ฉैन ฉเอน
 ๑ ดน ดัน ดาน ดิน ดัน ดิน ดิน ดุน ดุน
 เดน เดน โदन ดอน ดวน เดยน เดอน เดิน เดอน

๑ ตัน ตัน ตาน ติน ติน ติน ติน ตุน ตุน
เตน เตน โตน ตอน ตวน เตียน เตอน เต็น เตอน

๑ บน บัน บาน บิน บิน บิน บิน บุน บุน
เบน เบน โบน บอน บวน เบียน เบอน เบ็น เบอน

๑ ปน บัน ปาน ปิน ปิน ปิน ปิน ปุน ปุน
เปน เปน โปน ปอน ปวน เปียน เปอน เป็น เปอน

๑ อน อัน อาน อิน อิน อิน อิน อุน อุน
เอน เอน โอน ออน อวน เอียน เออน เอ็น เออน

๑ ผนด้วยไม้ ตวหนงเบน ๕ คำตงน ๗๕

กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ
๑ กัณ กัณ	กัณ กัณ	กัณ กัณ
กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ
กัณ กัณ	กัณ กัณ	กัณ กัณ
กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ
กัณ กัณ	กัณ กัณ	กัณ กัณ
แก่น แก่น แก่น	แก่น แก่น แก่น	โกئن โกئن โกئن
แก่น แก่น	แก่น แก่น	โกئن โกئن
กัณ กัณ กัณ	กัณ กัณ กัณ	เกียน เกียน เกียน
กัณ กัณ	กัณ กัณ	เกียน เกียน

^๔เกอน ^๕เกอน ^๔เกอน ^๕เกน ^๕เกน ^๕เกน ^๕เกอน ^๕เกอน ^๕เกอน
^๔เกอน ^๕เกอน ^๕เกน ^๕เกน ^๕เกอน ^๕เกอน

๑ ขงมอก ๘ อักษร ฝนอย่างนเหมือนกัน

๗๕

อักษรตัว ๒๔ ตัว แจกในแม่ กน ดงน

๑ กน คัน คาน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ คน คัน คาน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ ฆน ฆัน ฆาน ฆิน ฆิน ฆิน ฆิน ฆิน ฆิน ฆิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ งน งัน งาน งิน งิน งิน งิน งิน งิน งิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ ชน ชัน ชาน ชิน ชิน ชิน ชิน ชิน ชิน ชิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ ซน ซัน ซาน ซิน ซิน ซิน ซิน ซิน ซิน ซิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ ฌน ฌัน ฌาน ฌิน ฌิน ฌิน ฌิน ฌิน ฌิน ฌิน
 เกน เกน โคน คอน กวน เคยน เคอน เกิน เกอน

๑ มน มั่น มาน มิน มั่น มั่น มั่น มุน มูน
เมน แเมน โมน มอน มวน เมียน เมื่อน เมิน เมื่อน

๑ ยน ยั่น ยาน ยิน ยั่น ยั่น ยั่น ยุน ยูน
เบน แบน โยน ยอน ยวน เยียน เยื่อน เย็น เยื่อน

๑ รน รั่น ราน ริน รั่น รั่น รั่น รุน รูน
เรน แรณ โรณ รอน รวน เรียน เรื่อน เร็น เรื่อน

๑ ตน ตั่น ตาน ติน ตั่น ตั่น ตั่น ตุน ตูน
เตน แตน โตน ตอน ตวน เตียน เตื่อน เต็น เตื่อน

๑ วน วั่น วาน วิน วั่น วั่น วั่น วุน วูน
เวน แวน โวน วอน ววน เวียน เวื่อน เว็น เวื่อน

๑ พน พั่น พาน ปิน ปั่น ปั่น ปั่น ปุน ปูน
เพน แปน โปน ปอน ปวน เพียน เพื่อน เพ็น เพื่อน

๑ ฮน ฮั่น ฮาน ฮิน ฮั่น ฮั่น ฮั่น ฮุน ฮูน
เฮน แहन โहन ฮอน ฮวน เฮียน เฮื่อน เฮ็น เฮื่อน

๑ ผันด้วยไม้ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐

๑ คน คิน คั่น คิน คาน ค้าน คิน คิน คิน คิน
คั่น คั่น คั่น คั่น คั่น คั่น คั่น คั่น คั่น คั่น

๑ คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน
คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน คิน

แคน แคน โคน โคน คอน คอน กวน กวน เคยน เคยน
 แคน โคน คอน กวน เคยน
 เคอน เคอน เกิน เกิน เคอน เคอน
 เคอน เกิน เคอน

๑ ยังกอีก ๒๓ อักษร ฝ้อย่างนเหมอนกัน ๗๕

อักษรใช้สกดในแม่กน ๖ อักษร คือ ญ ฌ ฦ ฦ ฦ ฦ

๑ ตอนไปกำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่กน ๗๕

๑ สรางคนางค์ ๒๕ ๑ ขันใหม่ในกน ก กวาปน ระคนกันไป
 ๑ เอนคภูธร มาณอนในไพร มณฑลคั่นไทร แทนโพชยนต์สรฐาน
 ๑ ส่วนสุมาลี วันทาสาม เทวอย่างน เพ็ญอยู่ดูแล เหมอน
 แต่ก่อนกาล ให้พระกษบาล สาราญวิญญา ๑ พระชวณนนวนอน
 เขญใจไม้ออน เหมอนหมอนแม่นา ภูธรสอนมนต์ ให้บันภาวนา
 เขนการว่า กนป่าไภยพาล ๑ วันนั้จันทร มดารากร
 เป็นบรวาร เห็นสนदनพา ในป่าทธาร มาลคคaban ไปก้านอรชร
 ๑ เขนฉานาพา ชนชะพะกา วายพาขจร สาระพรรณณจอน
 รนกลนเกสร แตนคคสรอน วาวอนเวียงระวัน ๑ จันทร
 คลาเกลอน กระทบไพรไถเถอน เตอนเพอนชานขัน ปเจ้าเขาเขน
 กูเกรนหากัน สันธพตน์ ครนครนหวนไหว ๑ พระพนदनอน
 โกลพระนกร สะทอนถอนฤไทย ๑ เขตรุสุริยน ขนพนเมรุไกร
 มก้ามจำไป ในป่าอารัญ ๗๕

๑ ขบแม่กนเทาน ๗๕

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัวแจกในแม่กตังนี้

๗๕

๑ ขง ข้ง ขาง ขิง ข่ง ขัง ขง ขุง ขุขง
 เขง เข่ง โขง ของ ขวง เขียง เขื่อง เข็ง เข่อง

๑ ขง ข้ง ขาง ขิง ข่ง ขัง ขง ขุง ขุขง
 เขง เข่ง โขง ของ ขวง เขียง เขื่อง เข็ง เข่อง

๑ ดง ด้ง ดาง ดิง ด่ง ดัง ดง ดุง ดุขง
 เดง เด่ง โดง ดอง ดวง เดียง เดื่อง เด็ง เด่อง

๑ หง ห้ง หาง หิง ห่ง หัง หง หุง หุขง
 เหง เห่ง โหง หอง หวง เหียง เหื่อง เห็ง เห่อง

๑ ถง ถ้ง ถาง ถิง ถ่ง ถัง ถง ถุง ถุขง
 เตง เต่ง โตง ตอง ตวง เตียง เตื่อง เต็ง เต่อง

๑ ผง ผ้ง ผาง ผิง ผ่ง ผัง ผง ผุง ผุขง
 เพง เพ่ง โปง ผอง ผวง เพียง เพื่อง เพ็ง เพ่อง

๑ ฟง ฟ้ง ฟาง ฟิง ฟ่ง ฟัง ฟง ฟุง ฟุขง
 เฟง เฟ่ง โฝง ฟอง ฟวง เฟียง เฟื่อง เฟ็ง เฟ่อง

๑ ศง ศ้ง ศาง ศิง ศ่ง ศัง ศง ศุง ศุขง
 เซง เซ่ง โสง ศอง ศวง เซียง เซื่อง เซ็ง เซ่อง

๑ ชง ช้ง ชาง ชิง ช่ง ชัง ชง ชุง ชุขง
 เชง เช่ง โชง ชอง ชวง เชียง เชื่อง เช็ง เช่อง

๑ ตง ตัง ตาง ติ่ง ตึง ตอง ตุง ตุง
 เตง เแตง โตง ตอง ตวง เตยง เตอง เต็ง เเทอง

๑ ตง ตัง ตาง ติ่ง ตึง ตอง ตุง ตุง
 เตง เแตง โตง ตอง ตวง เตยง เตอง เต็ง เเทอง

๑ บง บัง บาง บิ่ง บึง บอง บุง บุง
 เบง แบง โบบง บอง บวง เบยง เบอง เบ็ง เบอง

๑ ปง ปัง ปาง ปิ่ง ปึง ปอง ปุง ปุง
 เปง เปง โปง ปอง ปวง เปยง เปอง เป็ง เปอง

๑ อง อัง อาง อิ่ง อึง ออง อุง อุง
 เอง แอง โอง ออง อวง เอยง เอง เอง เอง เอง

๑ พันด้วยไม้ ตวหนงเปน ๕ คัดงน ๓๕

กิง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง ก้าง ก้าง ก้าง

๑ กง กิ่ง กิ่ง กิ่ง ก้าง ก้าง

กึ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง

กึ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง

กึ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง

กึ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง กิ่ง

แก่ง แก่ง แก่ง แก่ง แก่ง แก่ง โก่ง โก่ง โก่ง

แก่ง แก่ง แก่ง แก่ง โก่ง โก่ง

ก้อง	ก้อง	ก้อง	ก้วง	ก้วง	ก้วง	เกียง	เกียง	เกียง
ก้อง	ก้อง	ก้วง	ก้วง	เกียง	เกียง			
เกอง	เกอง	เกอง	เกิง	เกิง	เกิง	เกอง	เกอง	เกอง
เกอง	เกอง	เกิง	เกิง	เกอง	เกอง			

๑ ขงอก ๘ อักษรพ่นอย่างนเหมือนกัน ๗๕

๑ อักษรคำ ๒๔ ตัวแยกในแม่ กง ดังนี้ ๗๕

๑	กง	ก้ง	กาง	กิง	กิง	กิง	กิง	กุง	กุง
เคง	เคง	โคง	คอง	ควง	เคียง	เคอง	เคิง	เคอง	เคอง
๑	คง	ค้ง	คาง	คิง	คิง	คิง	คิง	คุง	คุง
เคง	เคง	โคง	คอง	ควง	เคียง	เคอง	เคิง	เคอง	เคอง
๑	ฅง	ฅ้ง	ฅาง	ฅิง	ฅิง	ฅิง	ฅิง	ฅุง	ฅุง
ฅง	ฅง	โฅง	ฅอง	ฅวง	ฅียง	ฅอง	ฅิง	ฅอง	ฅอง
๑	งง	ง้ง	งาง	งิง	งิง	งิง	งิง	งุง	งุง
งง	งง	โงง	งอง	งวง	งียง	งอง	งิง	งอง	งอง
๑	ชง	ช้ง	ชาง	ชิง	ชิง	ชิง	ชิง	ชุง	ชุง
ชง	ชง	โชง	ชอง	ชวง	ชียง	ชอง	ชิง	ชอง	ชอง
๑	ชง	ช้ง	ชาง	ชิง	ชิง	ชิง	ชิง	ชุง	ชุง
ชง	ชง	โชง	ชอง	ชวง	ชียง	ชอง	ชิง	ชอง	ชอง
๑	ฌง	ฌ้ง	ฌาง	ฌิง	ฌิง	ฌิง	ฌิง	ฌุง	ฌุง
ฌง	ฌง	โฌง	ฌอง	ฌวง	ฌียง	ฌอง	ฌิง	ฌอง	ฌอง

๑ ฅง ฅ้ง ฅาง ฅิง ฅึง ฅึง ฅึง ฅึง ฅุง ฅุง
 แฅง แฅง โฅง ฅอง ฅวง ฅ็ยง ฅ็อง ฅ็ง ฅ็อง

๑ ฅาง ฅ้าง ฅาง ฅำง ฅำง ฅำง ฅำง ฅำง ฅำง ฅำง
 แฅง แฅง โฅง ฅอง ฅวง ฅ็ยง ฅ็อง ฅ็ง ฅ็อง

๑ ฅมง ฅม้ง ฅมาง ฅมิง ฅมึง ฅมึง ฅมึง ฅมุง ฅมุง
 แฅมง แฅมง โฅมง ฅมอง ฅมวง ฅม็ยง ฅม็อง ฅม็ง ฅม็อง

๑ ฅนง ฅน้ง ฅนาง ฅนิง ฅนึง ฅนึง ฅนึง ฅนุง ฅนุง
 แฅนง แฅนง โฅนง ฅนอง ฅนวง ฅน็ยง ฅน็อง ฅน็ง ฅน็อง

๑ ฅทง ฅท้ง ฅทาง ฅทิง ฅทึง ฅทึง ฅทึง ฅทุง ฅทุง
 แฅทง แฅทง โฅทง ฅทอง ฅทวง ฅท็ยง ฅท็อง ฅท็ง ฅท็อง

๑ ฅชง ฅช้ง ฅชาง ฅชิง ฅชึง ฅชึง ฅชึง ฅชุง ฅชุง
 แฅชง แฅชง โฅชง ฅชอง ฅชวง ฅช็ยง ฅช็อง ฅช็ง ฅช็อง

๑ ฅนง ฅน้ง ฅนาง ฅนิง ฅนึง ฅนึง ฅนึง ฅนุง ฅนุง
 แฅนง แฅนง โฅนง ฅนอง ฅนวง ฅน็ยง ฅน็อง ฅน็ง ฅน็อง

๑ ฅพง ฅพ้ง ฅพาง ฅพิง ฅพึง ฅพึง ฅพึง ฅพุง ฅพุง
 แฅพง แฅพง โฅพง ฅพอง ฅพวง ฅพ็ยง ฅพ็อง ฅพ็ง ฅพ็อง

๑ ฅฟง ฅฟ้ง ฅฟาง ฅฟิง ฅฟึง ฅฟึง ฅฟึง ฅฟุง ฅฟุง
 แฅฟง แฅฟง โฅฟง ฅฟอง ฅฟวง ฅฟ็ยง ฅฟ็อง ฅฟ็ง ฅฟ็อง

๑ ฅภง ฅภ้ง ฅภาง ฅภิง ฅภึง ฅภึง ฅภึง ฅภุง ฅภุง
 แฅภง แฅภง โฅภง ฅภอง ฅภวง ฅภ็ยง ฅภ็อง ฅภ็ง ฅภ็อง

๑ มง มั่ง มาง มิ่ง มึง มิ่ง มิ่ง มุง มุง
 เมง แมง โมง มอง มวง เมียง เมือง เม็ง เมอง

๑ ยง ยั่ง ยาง ยิ่ง ยึง ยึง ยึง ยุง ยุง
 เยง แยง โยง ยอง ยวง เยียง เยอง เียง เยอง

๑ รง รั่ง ราง ริ่ง รึง รึง รึง รุง รุง
 เรง แรง โรง รอง รวง เรียง เรือง เร็ง เรอง

๑ ตง ตั่ง ต่าง ติ่ง ตึง ตึง ตึง ตุง ตุง
 เตง แเตง โตง ตอง ตวง เตียง เตอง เต็ง เตอง

๑ วง วั่ง ว่าง วิ่ง วึง วึง วึง วุง วุง
 เวง แวง โวง วอง ววง เวียง เวือง เว็ง เวอง

๑ ฟง ฟั่ง ฟ่าง ฟิ่ง ฟึง ฟึง ฟึง ฟุง ฟุง
 เฟง แฝง โฟง ฟอง ฟวง เฟียง เฟือง เฟ็ง เฟอง

๑ ฮง ฮั่ง ฮ่าง ฮิ่ง ฮึง ฮึง ฮึง ฮุง ฮุง
 เฮง แเฮง โฮง ฮอง ฮวง เเฮียง เเฮือง เเฮ็ง เเฮอง

๑ ฝนด้วยไม้ ตัวหนงเป็น ๓ คี ดึงน ๖๕

๑ คง คั่ง คัง คิง ค่าง ค้าง คัง คิง คิง คิง
 คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง

คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง
 คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง คิง

แค้ง แค้ง โคง โคง คอง คอง ควง ควง เคียง เคียง
 แค้ง โคง คอง ควง เคียง
 เคียง เคียง เคียง เคียง เคียง เคียง
 เคียง เคียง

๑ ยิงอก ๒๓ อักษรพ่นอย่างนเหมือนกัน ๗๕

อักษรใช้สกดแม่ กง ได้แต่ตัว ง กับนฤคหัตถ์ใช้ได้บ้าง

๑ ตอนไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กง ๗๕

๑ นบึง ๑๖ ๑ ขนกงจงจำสำคัญ ทังกนป่นกัน ร้าพรรณเม็งไม้ในดง

๑ ไกรกร่างยางขงสูงระหง ตลิ่งปลิงปริงประขง คั้นทรงส่งกลิ่น

ฝนฝาง ๑ มะม่วงพลวงพลองชองนาง หล่นเกลอนเถอนทาง

กินปลางเดินปลางหว่างเนิน ๑ เห็นกว้างย่างเยองชาเดองเดิน

เหมือนอย่างนางเชญ พระแสงสำอองข้างเคียง ๑ เขาสูงฝุงหงษล่ง

เรียง เรียงรื่องชองเสียง สำเนียงนำฟงวังเวง ๑ กลางไพรไก่อั้น

บันเลง ฟงเสียงเพียงเพลง ซเจงจาเรียงเวียงวัง ๑ ขงทองรื่อง

กะโค้งโห่งดง เพียงฆ้องกลองระฆัง แตรสังข์กึ่งสะดาตขานเสียง

๑ กะลิ่งกะกลางนางนวนนอนเรียง พระยาลคตเคียง แอนเอียง

อโห่งโห่งเทง ๑ ค้อนทองเสียงรื่องปองเปง เพลีนฟงวังเวง

อแกงเรียงรื่องสองเชิง ๑ ฝุงละมั่งฝุงคินกินเพลิ่ง คางแข็งแรงเรียง

ยนเบงบงหน้าตาโพลง ๑ ป่าสูงขงขางข้างโหลง ๑ องคะนังฝงโพง

โยงกันเล่นน้ำค้ำไป ๗๕

๑ ขบแมงก่งเทาน ๗๕

๑ ในแม่ กก กค กข ๓ แม่ น เป็นคำตายทงสน ฝนด้วยไม้
ไม่ได้

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัวแจกในแม่ กก ดังนี้

๑	ขก	ขัก	ขาก	ขิก	ขิก	ขิก	ขิก	ขุก	ขุก
เขก	เขก	โขก	ขอก	ขวก	เขยก	เขอก	เขก	เขอก	
๑	ชก	ชัก	ชาก	ชิก	ชิก	ชิก	ชิก	ชุก	ชุก
เชก	เชก	โชก	ชอก	ชวก	เชยก	เชอก	เชก	เชอก	
๑	ฌก	ฌัก	ฌาก	ฌิก	ฌิก	ฌิก	ฌิก	ฌุก	ฌุก
เจก	เจก	โจก	จอก	จวก	เจยก	เจอก	เจก	เจอก	
๑	ฐก	ฐัก	ฐาก	ฐิก	ฐิก	ฐิก	ฐิก	ฐุก	ฐุก
เจือก	เจือก	โจือก	จือก	จวก	เจือก	เจือก	เจือก	เจือก	
๑	ถก	ถัก	ถาก	ถิก	ถิก	ถิก	ถิก	ถุก	ถุก
เทก	เทก	โทก	ตอก	ตวก	เทยก	เทอก	เทก	เทอก	
๑	ฒก	ฒัก	ฒาก	ฒิก	ฒิก	ฒิก	ฒิก	ฒุก	ฒุก
เพก	เพก	โปก	พอก	พวก	เพยก	เพอก	เพก	เพอก	
๑	ฝก	ฝัก	ฝาก	ฝิก	ฝิก	ฝิก	ฝิก	ฝุก	ฝุก
เฟก	เฟก	โฟก	ฟอก	ฟวก	เฟยก	เฟอก	เฟก	เฟอก	
๑	ศก	ศัก	ศาก	ศิก	ศิก	ศิก	ศิก	ศุก	ศุก
เสก	เสก	โสก	ศอก	ศวก	เสยก	เสอก	เสก	เสอก	
๑	ษก	ษัก	ษาก	ษิก	ษิก	ษิก	ษิก	ษุก	ษุก
เมก	เมก	โยก	ษอก	ษวก	เมยก	เมอก	เมก	เมอก	

๑ สก สัก สาก สัก สัก สัก สัก สัก สุก สุก
 เสก เสก โสก สอก สวก เสยง เสอก เส็ก เสอก

๑ หก หัก หาก หัก หัก หัก หัก หัก หุก หุก
 เหก เหก โหก หอก หวก เหยง เหอก เห็ก เหอก

๑ อักษรกลาง ๕ ตัวแจกในแม่ กก ดังนี้ ๗๕

๑ กก กัก กาก กัก กัก กัก กัก กัก กุก กุก
 เกก เกก โกก กอก กวก เกยง เกอก เก็ก เกอก

๑ จก จัก จาก จัก จัก จัก จัก จัก จุก จุก
 เจก เจก โจอจ จอก จวก เจยง เจอก เจ็ก เจอก

๑ ฉก ฉัก ฉาก ฉัก ฉัก ฉัก ฉัก ฉัก ฉุก ฉุก
 เชก เชก โจอจ ฉอก ฉวก เชยง เชอก เช็ก เชอก

๑ ชก ชัก ชาก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก ชุก ชุก
 เชก เชก โจอจ ชอก ชวก เชยง เชอก เช็ก เชอก

๑ ตก ตัก ตาก ตัก ตัก ตัก ตัก ตัก ตุก ตุก
 เตก เตก โตก ตอก ตวก เตยง เตอก เต็ก เตอก

๑ ดก ดัก ดาก ดัก ดัก ดัก ดัก ดัก ดุก ดุก
 เดก เดก โตก ดอก ดวก เดยง เดอก เด็ก เดอก

๑ บก บัก บาก บัก บัก บัก บัก บัก บุก บุก
 เบก เบก โบก บอก บวก เบยง เบอก เบ็ก เบอก

๑ ปก ปัก ปาก ปัก ปัก ปัก ปัก ปัก ปัก
 เปก เปก โปก ปอก ปวก เปยก เปอก เป็ก เปอก
 ๑ อก อัก อาก อัก อัก อัก อัก อัก อัก
 เอก แอก โเอก ออก อวก เอัยก เออก เอ็ก เออก

๑ อักษรตัว ๒๔ ตัวแจกในแม่ กก คงน ๒๕

๑ กก กัก กาก กัก กัก กัก กัก กัก กัก
 เคก เคก โคก คอก ควก เคยก เคอก เค็ก เคอก

๑ คก คัก คาก คัก คัก คัก คัก คัก คัก
 เคก เคก โคก คอก ควก เคยก เคอก เค็ก เคอก

๑ ชก ชัก ชาก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก
 เชก เชก โชก ชอก ชวก เชยก เชอก เช็ก เชอก

๑ งก งัก งาก งัก งัก งัก งัก งัก งัก
 เกก เกก โเอก งอก งวก เงัยก เงอก เง็ก เงอก

๑ ซก ซัก ซาก ซัก ซัก ซัก ซัก ซัก ซัก
 เซก เซก โซก ซอก ซวก เซัยก เซอก เซ็ก เซอก

๑ ฌก ฌัก ฌาก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก
 เฌก เฌก โฌก ฌอก ฌวก เฌัยก เฌอก เฌ็ก เฌอก

๑ ญก ญัก ญาก ญัก ญัก ญัก ญัก ญัก ญัก
 เญก เญก โญก ญอก ญวก เญัยก เญอก เญ็ก เญอก

๑ ชก ชัก ชาก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก ชัก
 เจก แจก โฉก ชอก ชวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ฌก ฌัก ฌาก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก
 เจมก แจมก โฉมก ฌอก ฌวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ฌก ฌัก ฌาก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก
 เจนก เจนก โฉนก ฌอก ฌวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ทก ทัก ทาก ทัก ทัก ทัก ทัก ทัก ทัก ทัก
 เทก เทก โทก ทอก ทวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ธก ธัก ธาก ธัก ธัก ธัก ธัก ธัก ธัก ธัก
 เจก แจก โฉก ธอก ธวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ นก นัก นาก นัก นัก นัก นัก นัก นัก นัก
 เนก เนก โนก นอก นวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ พก พัก พาก พัก พัก พัก พัก พัก พัก พัก
 เพก เพก โปก พอก พวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ฟก ฟัก ฟาก ฟัก ฟัก ฟัก ฟัก ฟัก ฟัก ฟัก
 เฟก เฟก โฟก ฟอก ฟวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ภก ภัก ภาก ภัก ภัก ภัก ภัก ภัก ภัก ภัก
 เกก เกก โภก ภอก ภวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ มก มัก มาก มิก มิก มิก มิก มิก มิก มิก
 เมก เมก โมก มอก มวก เขยง เขอก เขิก เขอก

๑ ขก ขัก ขาก ขิก ขัก ขัก ขัก ขุก ขุก
 เขก เขก โขก ขอก ขวก เขยัก เขอก เขิก เขอก

๑ รก รัก ราก ริก รัก รัก รัก รุก รุก
 เรก แรก โรก รอก รวก เรยัก เรอก เริก เรอก

๑ ลก ลัก ลาก ลิก ลัก ลัก ลัก ลุก ลุก
 เลก แล็ก โลก ลอก ลวก เลยัก เลอก เลิก เลอก

๑ วก วัก วาก วัก วัก วัก วัก วุก วุก
 เวก แวก โวก วอก ววก เวยัก เวอก เวิก เวอก

๑ พก พัก พาก พัก พัก พัก พัก พุก พุก
 เพก แพก โปก พอก พวก เพยัก เพอก เพิก เพอก

๑ ฮก ฮัก ฮาก ฮัก ฮัก ฮัก ฮัก ฮุก ฮุก
 เฮก แฮก โฮก ฮอก ฮวก เฮยัก เฮอก เฮิก เฮอก

๑ อักษรใช้สกดในแม่ กก ๖ อักษร คือ ก ข ฃ ค ฅ ฆ

๑ ต่อไปนี้คำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กก ๖

๑ ยานี ๑๑ ๑ ชนกกตลกทุกข่าก แสนลำบากจากเวียงไชย
 มั่นเฟือกเลอกเผาไฟ ถิ่นผลไม้ไต่เป็นแรง ๑ รอน ๆ อ่อนอษฏงค์
 พระสุริยงเย็นแสง ช่วงดั่งนำครั่งแดง แฝงเมฆเขาเงาเมรุธร
 ๑ ลิงกำครางโครกครอด ผุ่งงจอกออกเท่าหอน ชนวิเวกวอน
 นกกร่อนนอนรังเรียง ๑ ลูกนกขกบักมอง อ้าปากร้องซ้องแซ่เสียง

แม่นกปักปีกเคียง เลียงลกอ่อนบ่อนอาหาร ๑ กุชรนอนเนินเขา เคียง
 คลงเคลตาเขาวมาลย์ ตกขากจากศฤงคาร สงสารน้องหมองภักตรา
 ๑ ยากเย็นเห็นหน้าเจ้า สร้างโศกเศร้าเจ้าพอ อยู่วังดั่งจันทร์รา
 มาหม่นหมองล่องนวล ๑ เพื่อนทกขศขโศกเศร้า จะรักเจ้า
 เฝ้าสงวน มิ่งขวัญอย่ารณจวน นวลภักทรน้องจะหมองศรี ๑ ชวนชวน
 กลอนกลาถน มรุตถนกลนมาถน คลงเคลตาเขายวนย ททุกขร้อน
 หยอนเย็นทรวง

๑ ขบแม่ ถก แทน ขะ

๑ อักษรสูง ๑๑ ตัวแจกในแม่ กต ดงน ขะ

๑ ขด	ขัด	ขาด	ขัด	ขัด	ขด	ขด	ขุด	ขุด
เขต	เขต	ไซด	ซอด	ซวด	เขียด	เขียด	เข็ด	เขียด
๑ ขด	ขัด	ขาด	ขัด	ขัด	ขด	ขด	ขุด	ขุด
เขต	เขต	ไซด	ซอด	ซวด	เขียด	เขียด	เข็ด	เขียด
๑ นด	นัด	นาด	นัด	นัด	นัด	นัด	นุด	นุด
เนด	เนด	ไนด์	นอด	นวด	เนียด	เนียด	เน็ด	เนียด
๑ รุด	รูด	รูด	รูด	รูด	รูด	รูด	รูด	รูด
เรุด	เรุด	โรด	รูด	รูด	เรียด	เรียด	เร็ด	เรียด
๑ ถด	ถัด	ถาด	ถัด	ถัด	ถด	ถด	ถุด	ถุด
เถด	เถด	ไถด	ถอด	ถวด	เถียด	เถียด	เถ็ด	เถียด

๑ ผด ผัด ผาด ผัด ผัด ผัด ผัด ผุด ผุด
 ผेत ผेत โผด ผอด ผาด ผัด ผัด ผัด ผัด ผัด ผัด

๑ ผด ผัด ผาด ผัด ผัด ผัด ผัด ผุด ผุด
 ผेत ผेत โผด ผอด ผาด ผัด ผัด ผัด ผัด ผัด ผัด

๑ ศด ศัด ศาด ศัด ศัด ศัด ศัด ศุด ศุด
 เสต เสต โสด สอด สาด สัด สัด สัด สัด สัด สัด

๑ ชด ชัด ชาด ชัด ชัด ชัด ชัด ชุด ชุด
 เชต เชต โชด ชอด ชาด ชัด ชัด ชัด ชัด ชัด ชัด

๑ สด สัด สาด สัด สัด สัด สัด สุด สุด
 เสต เสต โสด สอด สาด สัด สัด สัด สัด สัด สัด

๑ หด หัด หาด หัด หัด หัด หัด หุด หุด
 หेत หेत โหต หอด หวด หัด หัด หัด หัด หัด หัด

๑ อักษรกลาง ๕ ตัวในแม่ กต ดังนี้ ๗๕

๑ กต กัด กาด กัด กัด กัด กัด กุด กุด
 เกต เกต โกต กอด กวด เกษต เกอต เกิต เกอต

๑ จต จัด จาด จัด จัด จัด จัด จุด จุด
 เจต เจต โจต จอด จวด เจษต เจอต เจิต เจอต

๑ ฉต ฉัด ฉาด ฉัด ฉัด ฉัด ฉัด ชุด ชุด
 เชต เชต โชต ชอด ชาด ชัด ชัด ชัด ชัด ชัด ชัด

๐	ฎ	ฎั	ฎาด	ฎัด	ฎัด	ฎัด	ฎัด	ฎัด	ฎัด
ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ
๐	ด	ดั	ดาด	ดัด	ดัด	ดัด	ดัด	ดัด	ดัด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
๐	ต	ตั	ตาด	ตัด	ตัด	ตัด	ตัด	ตัด	ตัด
ต	ต	ต	ต	ต	ต	ต	ต	ต	ต
๐	บ	บั	บาด	บัด	บัด	บัด	บัด	บัด	บัด
บ	บ	บ	บ	บ	บ	บ	บ	บ	บ
๐	ป	ปั	ปาด	ปัด	ปัด	ปัด	ปัด	ปัด	ปัด
ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป
๐	อ	อั	อาด	อด	อด	อด	อด	อด	อด
อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ

อักษรตัว ๒๔ ตัว แจกในแม่ กด คงน

๐	ก	กั	กาด	กัด	กัด	กัด	กัด	กัด	กัด
ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก
๐	ค	คั	คาด	คัด	คัด	คัด	คัด	คัด	คัด
ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค
๐	ข	ขั	ขาด	ขัด	ขัด	ขัด	ขัด	ขัด	ขัด
ข	ข	ข	ข	ข	ข	ข	ข	ข	ข

๑ งค งัก งาค งิค ังค ังค ังค ังค งุค งุค
 เงค เงค โงค งอค งวค เงยค เงอค เงีค เงอค เงอค

๑ ชค ชัก ชาค ชิค ชัก ชัก ชัก ชัก ชุค ชุค
 เชค เชค โชค ชอค ชวค เชยค เชอค เชีค เชอค เชอค

๑ ซค ซัก ซาค ซิค ซัก ซัก ซัก ซัก ซุค ซุค
 เซค เซค โซค ซอค ซวค เซยค เซอค เซีค เซอค เซอค

๑ ฉค ฉัก ฉาค ฉิค ฉัก ฉัก ฉัก ฉัก ฉุค ฉุค
 เฉค เฉค โฉค ฉอค ฉวค ฉเยค ฉเอค ฉเีค ฉเอค ฉเอค

๑ ฉค ฉัก ฉาค ฉิค ฉัก ฉัก ฉัก ฉัก ฉุค ฉุค
 แฉค แฉค โฉค ฉอค ฉวค แฉยค แฉอค แฉีค แฉอค แฉอค

๑ ฅค ฅัก ฅาค ฅิค ฅัก ฅัก ฅัก ฅัก ฅุค ฅุค
 เฅค เฅค โฅค ฅอค ฅวค เฅยค เฅอค เฅีค เฅอค เฅอค

๑ ฌค ฌัก ฌาค ฌิค ฌัก ฌัก ฌัก ฌัก ฌุค ฌุค
 เฌค เฌค โฌค ฌอค ฌวค เฌยค เฌอค เฌีค เฌอค เฌอค

๑ ฎค ฎัก ฎาค ฎิค ฎัก ฎัก ฎัก ฎัก ฎุค ฎุค
 เฎค เฎค โฎค ฎอค ฎวค เฎยค เฎอค เฎีค เฎอค เฎอค

๑ ฑค ฑัก ฑาค ฑิค ฑัก ฑัก ฑัก ฑัก ฑุค ฑุค
 เฑค เฑค โฑค ฑอค ฑวค เฑยค เฑอค เฑีค เฑอค เฑอค

๑ ฒค ฒัก ฒาค ฒิค ฒัก ฒัก ฒัก ฒัก ฒุค ฒุค
 เฒค เฒค โฒค ฒอค ฒวค เฒยค เฒอค เฒีค เฒอค เฒอค

๑ นด นัด นาด นิด นัด นัด นัด นุด นุด
เนด แเนด โนด นอด นวด เนียด เนียด เน็ด เนียด

๑ พด พัด พาด พัด พัด พัด พัด พุด พุด
เพด แเพด โปกด พอด พวด เพียด เพียด เพ็ด เพียด

๑ ฟด ฟัด ฟาด ฟัด ฟัด ฟัด ฟัด ฟุด ฟุด
เฟด แฝด โฝด ฟอด ฟวด เฟียด เฟียด เฟ็ด เฟียด

๑ กด กัด กาด กิด กัด กัด กัด กุด กุด
เกด แเกด โกด กอด กวด เกียด เกียด เก็ด เกียด

๑ มด มัด มาด มิด มัด มัด มัด มุด มุด
เมด แเมด โמד มอด มวด เมียด เมียด เม็ด เมียด

๑ ขด ขัด ขาด ขัด ขัด ขัด ขัด ขุด ขุด
เขด แเขด โยด ขอด ขวด เขียด เขียด เข็ด เขียด

๑ รด รัด ราด รัด รัด รัด รัด รุด รุด
เรด แเรด โรด รอด รวด เรียด เรียด เร็ด เรียด

๑ ดด ดัด ดาด ดิด ดัด ดัด ดัด ดุด ดุด
เดด แเดด โดด ดอด ดวด เดียด เดียด เด็ด เดียด

๑ วด วัด วาด วัด วัด วัด วัด วุด วุด
เวด แเวด โวด วอด ววด เวียด เวียด เว็ด เวียด

๑ พด พัด พาด พัด พัด พัด พัด พุด พุด
เพด แเพด โปกด พอด พวด เพียด เพียด เพ็ด เพียด

๑ ฮัด ฮัด ฮาด ฮัด ฮัด ฮัด ฮัด ฮัด ฮัด ฮัด
เฮด แเฮด โยด ฮอด ฮวด เฮียด เฮียด เฮ็ด เฮียด

๑ อักษรควรรใช้สกดในแม่กต ๑๘ อักษร คือ จ ฉ ช ซ ฌ

ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ฑ ท ฐ ศ ษ ส ๖๕

๑ ตอนไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กต ๖๕

๑ ยานี่ ๑๑ ๑ ฌนกดบหอศจรย ๑ เสียงกรนกรนชนเขา

หลวง นกหกตกรังรวง สัตว์ทั้งปวงวังงนง ๑ แदनคิน

ถนมนุชย์ ๑ เสียงดังดุจเพลิงโพลง ตกกวันบ้านเรือนโรง

โคลงกลอนเกลอนชะเขอนโยน ๑ บ้านช่องคลองเล็กใหญ่ บ้างตน

ไฟตกใจโจน ๑ ปลกเพื่อนเตอนตะโกน ๑ ลกไลดโผนโตนกันเอง

๑ พิณพาทย์ระนาดฆ้อง ๑ ตะโพนกลองร้องเบ่นเพลง ๑ ระฆังดัง

วังเวง ๑ โห่งห่งแห่งเก่งก้างดัง ๑ ๑ ขุนนางต่างลุกวิ่ง ๑ ท่าน

ผู้หญิงวิ่งยุคหลัง ๑ พันละวันตั้นดังดัง ๑ พลังพลตตกหกคะเมน

๑ พระสงฆ์ลงจากกุฎ ๑ ๑ วิ่งอุตตลุดนุดมเณร ๑ หลวงชนี่หลวง

เณร ๑ ลงโคลนเลนแผ่นผาดโผน ๑ ๑ พวกวัดปลัดเข้าบ้าน ๑ ล่าน

๑ ต่ล่านชานเซโดน ๑ ๑ ต้นไม้ไถวเอนโอน ๑ ๑ ลิงค่างโจนโผนหกหัน

๑ ๑ พวกพทบนลุก ๑ ๑ ตัดจุมกตูกตาพสน ๑ ๑ ขิกขกรรกกัน ๑ ๑ บนไม้ทัน

๑ มั่นเดอดใจ ๑ ๑ สององคฺทรงสงวาศ ๑ ๑ โลกธาตุหวาดหวั่นไหว ๑ ๑ ตนนอน

๑ ๑ อ่อนอกใจ ๑ ๑ เดินไม้ได้ให้อาตุร ๖๕

๑ จบแม่กต ๖๕

๑ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่กับ คังน ๖๕

๑ ขบ ขับ ขาบ ขิป ขิป ขิป ขิป ขูป ขูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ขบ ขับ ขาบ ขิป ขิป ขิป ขิป ขูป ขูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ฉบ ฉับ ฉาบ ฉิป ฉิป ฉิป ฉิป ฉูป ฉูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ชบ ชับ ชาบ ชิป ชิป ชิป ชิป ชูป ชูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ทบ ทับ ทาบ ทิป ทิป ทิป ทิป ทูป ทูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ผบ ผับ ผาบ ผิป ผิป ผิป ผิป ผูป ผูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ฝบ ฝับ ฝาบ ฝิป ฝิป ฝิป ฝิป ฝูป ฝูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ศบ ศับ ศาบ ศิป ศิป ศิป ศิป ศูป ศูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ ฮบ ฮับ ฮาบ ฮิป ฮิป ฮิป ฮิป ฮูป ฮูป
 เจบ เจบ โจบ จบ ขวบ เขียบ เขือบ เข็บ เขือบ

๑ สบ สับ สาบ สิบ สิบ สิบ สิบ สิบ สิบ
 เสบ แสบ โสบ สอบ สวบ เสียบ เสือบ เส็บ เสือบ

๑ หบ หับ หาบ หีบ หีบ หีบ หีบ หีบ หีบ
 เหม แหม โหม หอบ หวบ เหยียบ เหยือบ เหม็บ เหมือบ

๑ อักษรกลาง ๕ แจกในแม่ กบ ดั่งน ๗๕

๑ กบ กั๊บ กาบ กีบ กีบ กีบ กีบ กีบ กีบ
 เกบ แเกบ โกบ ลอบ กวบ เกียบ เกือบ เก็บ เกือบ

๑ จบ จั๊บ จาบ จีบ จีบ จีบ จีบ จีบ จีบ
 เจบ แเจบ โจบ จอบ จวบ เจียบ เจือบ เจ็บ เจือบ

๑ ฅบ ฅั๊บ ฅาบ ฅีบ ฅีบ ฅีบ ฅีบ ฅีบ ฅีบ
 ฅเบ ฅเบ ฅโบ ฅอบ ฅวบ ฅเียบ ฅเือบ ฅเ็บ ฅเือบ

๑ ฆบ ฆั๊บ ฆาบ ฆีบ ฆีบ ฆีบ ฆีบ ฆีบ ฆีบ
 ฆเบ ฆเบ ฆโบ ฆอบ ฆวบ ฆเียบ ฆเือบ ฆเ็บ ฆเือบ

๑ ดบ ดั๊บ ดาบ ดีบ ดีบ ดีบ ดีบ ดีบ ดีบ
 เดบ แเดบ โดบ ดอบ ดวบ เดียบ เดือบ เด็บ เดือบ

๑ ตบ ตั๊บ ตาบ ตีบ ตีบ ตีบ ตีบ ตีบ ตีบ
 เตบ แเตบ โตบ ตอบ ตวบ เตียบ เตือบ เต็บ เตือบ

๑ บบ บั๊บ บาบ บีบ บีบ บีบ บีบ บีบ บีบ
 เบบ แบบ โบบ บอบ บวบ เบบีบ เบบือบ เบบ็บ เบบือบ

๑ ปบ ปับ ป่าบ . ปับ ปับ ปับ ปับ ปูป ปูบ
เปบ เปบ โปบ ปอบ ป่าบ เมียบ เมอบ เมียบ เมอบ

๑ อบ อับ อ่าบ . อับ อับ อับ อับ อูป อูบ
เอบ แอบ โอบ ออบ อ่าบ เอียบ เออบ เอียบ เออบ

๑ อักษรคำ ๒๔ แจกในแม่ กบ ดังนี้ ๗๕

๑ กบ กับ ก่าบ . กิบ กิบ กิบ กิบ กูป กูบ
เกบ เกบ โkob คอบ ควบ เคียบ เคอบ เคียบ เคอบ

๑ คบ คับ ค่าบ . คิบ คิบ คิบ คิบ คูป คูบ
เคบ เคบ โkob คอบ ควบ เคียบ เคอบ เคียบ เคอบ

๑ ฅบ ฅับ ฅ่าบ . ฅิบ ฅิบ ฅิบ ฅิบ ฅูป ฅูบ
ฅเบ ฅเบ โkob ฅอบ ฅวบ ฅเอียบ ฅเออบ ฅเอียบ ฅเออบ

๑ งบ งับ ง่าบ . งิบ งิบ งิบ งิบ งูป งูบ
געบ เงบ โkob งอบ งวบ เงียบ เงอบ เงียบ เงอบ

๑ ชบ ชับ ช่าบ . ชิบ ชิบ ชิบ ชิบ ชูป ชูบ
เชบ เชบ โkob ชอบ ชวบ เชียบ เชอบ เชียบ เชอบ

๑ ฌบ ฌับ ฌ่าบ . ฌิบ ฌิบ ฌิบ ฌิบ ฌูป ฌูบ
เจบ เจบ โkob ฌอบ ฌวบ ฌเอียบ ฌเออบ ฌเอียบ ฌเออบ

๑ ฎบ ฎับ ฎ่าบ . ฎิบ ฎิบ ฎิบ ฎิบ ฎูป ฎูบ
ฎเบ ฎเบ โkob ฎอบ ฎวบ ฎเอียบ ฎเออบ ฎเอียบ ฎเออบ

๑ ญบ ญับ ญาบ ญิบ ญีบ ญึบ ญุบ ญวบ ญูบ
 เญบ แญบ โญบ ญอบ ญวบ ญ็บบ ญ็อบ ญ็บบ ญ็อบ

๑ ทบ ทับ ทาบ ทิบ ทีบ ทับ ทุบ ทุบ ทุบ ทุบ
 เทบ แเทบ โทบ ทอบ ทวบ ทับบ ทัอบ ทับบ ทัอบ

๑ ฌบ ฌับ ฌาบ ฌิบ ฌีบ ฌึบ ฌุบ ฌวบ ฌูบ
 เฌบ แฌบ โฌบ ฌอบ ฌวบ ฌ็บบ ฌ็อบ ฌ็บบ ฌ็อบ

๑ ฌบ ฌับ ฌาบ ฌิบ ฌีบ ฌึบ ฌุบ ฌวบ ฌูบ
 เฌบ แฌบ โฌบ ฌอบ ฌวบ ฌ็บบ ฌ็อบ ฌ็บบ ฌ็อบ

๑ ทบ ทับ ทาบ ทิบ ทีบ ทับ ทุบ ทุบ ทุบ ทุบ
 เทบ แเทบ โทบ ทอบ ทวบ ทับบ ทัอบ ทับบ ทัอบ

๑ ฌบ ฌับ ฌาบ ฌิบ ฌีบ ฌึบ ฌุบ ฌวบ ฌูบ
 เฌบ แฌบ โฌบ ฌอบ ฌวบ ฌ็บบ ฌ็อบ ฌ็บบ ฌ็อบ

๑ นบ นับ นาบ นิบ นีบ ฌึบ ฌุบ ฌวบ ฌูบ
 เฌบ แฌบ โฌบ ฌอบ ฌวบ ฌ็บบ ฌ็อบ ฌ็บบ ฌ็อบ

๑ พบ พับ พาบ พิบ พีบ พับ ทุบ ทุบ ทุบ ทุบ
 เพบ แเพบ โพบ พอบ พวบ พับบ พัอบ พับบ พัอบ

๑ ฟบ ฟับ ฟาบ ฟิบ ฟีบ ฝุบ ฝุบ ฝุบ ฝุบ
 เฟบ แฝบ โฝบ ฟอบ ฟวบ ฝุบบ ฝุอบ ฝุบบ ฝุอบ

๑ ภบ ภับ ภาบ ภิบ ภีบ ภุบ ภุบ ภุบ ภุบ
 เกบ แเกบ โภบ ภอบ ภวบ ภุบบ ภุอบ ภุบบ ภุอบ

๑	มบ	มับ	มาบ	มิบ	มับ	มับ	มับ	มบ	มบ
	เมบ	แมบ	โมบ	มอบ	มวบ	เมือบ	เมือบ	เมีบ	เมอบ
๑	ยบ	ยับ	ยาบ	ยิบ	ยับ	ยับ	ยับ	ยบ	ยบ
	เยบ	แยบ	โยบ	ยอบ	ยวบ	เยือบ	เยือบ	เยีบ	เยอบ
๑	รบ	รับ	ราบ	ริบ	รับ	รับ	รับ	รบ	รบ
	เรบ	แรบ	โรบ	รอบ	รวบ	เรือบ	เรือบ	เรีบ	เรอบ
๑	ลบ	ลับ	ลาบ	ลิบ	ลับ	ลับ	ลับ	ลบ	ลบ
	เลบ	แลบ	โลบ	ลอบ	ลวบ	เลือบ	เลือบ	เลีบ	เลอบ
๑	วบ	วับ	วาบ	วิบ	วับ	วับ	วับ	วบ	วบ
	เวบ	แวบ	โวบ	วอบ	ววบ	เวือบ	เวือบ	เวีบ	เวอบ
๑	พบ	พับ	พาบ	พิบ	พับ	พับ	พับ	พบ	พบ
	เพบ	แพบ	โพบ	พอบ	พวบ	เพือบ	เพือบ	เพีบ	เพอบ
๑	ฮบ	ฮับ	ฮาบ	ฮิบ	ฮับ	ฮับ	ฮับ	ฮบ	ฮบ
	เฮบ	แฮบ	โฮบ	ฮอบ	ฮวบ	เฮือบ	เฮือบ	เฮีบ	เฮอบ

๑ อักษรใช้สกดในแม่ กบ ๙ อักษร คือ บ ฝ ผ ฝ
พ ฟ ภ ฐ

๑ ต่อนี้ไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กบ ฐ

๑ ยานี่ ๑๑ ๑ ขนกับจบแม่กต พระดาบศบชากุณห์ ผาสก
รุกขมถ ภูตสวัสดิศดาวร ๑ ระงับหลันเนตรนัง เอนองคองพง

สิงขร เหมือนกับหลับสนิทนอน สวรรค์ล่อภิญญาณ ◉ บำเพ็ญ
 เล็งเห็นจบ พนพภพจบจกระวาพ สวรรคชนวามาน ท่านเห็นแจ้ง
 แผลงโลกา ◉ เข้ามานานนับเดือน ไม่จะเขื่อนเคลอนกายา
 จาศักกนิวาตา เป็นผาสกทกเดือนบ ◉ วันนั้นครันดินไหว เกิด
 เหตุใหญ่ในปะถะพ เล็งดูระคต กาลกณสประการ ◉ ประกอบ
 ชอบเป็นผิต กลับจรีตผิตโบราณ สามัญอันธพาล ผลาญคนชอ
 ดือสตัยธรรม ◉ ลูกศษชคตล่างคร ลูกไม่รักคุณพ่มน สเสียด
 เบียดเบียดกัน ลอบมาพนคอตคณา ◉ โลกถ้ากบาปบคิต
 โจทยจบผิตฤษยา อระพะสุธา บวนเป็นบ้ำพาบตบง ◉ บันดา
 สามัญสตัว เกิดวบตบตัปำบง ไตรยุคทุกขตระวัง สัจจฉระระ
 อะวะสาน

◉ จบแม่กับ พระ

◉ ในแม่ กก กต กบ ๓ แมน เป็นค้ำตายทงสน ผันด้วย
 ไม้ ไม้ได้ แต่สำเนียงแปลกกัน ด้วยเปลี่ยนตัวกับไม้ตรี ให้สังเกต
 ตามหม่อกษร สง กลาง ตา ถึงเป็นค้ำตายด้วยกนกมสำเนียง
 ต่างกันเป็นสูง เป็นต่ำ ในตัวเอง เหมือนอย่างค้ำในแม่กกว่า พระ
 ถมขาก หัวเราะคาก ไอชุก คลานคูก ถูกโขก ภูลโคก ลักฉ
 ตอยชก เขียนฉาก ญคกระชาก นากระฉอก ซาชอก ทงถก
 เงอนกระทก หวาชถก ถามทก ช่างถาก ปลิงทาก โคถก
 อกกระทก ถาแบก กระแทก ถองถอก ทางเป็นเทอก ผันผก

ชายพก เก็บพก อยุคพก แหงฝาก เสมอภาค ไว้เป็นแผนก บาน
 พแนก เข้าพอก ขาพอก ถัวเบนฝึก ผลแพ่งฝึก ของฝาก ปู่ฝาก
 ไม้สัก ตามซัก พระศก น้ำไหลซก ขาศก ต้นซก ผาศก สอนซก
 นกแสก เสียดแทรก วาสอก ทางเบนซอก นาทก จันฮก ไม้หัก
 หอบฮัก ๆ คินหก นกฮก ดงนเบนทวอฮก
 แลค้ำทไขไม้ตรคอ สามกก เสอกก สักก เสียงดงก กกก
 หนูกก ต้นตะก กีก เขาเกก แก็ก ดงแก็ก จัก ๆ นกจัก ร้องจอก
 แทนจอก เจก โจกเจก เสียงโจก เบนโจก เจยก กรรเจยก
 กระจาก เขาตาก ตักตอก จักตอก ไก้ขันเอ็ก คนเอก โอ้ก โอม
 ออก ออก เอยก ลาเอยก กลนเอออก นอนเอออก ดงนเบนต้น ๗๕

๑ ในแม่ กด มีคำว่า ๗๕

เชอกขด ไม้คด ข้องขด ลอกคด ผาขาด เคียนคาด รอยขด
 สังกด กลองขุด มังคุด ขอนขอด กัวคอด กบเขียด ขงเคียด
 ชงฉัตร พุดไม้ซัด แต่งฉาด สีขาด ฉวยฉุด จุดชุด ผักกระเฉด
 ไชยเชฐ ฉะโฉด ช่างโชติ คลานถัด สายบันทัด สติตย์ แม่ตักศ
 ถอนถอด ทงทอด เบนผด ไม้ตพด เพยนผัด น้ำพระพฒ
 ผุดผาด พงพาด ท่าผด ขาพศม พงผด พรรณพชน ด่าผุด วันพฒ
 รัสเผ็ด พลอยเพชร สำเนียงแผด พวกแพทย สผด กุ้งพด รัสผาด
 พนพาด ของสด รัชชด คาสตย กลนซัด ผนสาด เผ็ดชุดซาด
 าศด เสอมชุด นกสวด ทรงชวด ต้นสเสียด มารเรียด

ประเสริฐ ทรงเทริด ผักหัด จันฮัด เน้นหาด อปฮาด ไรคหัด
 ฮดฮอ บन्हวด จันฮวด คำไม้ตรีแม่ กต, ดงน กาดเซญ
 ราชกาจ เสอสะกอด สรว่มกอด ดงปอด ตับปอด คนชอฮอด บัน
 ฮอด ๆ ถนดงเฮียด บันละเฮียด ๑ ในแม่กบมคำว่า กุขบ จดคบ
 ไก่ขบ บังคบ ผ้าเขมขบ จรเขคบ คันขอบ รอบคอบ ถนถบ
 กำขบ เบคถบ กระทบ ถงถบ สำถบ สลูป เทียนรูป ผ้าแถบ
 จวนแทน ประสบ เขาขบ พันสับ ชอนขบ กาศพท มทรพย
 ต้องสาป ชมทราบ น้บครบสับ เลอดไหลขบ ๆ เจ็บเสบ กินเซบ
 บกเสียบ เจียบเซียบ ห้วยหุบ จรเขฮูป คำไม้ตรีแม่ กบ ดงน
 หอยจับแจง ปลาไหลจับ ไก่เจียบ ผักกระเจียบ ร่องปบเปบ
 เปบเขา ดอกไม้ปบปาบ ตันขบ ร่องฮอบ ๗๕

๑ อักษรตำหมัดหว ห นำน้าในแม่ กถ กต กบ นกมสำเนียง
 ต่างกันกับอักษรตำ ดูจคำว่า

ผมหงอก เพาะไม่งอก ไรเหงอก นกเงอก เจ็บหงอด เงา ๆ
 งอด ๆ ทำปากหงบ อ่าปากงบ ปลายกระหนก พัดชนนก น้าหนัก
 ส้านัก เหนยวหนก ฐู่สำนัก ผักหนอก ภายนอก ไบหนาด
 ไชยขนาด เคร่าหนวด หมอนวด ถอนดงหนบ ค่านับ แซ่มัก
 ลาวว่ามก พลุหมาก ของมาก สวมหมวก เถามวก สุธูหมด
 ไข่มด กำหมัด ผูกมัด แห่งหมาด นอรรมาด กระทบดกระทบัด
 มดมด หลาวหมุด ดำมุด กลานหมอบ หมายมอบ ถ้วยหยก
 ฝ้ายก ความหยาก ทุกขหยาก โหยกเหยก โยกเยก เย้าหยอก
 หนามหยอก ๗ ข้อยหยด มยศ น้าหยัด เยียดขัด น้าหยาด มารยาด

ไม่หยุด ยงยุท ขาหยุด อย่างหยุด ไม่มีที่หยุด ยัดเยียด
 อ่อนหยับ ขุบยับ คำหยาบ ปลิวยาบ ยกหยิบ แดดยิบๆ ไหยา
 หยวบๆ ไหวยวบ จังหรด จารัต ดนหรบๆ พลรบ สำหรับ สำหรับ
 ดินอหروب โดยรอบ คอหลัก ลกหลัก ทำหลากๆ ฤดูตาก
 กระจโกลก มีในโลก หลอนหลอก ปอกลอก ตาเหลือก คาวเลือก
 ปลาหลด หย่อนลด อยู่หลัดๆ ปากลัด ประหลาด ปลูกาด
 เป้าหลอด เล็ดลอด หลกหลบ เขียนลบ นอนหลับ ความลับ
 เช็ดหลาบ ล้าลาบ หว้ายแหวก บางแวก เป็นหวัด แวงวัด
 ไหวหวาด เขียนवाद หวดหวัด ขวิตร ดงนเป็นตน จัดคำเสียงต่างๆ
 เป็นคู่กันในแม่ กก กค กบ กอเป็นทสงเกิดเป็นตัวอย่างแทน ๗๕

๑ อนึ่งในแม่ กก กค กบ อักษรคำไม่มีตัว ห นำ เพราะ
 จะผิดจากคำเดิมในภาษามคธ แต่อ่านสำเนียงเหมือนตัว ห นำหน้า
 ดูจกัว่า กนก คิลก ปรโยค ปรมาท อามาศย์ ปรโยชน์
 อนาถ อเนก กากนิก อกนฐิ แลคำทอักษรกลางอยู่ข้างนำเสียง
 อักษรกลางกลับออกไปเป็นเหมือนกับสำเนียง ห นำหนักมีอยู่หลายคำ
 แต่มักมาแต่คำแผลงโดยมาก

บัญญัติ บัญติ เสรีจ สำเร็จ ตรัส ตำรัส จรด จำรด ตรวจ ตำรวจ
 ปราบ บำราบ เกิด กำเนิด ตรีบ ตำรับ บวก ผนวก บวช ผนวช
 ขุด ขนุด สวด สำรวด ตรี ตำริห กำราบ อราม อร่อย เป็นต้น

๑ ทที่เปล่งออกจาก อักษรกลาง แต่สำเนียงไม่เป็น หน้า คง
เป็นเสียงอักษรตาอยุ่สั้น ก็มีเหมือนคำว่า ปราศ บำปราศ อาจ อำนาจ
เขนนเป็นคน

๖๕

๑ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่ กม คังน

๖๕

๑ ขม ข้ม ขาม ขิม ขั้ม ขัม ขั้ม ขุม ขุ่ม
เขม เข้ม โขม ขอม ขวม เขี่ยม เข่อม เข้ม เข่อม

๑ ชม ช้ม ชาม ชิม ชั้ม ชัม ชั้ม ชุม ชุ่ม
เชม เข้ม โขม ขอม ขวม เขี่ยม เข่อม เข้ม เข่อม

๑ ฉม ฉ้ม ฉาม ฉิม ฉั้ม ฉัม ฉั้ม ฉุม ฉุ่ม
เชม เข้ม โขม ขอม ขวม เขี่ยม เข่อม เข้ม เข่อม

๑ ฐม ฐ้ม ฐาม ฐิม ฐั้ม ฐัม ฐั้ม ฐุม ฐุ่ม
ฐุ่ม ฐุ่้ม ฐุ่ยาม ฐุ่ิม ฐุ่ั้ม ฐุ่ัม ฐุ่ั้ม ฐุุ่ม ฐุุ่่ม

๑ ถม ถ้ม ถาม ถิม ถั้ม ถัม ถั้ม ทุม ทุม
ถุ่ม ธุ่้ม ธุ่ยาม ธุ่ิม ธุ่ั้ม ธุ่ัม ธุ่ั้ม ธุุ่ม ธุุ่่ม

๑ ผม ผ้ม ผาม ผิม ผั้ม ผัม ผั้ม ผุม ผุ่ม
เฟม เฟ้ม โฝม ฟอม ฟวม เฟี่ยม เฟ่อม เฟ้ม เฟ่อม

๑ ฝม ฝ้ม ฝาม ฝิม ฝั้ม ฝัม ฝั้ม ฝุม ฝุ่ม
เฟม เฟ้ม โฝม ฟอม ฟวม เฟี่ยม เฟ่อม เฟ้ม เฟ่อม

๑ สัม สัม สวม สิม สิม สิม สิม สุม สุม
 เสมอ เสมอ โสเม สอม สวม เสียม เสียม เสมอ เสมอ

๒ ชม ชัม ชาม ชิม ชิม ชิม ชิม ชุม ชุม
 เขม เขม โขม ขอม ขวม เขียม เขียม เข็ม เข็ม

๓ สม สัม สวม สิม สิม สิม สิม สุม สุม
 เสมอ เสมอ โสเม สอม สวม เสียม เสียม เสมอ เสมอ

๔ หม หัม หาม หิม หิม หิม หิม หุม หุม
 เขม เขม โหม หอม หวม เขียม เขียม เข็ม เข็ม

๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐
 ฝนด้วยไม้ เป็น ๓ คำดังนี้

๑ ชม ชัม ชาม ชิม ชิม ชิม ชิม ชุม ชุม
 ชัม ชัม ช้าม ชัม ชัม ชัม ชัม ชัม
 ชัม ชัม ช้าม ชัม ชัม ชัม ชัม ชัม

ชุม ชุม เขม เขม โขม ขอม
 ชัม ชัม เข็ม เข็ม โข้ม ข้อม
 ชัม ชัม เข็ม เข็ม โข้ม ข้อม

ชวม เขียม เขียม เข็ม เข็ม
 ชวม เขียม เขียม เข็ม เข็ม
 ชวม เขียม เขียม เข็ม เข็ม

๑ อักษรสังอก ๑๐ อักษรฝนดงนหมอนอกนี้

อักษรกลาง ๕ แจกในแม่ กม ดงน

๗๕

๑	กม	กัม	กาม	กิม	กิม	กิม	กิม	กุม	กุม
แกม	แกม	โกม	กอม	กวม	เกียม	เกอม	เกิม	เกอม	เกอม
๑	จม	จัม	จาม	จิม	จิม	จิม	จิม	จุม	จุม
แจม	แจม	โจม	จอม	จวม	เจียม	เจอม	เจิม	เจอม	เจอม
๑	ฉม	ฉัม	ฉาม	ฉิม	ฉิม	ฉิม	ฉิม	ฉุม	ฉุม
แจม	แจม	โจม	จอม	จวม	เจียม	เจอม	เจิม	เจอม	เจอม
๑	ฉม	ฉัม	ฉาม	ฉิม	ฉิม	ฉิม	ฉิม	ฉุม	ฉุม
แจม	แจม	โจม	จอม	จวม	เจียม	เจอม	เจิม	เจอม	เจอม
๑	ตม	ตัม	ตอม	ติม	ตัม	ตัม	ตัม	ตุม	ตุม
เตม	เตม	โตม	ตอม	ตวม	เตียม	เตอม	เติม	เตอม	เตอม
๑	ตม	ตัม	ตอม	ติม	ตัม	ตัม	ตัม	ตุม	ตุม
เตม	เตม	โตม	ตอม	ตวม	เตียม	เตอม	เติม	เตอม	เตอม
๑	บม	บัม	บอม	บิม	บัม	บัม	บัม	บุม	บุม
เบม	เบม	โบม	บอม	บวม	เบียม	เบอม	เบิม	เบอม	เบอม
๑	ปม	ปัม	ปอม	ปิม	ปัม	ปัม	ปัม	ปุม	ปุม
เปม	เปม	โปม	ปอม	ปวม	เปียม	เปอม	เปิม	เปอม	เปอม
๑	อม	อัม	อม	อิม	อัม	อัม	อัม	อุม	อุม
เอม	เอม	โอม	อม	อวม	เอียม	เออม	เอิม	เออม	เออม

๑ ผันด้วยไม้ เบน & คำตงน ๓๕

กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม

๑ กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม

กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม

กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม

กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม

กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม กั่ม

แก่ม แก่ม แก่ม แก่ม แก่ม แก่ม โก่ม โก่ม โก่ม

แก่ม แก่ม แก่ม แก่ม โก่ม โก่ม

ก้อม ก้อม ก้อม ก้อม ก้อม ก้อม เกยม เกยม เกยม

ก้อม ก้อม ก้อม ก้อม เกยม เกยม

เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม

เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม เกอม

๑ ขงอก ๘ อักษร ผันตงนเหมือนกัน ๓๕

๑ อักษรตัว ๒๔ แจกในแม่ กม ตงน ๓๕

๑ คม คัม คาม คิม คิม คิม คิม คุม คุม

เคม แคม โคม คอม ควม เคยม เคอม เคิม เคอม

๑ คม คัม คาม คิม คิม คิม คิม คุม คุม

เคม แคม โคม คอม ควม เคยม เคอม เคิม เคอม

๑ หม มั้ ฆาม ฆิม ฆิม ฆิม ฆิม ฆุม ฆุม
 เขม เขม โخم ฆอม ฆวม เขียม เขอม เขิม เขอม

๑ งม งั้ งาม งิม งิม งิม งิม งุม งุม
 เงม เงม โงม งาม งาม เงียม เงอม เงิม เงอม

๑ ชม ชั้ ชาม ชิม ชิม ชิม ชิม ชุม ชุม
 เขม เขม โخم ชอม ชวม เขียม เขอม เขิม เขอม

๑ ซม ซม งาม ซม ซม ซม ซม ชุม ชุม
 เขม เขม โخم ชอม ชวม เขียม เขอม เขิม เขอม

๑ ฌม ฌั้ ฌาม ฌิม ฌิม ฌิม ฌิม ฌุม ฌุม
 เขม เขม โฆม ฌอม ฌวม ฌียม ฌอม ฌิม ฌอม

๑ ฉม ฉั้ ฉาม ฉิม ฉิม ฉิม ฉิม ฉุม ฉุม
 เขม เขม โหม ฉอม ฉวม ฌียม ฌอม ฌิม ฌอม

๑ ฌม ฌั้ ฌาม ฌิม ฌิม ฌิม ฌิม ฌุม ฌุม
 เขม เขม โทม ฌอม ฌวม ฌียม ฌอม ฌิม ฌอม

๑ ฌม ฌั้ ฌาม ฌิม ฌิม ฌิม ฌิม ฌุม ฌุม
 เขม เขม โธม ฌอม ฌวม ฌียม ฌอม ฌิม ฌอม

๑ ฌม ฌั้ ฌาม ฌิม ฌิม ฌิม ฌิม ฌุม ฌุม
 เขม เขม โฒม ฌอม ฌวม ฌียม ฌอม ฌิม ฌอม

๑ ฌม ฌั้ ฌาม ฌิม ฌิม ฌิม ฌิม ฌุม ฌุม
 เขม เขม โฒม ฌอม ฌวม ฌียม ฌอม ฌิม ฌอม

๑	ชม	ชัม	ชาม	ชิม	ชัม	ชิม	ชัม	ชุม	ชุม
เชม	แเชม	โชม	ชอม	ชวม	เชียม	เชอม	เชิม	เชอม	
๑	นม	นัม	นาม	นึม	นัม	นึม	นัม	นม	นม
เนม	แเนม	โนม	นอม	นวม	เนียม	เนอม	เนิม	เนอม	
๑	พม	พัม	พาม	พึม	พัม	พึม	พัม	พุม	พุม
เพม	แพนม	โพม	พอม	พวม	เพียม	เพอม	เพิม	เพอม	
๑	ฟม	ฟัม	ฟาม	ฟึม	ฟัม	ฟึม	ฟัม	ฟุม	ฟุม
เฟม	แพนม	โฟม	ฟอม	ฟวม	เฟียม	เฟอม	เฟิม	เฟอม	
๑	กม	กัม	กาม	กึม	กัม	กึม	กัม	กุม	กุม
เกม	แแกม	โกม	กอม	กวม	เกียม	เกอม	เกิม	เกอม	
๑	นม	นัม	นาม	นึม	นัม	นึม	นัม	นม	นม
เนม	แเนม	โนม	นอม	นวม	เนียม	เนอม	เนิม	เนอม	
๑	ชม	ชัม	ชาม	ชิม	ชัม	ชิม	ชัม	ชุม	ชุม
เชม	แเชม	โชม	ชอม	ชวม	เชียม	เชอม	เชิม	เชอม	
๑	รม	รัม	ราม	รัม	รัม	รัม	รัม	รัม	รัม
เรม	แรม	โรม	รอม	รวม	เรียม	เรอม	เริม	เรอม	
๑	ลม	ลัม	ลาม	ลึม	ลัม	ลึม	ลัม	ลุม	ลุม
เลม	แลม	โลม	ลอม	ลวม	เลียม	เลอม	เลิม	เลอม	
๑	วม	วัม	วาม	วึม	วัม	วึม	วัม	วุม	วุม
เวม	แวม	โวม	วอม	ววม	เวียม	เวอม	เวิม	เวอม	

๑ พม พัม พาม พิม พิม พิม พุม พุม
 เพม เพม โปม พอม พวม เพียม เพียม เพิม เพียม

๑ ฮม ฮัม ฮาม ฮิม ฮิม ฮิม ฮิม ฮุม ฮุม
 เฮม เฮม โโฮม ฮอม ฮวม เฮียม เฮียม เฮิม เฮียม

๑ ฝนด้วยไม้ เป็น ๓ คำดังนี้

๑ คม คัม คัม คัม คาม คัม คัม คัม คัม คัม คัม
 คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม

คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม
 คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม คัม

แคม แคม โคม โคม คอม ค่อม ค่อม ค่อม ค่อม ค่อม ค่อม
 แค่ม โคม ค่อม ค่อม ค่อม ค่อม ค่อม ค่อม

เคอม เคอม เคิม เคิม เคอม เคอม
 เคอม เคิม เคอม

๑ ยงอก ๒๓ อักษร ฝนดงนเหมือนกัน

๑ ในแม่ กม ไข่ตัว ม สกคตัวเดียว นฤคหิต สกคไต่บ้าง
 เหมือนคำว่า ประชู้ ชัน เจ้าอุปถ เป็นต้น

๑ ต่อนไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ กม

๗๕

๑ ฦบั้ง ๑๖ ๑ ขนกมสมเตจจอมอารย เอ็นคภบาล ผพาน
 ภาราสาวัดถ ๑ ชตรงหลงเลหเส่น กลอกกถบอปรื บรจงถม
 จมไป ๑ ประโยชนจะโปรคภูวไนย นิ่งนังตั้งใจ เตอมใสสำเร็จ
 เมตา ๑ เปล่งเสียงเพียงพิณอินทรา บอกข้มรณา คงมา
 วันหนงถงถน ๑ เบียนเบียดเสียดสัจฉน บายก้านำถน
 ไปทนทุกขันบักปักปล ๑ เมตากรุณาสำมัญ จะได้ไปสวรรค
 เป็นสุขทุกวันหรรษา ๑ สมบัติสัจฉวมมนุษย์ครุทธา กลอกกถบอปร
 เทวาสมบตชชวาลัย ๑ สุขเกษมเปรมปรวีมาน อิมหน้าสำราญ
 ศฤงฆารหอมล้อมพร้อมเพรียง ๑ กระจับปัสชทเสียง ขั้วรำ
 จำเรียง สำเนียงนางพำนำพง ๑ เดชพระกุศลหนหลัง สิ่งใด
 ใจหวัง ได้ตั้งมุงมาทปรำถนา ๑ จริงนะประสกลศีกา สวถมนตร
 ภาวนา เบองนำจะได้ไปสวรรค ๑ จบเทศเสรีจกำรำพรรณ พระองค
 ทรงธรรม คันคั้นเมฆาถลาไคล

๗๕

๑ จบแม่ กม เท่าน ๗๕

๑ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่ เกย ดิ่งน

๗๕

๑ เขย เขอย ขาย ขาว ขิว ขิ้ว ขัย ขัย
 ขย ขุย เขว เขว โขย ขอย ขวย เขียว เขอย
 เขย เขยะ เขอ เขอะ เขอ เขอะ ขัว ขิวะ เขะ
 เขะ โขะ เขะ ขอ ข่อ ข้อ ขัย ขื่อ

៖ មេប មេប មាយ មាវ ម័វ ម័វ ម័ប ម័ប
 ម័ប ម័ប មេវ មេវ មៃប មៃប មាយ មៃវ មៃប
 មៃប មៃបះ មៃ មៃះ មៃ មៃះ ម័វ ម័វះ មៃះ
 មៃះ មៃះ មៃះ មៃ មៃ មៃ ម័ប ម័ប

៖ ឆេប ឆេប ឆាយ ឆាវ ឆ័វ ឆ័វ ឆ័ប ឆ័ប
 ឆ័ប ឆ័ប ឆេវ ឆេវ ឆៃប ឆៃប ឆាយ ឆៃវ ឆៃប
 ឆៃប ឆៃបះ ឆៃ ឆៃះ ឆៃ ឆៃះ ឆ័វ ឆ័វះ ឆៃះ
 ឆៃះ ឆៃះ ឆៃះ ឆៃ ឆៃ ឆៃ ឆ័ប ឆ័ប

៖ ត្រេប ត្រេប ត្រាយ ត្រាវ ត្រ័វ ត្រ័វ ត្រ័ប ត្រ័ប
 ត្រ័ប ត្រ័ប ត្រេវ ត្រេវ ត្រៃប ត្រៃប ត្រាយ ត្រៃវ ត្រៃប
 ត្រៃប ត្រៃបះ ត្រៃ ត្រៃះ ត្រៃ ត្រៃះ ត្រ័វ ត្រ័វះ ត្រៃះ
 ត្រៃះ ត្រៃះ ត្រៃះ ត្រៃ ត្រៃ ត្រៃ ត្រ័ប ត្រ័ប

៖ ពេប ពេប ពាយ ពាវ ព័វ ព័វ ព័ប ព័ប
 ព័ប ព័ប ពេវ ពេវ ពៃប ពៃប ពាយ ពៃវ ពៃប
 ពៃប ពៃបះ ពៃ ពៃះ ពៃ ពៃះ ព័វ ព័វះ ពៃះ
 ពៃះ ពៃះ ពៃះ ពៃ ពៃ ពៃ ព័ប ព័ប

៖ ផេប ផេប ផាយ ផាវ ផ័វ ផ័វ ផ័ប ផ័ប
 ផ័ប ផ័ប ផេវ ផេវ ផៃប ផៃប ផាយ ផៃវ ផៃប
 ផៃប ផៃបះ ផៃ ផៃះ ផៃ ផៃះ ផ័វ ផ័វះ ផៃះ
 ផៃះ ផៃះ ផៃះ ផៃ ផៃ ផៃ ផ័ប ផ័ប

๑ เฟย เฟอย ฝ่าย ฟาว ฟัว ฟัว ฟัย ฟัย
 ฝย ฝย เฝว เฝว โฝย ฝอย ฝวย เฝยว เฝอย
 ฝัย ฝัยเะ เฝอ เฝอะ ฝอ ฝอะ ฝัว ฝัวะ ฝะ
 ฝะ โฝะ ฝะ ฝอ ฝอ ฝอ ฝัย ฝอ

๑ เคย เคอย คาย คาว คัว คัว คัย คัย
 คย คย เคว เคว โคย คอย ควย เคยว เคอย
 คัย คัยเะ เคอ เคอะ เคอ เคอะ คัว คัวะ เคะ
 เคะ โคะ เคะ คอ คอ คอ คัย คอ

๑ เขย เขอย ฆาย ฆาว ฆัว ฆัว ฆัย ฆัย
 ฆย ฆย เหว เหว โหย หอย หวย เขยว เขอย
 ฆัย ฆัยเะ เหอ เหอะ เหอ เหอะ ฆัว ฆัวะ ฆะ
 ฆะ โหะ ฆะ ฆอ ฆอ ฆอ ฆัย ฆอ

๑ เสย เสอย สาย สาว สัว สัว สัย สัย
 สย สย เศว เศว โสย สอย สวย เสยว เสอย
 สัย สัยเะ เสอ เสอะ เสอ เสอะ สัว สัวะ เสะ
 เสะ โสะ เสะ สอ สอ สอ สัย สอ

๑ เหย เหยย หาย หาว หัว หัว หัย หัย
 หย หย เหว เหว โหย หอย หวย เหยว เหยย
 หัย หัยเะ เหอ เหอะ เหอ เหอะ หัว หัวะ เหะ
 เหะ โหะ เหะ หอ หอ หอ หัย หอ าะ

๑ อักษรสูงแม่เกย ผันด้วยไม้ ได้ ยกแต่ตัวทวมวสญชน
 คำสั้นเป็นคำตาย ๘ คำ คือ เขยยะ เขเอยะ เขอะ ข้วยะ เขะ แหะ
 โหะ เขาะ นอกนั้นผันอักษรตรตัวหนึ่งเป็น ๓ คำดังนี้ ๗๕

๑ เขย ขาย ขาว ขัว ขิว ขุย ขยับ
 เข็ย ข้าย ข่าว ขิ้ว ขิว ขุย ขยับ
 เข็ย ข้าย ข่าว ขิ้ว ขิว ขุย ขยับ
 ขุย ขุย เขว เขว โหัย ขอย ขวย
 ขุ้ย ขุ้ย เข่ว เข่ว โหัย ขอย ขวย
 ขุ้ย ขุ้ย เข่ว เข่ว โหัย ขอย ขวย
 เขยว เขอย เขย เขยยะ เขอ เขเอยะ เขอ เขเอยะ
 เขยว เขอย เขย เขอ เขอ เขอ
 เขยว เขอย เขย เขอ เขอ เขอ
 ขัว ข้วยะ เขะ แหะ โหะ เขาะ ขอ ขัย ขอ
 ขัว ขอ ขัย ขอ
 ขัว ขอ ขัย ขอ
 ขัว ขอ ขัย ขอ

๑ ยังก ๑๐ อักษร ผันดังนี้เหมือนกัน ๗๖

๑ อักษรกลาง ๘ แจกในแม่เกย ดังนี้ ๗๗

๑ เกย เกอย กาย กาว กิว กัย กัย
 กย กย เกว เกว โกัย กอย กวย เกยว เกอย
 เกย เกยยะ เกอ เกเอยะ เกอ เกเอยะ กัว ก้วยะ เกะ
 แกะ โกะ เกาะ กอ กอ กอ กอ กอ กัย กอ

เป็ย เป็ยะ เป๋อ เป๋อะ เบอ เบอะ บัว บัวะ เบะ
 แเบะ โบะ เบาะ บอ บ่อ บ้อ บ็อ บั๊ บั๊ย บ็อ

๑ เปย เปอย ปาย ปาว ปัว ปัวะ ปัย ปัย
 ปัย ปัย เป่ว เปว โปย ปอย ปวย เปี้ยว เป็ย
 เป็ย เป็ยะ เป๋อ เป๋อะ เปอ เปอะ บัว บัวะ เบะ
 แเบะ โปะะ เปาะ ปอ บ่อ บ้อ บ็อ บั๊ บั๊ย บ็อ

๑ เอย เออย อาย อาว อิว อิว อัย อัย
 อัย อัย เอว เอว โอย ออย อวย เอี้ยว เอ็ย
 เอ็ย เอ็ยะ เอ๋อ เอ๋อะ เออ เอะอะ อัว อัวะ เอะ
 แอะ โอะะ เอะาะ ออ อ้อ อ้อ อ็อ อ็อ อัย อื่อ

๑ อักษรกลางแม่เกย ผันด้วยไม้ ได้ ยกแต่ตัวทม
 วิสญฺชน ก้าต๋นเบนค้ำตาย ๘ ค้ำ ก้อ เก็ยะ เก็อะ เก็อะ กัวะ
 เกะ แกะ โกะ เกาะ นอกนพนผันตัวหนงเบน ๕ ค้ำ คังน ๗ะ

เก็ย เก็ย เก็ย เก็อย เก็อย เก็อย ก้าย ก้าย ก้าย

๑ เกย เก็ย เกอย เก็ย กาย ก้าย

ก้าว ก้าว ก้าว กัว กัว กัว กัว กัว กัว
 กาว ก้าว กัว กัว กัว กัว

กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย
 กัย กัย กัย กัย กัย กัย

กฤษ ¹ _ุ กฤษ ^๗ _ุ กฤษ ⁺ _ุ	เกว ¹ เกว ^๗ เกว ⁺	แกว ¹ แกว ^๗ แกว ⁺
กฤษ ^๗ _ุ กฤษ ^๗ _ุ	เกว ^๗ เกว ^๗	แกว ^๗ แกว ^๗

โกฤษ ¹ โกฤษ ^๗ โกฤษ ⁺	กฤษ ¹ กฤษ ^๗ กฤษ ⁺	กฤษ ¹ กฤษ ^๗ กฤษ ⁺
โกฤษ ^๗ โกฤษ ^๗	กฤษ ^๗ กฤษ ^๗	กฤษ ^๗ กฤษ ^๗

เกยว ^๑ เกยว ^๓ เกยว ^๕	เกอย ^๑ เกอย ^๓ เกอย ^๕	เกย ^๑ เกย ^๓ เกย ^๕
เกยว ^๓ เกยว ^๓	เกอย ^๓ เกอย ^๓	เกย ^๓ เกย ^๓ เกยชะ

เกอ ^๑ เกอ ^๓ เกอ ^๕	เกอ ¹ เกอ ^๗ เกอ ⁺	กัว ^๑ กัว ^๓ กัว ^๕
เกอ ^๓ เกอ ^๓	เกอ ^๗ เกอ ^๗ เกอชะ	กัว ^๓ กัว ^๓ กัวชะ

	กือ ¹ กือ ^๗ กือ ⁺	กึย ^๑ กึย ^๓ กึย ^๕
เกะ เกะ โกะ เกาะ กอ กอ		กึย กึย

กือ ^๑ กือ ^๓ กือ ^๕		
กือ ^๓ กือ ^๓		๗ชะ

๑ ยังก อ ก ๘ อักษร ผันดงนเหมือนกัน

๑ อักษรคำ ๒๔ แจกในแม่เกย ดั่งน

๑	เคย	เคอย	คาย	คาว	กิว	กิว	คย	คย
คย	คย	เคว	แกว	โคย	คอย	ควย	เคยว	เคอย
เคย	เคยชะ	เคอ	เคอชะ	เคอ	เคอชะ	กัว	กัวชะ	เกะ
แคะ	โกะ	เกาะ	กอ	กือ	กือ	กือ	กึย	กือ

๓ เมียบ ๔ เมียบะ ๕ เมือ ๖ เมืออะ ๗ เมือ ๘ เมืออะ ๙ ฅัว ๑๐ ฅัวะ ๑๑ ฅะ
 ๑๒ ฅะ ๑๓ โฅะ ๑๔ ฅาะ ๑๕ ฅอ ๑๖ ฅอ ๑๗ ฅอ ๑๘ ฅัย ๑๙ ฅอ

๒๐ ฅุย ๒๑ ฅุยบ ๒๒ ฅุยบ ๒๓ ฅุยบ ๒๔ ฅุยบ ๒๕ ฅุยบ ๒๖ ฅุยบ ๒๗ ฅุยบ ๒๘ ฅุยบ
 ๒๙ ฅุย ๓๐ ฅุย ๓๑ ฅุย ๓๒ ฅุย ๓๓ โฅุย ๓๔ ฅุยบ ๓๕ ฅุยบ ๓๖ ฅุยบ ๓๗ ฅุยบ
 ๓๘ ฅุยบ ๓๙ ฅุยบะ ๔๐ ฅุย ๔๑ ฅุยอะ ๔๒ ฅุย ๔๓ ฅุยอะ ๔๔ ฅัว ๔๕ ฅัวะ ๔๖ ฅะ
 ๔๗ ฅะ ๔๘ โฅะ ๔๙ ฅาะ ๕๐ ฅอ ๕๑ ฅอ ๕๒ ฅอ ๕๓ ฅัย ๕๔ ฅอ

๕๕ ๓ ๕๖ ๓ ๕๗ ๓ ๕๘ ๓ ๕๙ ๓ ๖๐ ๓ ๖๑ ๓ ๖๒ ๓ ๖๓ ๓
 ๖๔ ๓ ๖๕ ๓ ๖๖ ๓ ๖๗ ๓ ๖๘ โ๓ ๖๙ ๓ ๗๐ ๓ ๗๑ ๓ ๗๒ ๓
 ๗๓ ๓ ๗๔ ๓ ๗๕ ๓ ๗๖ ๓ ๗๗ โ๓ ๗๘ ๓ ๗๙ ๓ ๘๐ ๓ ๘๑ ๓
 ๘๒ ๓ ๘๓ ๓ ๘๔ ๓ ๘๕ ๓ ๘๖ โ๓ ๘๗ ๓ ๘๘ ๓ ๘๙ ๓ ๙๐ ๓
 ๙๑ ๓ ๙๒ ๓ ๙๓ ๓ ๙๔ ๓ ๙๕ โ๓ ๙๖ ๓ ๙๗ ๓ ๙๘ ๓ ๙๙ ๓

๑๐๐ ๓ ๑๐๑ ๓ ๑๐๒ ๓ ๑๐๓ ๓ ๑๐๔ ๓ ๑๐๕ ๓ ๑๐๖ ๓ ๑๐๗ ๓ ๑๐๘ ๓
 ๑๐๙ ๓ ๑๑๐ ๓ ๑๑๑ ๓ ๑๑๒ ๓ ๑๑๓ โ๓ ๑๑๔ ๓ ๑๑๕ ๓ ๑๑๖ ๓ ๑๑๗ ๓
 ๑๑๘ ๓ ๑๑๙ ๓ ๑๒๐ ๓ ๑๒๑ ๓ ๑๒๒ โ๓ ๑๒๓ ๓ ๑๒๔ ๓ ๑๒๕ ๓ ๑๒๖ ๓
 ๑๒๗ ๓ ๑๒๘ ๓ ๑๒๙ ๓ ๑๓๐ ๓ ๑๓๑ โ๓ ๑๓๒ ๓ ๑๓๓ ๓ ๑๓๔ ๓ ๑๓๕ ๓
 ๑๓๖ ๓ ๑๓๗ ๓ ๑๓๘ ๓ ๑๓๙ ๓ ๑๔๐ โ๓ ๑๔๑ ๓ ๑๔๒ ๓ ๑๔๓ ๓ ๑๔๔ ๓

๑๕๐ ๓ ๑๕๑ ๓ ๑๕๒ ๓ ๑๕๓ ๓ ๑๕๔ ๓ ๑๕๕ ๓ ๑๕๖ ๓ ๑๕๗ ๓ ๑๕๘ ๓
 ๑๕๙ ๓ ๑๖๐ ๓ ๑๖๑ ๓ ๑๖๒ ๓ ๑๖๓ โ๓ ๑๖๔ ๓ ๑๖๕ ๓ ๑๖๖ ๓ ๑๖๗ ๓
 ๑๖๘ ๓ ๑๖๙ ๓ ๑๗๐ ๓ ๑๗๑ ๓ ๑๗๒ โ๓ ๑๗๓ ๓ ๑๗๔ ๓ ๑๗๕ ๓ ๑๗๖ ๓
 ๑๗๗ ๓ ๑๗๘ ๓ ๑๗๙ ๓ ๑๘๐ ๓ ๑๘๑ โ๓ ๑๘๒ ๓ ๑๘๓ ๓ ๑๘๔ ๓ ๑๘๕ ๓
 ๑๘๖ ๓ ๑๘๗ ๓ ๑๘๘ ๓ ๑๘๙ ๓ ๑๙๐ โ๓ ๑๙๑ ๓ ๑๙๒ ๓ ๑๙๓ ๓ ๑๙๔ ๓

๒๐๐ ๓ ๒๐๑ ๓ ๒๐๒ ๓ ๒๐๓ ๓ ๒๐๔ ๓ ๒๐๕ ๓ ๒๐๖ ๓ ๒๐๗ ๓ ๒๐๘ ๓
 ๒๐๙ ๓ ๒๑๐ ๓ ๒๑๑ ๓ ๒๑๒ ๓ ๒๑๓ โ๓ ๒๑๔ ๓ ๒๑๕ ๓ ๒๑๖ ๓ ๒๑๗ ๓
 ๒๑๘ ๓ ๒๑๙ ๓ ๒๒๐ ๓ ๒๒๑ ๓ ๒๒๒ โ๓ ๒๒๓ ๓ ๒๒๔ ๓ ๒๒๕ ๓ ๒๒๖ ๓
 ๒๒๗ ๓ ๒๒๘ ๓ ๒๒๙ ๓ ๒๓๐ ๓ ๒๓๑ โ๓ ๒๓๒ ๓ ๒๓๓ ๓ ๒๓๔ ๓ ๒๓๕ ๓
 ๒๓๖ ๓ ๒๓๗ ๓ ๒๓๘ ๓ ๒๓๙ ๓ ๒๔๐ โ๓ ๒๔๑ ๓ ๒๔๒ ๓ ๒๔๓ ๓ ๒๔๔ ๓

เม็ย	เม็ยะ	เม็อ	เม็อะ	เม็อ	เม็อะ	มัว	มัวะ	เมะ
แมะ	โมะ	เมาะ	มอ	ม่อ	ม่อ	มัย	มัย	มอ
๑	เข็ย	เข็ย	เข็ย	เข็ย	เข็ย	เข็ย	เข็ย	เข็ย
ข็ย	ข็ย	เขว	เขว	โขย	ข็ย	ข็ย	เข็ย	เข็ย
เข็ย	เข็ยะ	เข็อ	เข็อะ	เข็อ	เข็อะ	ขัว	ขัวะ	เขะ
แยะ	โยะ	เขาะ	ขอ	ข่อ	ข่อ	ขัย	ขัย	ขอ
๒	เร็ย	เร็ย	เร็ย	เร็ย	เร็ย	เร็ย	เร็ย	เร็ย
ร็ย	ร็ย	เรว	เรว	โรย	ร็ย	ร็ย	เร็ย	เร็ย
เร็ย	เร็ยะ	เร็อ	เร็อะ	เร็อ	เร็อะ	รัว	รัวะ	เระ
แระ	โระ	เราะ	รอ	ร่อ	ร่อ	รัย	รัย	รอ
๓	เล็ย	เล็ย	เล็ย	เล็ย	เล็ย	เล็ย	เล็ย	เล็ย
ล็ย	ล็ย	เลว	เลว	โลย	ล็ย	ล็ย	เล็ย	เล็ย
เล็ย	เล็ยะ	เล็อ	เล็อะ	เล็อ	เล็อะ	ลัว	ลัวะ	เละ
และ	โละ	เลาะ	ลอ	ล่อ	ล่อ	ลัย	ลัย	ลอ
๔	เว็ย	เว็ย	เว็ย	เว็ย	เว็ย	เว็ย	เว็ย	เว็ย
ว็ย	ว็ย	เวว	เวว	โวย	ว็ย	ว็ย	เว็ย	เว็ย
เว็ย	เว็ยะ	เว็อ	เว็อะ	เว็อ	เว็อะ	วัว	วัวะ	เวะ
แวะ	โวะ	เวาะ	วอ	ว่อ	ว่อ	วัย	วัย	วอ
๕	เพ็ย	เพ็ย	เพ็ย	เพ็ย	เพ็ย	เพ็ย	เพ็ย	เพ็ย
พ็ย	พ็ย	เพว	เพว	โพย	พ็ย	พ็ย	เพ็ย	เพ็ย
เพ็ย	เพ็ยะ	เพ็อ	เพ็อะ	เพ็อ	เพ็อะ	พัว	พัวะ	เพะ
แพะ	โพะ	เพาะ	พอ	พ่อ	พ่อ	พัย	พัย	พอ

๑ เฮย เฮอย ฮาย ฮาว ฮัว ฮัว ฮัย ฮัย
 ฮัย ฮัย เฮว แหว โฮย ฮอย ฮวย เฮยว เฮอย
 เฮย เฮยะ เฮอ เฮอะ เฮอ เฮอะ ฮัว ฮัวะ เฮะ
 เฮะ โฮะ เฮาะ ฮอ ฮอ ฮอ ฮัย ฮัย

๑ อักษรตัวแม่ เกย ฝนด้วยไม้ ใต้ ขกแต่ตัวทวมวสญชนะ
 คำสนเป็นคำตาย ๘ คำ คอ เกยะ เกอะ เกอะ กัวะ เกะ
 แกะ โคะ เกะ นอกนฝนอักษรตัวหนงเป็น ๓ คำคองน

๑ เกย เกย เกอย เกอย คาย คาย คาว คาว
 เกย เกอย คาย คาว
 กัว กัว กัว กัว คย คย คย คย
 กัว กัว คย คย
 กุย กุย กุย กุย เกว เกว เกว เกว
 กุย กุย เกว เกว
 โคย โคย คอย คอย ควย ควย เกยว เกยว
 โคย คอย ควย เกยว
 เกอย เกอย เกย เกย เกยะ เกอ เกอ เกอะ เกอ เกอ เกอะ
 เกอย เกย เกอ เกอ
 กัว กัว กัวะ เกะ แกะ โคะ เกาะ คอ คอ
 กัว คอ

คิย คิย คอ คอ
คิย คอ

๑ ยังก ๒๓ อักษร ผันดงนเหมือนกัน

๖๕

๑ แม่เกยชงแจกมานกเบนแบบอย่างหนึ่ง ยังกแบบหนึ่งน
มีนฤคหิต แทน มอ แทน งอ และมีรอนัน ออกสำเนียง
แม่กม แม่กน คอ กั กรรม กรร อยู่ข้างท้ายดงน
เขย เขอย ขาย ขาว ขิว ขิว ขัย ขัย
ขย ขย เขว เขว โขย ขอย ขวย เขียว เขอย
เขย เขยะ เขอ เขอะ เขอ เขอะ ขัว ขิวะ เขะ
เขะ โขะ เขะ ขู ขรรรม ขรร ขอ ขอ ขื่อ ขัย ขื่อ

๑ แจกดงนทุกอักษร ทั้ง ๓ หมู่ทั่วไป

๖๕

๑ ต่อนไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบในแม่ เกย

๖๕

๑ ฉบับ ๑๖ ๑ ขนเกยเลบกล่าวท้าวไทย พงษกรรมน้ำใจ เลื่อมใส
ศรัทธากล้าหาญ ๑ เห็นโทษในขันธสันดาน ตัดหวังบ่วงมาร ส้าราญ
สำเร็จเมตตา ๑ สององกทรงหงษ์พยคณา จดชบกลบชะฎา รักษาศีล
ถือฤาษ ๑ เขาคาทากจพธ กองกุนทอคคิ เป็นทบุชาถาวร ๑ ปะณะพ
เป็นทบรรธูร เอนองคกลงนอน เหนอขอนเขนยเกยเศียร ๑ คำเขา
เออกราตกลवादเตยน เหนอยยากพากเพียร เรยณธรรมบำเพญเครื่อง

กรัน ๑ สำเร็จเสร็จได้ไปสวรรค์ เสวยสุขทุกวัน นานนับกัปกลับ
 พุทธันดร ๑ ภูมราถารุณสุนทร ไว้วางส่งสอน เด็กอ่อนอ่อนเยาว์
 เล่าเรียน ๑ ก ข ก กา ว่าเรียน ทนน้อยค่อยเพียร อ่านเขียนผสม
 กมเกย ๑ ระวังตัวกลัวครุหนุเอย ไม่เรียวเจียวเหวย กเคยเข็ดหลาย
 ขวบบเขี้ยว ๑ หนักหวดปวดเสียบแปลบเสียว หยักซาซาเขี้ยว อย่า
 เทียวเล่นหลงจงจำ ๑ บอกไว้ให้ทราบบาปกรรม เรียงเรียบเทียบท่า
 แนะนำให้เจ้าเอาบุญ ๑ เดชะพระมหากาญ โครเห็นเป็นคุณ
 แบ่งบุญให้เราเจ้า เอย ๑

๑ คำตายในแม่ เกย ๑

๑ อักษรสูงกับอักษรต่ำ เสียงต่างกันดังนี้ ๑

เตยตะเหมะแะะ พวกฉันแคะ แทนนเถอะ ทำเลอะเหอะ บเปาะ
 ปุนกระเทาะ หักคังเาะ ปลุกเาะ เาะแะะ เสียงเาะ เทียวแะะ
 เอาเสียมแะะ สับเสาะ นาเาะ หัวเราะแะะ ไปสิแะะ ๑

๑ อักษรต่ำหมดตัว ห นาจนเป็นเสียงสูง เป็นคำตายในแม่เกย

เสียงต่างกับอักษรต่ำตามปรกัตดังนี้

ขวานเหงาะ ผลงาะ พุดกระแหนะ ช้วนนำเนะ เอาไปเหมะไว้
 เอาไปเมาะไว้ งามแกมะ เาะเาะ เคะวเคอะ ห้านชอะ
 ทำหยาเะอะ แะกะแะ เคะนำคยา เอะเอะ หัวเราะแะอะ
 ถัวแะะ ว่างเหาะ ถัวเราะ คำเหาะแะอะ เคะวแะอะ

เปาะเหลาะ ลอดเลาะ ผ่าแหวะ เวียนแวะ ดงนเบนตนเบน
 ตัวอย่าง คำตาขอักษรกลางต่างกันด้วยไม้ ๗ คู่จคำว่า อาแปะ อแปะ
 ร่องเอะ เอะอะ เบนตน ๗๕ ๗๕ ๗๕ ๗๕ ๗๕ ๗๕ ๗๕

๑ คำท่านปราชญ์ให้ไซ้ สอ คอ ๗๕

กุกกล	ว่าบุญ	ศาลา	ว่าโรงอาไศรย
ดาบศ	ว่าฤๅษี	ศาโรช	ว่าล่องเกสร
ทศ	ว่าสิบ	ศิวาจารย์	ว่าอาจารย์เกษม
ปศิวา		ศรี	ว่าศรีแสง
บศาจ	ว่าอสูรกาย	ศัชร	ว่าหงอนว่าชง่อน
ประกาศ	ว่าสำแดง	ศร	ว่าพิวพรรณ
ประเทศ	ว่าที่	ศฤ	ว่าพระอิสว
โคพล	ว่า ๑๖	ศรัทธา	ว่าขอในบุญ
ศศีชร	ว่าดวงจันทร์	โคจรตร	ว่าช่องห
พิเศศ	ว่าแปลกตนัก	เศรษฐิ	ว่าคนมีทรัพย์มาก
ไพศาซ	ว่าเดือนหก	ศัพท	ว่าเสียง
พิศมี	ว่าพศมงเป็นคน	ศล	ว่าศล
ภิสก	ว่ารตนาลง	ศฤงฆาร	ว่าทรัพย์บริวาร
ยศ	ว่ายศถาศักดิ์	อาศรพโกษย	ว่าอาเสวะสน
รศมี	ว่ารุ่งเรือง	ศกต	ว่ายศศักดิ์
สอ คอ บอ ก	พวก สอ คอ	ศฤ	ว่างามว่าดี

๑. หมายถึง กวไซ้ ก ข ส ไม่มีในฉบับพิมพ์ครั้งแรกโรงพิมพ์หลวง พ.ศ. ๒๔๑๔ แต่
 มีปรากฏในฉบับพิมพ์ครั้งต่อ ๆ มา เกร็ดใจว่าจะมีผู้แต่งเติมขึ้นภายหลัง เพราะเห็นความสำคัญ
 ของการใช้อักษรทง ๓ ตัว

ศุทฺธอา		ศุข	ว่าความสุขสบาย
โสภ	ว่าเศร้าใจ	อากาศ	ว่าเวหา
เสก	ว่าเสียดไป	อาศรม	ว่ากุฏิ
ศัตรู	ว่าบ้จจามิตร	อัสวา	ว่าม้า

๑ ข้ำขอประกอบอักษรแถลง
 นานาวุโตไทยวจึ

สรพากย์ ว่าที่
 นามศัพท์เสรจการ

ค

๑ ไพศากศักรพิเศศ
 ศัตรูแถศุขศุทธา

๑ อาศรมศัลปศัวา
 อากาศพิศมัสล

๑ โศพิศพิเศศแถะบ้สาง
 เศกศรศรบงแถศัวา

๑ ศาโรชโสภแถะประเทศ
 ศอกอนปราชญ์ผู้ชานาญ

แถศัพทศรทธา
 ศรพโกษยรศมี
 ศรโศรตรเศรษฐ
 ยศศกคอสวา
 แถะกุศลศาลา
 ทศศุภศถงฆาร
 ศลัชรประกาศมาร
 ฐ ประกอบ ณ ว่าที่

๑ ค้ำททานนักรปราชญ์ให้ไซ้ ขอ บอ ฐะ

กษัตรีย	ว่าเป้นใหญ่ในเขตรแดน	ภิกษุ	ว่าคนบวช
กฤษณ	ว่าเป้นชอกษัตรีย	ภุษา	ว่าผ้า

เกษ	ว่าผม	มหัย	ว่ามเหษี
เขษม	ว่าสุขสบาย	มหัย	ว่าเป็นใหญ่
จักษุ	ว่าตา	ชกษ	ว่าชกษกันคนเป็น
โทษ	ว่าโทษผิด	ฤษ	ว่าดาบศ
มนุหย์	ว่าคน	รักษ	ว่ารักใคร่
บุษบา	ว่าดอกไม้	รากษษ	ว่าพเสอ
บุษบา	ว่าขาว	ฤกษ	ว่าดาวขนมา
บุษ	ว่าผู้ชาย	สตร	ว่านาง
บักษ	ว่านก	โอภาษ	ว่าสว่าง
พฤกษา	ว่าต้นไม้	อักษร	ว่าตัวหนังสือ

๑ บุษบาแตกฤษณแตกฤษ
โอภาษจักษุมหัน

๑ อักษรรากษษแลย์กษ
พฤกษาฤษบุษมา

๑ บักษมหัยและผู้ปราชญ์
สับสนนามคอวะสน

๑ สบศัพทกล่าวนิยมไว้
เพื่อให้มหาชนทั้งหลาย

๑ สอลอและศอกอักษอบอ
พิเศษจำแนกลักษณนาม

เขษมกษตริชษตร
รักษโทษฤษา

แลเกษบุษบา
นุหย์ภิกษุเหาะหรรษ

ช กฬกเป็นเชองฉันท
ตติลลโดยหมาย

บมิกลาศบมิกลาศลาษ
ผู้จะอ่านจะเขียนตาม

ประกาศทั้งสาม
ประเภทฤษา

๑ คำที่ท่านนักปราชญ์ให้ไว้ ส ลอ

๗๕

เกสร	ว่าเกสรดอกไม้	ปราสาท	ว่าเรือนยอด
สรรเพชญ์	ว่าทั้งปวง	หัตถ์	ว่าของ
โกสมภ	ว่าดอกไม้	แพศย์	ว่าหมอยา
ดุสิต	ว่าชนดุสิต	นมัสการ	ว่าน้อมไหว้
ตรัส	ว่าคำรัสพูด	สอสอบอก	พวงสอสอบอก
ประเสรรอฐ	ว่าเลิศลา	สาคร	ว่าแม่น้ำ
สารถิ	ว่านายรถ	สงกรานต์	ว่าช่างไป
สาธ	ว่าดี	สงฆ์	ว่าพระสงฆ์
ศัพท์ปราชญ์	ว่าราชศัพท์ปัญญา	สงสาร	ว่าทวงเวียง
สรา	ว่าน้ำเหต	สุรางค์	ว่านางเทวดา
สุรสิทธิ์	ว่าสำเร็จยิ่ง	สุภาพ	ว่าสุภาพไม่เย่อหยิ่ง
สนม	ว่านางใน	สุริยะ	ว่าดวงอาทิตย์
สมาธิ	ว่าจิตรมั่น	โสภา	ว่างาม
สมาคม	ว่าคบหา	เสาร์	ว่าวัน ๗
สมรรถ		ดุสิต	ว่านั่งอยู่
สมุทร	ว่าทะเลหลวง	สดับ	ว่าตรับฟัง
สมร	ว่าทรบพุ่ง	เสด็จ	ว่าท่านว่าไป
เสมอ	ว่าเท่ากัน	สถาน	ว่าทของตัว
สละ	ว่าละเสีย	สนุก	ว่าความรื่นเริง
สลอน	ว่าสร้าง	โสด	ว่าสายว่าเส้น
สวัสดิ	ว่าสวัสดิมงคล	สรรเพชญ์	ว่ารัฐทั้งปวง

เสวตร	ว่าสีขาว	สรรพ	ว่าทั้งปวง
เสวยบรมย์	ว่าเสวยทยนต์	สิ้น	ว่าทรัพย์สิน
สวรรค์	ว่าสคติ	สุนทร	ว่ากล่าวดี
สหัสสนัยน์	ว่ามตาพนหน่ง	แสนนับ	ว่าแสนเป็นสิบหมื่น
สบ	ว่าพบ	เสร็จ	ว่าแล้ว
สัพพะ	ว่างู	เสร็จการ	ว่าการแล้ว
สังหาร	ว่าพลาญ	สม	ว่าสมควร
สังข	ว่าสังขเบนชาติหอย	สมการ	ว่ามชระพร้อม
สัทร	ว่าคนอริ	สมเด็จ	ว่าเป็นคสังยง
สัตย์	ว่าความจริง	สมบรณ	ว่าเต็มพร้อม
สัตว์	ว่าตัวเดียรณาน	สมบัต	ว่าของความถึงพร้อม
สัทธรรม	ว่าพระธรรม	สมฤทธ	ว่ามฤทธพร้อม
สาตร	ว่าคมกร	สาว	ว่าหญิงงาม
สัต	ว่าหนาว	แพสย	ว่าหญิงแพสยา

ล

๑ สรรเพชญ์สัทธรรมแลสังข์	ประเสรอฐูแก่นสาร
สบสุตรสัคบันนแลสังหาร	แลแพทยสัตยา
๑ โภสมุเกษรสมบัต	แลสวัสดีโสภา
เสารสุริยสวรรคแลสุรา	สุรสิทธสมการ
๑ สมเด็จสหัสสนัยน์เสมอ	สัพปราชญ์สงกรานต์
สมฤทธสมาธิสมสถาน	สุวภาพสุนทร

๑ สมบูรณ์สาครแลสิน

ชุตมุตชสมสมร

สารถีสมรรถแลสลอน

แลตรัสสละสมาคม

๑ เสรีจ เสด็จสังขพัสด

ดุสิตเสวตเสวยรมย์

ปราสาทสาครสัตว์สัม

นักรัษาสงสาร

๑ แสนสนุกสูรางค์สาวสนม

แลดุสิตไสตนมัสการ

สอ ลอทั้งปวงบริหาร

ประเภศนาพา

๑ คำ พระกรักษิตท้าย อมรา ตันเอย

กลอน ท่านรังรจนา แนะไว้

สอน พวกคะรุณา รกร่า เรียนเอย

เด็ก อย่าดูหมิ่นให้ เร่งรู้ดูจา

๗๕

๑ อนดบนขาชอกกล่าว ให้เนองเรองราว วรรณบศบทสงขยา

๑ เด็กเอยเจ้าจงศึกษา คำหรับนบรา จงรุกระทุหนบ ๑ ทำสองหน

เป็นสิบสี่ สิบสองหนบ ว่ายสบอย่าสงไสย ๑ สิบสามหนเป็น

ต้นไป ท่านเรียกชื่อไซ้ สามสิบสี่สบตามกัน ๑ สิบสี่หนเป็นร้อย

พลัน สิบร้อยเป็นพัน สิบพันเป็นหมนหนงนา ๑ สิบหมนเป็นแสน

หนงหนา สิบแสนท่านว่า เป็นล้านหนงพงจำไว้ ๑ สิบล้านหนนเป็น

โกฏไซ้ ร้อยแสนโกฏไป เป็นปะโกฏหนงตามมี

๗๕

๑ ร้อยแสนปะโกฏิ เป็นโกฏิปะโกฏิ พงกำหนดอย่า
 คลาดคลา ๑ ร้อยแสนโกฏิปะโกฏิหนา ท่านเรียกขอม่า ว่าเป็น
 นะหุตหนึ่งไป ๑ ร้อยแสนนะหุตหนึ่งไซร์ ท่านเรียกขอไว้ ว่าเป็น
 นินนะหุตนา ๑ ร้อยแสนนินนะหุตหนา ได้นามตามมา ว่าอะไซ
 ภัทหนึ่งมี ๑ ร้อยแสนอะไซภัท ได้นามตามมี ว่าพนธอนหนึ่งนา
 ๑ ร้อยแสนพนธอนหนึ่งนา ท่านเรียกกันมา ว่าอัพพทพงจำไว้
 ๑ ร้อยแสนอัพพทไซร์ ได้นามตามไซร์ ว่านรพพทหนึ่งนา ๑ ร้อยแสน
 นรพพทหนา ท่านเรียกขอม่า ว่าอะหะหะตามมี ๑ ร้อยแสน
 อะหะหะน มีนามตามท ว่าอะพะพะหนึ่งนา ๑ ร้อยแสนอะพะพะน
 หนา ท่านเรียกกันมา ว่าอฎะฎะตามมี ๑ ร้อยแสนอฎะฎะน
 มีนามตามท ว่าโสคันทิกะหนึ่งนา ๑ ร้อยแสนโสคันทิกะหนา
 ท่านเรียกขอว่า เป็นกมทอนหนึ่งไป ๑ ร้อยแสนกมทอนไซร์ มี
 นามตามไซร์ ว่าบณทรกหนึ่งแน ๑ ร้อยแสนบณทรกแท้ ท่านเรียก
 กันแล ว่าเป็นปทมหนึ่งไป ๑ ร้อยแสนปทมนไซร์ ท่านตั้งขอไว้
 ว่ากะถานะอนหนึ่งนา ๑ ร้อยแสนกะถานะนหนึ่งนา ท่านเรียกกันมา
 ว่ามหากะถานะหนึ่งไป ๑ ร้อยแสนมหากะถานะไซร์ เป็นอสงไขย
 คอเหลือจะนับพรรณา ๗๕

๑ อนึ่งลำดับทนับมา ผิดจากเทศนา ของพระชินวาที
 ๑ ลำดับทนับน นรพพทมี แล้วอะพะพะ อฎะฎะมา ๑ อะหะหะ
 กมทว โสคันทิกะ แล้วอุปละบณทรก ๑ ปทมกะถานะตามท
 จงรวฐ แล้วสังเกตกำหนดแล ๑ แตร้อยถึงโกฏิแท้ เอาสิบกณแน
 เร่งรหนาอย่าหลงไหล แต่โกฏิถึงอสงไขย เอาร้อยแสนไซร์ เร่งกณ
 เขาอย่าลมหแล ๗๕

๑ อนึ่งโสดนั้บมีสามแท้ นั้บด้วยวัดแล ด้วยดวงด้วย
 ชงเป็นสาม ๑ โยชนหงสรอยเส้นตาม เส้นหงโดยความ ยสบวา
 อ่าสงไสย ๑ วาหงสสอกบอกไว้ สอกหงท่านไซ้ สองกับไซ้รตาม
 มมา คบหงสบสองนวงนา นวงหงท่านว่า สกระเบียดจงจำเอา
 ๑ กระเบียดหงสองเมตคเข้า เมตคเข้าหงเล่า แปะตัวเทาจงรูรา
 ๑ ตัวเทาหงนันท่านว่า แปะไซ้เทาหนา ไซ้เทาหงแปดเส้นผม
 ๑ เส้นผมหงนนวนม แปะชูลม ชูลหงแปดอณูนา ๑ อณูหง
 นนพงรูงนา ท่านไซ้กันมา ว่าแปดปรมาณูแล ๗๕

๑ หงน่านั้บโดยกว้างแท้ ยสบวาแล ยาวยสบวาเป็นไว้
 ๑ ถ่าโดยกว้างห้าวาไป ยาวเส้นหงไซ้ เบงงานหงพงจดจำ
 ๑ สงานท่านประสมท่า เป็นไว้หงกา หนดไว้ให้คดงว่ามา ๗๕

๑ ไม่นากว้างสอกหงหนา ยาวสบกหวา เบนยกหงพงจำไว้
 ๑ นั้บด้วยวัดอย่างนั้ไซ้ นั้บด้วยดวงไป จงนั้บไซ้ตงนนา ๑ เข้า
 เกวียนหงนันท่านว่า ห่าตะลอมหงนา ตะลอมหงยสบสัด ๑ สัด
 หงยสบทะนาคัด ทะนาคหงสังกค สองจงออนจงจำไว้ ๑ จงออน
 หงสกาณอได่ กามอหงไซ้ สใจมอตามมมา ๑ ใจมอหงนนวน
 ท่านว่า รอยเมตคเข้าหงนา นั้บด้วยดวงเพียงนแล ๗๕

๑ ทองการาหงแท้ ยสบคณแม่ คณหงยสบชงนา ๑ ชง
 หงยสบตาลงหงหนา ตาลงหงรา สบาทถวนจงจำไว้ ๑ บาทหง
 สสลิงไทย สลหงหงท่านไซ้ สองเพองจงจำไว้นา เพองหงนนวนสไฟ
 หงนา ไฟหงหงท่านว่า สองกล่าจงกาหนดไว้ ๑ กล่าหงสองกล่อมตามไซ้

กล่อมหนงลงไป สองเมล็ดเข้าตามม่า ๑ อนนบด้วยขงหมา
จงเร่งศึกษา เป็นสามประการวิธ ๗๕

๑ หนงโสดบตามขอม อยุ่สบสองบ หนีขวดเป็นต้นไปนา
๑ บขวดขอเบนนหนา บฉลโคณา บขานเบนนเสอสัตว์ไพรี ๑ บ
เกาะเบนนกระต่ายไซร์ มโรงงใหญ่ มเส็งงูเล็กแลณา ๑ มะเมย
เบนนขอมงม่า มแมแพะหนา วอกว่าลิ่งระกาไก่ ๑ จอสนักข
กัญหมุไซร์ สบสองบได้ โดยนิยมนดั่งกล่าวมา ๗๕

๑ บหนงสบสองเดือนหนา สบสามบ้างรา หนีเดือนหาเป็น
ต้นไป ๑ แลวเดือนหกเดือนเจ็ดไซร์ เดือนแปดเก้าไป เดือนสิบ
เดือนสิบเอจมา ๑ เดือนสบสองเดือนอาษาหนา เดือนญสามมา
เดือนสเบนนสบสองไป ๗๕

๑ บโคธกะมาสสี่ เดือนเข้าอกไซร์ บนนสบสามเดือนนา
๑ เดือนหนงนนสองบักษหนา คอข้างขนมา ขางแรมเบนนสองบักษไป
๑ ขางขนสบหาวนได้ ขางแรมท่านไซร์ สบหาสบส่วนบ้าง ๑ เดือน
โตเบนนเดือนขาดคาง ขางแรมท่านวาง สบส่วนตามวิไสย ๗๕

๑ เพราะดงนเดือนถวนได้ วันสามสบไป เดือนขาดยสบเก้า
วัน ๑ เดือนหกถวนเดือนห้านน เบนนเดือนขาดพลัน ทงสบสองเดือน
เปลี่ยนไป ๑ จงมเดือนถวนหกเดือนได้ เดือนขาดเก้าไซร์ ก็ได้
หกเดือนเหมอนกัน ๑ ถามอรกะมาสนน เดือนแปดสองบั้น เดือน
ถวนจงเบนนเจดนา ๑ วันมขอเจดวนหนา วันอาทิตย์มา วันจันทร์
วันอังคาร ๑ วันพุธวันพฤหัสบดี วันศุกร์สกคศร วันเสาร์ครบเสร์จ ๗๕

เจ็ดวัน ๑ กลางวันคนควบกัน ท่านนับเป็นวัน หนึ่งควรจะได้ใจจำ
 วันหนึ่งนนแปดยามเช้า กลางวันท่านกำ หนดไว้ว่าสยามมี ๑ กลางคน
 ก็นับยามสี่ วันกับราตร จึงเป็นแปดยามตามใช้ ๑ ยามหนึ่งสาม
 นาฬิกาใช้ร ๑ นาฬิกาท่านใช้ กลางวันท่านเรียกว่าโมงนา ๑ กลางคน
 เรียกว่าทุ่มหนา นาฬิกาหนึ่งรา ได้สับขาดท่านบอกไว้ ๑ บาทหนึ่งส
 นาทไทย ๑ นาทหนึ่งได้ สับห้าเพชชะนาท ๑ เพชชะนาทหนึ่งน หก
 ปราณด้วยดี ๑ ปราณหนึ่งสับอักษรใช้ ๑ บหนึ่งนับวันได้ สามร้อย
 วันไป กับห้าสับสวันวาร ๑ บิดท่านเพิ่มวันกาล เป็นอชกัะวาร
 เพิ่มเข้าอกวันหนึ่งนา ๑ บนนวันสามร้อยหนา กับห้าสับห้า วันตามท
 โลกียนยล ๑ ถ้าบอชกัะมาสปน เดือนแปดสองหน บนนมวันมากรา
 ๑ นับวันได้สามร้อยหนา กับแปดสับห้า วันยังตามโหรนิยมไว้ ๑ ๗๕

๑ อนังฤตุมีสามใช้ร คือหมั้นค้ไป คิมหันตวิสสานะนา
 ๑ เดือนสับสองแต่แรมมา เดือนสเพญหนา สเดือนนชอหม่นต
 ๑ แต่แรมเดือนสจนวน เพญเดือนแปดนน สเดือนนคิมหันตนา
 ๑ แรมค่างหนึ่งเดือนแปดมา ถึงเพญวารา กะตักะมาศจรู ๑ ส
 เดือนถ้วนวิสสานะฤตุ แบบโหรเป็นครุ ว่าตามศศโคจร ๑ ๗๕

๑ ทิศแปดบันโดยนามกร คือทศบูรพก่อน เป็นทิศตะวันออก
 ออกนา ๑ แล้วอาคณษทศา ทกษณหนา เป็นทิศข้างใต้ตามม
 ๑ แล้วต่อไปทิศหรด จึงประจิมน เป็นทิศตะวันตกภนา ๑ แล้วจึง
 ทิศพายัพมา ทิศอุดรรา เป็นทิศดานเหนือจงจำ ๑ แล้วจึง
 ทิศอีสานเส้า เหนยภให้แม่นย้า บันทิศแปดทิศคงตรง ๑ ๗๕

พายัพ	อุดร	อีสาน
ประจิม	ทิศ	บูรพ์
หริศ	ทักษิณ	อาคเนย์

๑	๑๕	๓๑	๘๐	๑๐๕
๒	๑๕	๓๒	๘๑	๑๐๖
๓	๑๖	๓๓	๘๐	๑๐๗
๔	๑๗	๓๔	๘๑	๑๐๘
๕	๑๘	๓๕	๘๒	๑๐๙
๖	๑๙	๔๐	๘๓	๑๑๐
๗	๒๐	๔๑	๘๔	๑๐๐๐
๘	๒๑	๕๐	๘๕	๑๐๐๐๐
๙	๒๒	๕๑	๑๐๐	๑๐๐๐๐๐
๑๐	๒๓	๖๐	๑๐๑	๑๐๐๐๐๐๐
๑๑	๒๔	๖๑	๑๐๒	๑๐๐๐๐๐๐๐
๑๒	๒๕	๗๐	๑๐๓	
๑๓	๓๐	๗๑	๑๐๔	

นับตั้งแต่สูญ
ข้างท้ายไปดังนี้

หน่วย	สิบ
ร้อย	พัน
หมื่น	แสน
ล้าน	โกฏิ

๑. แต่รอยถึงโกฏไช

โกฏิตราบอสงไขยสูญ
รอยเส้นแรงคนถล
ลักษณะตงนช

สับคน
เหตวน
เกิดพอ
ช่องให้ปราชเห็น

๑ ๒ ๓ ๔ ๕
เป็นขงสต่ำลงสามบาทสลงเฟื่องสองไฟ

๑. ต่ำลงบนเฟื่องอยู่

บาทใส่บนสลงตรา
ไฟล่างขงบนกา
ต้นครตามครุบาย

หนกาน่านา
ครทาย
บน้อยกลางนา
ยักไชเรอนเงิน

๕
บน

ณ วัน ๑ ———— ๕ เดือน

ณ วัน ๒ ———— ๕ เดือน

๑
แรม

๕	๖	๗	} เดือนห้า	๘	} คำหนึ่ง
เป็นวัน	อาทิตย์	จันทร์		ชน	

๑	วางวันหน้าเส้น	โดยหมาย
๔	เดือนย่อยสุดสายปลาย	เปลี่ยนใช้
๕	๖	๗
๘	๙	๑๐
๑๑	๑๒	๑๓
๑๔	๑๕	๑๖
๑๗	๑๘	๑๙
๒๐	๒๑	๒๒
๒๓	๒๔	๒๕
๒๖	๒๗	๒๘
๒๙	๓๐	๓๑

๑	ไม้ล้มตายลักษณะ	สองสถาน
๒	จับบอกแบบบรรหาร	แห่งใช้
๓	พวกคำมคธขาน	ควรใส่ ยอแอ
๔	ไม้ล้มตายถ้วนใช้	ส่วนข้างคำสยาม

๑ อองพงสังเกต คำไม้ล้มตายเป็น ๒ อย่าง คำไม้ล้มตายคตอง
 ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑ กัษวิโกย ชลาไลย โภยกล อายไชย อะสงไชย ราชพัน
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

ไตรภพนารถ วรไตรย ผ้าไตรย มารยาสาไถย พระฤไทย
 ท้าวไทย ทาษไทย พระอาทิตย์อุไทย อรุโณไทย อรไทย มหาคไทย
 พระวินไทย ท้าวสหสไทย พระภูวินไทย พระภาคินไทย เป็นเลิศไทย
 ไถยไทยมาในบาฬี บรูชอาษาไทย หัตถาษาไทย อัสวาษาไทย
 ขออะไทย เกทไทย โภยไทย โรคไทย ราชไทย โจรไทย อรรคไทย
 อุตกไทย นฤไทย ทไวย สบไสมย อุไทย บัจสุไสมย มโนไมย
 อปุระไมย อะโนปุระไมย ไถยยะธรรม สุราเมไรย มาไถย อาไถย
 นราไถย พิราไถย โสกาไถย สุราไถย หิมวาไถย พนาไถย
 เจริญไวย เส่อมไวย ทรามไวย ปฐุมะไวย มัจฉิมะไวย บัจฉิมะไวย
 อัจฉนาไสรอย อัจฉยาไสรอย ตามวิไสย สงไสย วิไสย อาไสรอย आय
 ไถยขย ชีพตักไสย กิเลสอนุไสย อาชาวะไสย ประชาวะไสย
 ถอนิไสย ขาดนิไสย พวกพลไทย มหาไทยรัตโนดม ๗๕

๑ คำไม้มีตายไม่มีด้วยอ ชักเอาแบบในจินตามณี่มาเทียบไว้
 แต่แก้คำทมด้วยอ เสียบางตงน ๗๖

๑ ท้าวไทแลไพร่พล ทั้งพงไพรแลไร่นา เกรียงไกรไพทรา
 ชะผดุงทั้งกรุงไกร ๑ ฉับไวแลปลตปไต แลสุกไล่แลครรไล โยไฟ
 ประไลไป แลร้องให้จะใจจริง ๑ เจ้าไทวะรำไพ แลทางไกลยังไปถึง
 ไหวหว่นแลพร่นพร่ง แลไหว้พระแลไกลคลา ๑ หลั่งไหลแลไรเกษ
 แลไตรภพไตรตรา ไต่ทางหุรัถยา ทั้งแอกไถกัไพบูลย์ ๑ บันได
 กระไดไฟ เราะหไฟละไมมูล ขับไล่แลไว้อูร สมบูรณ์เชิญเป็นไฉน
 ๑ คลองไปแลไหลหลัง แลไถ่คนแลเรือดโร ไก่ไขแลน้ำไหล แล
 ไขบักประไฟงาม ๑ ไพร่แลไฟจิตร แลขวิดไขว้แลไอจาม ไฟไหม้

แต่ไต่ตาม แลในหูกเตบ้านใหม่ ๑ ทำได้แต่ไว้คง แลตะไก่อแต
 เป็นไฟ ถูกไถ้แลอ้อมโห สว่างไสวแลไสยา ๑ ไส้พุงแลตับไต แล
 เหงื่อไคอะเนกา ระวังระไววา จะกะโทษวะจมี ๑ ยากเข็ญแลเร้นไร
 ทงผลไม้แลไมตรี โฉโลแลไพร่หนี แลบ่าไหล่แลแกว่งไกว
 ๑ ไส้ไข้แลไกรสร แลสะไบละมุนละไม ผักไห้แลไม้ไทร แล
 ไอสุรยแลหลาย

๑ ขอแต่งเสริมเต็มใส่ไว้ฝึกสอน ค่อมลบทแบบเจ้าคุณ
 ศรีสุนทร พอเด็กอ่อนอ่านแล้วได้เข้าใจ ช่างขนบธรรมเนียมทำนองนับ
 เป็นฉบับแบบสยามตามวิสัย โลกนิยมมนานโบราณไกล คนใหม่ ๆ
 ยังไม่รู้ดูราคาญ ปโรหิตคิดยามตามนุโยค ตั้งแต่พรหมสร้างโลก
 สันฐาน ประสมเศษในราชคฤวาร ประจวบกาลครบเดือนไม่
 เคลอนคลาย พระจอมพงษ์ทรงพุทธมกุฏสยาม รับสั่งให้ใช้ตามโหร
 ถวาย ประกาศออกบอกแจ้งจงแพร่พราย จะอธิบายบอกข้อต่อ
 กันมา คอธรรมเนียมในหนังสือราชสาส์น บรรทัดต้นสารบาญข้างบน
 หนา จงเขียนวาวนทหนักอนรา ตอนนมาเขียนเดือนลำดับไป แล้ว
 เขียนับพระพุทศศักราช ยกเป็นปฐมนิยมใจ แล้วจับความตาม
 กระบวนสำนวนใน เรียบอกไว้จงสำเหนียกให้แน่นอน สิบสองเดือน
 เป็นบไม่มีเศษ แฉะนเทศทางไสยอนุสร เมษายนต์นบราชจร
 นามกรเดือน ๕ ภาษาไทย ราชนทานประสงค้อาสัตว์แพะ จะว่า
 แกะกได้บ้างอย่างงไข ๓๐ วันถ้วน ๆ กระบวนไข ถ้าข้างไทยก็คงขาด
 อยู่หนึ่งวัน เดือนที่ ๒ รองถัดเดือนปฐม ขอว่าพฤศภาตมตุคยสัน

๑. ข้อความต่อไปนี้เป็นฉบับแต่งเติมขึ้นภายหลัง ไม่มีในฉบับโรงพิมพ์หลวง พ.ศ. ๒๔๖๔

ราช โคนผู้เพอถพองพวพรรณ มี ๓๑ วันอย่าวนเวียน คือเดือน ๖
 ข้างไทยเป็นเดือนถวน อย่าผันพวนเพอถพองพวพรรณ เก้ากับใหม่
 จำไว้ให้แนบเนียร เสียแรงเรียนกัโหรทงสองทาง เดือนที่ ๓ ไต๋นาม
 ตามนสนธ คือเดือนมถนายนอย่าอางขนาง ราชนเป็นมมชยบรุษนาง
 ดูเหมือนอย่างไสยาศนเมอยามเขน เคียง ๆ กันเป็นกัตุนาชน จะ
 อัสจรรย้อย่างไรแลไม่เห็น ดวงดาราเรียงรายคล้ายกับเป็น นั้น
 แลเห็นไร ๆ ไม่รู้นา ในเดือนนี้ ๓๐ วันไม่มีเศษ เราเรียกกันว่าเดือน ๗
 เขษฐา ขาดบ้างเต็มบ้างเป็นครั้งครา นาน ๆ เพมอชวาทถถ
 วัน เดือนที่ ๕ มีศัพทสำหรับพจน พ้องกับภาคมคธภาษา ว่า
 ทรกฏาคมเป็นสมญา แปลออกมาศัพทนราชปุ ๓๑ ทิวกาลไสมย
 โบราณใช้เรียกเดือน ๘ นะพ้อหน จงจำไว้เถดหน้าตำราคร ให้พงรู้
 เถดเดือนนี้ไม่มีขาด ถาครบถวนสามบมล่องหน แปลเบองตน
 เรียกว่าบุพพาสาธ แปลเบองปลายแห่งกาลอาสาพหมาส ซอว่าอุตรา
 สาธเป็นสองนาม เดือนที่ ๕ เรียกว่าสังหาลม จงนิยมจำถอยอยา
 ทวนถาม ประสงคัสถวราชสหัสสังหนาม โดยนิยามม้อย ๓๑ วัน
 ข้างไทยพร่องรองเรียกว่าเดือน ๘ สี่เขาเจ้าจงจำค่าเราสรร ถาเดือนค
 แลวก็ขาดเป็นสำคัญ จะว่าพรรณเดือนทหกยกถ่อไป คือเดือน
 กัณยานนยายวถ สู่ราชหญิงงามความวิไสย ๓๐ วันจงสำคัญให้
 เข้าใจ เดือนนี้ไซ้รเดือน ๑๐ สังเกตดู แลวถัดไปเดือนที่ ๗ จำนวน
 นับ จะบอกศัพทขอไว้อย่าไขหู ตุลาคมสมญาอุสาหค คือราชตราช
 จงรนาม ราชนมวัน ๓๑ บอกไว้สำมอย่างางสยาม ตรงกับ
 เดือน ๑๑ อัสขนาม ประสงคความตามคตศสาแดง ถาตบมคทวน

ถึงเดือนที่ ๔ คำกรเพทย์เพศไสยได้แถลง ขอพฤศจิกายนนิพนธ์
 แปลง วิฉนิกะว่าแมลงบ่องถ่องกระบวน ๓๐ วันพอดไม่มีเศษ จง
 สังเกตจำไว้หมั่นอย่าผันผวน เดือน ๑๒ ต้องนามตามจำนวน จง
 ใคร่ครวญตรึกไว้ได้ใช้การ เดือนที่ ๕ เนาวมาศประสาธสรร ขอว่า
 รัตนวาคมประสมสาร ราชนเหมือนธนูน้ำไม่พราน แสดงการตามกิจ
 ไม่ค้างเกิน ๓๑ วันถ้วนจำนวนใช้ ตรงกันกับเดือนอ้ายไม่ห่างเห็น
 กุมารารเรียนรำจำไว้เทอญ กงเจริญสำหรับประดับตน เดือนที่ ๑๐
 หยิบยกมาแถลง มกราคมแจ้งแห่งนสนธ คอราชมังกกรสญจรตน
 นภาดลอากาศประหลาดครัน ๓๑ ทิวาวันคติ ตกอยู่ในเดือนยีสยาม
 สรร ที่ ๑๑ ขอว่ากุมภภาพันธ จงสำคัญเข้าใจให้ชัดเจน ราชนพกล
 กว่าเขาหนอ แปลว่าหม้ออย่างใหญ่ไม่เคยเห็น ๒๔ วันถ้วนจำนวน
 เกิดแท้ บางที่เป็นอชกสุรทิน ในบั้นเต็มวันทิวเช้า เป็น ๒๕ อย่า
 ถวิล จงจำไว้ให้หมั่นหมั่นประคิน ตามคำกรป็นนทินสโมธาน
 กุมภภาพันธตรงกันกับเดือน ๓ สรุปความข้อๆ พอสนนนิฐาน แล้ว
 ถึงเดือนที่ ๑๒ ทำนองกาล นามขมานขอว่ามโนคม ฉนคิดทำคำแปล
 ไว้เปิดองปลัด ความสงไสยสาธุศิษย์ให้งามสม ศัพท์มีนาว่าปลาจ
 ปรารมภ์ โดยนิยม ๓๑ เสรีจกระบวน เป็นเดือน ๔ ข้างเราชาว
 สยาม สำเร็จความตามวิธทดสอบสวน ครอบยหนงบริบูรณ์ประมุขมวต
 ๑๒ เดือนถ้วนๆ ธรรมตา โดยนิยมสมมุติคดีโลก จงอาโภกจดจำไว้
 เกิดจำ พอเป็นเครื่องประเทืองเรื่องปัญญา พรรณตามเค้าสำเนากลอน
 ๑ อนงจะสาธกยกเอาข้อ แต่ข้อๆ หยิบแยกเป็นแบบสอน
 จำกลองๆ มิให้ต้องอนาหาร เป็นคอนๆ ดังแต่เมษายน เมษายน

คนเก่าเขาว่าเมษ แฉะนเทศท ๒ พฤษภนา ท ๓ เมถุนนับ
 ลำดับมา ท ๔ ว่ากรกฎกำหนดจำ ท ๕ ว่าสิงห์นำสำเหนยภ ท ๖
 เรียกว่ากษณเภาจันชา ท ๗ เรียกว่าคตลากรรม ท ๘ จำว่าพิจิตพง
 เข้าใจ ท ๙ ว่าธนูพงถนต์ ท ๑๐ ว่ามังกรสุนทรไซ ท ๑๑ ว่ากมภ
 เหมือนกำไว ท ๑๒ ไซรว่ามนสนกระบวน ฉนั้นว่าพรรณวันเดือนโดย
 ลำดับ เป็นฉบับระบอบได้สอบสวน จงหมั่นอ่านหมั่นทานทวน
 หมั่นใคร่ครวญหมั่นนึกหมั่นตรกตรา แต่ย่อ ๆ พอคิดไม่วิตถาน ถ้า
 อยากรู้พิศดารจงศึกษา ทครุเตาเขาดยงมินา ให้อุส่าห์เกิดคงรู้ได้คุด
 ขอว่าคนเกยจครานบอพานพบ บอประสบบความรู้ได้ชศรี วิชาธรรม
 ทรพยภิสัญไม่กลม มิตรกรรมไมตรกหน้ายตน ไม่มมิตรขอว่าหมด
 ความสุข ไม่มสุขขอว่าหมดการกุศล บุญโทษแล้วไฉนจะได้ยล
 ศิวไมกขมรรคผลนัพพาน เอย ๗๕

๑ ขบมลบทเบอง
 เป็นปฐมควรสถิตย
 เป็นแบบสงสอนศิษย
 ความทฤกถบอน

บรรพกิจ
 ทศน
 สายสบบ ไว้นา
 อัดอนออกขยาย

วาหนิต์นักร

๑ พากเพียรเวียนคิดค้น

พวกอักษรสง่า
กमारหมั่นด้า
รูรอบขอบจักได้

กตกา

แนะไว้
เนยกนก เทอญพื่อ
ทรพยชองสรเสัญ

๗๕

๑ คำฉนวนควรนับอ้าง

วาหะนตกร
ตัวสูงหากสังหร
ดองกระบวนแบบน

อักษร

ชอช
ตัวตา ขนนา
นับผู้ชาญเฉลียว

๗๕

๑ เรองนนามตงวา

สองอักษรนำสนิท
ร่วมเสียงสระชิต
เชญเรงเรยนอยาร่าง

วาหะนเต

นับอ้าง
เชิงขอบ
รอบรัฐศร

๗๕

๑ วรรณยุกต์ไทย มีอักษรเสียงสูง ๑๑ อักษร ซึ่งหากอใช้แก่สำเนียงสูง
 ภาษาไทยไม่ ต้องจดจดเอาอักษรสูง ๑๑ นั้น นำพร้อมอักษรต่ำทศวรรจะ
 นำขนอก อักษรสูงจึ่งนำอักษรต่ำใหม่สำเนียงสูงขนใดทง ๑๑ อักษร
 แต่อักษรสูง ๑๐ ตัว คือ ข ฃ ฉ ฐ ฎ ผ ฝ ศ ษ ส ญ กับตัว
 (ห) แปรกกันอยู่สังเกตุจึ่งจะรู้แยกคาย ตัว (ห) นั้นนเป็นแต่จึ่ง
 อักษรต่ำใหม่เสียงสูงขนอย่างเดียว อ่านไม่ต้องออกสำเนียงตัว (ห)
 เช่น บหงา ปะหนัน เป็นต้น ฝ่ายอักษรสูง ๑๐ ตัวนั้นถ้านำข้างนำ
 ตัวใดกษกเสียงตัวนั้นให้สูงขน ทงต้องอ่านให้ตัวนั้นออกเสียงเป็น
 ประวิสัยชนะ บั้นจบเขากบอักษรตัวหลังกลนกันอยู่ด้วยเหมือนคำว่า
 ขนน ขนอน ขนม เป็นต้น แต่ตัว ข ฃ ฉ ฐ ฎ ผ ฝ ศ ษ ส
 ญให้หน้าได้ทั่วไป จำเภาะนำได้แต่ตัวทศวรรจะนำ ก็ดตรวจดูเห็นใช้
 นำตัว ง น ม ย ร ล ว เท่านั้นโดยมากนำได้ทั้งในแม่ กน กง
 กก กค กบ กม เกย แลผันด้วยไม้ เหมือนตัวอักษรสูงท
 นำข้างนำได้ทุก ๆ แม่ไป แต่คำทแจกออกนนั้น ต้องกบคำทไซบาง
 ไม่ต้องบาง ให้เลือกจดเอาแต่ทจะใช้ ดังจะแจกไว้ข้างนำต่อไปนี้ ๗๕

ตัว ข ฃ เสียงเดียวกัน ตัว (ข) นำตัว (ง) แจกดังนี้

๑ ขง ขงา ขงิ ขงึ ขงึ ขงึ ขงึ ขงุ ขงู ขงเ ขงเ ไซง ไซง ไซง
 ขงา ขง่า ขงะ ๗๕

๑ ขงน ขงัน ขงาน ขงิน ขงัน ขงัน ขงัน ขงุน ขงูน ขงน
 แขนง ไซงน ขงอน ขงวน ขงยน ขงอน ขงัน ขงอน ๗๕

๑ ขงง ขง้ง ขงาง ขงิง ขงิ่ง ขงั้ ขงุง ขงูง ขงอง ขงอง
 โขงง ขงอง ขงาง ขงียง ขง้อง ขงิ่ง ขงอง ๗๕

๑ ขงก ขงัก ขงาก ขงิก ขงึ้ ขงูก ขงุก ขงุก ขงูก ขงอก
 แขงก โขงก ขงอก ขงวก ขงียก ขงือก ขงือก ขงือก ๗๕

๑ ขงด ขงัด ขงาด ขงิด ขงึ้ ขงุด ขงูด ขงูด ขงูด ขงอด
 แขงด โขงด ขงอด ขงวด ขงียด ขงือด ขงิด ขงอด ๗๕

๑ ขงบ ขงับ ขงาบ ขงิบ ขงึ้ ขงบ ขงบ ขงบ ขงบ ขงอบ
 แขงบ โขงบ ขงอบ ขงวบ ขงือบ ขงือบ ขงือบ ขงือบ ๗๕

๑ ขงม ขงัม ขงาม ขงิม ขงึ้ ขงม ขงม ขงม ขงม ขงอม
 แขงม โขงม ขงอม ขงวม ขงียม ขง้อม ขงิม ขงอม ๗๕

๑ ขงย ขงาย ขงาว ขงัว ขงัว ขงีย ขงีย ขงุย ขงุย
 ขงว แขงว โขงย ขงอย ขงวย ขงียว ขงอย ขงีย ขงียะ
 ขงอ ขงอะ ขงอ ขงอะ ขงัว ขงัวะ ขงะ แขงะ โขงะ ขงาะ
 ขงู ขงูกรรม ขงูร ขงอ ขงอ ขงอ ขงีย ขงอ ๗๕

๑ ในแม่ตัว (ข) นำตัว (ง) นตรวจดูตั้งแต่แม่ ก กา จนแม่
 เกอຍไม้ได้คำใช้เลย ๗๕

ตัว (ณ) นำตัว (ง) แจกตั้งน

๑ ณง ฌงา ฌงิ ฌงึ ฌงึ ฌงึ ฌงุ ฌงู ฌงเ ฌงแ ฌงเ ฌงเ ฌงเ ฌงเ
ฌงา ฌงา ฌงะ ๗๕

๑ ฌงน ฌงัน ฌงาน ฌงิน ฌงิน ฌงิน ฌงิน ฌงุน ฌงุน ฌงน
ฌงน ฌงน ฌงอน ฌงวน ฌงยน ฌงอน ฌงิน ฌงอน ๗๕

๑ ฌงง ฌง้ง ฌงาง ฌง้ง ฌง้ง ฌง้ง ฌงง ฌงง ฌงง ฌงง ฌงง ฌงง
ฌงอง ฌงอง ฌงวง ฌงยง ฌงอง ฌง้ง ฌงอง ๗๕

๑ ฌงก ฌงัก ฌงาก ฌงิก ฌงัก ฌงัก ฌงัก ฌงุก ฌงุก ฌงก
ฌงก ฌงก ฌงอก ฌงวก ฌงยก ฌงอก ฌงัก ฌงอก ๗๕

๑ ฌงด ฌงัด ฌงาด ฌงิด ฌงัด ฌงัด ฌงัด ฌงุด ฌงุด ฌงด
ฌงด ฌงด ฌงอด ฌงวด ฌงยด ฌงอด ฌงิด ฌงอด ๗๕

๑ ฌงบ ฌงับ ฌงาบ ฌงิบ ฌงับ ฌงับ ฌงับ ฌงุบ ฌงุบ ฌงบ
ฌงบ ฌงบ ฌงอบ ฌงวบ ฌงยบ ฌงอบ ฌงิบ ฌงอบ ๗๕

๑ ฌงม ฌงัม ฌงาม ฌงิม ฌงัม ฌงัม ฌงัม ฌงุม ฌงุม ฌงม
ฌงม ฌงม ฌงอม ฌงวม ฌงยม ฌงอม ฌงิม ฌงอม ๗๕

ฌงย
๑ ฌงาย ฌงาว ฌงิว ฌงิว ฌงย ฌงย ฌงุย ฌงุย ฌงว
ฌงอย
ฌงว ฌงย ฌงอย ฌงวย ฌงยว ฌงอย ฌงย ฌงยชะ ฌงอ
ฌงอะ ฌงอ ฌงอะ ฌงัว ฌงัวชะ ฌงะ ฌงะ ฌงะ ฌงะ ฌงะ ฌงะ ฌงุ
ฌงรรม ฌงรร ฌงอ ฌงอ ฌงอ ฌงย ฌงอ ๗๕

๑ ในแม่ตัว (ณ) นำตัว (ง) นี้ได้คำใช้แต่ ฌงน กับ ฌงาย สองคำ
เท่านั้น ๗๕

(ฐ) เสียงเดียวกัน ตัว (ถ) นำตัว (ง) แยกตั้ง

๑ ถง ถงา ถงิ ถงึ ถงึ ถงึ ถงุ ถงู เถง แถง ไถง ไถง ไถง
เถงา ถง้า ถงะ

๒ ถงน ถงัน ถงาน ถงิน ถงัน ถงัน ถงัน ถงุน ถงุน เถงน
แถงน ไถงน ถงอน ถงวน เถงียน เถงอน เถงิน เถงอน

๓ ถงง ถง้ง ถงาง ถงิง ถงิง ถงิง ถงิง ถงุง ถงูง เถงง แถงง
ไถงง ถงอง ถงวง เถงียง เถงอง เถงิง เถงอง

๔ ถงก ถงัก ถงาก ถงิก ถงิก ถงิก ถงิก ถงุก ถงูก เถงก แถงก
ไถงก ถงอก ถงวก เถงยัก เถงอก เถงิก เถงอก

๕ ถงค ถงัค ถงาค ถงิค ถงิค ถงิค ถงิค ถงุค ถงูค เถงค
แถงค ไถงค ถงอค ถงวค เถงยค เถงอค เถงิค เถงอค

๖ ถงบ ถงับ ถงาบ ถงิบ ถงิบ ถงิบ ถงิบ ถงุบ ถงูบ เถงบ
แถงบ ไถงบ ถงอบ ถงวบ เถงยบ เถงอบ เถงิบ เถงอบ

๗ ถงม ถงัม ถงาม ถงิม ถงิม ถงิม ถงิม ถงุม ถงูม เถงม
แถงม ไถงม ถงอม ถงวม เถงยม เถงอม เถงิม เถงอม

๘ เถงย ถงาย ถงาว ถงัว ถงัว ถงัย ถงัย ถงุย ถงูย เถงว
เถงอย

แถงว ไถงย ถงอย ถงวย เถงยว เถงอย เถงัย เถงัยะ เถงอ
เถงอะ เถงอ เถงอะ ถงัว ถงัวะ เถงะ แถงะ ไถงะ เถงาะ

ถงู ถงรวม ถงรร ถงอ ถงอ ถงอ ถงัย ถงอ

๑ ในแม่ตัว (ก) นำตัว (ง) ได้คำใช้ กอ แกด โกด กงาด กงม
เกาน ๖๕

๑ ตัว (ผ) นำตัว (ง) แจกเหมือนกัน ตั้งแต่แม่ ก กา จนแม่
เกอย เห็นได้คำใช้แม่ ก กา คือ ผงะ แม่กน คือ ผงอน แม่
กต คือ ผงาด แม่กบ คือ ผงอบ แม่กม คือ ผงม เกาน ๖๕

๑ ตัว (ฝ) นำตัว (ง) แจกได้เหมือนกัน แต่ไม่มีคำใช้ ตัว (ศ)
(ษ) (ส) เป็นเสียงเดียวกันแจกแต่ตัว (ส) ตัวเดียวกันตลอดถึงกัน ๖๕

ตัว (ส) นำตัว (ง) แจกดังนี้

๑ สง สงา สงิ สงี สงึ สงุ สงู เสง แสง ไสง ใสง โสง
เสงา สง่า สงะ ๖๕

๑ สงน สงัน สงาน สงิน สงึน สงูน สงุน เสงน
แสงน ไสงน สงอน สงวน เสงึน เสงอน เสงิน เสงอน ๖๕

๑ สงง สง้ง สงาง สงิง สงึง สงูง สงูง เสงง แสงง
โสงง สงอง สงวง เสงึยง เสงอง เสงึง เสงอง ๖๕

๑ สงก สงัก สงาก สงิก สงึก สงูก สงุก สงุก เสงก
แสงก ไสงก สงอก สงวก เสงึยก เสงอก เสงึก เสงอก ๖๕

๑ สงต สงัด สงาด สงิต สงึต สงุต สงุต สงุต เสงต
แสงต ไสงต สงอต สงวต เสงึยต เสงอต เสงึต เสงอต ๖๕

๑ สงบ สงับ สงาบ สงิบ สงึบ สงูบ สงุบ สงุบ เสงบ
แสงบ ไสงบ สงอบ สงวบ เสงึยบ เสงอบ เสงึบ เสงอบ ๖๕

๑ สงม สงั้ม สงาม สงิม สงั้ม สงั้ม สงั้ม สงุม สงุม เสงม
แสงม โสงม สงอม สงวม เสงี่ยม เสง้อม เสงิม เสงอม ๗๕

สงย
๑ สงาย สงาว สงิว สงัว สงัย สงย สงุย สงุย เสงว
สงอย
แสงว โสงย สงอย สงวย เสงั้ว เสงอย เสงัย เสงัยะ เสง้อ
สงอะ เสงอ เสงอะ สงัว สงัวะ เสงะ แสงะ โสงะ เสงาะ
สงู สงรรม สงรร สงอ สง้อ สง้อ สงั้ย สง้อ ๗๕

๑ ในแม่ตัว (ส) นำตัว (ง) แม่ ก กา ได้คำใช้คำ ๑ คือ สง่า
ในแม่ กน ได้คำใช้คำ ๑ คือ สงวน แม่ กค ได้คำใช้คำ ๑ คือ สงัด
แม่ กบ ได้คำใช้คำ ๑ คือ สงนงาย แม่ กม ได้คำใช้คำ ๑ คือ
สงั้ม นอกนั้นไม่มีคำใช้

๑ จบแม่คนเพียงน

๑ ตัว (ข) นำตัว (น) แจกตั้งน

๑ ขน ขนา ขนั ขนั ขนั ขนั ขนุ ขนุ เขน เขน ไขน ไขน
โขน เขนา ขน้า ขนะ

๑ ขนน ขนน ขนาน ขนน ขนน ขนน ขนน ขนุน ขนุน เขนน
แขน ไขนน ขนอน ขนวน เขนัยน เขนอน เขนัน เขนอน

๑ ขนง ขนัง ขนาง ขนัง ขนัง ขนัง ขนัง ขนุง ขนุง เขนง
แขนง ไขนง ขนอง ขนวง เขนัยง เขนอง เขนิง เขนอง

๑ ขนก ขนั้ก ขนาก ขนั๊ก ขนั๊ก ขนั๊ก ขนุก ขนุก ขนุก
 แขนก โขนก ขนอก ขนวก เข่นยก เข่นอก เข่นัก เข่นอก ๗๕

๑ ขนค ขนั้ค ขนาค ขนัค ขนัค ขนัค ขนุค ขนุค ขนุค
 แขนค โขนค ขนอค ขนวก เข่นยก เข่นอก เข่นัก เข่นอก ๗๕

๑ ขนบ ขนั้บ ขนาบ ขนับ ขนับ ขนับ ขนุบ ขนุบ ขนุบ
 แขนบ โขนบ ขนอบ ขนวบ เข่นยก เข่นอก เข่นัก เข่นอก ๗๕

๑ ขนม ขนั้ม ขนาม ขนัม ขนัม ขนัม ขนุม ขนุม ขนุม
 แขนม โขนม ขนอม ขนวม เข่นยก เข่นอก เข่นัก เข่นอก ๗๕

๑ เข่นย ขนาย ขนาว ขนัว ขนัว ขนัย ขนัย ขนุย ขนุย
 เข่นอย

เข่นว แขนว โขนย ขนอย ขนวย เข่นยว เข่นอย เข่นัย เข่นัยะ
 เข่นอ เข่นอะ เข่นอ เข่นอะ ขนัว ขนัวะ เข่นะ แขนะ โขนะ
 เข่นาะ ขนุ๊ ขนรรรม ขนรร ขนอ ขนอ ขนอ ขนัย ขนอ ๗๕

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (น) แม่ ก กา ไม่ได้คำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (น) แม่กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ขนน กำขนน
 ขนานนำ ตันขนน ตานขนอน ๗๕

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (น) แม่กง ได้คำใช้ ๖ คำ คือ พระขนาง
 อางขนาง ำขนาง แขนงไม้ บางโขนง พระขนอง ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กกได้คำใช้ ๓ คำ คือ ลายขนนก
บางขนาก เขกเขนกก ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กค ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ขนดหาง
สวนสองขนัต วัตได้ขนาด ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กบได้คำใช้ ๓ คำ คือ ขนบธรรมเนยม
ไม้ขนาบ ขนอบไว้ ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กม ได้คำใช้คำ ๑ คือ ขนม ๗๕

๑ แม่เกยได้คำใช้ ๓ คำ คือ พระเขนย ขนายข้าง เขนงะลาช ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (น) แจกตั้ง ๕ ๗๕

๑ ฉน ฉนา ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน
ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ฉน ๗๕

๑ ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน
ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ฉนน ๗๕

๑ ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง
ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ฉนง ๗๕

๑ ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก
ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ฉนกก ๗๕

๑ ฉนด ฉนัค ฉนาต ฉนัต ฉนัต ฉนัต ฉนัต ฉนุต ฉนุต ฉนุต ฉนุต ฉนุต
ฉนต ฉนต ฉนอต ฉนอต ฉนอต ฉนอต ฉนัต ฉนอต ฉนอต ๗๕

๑ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ ฉนบ
ฉนบ ฉนบ ฉนอบ ฉนอบ ฉนอบ ฉนอบ ฉนบ ฉนอบ ฉนอบ ๗๕

๑ ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม
ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ฉนม ๗๕

๑ ฉนย ฉนาย ฉนาย ฉนย ฉนย ฉนย ฉนย ฉนย ฉนย ฉนย
ฉนอย ฉนอย

ฉนว ฉนว ฉนย ฉนอย ฉนวย ฉนยว ฉนอย ฉนย ฉนยฉ
ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ
ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ฉนอ ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (น) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ทำฉน ปฉน
นั้ฉน ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (น) แม่ กน ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ประตุนวน
รมฉนย ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (น) แม่ กง ได้คำใช้ คำ ๑ คือ ฉนง คำเขมร
ว่าม่อ ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (น) แม่ กค มีคำ ๑ คือ ปลาฉนาก ๗๕

๑ ตัว (ฉ) นำตัว (น) แม่กด ได้คำใช้ ๒ คำ คือ นำโนนต ทอด
โนนตบาดหมาย ๗๕

๑ ตัว (ฉ) นำตัว (น) แม่กบ แม่กม แม่เกย ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตัว (ถ) นำตัว (น) แจกตั้งน ๗๕

๑ ถน ถนา ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ไถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ ถนน ถนั ถนาน ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ ถนง ถนั ถนาง ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ ถนถ ถนั ถนาก ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ ถนค ถนั ถนาค ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ ถนบ ถนั ถนาบ ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ ถนม ถนั ถนาม ถนึ ถนึ ถนึ ถนึ ถนุ ถนุ ถน ถน ไถน ไถน
ถน ถนา ถนำ ถนะ ๗๕

๑ เกนย ๑ นาย ๑ นาว ๑ นวิ ๑ นวิ ๑ นย ๑ นย ๑ นุย ๑ นุย
 เกนอย ๑ เณว ๑ เณว ๑ โถนย ๑ โถนย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย
 ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย
 ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย
 ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย ๑ ถนวย

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ดินถนำ
 ถนำทก ๑

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ กน ได้คำใช้คำ ๑ คือ ถนน ๑

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ กง แม่ กก ไม่มีคำใช้ ๑

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ กต ได้คำใช้คำ ๑ คือ ฐถนต ๑

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ กบ ไม่มีคำใช้ ๑

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ กม ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ถนมเมอง
 ถนอมไว ๑

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (น) แม่ เกย ไม่ได้คำใช้ ๑

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (น) แจกตั้ง ๑ ๑

๑ ผน ๑ ผนา ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน ๑ ผน
 โผน ๑ ผนา ๑ ผนา ๑ ผน ๑

๑ ผนน ผนน ผนน ผนน ผนน ผนน ผนน ผนน ผนน ผนน
 แพนน โพนน ฟนอน ฟนวน เฟนย่น เฟนอน เฟน่น เฟนอน ๗๕

๑ ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง ฟนง
 แพนง โพนง ฟนอง ฟนวน เฟนยง เฟนอง เฟนง เฟนอง ๗๕

๑ ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก ฟนกก
 แพนก โพนก ฟนกก ฟนวก เฟนยัก เฟนออก เฟนิก เฟนออก ๗๕

๑ ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค ฟนคค
 แพนค โพนค ฟนคค ฟนวก เฟนยัค เฟนออก เฟนัค เฟนออก ๗๕

๑ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ ฟนบ
 แพนบ โพนบ ฟนอบ ฟนวน เฟนยบ เฟนอบ เฟนบ เฟนอบ ๗๕

๑ ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม ฟนม
 แพนม โพนม ฟนอม ฟนม เฟนยม เฟนอม เฟนม เฟนอม ๗๕

๑ เฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย
 เฟนอย ฟนอย ฟนอย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย ฟนย

เฟนว เฟนว โพนย ฟนอย ฟนวย เฟนยว เฟนอย เฟนย เฟนยะ
 เฟนอ เฟนอะ เฟนอ เฟนอะ ฟนัว ฟนัวะ เฟนยะ เฟนยะ โพนยะ
 เฟนาะ ฟนุ ฟนรรร ฟนรรร ฟนอ ฟนอ ฟนอ ฟนัย ฟนอ ๗๕

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (น) แม่ ก กา ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (น) แม่กน ไม่มีคำใช้ ๗๕

- ๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กง มีคำใช้คำ ๑ คือฝานั้ง ๗๕
- ๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กก มีคำใช้ ๔ คำ คือ แกะตนัก
เป็นแผนก เลขผนวก สมุดสองแผนก ๗๕
- ๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กด ได้คำใช้ คำ ๑ คือ ทรงพระผนวช
- ๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แม่กบ แม่กม แม่เกย ไม่มีคำใช้ ๗๕
- ๑ ต้ว (ข) นำต้ว (น) แจกทั้ง ๔ แม่ไม่ได้คำใช้ ๗๕

๑ ส สามตัวเป็นเสียงเดียวกัน แจกแต่ ส ตัวเดียวก็ถึงตลอดกัน

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แจกดังนี้ ๗๕

๑ สน สนา สนิ สนิ สนิ สนิ สนุ สนุ เสน แสน โสน โสน
โสน เสนา สนิ สนะ ๗๕

๑ สนน สนน สนาน สนิ สนิ สนิ สนิ สนน สนน เสนน
แสน โสนน สนอน สนวน เสนียน เสนอน เสนิน เสนอน ๗๕

๑ สนง สนัง สนาง สนิง สนิง สนิง สนง สนง เสนง
แสนง โสนง สนอง สนวน เสนียง เสนอง เสนิง เสนอง ๗๕

๑ สนก สนั ก สนา ก สนิ ก สนิ ก สนิ ก สนุ ก สนุ ก เสนก
แสนก โสนก สนอก สนวก เสนียก เสนอก เสนิก เสนอก ๗๕

๑ สนด สนัต สนาด สนิด สนิด สนิด สนิด สนุด สนุด เสนด
แสนด โสนด สนอด สนวด เสนียด เสนอด เสนิด เสนอด ๗๕

๑ สนับ สนับ สนาย สนับ สนับ สนับ สนับ สนับ สนับ สนับ
 แสนบ โสนบ สนอบ สนวบ เสนัยบ เสน็อบ เสนับ เสนอบ ๗๕

๑ สนม สนม สนาม สนม สนม สนม สนม สนม สนม
 แสนม โสนม สนม สนม เสนยม เสนอม เสนิม เสนอม ๗๕

๑ เสนย สนาย สนาว สนัย สนัย สนัย สนัย สนัย สนัย
 เสนอย

เสนว แสนว โสนย สนอย สนาย เสนัยว เสน็อย เสนัย เสนัยะ
 เสน็อ เสนัยะ เสนอ เสนอะ สนั้ว สนั้วะ เสนะ แสนะ โสนะ
 เสนาะ สนั๊ สนรรม สนรร สนอ สน็อ สน็อ สนัย สนอ ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๔ คำ คือ เสนห
 ตันโสน เสน่า ช่างสนะ ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่ กน ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ตังสนัน
 สนานน้า ตันสนัน ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่ กง ได้คำใช้ ๒ คำ คือ เสนง
 สนอง ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่ กค ได้คำใช้ คำ ๑ คือ สนุก ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่ กค ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สนัต สนิา
 เป็นเสนียด ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่กบ ได้คำใช้ ๒ คำ คือ สนับเพลา
เสื่อสนอบกาย ๖๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่กม ได้คำใช้ ๓ คำ คือ กรมสนม
สนามเพลาะ สนิมเหล็ก ๖๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (น) แม่เกย ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ทูลเส่นอ
เส่นอลุกขุน แสนเส่นาะ ๖๕

๑ ขบแม่ก ๒ เพียงนี้ ๖๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แจกตั้งนี้ ๖๕

๑ ขม ขมา ขมิ ขมี ขมิ ขมิ ขมุ ขมุ เขม เขม ไขม ไขม
โขม เขมา ขมีา ขมะ ๖๕

๑ ขมม ขมั้น ขมาน ขมึน ขมึน ขมึน ขมึน ขมุน ขมุน เขมม
เขมม ไขมม ขมอน ขมวน เขมึน ขมึน เขมึน เขมึน เขมอน ๖๕

๑ ขมม ขมั้ง ขมาง ขมึง ขมึง ขมึง ขมึง ขมุง ขมุง เขมม
เขมม ไขมม ขมอง ขมาง เขมึน ขมึน เขมึน เขมึน ๖๕

๑ ขมก ขมัก ขมาก ขมิก ขมิก ขมิก ขมิก ขมุก ขมุก เขมก
เขมก ไขมก ขมอก ขมวก เขมึน ขมึน เขมึน เขมึน ๖๕

๑ ขมค ขมัต ขมาค ขมิต ขมิต ขมิต ขมิต ขมุต ขมุต เขมค
เขมค ไขมค ขมอด ขมาค เขมึน ขมึน เขมึน เขมึน ๖๕

๑ ขมบ ขมับ ขมาบ ขมิบ ขมับ ขมับ ขมับ ขมูบ ขมูบ เขมบ
เขมบ โขมบ ขมอบ ขมาบ เขมัยบ เขม็อบ เขม็อบ เขม็อบ ๗๕

๑ ขมม ขมัม ขมาม ขมิม ขมัม ขมัม ขมัม ขมูม ขมูม เขมม
เขมม โขมม ขมอม ขมาม เขมัยม เขม็อม เขม็อม เขม็อม ๗๕

๑ เขมย ขมาย ขมาว ขมัว ขมัว ขมัย ขมัย ขมุย ขมุย
เขมอย

เขมว เขมว โขมย ขมอย ขมาว เขมัยว เขม็อย เขม็ย เขม็ยะ
เขม็อ เขม็อะ เขมอ เขมอะ ขมัว ขมัวะ เขมยะ เขมยะ โขมยะ
เขมาะ ขมู๋ ขมรรม ขมรร ขมอ ขม่อ ขม่อ ขมัย ขมื่อ ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๕ คำ คือ คนเขม
ปลาเขมาโกรย เขมา ภาษาเขมร ว่าคำ จับเขมา ขมากิน ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่ กน ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ขม้น เขมร
เขม้นตา มุ่งเขม้น ขนวนปลา ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่ กง ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ขม้งธน
ขม้งตา เครื่องเขมง กวนโขมง หัวขมอง ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่ กก ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ขมกขมา
ขมุกคะมอม ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่ กต ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ขมุดขมิต
เขมคกตา ฝัโขมค มุ่นขมาค ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่กบ ได้คำใช้ ๔ คำ คือ บัดขมับ ขมับ
หายใจขมูบ ๆ เต็มเขมือบ ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่กม ได้คำใช้ ๑ คำ คือ กลางขม่อม ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ม) แม่เกย ได้คำใช้ ๒ คำ คือ เขม่วท้อง
ขมุกขมัว ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ม) ทั้งแปดแม่เห็นเป็นคำใช้อยู่ ๓ คำ คือ ฉมวย
ฉมำ หาชองฉม้ง ฉมวก นอกนั้นไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ม) แม่ ก กา ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ม) แม่กน มีคำ ๑ คือ เถมินไพร ๗๕

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ม) แม่กง มีคำ ๑ คือ ถมึงทอง ๗๕

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ม) แม่กค แม่กช แม่กบ แม่กม แม่เกย
ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ผ ฝ) นำต้ว (ม) แจกออกทั้งแปดแม่ ไม่มีคำที่จะใช้ใน
ภาษาไทย ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ม) แจกตั้งนี้ ๗๕

๑ สม สมา สมิ สมี สมิ สมิ สมุ สมุ เสม เสม ไสม ไสม
โสม เสมา สม่่า สมะ ๗๕

๑ สมน สมน สมาน สมน สมน สมน สมน สมน สมน เสมน
 แสมน โสมน สมอน สวาน เสมียน เสมอน เสมิน เสมอน ฯ

๑ สมง สมัง สมาง สมิง สมิ่ง สมิง สมิ่ง สมง สมง เสมง
 แสมง โสมง สมอง สวาง เสมียง เสมอง เสมิง เสมอง ฯ

๑ สมก สมัก สมาก สมิก สมัก สมัก สมัก สมก สมุก เสเมก
 แสมก โสมก สมอง สวาก เสมียก เสมอก เสมิก เสมอก ฯ

๑ สมค สมัค สมาก สมิค สมัค สมัค สมัค สมค สมุค เสเมค
 แสมค โสมค สมอง สวาด เสมียด เสมอด เสมิค เสมอด ฯ

๑ สมบ สมับ สมาบ สมับ สมับ สมับ สมับ สมบ สมบ เสมบ
 แสมบ โสมบ สมอง สวาบ เสมียบ เสมอบ เสมิบ เสมอบ ฯ

๑ สมม สมัม สمام สมิม สมัม สมัม สมัม สมม สมม เสम्म
 แสมม โสมม สมอง สวาม เสมียม เสมอม เสมิม เสมอม ฯ

๑ เสมย
 ๑ เสมอย สมาย สมาว สมิว สมิว สมัย สมัย สมุย สมุย เสมว

แสมว โสมย สมอย สววย เสมียว เสมอย เสมีย เสมียะ เสมอ
 เสมอะ เสมอ เสมอะ สมัว สมัวะ เสมะ แสมะ โสมะ เสมะ
 สมุ สรรรม สรรร สมอง สม่อ สม่อ สมัย สมื่อ ฯ

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ต้นสม
 สมุหบาณูช^๓ ฟินแสม ตามไสมย^๔ ฯ

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่กน ได้คำใช้ ๖ คำ คือ สมนจาก
เนอสนัน ยาสมาน ยาสมนไพร มิ่งสมร เป็นเสมียน ๗๕

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่กง ได้คำใช้ ๒ คำ คือ เสอสมิง
เขอสมอง ๗๕

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่กก ได้คำใช้ ๒ คำ คือ เลขสมัค
สถานสมุค ๗๕

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่กด ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สมาส สมุดคำ
สมุดขาว มหาสมุท ได้เสม็ด ๗๕

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่กบ แม่กม ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตัว (ส) นำตัว (ม) แม่เกย ได้คำใช้ ๔ คำ คือ เกาะสมุย
ผลสมอ ได้เสมอ สบสมัย ๗๕

๑ จบแม่ท ๓ เพียงน ๗๕

๑ ตัว (จ) นำตัว (ย) แจกตั้งน ๗๕

๑ ขย ขยา ขยิ ขยี่ ขย็ ขย ๗ ขยุ ขยุ ขยบ ขยบ ไซย ไซย
ไซย ขยบ ขยบ ขยบ ๗๕

๑ ขยน ขยน ขยาน ขยน ขยน ขยน ขยน ขยน ขยน ขยน
ขยน ไซยน ขยน ขยาน ขยน ขยน ขยน ขยน ขยน ๗๕

๑ ขยง ขย้ง ขยาง ขยิง ขย่ง ขยง ขยง ขยุง ขยุง ขยง ขยง
โขยง ขยอง ขยวง ขยียง ขย็อง ขย็อง ขย็อง ขย็อง

๑ ขยก ขยัก ขยาก ขยิก ขยัก ขยัก ขยัก ขยุก ขยุก ขยัก
โขยก โขยก ขยอก ขยวก ขย็ยก ขย็อก ขย็ัก ขย็อก

๑ ขยค ขยัค ขยาค ขยิค ขยัค ขยัค ขยัค ขยัค ขยัค ขยัค
โขยค โขยค ขยอค ขยวค ขย็ยค ขย็อค ขย็ค ขย็อค

๑ ขยบ ขยับ ขยาบ ขยิบ ขยับ ขยับ ขยับ ขยุบ ขยุบ ขยบ
โขยบ โขยบ ขยอบ ขยวบ ขย็ยบ ขย็อบ ขย็บ ขย็อบ

๑ ขยม ขยัม ขยาม ขยิม ขยัม ขยัม ขยัม ขยม ขยม ขยม
โขยม ขยอม ขยาม ขยัยม ขย็อม ขย็ิม ขย็ม ขย็อม

๑ ขยย ขยาย ขยาว ขยัว ขยัว ขยัย ขยัย ขยุย ขยุย ขยว
โขยย โขยย ขยอย ขยวย ขย็ยว ขย็อย ขย็ย ขย็ยะ ขย็อ
ขยระ ขยอ ขยอะ ขยัว ขยัวะ ขยยะ ขยยะ โขยยะ ขยาะ ขย็
ขยรรณ ขยรร ขยอ ขย็อ ขย็อ ขยัย ขย็อ

๑ ต้ว (จ) นำต้ว (ย) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๖ คำ คือ สังขยา
ขย ขย้า ขย้า ขย้า ขยยะ ฝ่นฝอย

๑ ต้ว (จ) นำต้ว (ย) แม่ กน ได้คำไว้ ๓ คำ คือ ขยน
ขยันทำงาน กิตขยัน ขย็อนไต้ ขยักขย็อน ขย็อนถอย ฝ่นขย็น

๑ ตัว (ข) นำตัว (ข) แม่กน ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ขย่งเห่า
 ขย่งเห่า ขนเขย่ง ปลาเขย่ง ปีนเขย่ง ไปท้งโขยง ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ข) แม่กก ได้คำใช้ ๔ คำ คือ เดินเขยง
 ทำโอกโขยก ขยอกถลน ขยอกขยิบ ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ข) แม่กด ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ขยดถอย
 ขยด้ไว้ ขยาดกล้ว ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ข) แม่กบ ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ขยบเข้าไถล
 ขยาบเรือ ขยบ ๆ ขยิบตา เขยิบ ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ข) แม่กม ได้คำใช้ ๔ คำ คือ อัญขยม
 หยบขยม ทำขยม อัญขยม ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ข) แม่เกย ได้คำใช้ ๓ คำ คือ แก่ขยาย
 กนขยุย ดูเขยอะขยะ ๗๕

๑ ตัว (ฉ) นำตัว (ข) แจกทั้งแปดแม่ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตัว (ผ) นำตัว (ข) แม่กง ได้คำใช้คำ ๑ คือ พันผอง ๗๕

๑ ตัว (ผ) นำตัว (ข) แม่กบ ได้คำใช้คำ ๑ คือ บินเหยิบ ๗๕

๑ ตัว (ผ) นำตัว (ข) แม่เกย ได้คำใช้คำ ๑ คือ หย้งเหยอ ๗๕
 นอกนั้นไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตัว (ฝ) นำตัว (ข) แจกทั้งแปดแม่ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตัว (ส) นำตัว (ย) แจกคั้งน

๗๕

๑ สย สยา สยิ สยี่ สย็ สย๋ สยุ สยุ เสย แสย ไสย ใสย
ใสย เสยา สย้า สยะ ๗๕

๑ สยน สยั้น สยาน สยิน สยิ่น สย็ิน สย๋ิน สยุน สยุ้น เสยน
แสยน ไสยน สยอน สยวน เสยยน เสยอน เสย็ิน เสยอน ๗๕

๑ สยง สย้ง สยาง สยิง สย่ง สย็ิง สย๋ิง สยุง สยุ่ง เสยง
แสยง ไสยง สยอง สยวง เสยยง เสยอง เสย็ิง เสยอง ๗๕

๑ สยก สยัก สยาก สยิก สยัก สยัก สยัก สยุก สยูก เสยก
แสยก ไสยก สยอก สยวก เสยยัก เสยอก เสย็ิก เสยอก ๗๕

๑ สยด สยัด สยาด สยิด สยัด สยัด สยัด สยุด สยูด เสยด
แสยด ไสยด สยอด สยวด เสยียด เสยอด เสย็ิด เสยอด ๗๕

๑ สยบ สยับ สยาบ สยิบ สยับ สยับ สยับ สยบ สยบบ เสยบ
แสยบ ไสยบ สยอบ สยวบ เสยยบ เสยอบ เสย็บ เสยอบ ๗๕

๑ สยม สยัม สยาม สยิม สยัม สยัม สยัม สยม สยม เสยม
แสยม ไสยม สยอม สยวม เสยยม เสยอม เสย็ม เสยอม ๗๕

๑ เสยย เสยอย สยาย สยาว สยิว สยิ้ว สยัย สยัย สยุย สยุย เสยว
เสยอย

แสยว ไสยย สยอย สยวบ เสย็ยว เสย็อย เสย็ย เสย็ยะ เสยอ
เสยอะ เสยอ เสยอะ สยัว สยัวะ เสยยะ แสยยะ ไสยยะ เสยาะ

สย็ สยรรรม สยรร สยอ สย้อ สย้อ สยัย สยอ ๗๕

- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ ก กา มีคำไว้^{๒๐}คำหนึ่ง คือ แพศษา ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ กน มีคำไว้^{๒๑} ๓ คำ คือ สยบสยอน
แพศยันตร สยุน ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ กง มีคำไว้^{๒๒} ๒ คำ คือ แสขงกถัว
สยองเกล้า ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ กค มีคำไว้^{๒๓} คำ ๑ คือ ต้นแสะยก ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ กด มีคำไว้^{๒๔} คำ ๑ คือ แสะขงสยด ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ กบ มีคำไว้^{๒๕} ๒ คำ คือ สยบสยอน
พระกสยบ ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ กม มีคำไว้^{๒๖} คำ ๓ คือ พระสยบภวญาณ
กรุงสยาม สยุมพร ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ย) แม่ เกย มีคำไว้^{๒๗} ๓ คำ คือ สยายพม
สยวหน้า หน้าแสะยะ ๗๕
- ๑ จมแม่ท ๔ เพียงน ๗๕

- ๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ร) แจกทั้ง ๔ แม่ เห็นได้คำไว้แต่ ท่านขร้ว
เท้านน ๗๕
- ๑ ต้ว (ก ผ) นำต้ว (ร) ก็ไม่มีคำไว้ในภาษาไทย ๗๕
- ๑ ต้ว (ฝ) นำต้ว (ร) แม่ กน มีคำไว้^{๒๘} คำ ๑ คือ หลญาฝรัน ๗๕

- ๑ ต้ว (ฝ) นำต้ว (ร) แม่กง มีคำใช้คำ ๑ คำ คือ เมืองฝรั่ง ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๙ คำ คือ สราพก
ศรตัวสด บ่อสระ โศกเศร้า สระเสียง สระสรง สรุสระ ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่กน ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สราญรมย์
กำสรวนุ สรเสริญ ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่กง ได้คำใช้ ๕ คำ คือ สรงสนาน
สระสรง ไสสร่าง ก่อสร้าง แสร้งทำ สรวงสวรรค์ ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่กก ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สรากหน้า
แสรกคาน แสนโสรก ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่กด ได้คำใช้ ๓ คำ คือ กำสรค
เสรดหนี ประเสริฐ ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่กบ ได้คำใช้ ๔ คำ คือ งามสรัพ
สรูป สรวบ แกล้งแสร้งสรวบ ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่กม ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สรม สรวมชีพ
เต็มเสริม ๗๕
- ๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ร) แม่เกย ได้คำใช้ ๔ คำ คือ เสรย สร้อย
สร้อยสายตึง สรวย ๗๕
- ๑ ในแม่ต้ว (ศ ช ส) นำต้ว (ร) นผลิตกนกับอักษรสูงหน้าทั้ง
๘ ต้ว เพราะอ่านตามเสียงเป็นภาษาไทยมักไม่ใคร่จะมีสำเนียงต้ว (ร)

เป็นสำเนียงตัว (ส) ไปเสียทีเดียวโดยมาก บางที่ต้องอ่านเป็น
 สำเนียง (ส) นำ (ร) เหมือนกับอักษรอน ๆ นำ ดังคำว่า สรสระ
 ฤา สรายสายตง ดงนกม แต่บ่อยคำ แต่การที่จะอ่านเป็นเหมือนกับ
 อักษรทุกตัวที่นามหงสำเนียงตัว (สร) นั้นเป็นการถูกตามแบบเดิม ๗๕

๑ จบแม่ท ๕ เพียงน ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ล) แจกดังนี้ ๗๕

๑ ขล ขลา ขลิ ขลี ขลึ ขลึ ขลุ ขลุ เขต แเขต ไขล ไขล
 ไขล เขตลา ขล้า ขลละ ๗๕

๑ ขลน ขลัน ขลาน ขลัน ขลัน ขลัน ขลัน ขลุน ขลุน เขตน
 แขนน ไขลน ขลอน ขลวน เขตยน เขตลอน เขติน เขตลอน ๗๕

๑ ขลง ขล้ง ขลาง ขลิ่ง ขลิ่ง ขลิ่ง ขลิ่ง ขลุง ขลุง เขตง
 แขนง ไขลง ขลอง ขลวง เขตยง เขตอง เขติ่ง เขตอง ๗๕

๑ ขลก ขล็ก ขลาก ขลิก ขลิก ขลิก ขลิก ขลุก ขลุก เขตก
 แขนก ไขลก ขลอก ขลวก เขตยก เขตอก เขตัก เขตอก ๗๕

๑ ขลต ขลัด ขลาต ขลัด ขลัด ขลัด ขลัด ขลุต ขลุต เขตต
 แขนต ไขลต ขลอต ขลวต เขตยต เขตอต เขตัด เขตอต ๗๕

๑ ขลบ ขลับ ขลาบ ขลับ ขลับ ขลับ ขลับ ขลูป ขลูป เขตบ
 แขนบ ไขลบ ขลอบ ขลวบ เขตยบ เขตอบ เขตับ เขตอบ ๗๕

๑ ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม
 แคมม โคมม ขดม ขดม เขดม เขดม เขดม เขดม ๗๕

๑ เขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม ขดม
 เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม
 เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม
 เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม
 เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม เขดม ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ต) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๕ คำ คือ กุตขลา ตันขลุ
 ขลุทอง โคนขลา โขลเขล ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ต) แม่ กน ได้คำใช้ ๒ คำ คือ จำโชน
 โชนทวาร ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ต) แม่ กง ได้คำใช้ ๓ คำ คือ เวทมนต์ขลัง
 ไม้เขลง ช้างโหลง ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ต) แม่ กก ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สันคังขลุค ๆ
 ทำการขลุคขลุขลุ ไม้ครกโหลง ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ต) แม่ กค ได้คำใช้ ๑ คำ คือ คนขลาดไม้-
 อางหาญ ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ต) แม่ กบ ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ต้าขลุบ ฟ้าขลุบ
 เล่นขลุบ เป่าขลุบ ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ต) แม่กม ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ตั๋ว^๕ ตูม^๕
 ขลุ่ยเครื่องม้า ๗๕

๑ ตัว (ข) นำตัว (ต) แม่เกย ได้คำใช้ ๓ คำ คือ เป่าขลุ่ย^๕
 บ้านขลุ่ย ทุคขลุ่ย ๗

๑ ตัว (ฉ) นำตัว (ต) แจกตั้ง^๕ ๗๕

๑ ฉต ฉตา ฉติ ฉตี ฉตี ฉตี ฉตุ ฉตุ ฉต ฉต ไฉต ไฉต
 ไฉต ฉตา ฉตี ฉติ ๗๕

๑ ฉตน ฉตั้น ฉตาน ฉตั้น ฉตั้น ฉตั้น ฉตั้น ฉตุน ฉตุน ฉตุน
 ฉตุน ไฉตุน ฉตอน ฉตวน ฉตียน ฉตียน ฉตียน ฉตียน ฉตอน ๗๕

๑ ฉตง ฉต้ง ฉตาง ฉต้ง ฉต้ง ฉต้ง ฉต้ง ฉตุง ฉตุง ฉตุง
 ฉตุง ไฉตง ฉตอง ฉตวง ฉตียง ฉตียง ฉตียง ฉตอง ๗๕

๑ ฉตท ฉตัท ฉตาท ฉตัท ฉตัท ฉตัท ฉตัท ฉตท ฉตท ฉตท
 ฉตท ไฉตท ฉตอท ฉตาท ฉตัท ฉตัท ฉตัท ฉตัท ฉตอท ๗๕

๑ ฉตด ฉตัด ฉตาด ฉตัด ฉตัด ฉตัด ฉตัด ฉตุด ฉตุด ฉตุด
 ฉตุด ไฉตด ฉตอด ฉตาด ฉตาด ฉตอด ฉตอด ฉตัด ฉตอด ๗๕

๑ ฉตบ ฉตับ ฉตาบ ฉตับ ฉตับ ฉตับ ฉตับ ฉตูป ฉตูป ฉตูป
 ฉตูป ไฉตบ ฉตอบ ฉตาบ ฉตาบ ฉตอบ ฉตอบ ฉตับ ฉตอบ ๗๕

๑ ฉลุม ฉลัม ฉลาม ฉลิม ฉลัม ฉลัม ฉลัม ฉลุม ฉลุม ฉลุม
ฉลอม ฉลอม ฉลอม ฉลวม ฉลียม ฉลียม ฉลียม ฉลียม ๗๕

๑ ฉลย ฉลย ฉลาข ฉลาข ฉลว ฉลว ฉลข ฉลข ฉลข ฉลข ฉลว
ฉลย ฉลย ฉลาข ฉลาข ฉลว ฉลว ฉลข ฉลข ฉลข ฉลข ฉลว
ฉลย ฉลย ฉลย ฉลว ฉลว ฉลย ฉลย ฉลย ฉลย ฉลย
ฉลย ฉลย ฉลย ฉลว ฉลว ฉลย ฉลย ฉลย ฉลย
ฉลย ฉลย ฉลย ฉลว ฉลว ฉลย ฉลย ฉลย ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ ก กา ใต้คำใช้ ๓ คำ คือ ฉลุลลาข
ปฉลุล โฉมฉลา ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ กน ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ กง ใต้คำใช้ ๓ คำ คือ ฉลองวัด
บ้านบางโคลง ตำนฉลียง ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ กค ใต้คำใช้ ๔ คำ คือ ฉลากไม้
ฉลค ฉลคฉลวข ต้องฉลค ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ กค ใต้คำใช้ คำ ๑ คือ กนฉลาค ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ กบ ใต้คำใช้ คำ ๑ คือ กนบฉลย ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่ กน ใต้คำใช้ ๓ คำ คือ ปฉลลลล
เรอฉลลลล ปฉลลลล ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ต) แม่เกย ได้คำใช้ ๖ คำ คือ เฉลยไข
 บักเฉลว ฉลุกลวย คัดเฉลยว เฉลยกันไป เฉลยไขแผลงว่า
 ชำและ

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ด) แจกตั้งน

๑ ถต ถตา ถตี ถถิ ถถึ ถถุ ถถู ถถต ถถถ ไถถ ไถถ
 ไถถ ถถตา ถถถา ถถะ

๑ ถถน ถถัน ถถาน ถถิน ถถิ่น ถถึน ถถึน ถถุน ถถูน ถถน
 ถถน ไถถน ถถอน ถถวน ถถึน ถถึน ถถึน ถถึน ถถอน

๑ ถถง ถถัง ถถาง ถถิง ถถิ่ง ถถิง ถถิง ถถุง ถถุง ถถง
 ถถง ไถถง ถถอง ถถวง ถถึยง ถถึอง ถถึยง ถถึอง

๑ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ
 ถถถ ไถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ ถถถ

๑ ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด
 ถถด ไถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด ถถด

๑ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ
 ถถบ ไถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ ถถบ

๑ ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม
 ถถม ไถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม ถถม

๑ เถลย เถลาย เถลาว เถลว เถลว เถลย เถลย เถลย เถลย
 เถลย

เถลว เถลว โถลย เถลย เถลว เถลย เถลย เถลย
 เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย
 เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย เถลย

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ ก กา ไต่คำใช้ ๓ คำ คือ ว่างถลา
 เถลไถล เถลถลา

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ กน ไต่คำใช้ ๓ คำ คือ ตาถน ว่างถน
 ถนบ้าน

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ กง ไต่คำใช้ ๕ คำ คือ เมืองถาง
 ถางตา ถางแร่ เถลยถาง เถลยถาง

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ กค ไต่คำใช้ ๕ คำ คือ ถลคหนึ่ง
 ถลคไถล หนึ่งถลค เถลยถลค หนึ่งถลค

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ กค ไม่มีคำใช้

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ กข ไต่คำใช้ คำ ๑ คือ นกขินถลข

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ กม ไต่คำใช้ คำ ๒ คือ ถกถลค
 หนึ่งถลค

๑ ต้ว (ถ) นำต้ว (ถ) แม่ เกย ไต่คำใช้ คำ ๑ คือ บุกถลย

๑ ตัว (ผ) นำตัว (ล) แจกดังนี้

๗๕

๑ ผล ผลา ผลิ ผลี ผลึ ผลุ ผลู เผล เผลอ ไผล ไผล
โผล โผลอ ผลำ ผละ

๗๕

๑ ผลน ผลัน ผลาน ผลิน ผลึน ผลูน ผลูน ผลุน ผลูน เผลน
แผลน โผลน ผลอน ผลวน เผลยน เผลอน เผลึน เผลอน

๗๕

๑ ผลง ผลัง ผลาง ผลิ่ง ผลึง ผลุง ผลุ้ง ผลู้ง เผลง เผลง
โผลง ผลอง ผลวง เผลยง เผลอง เผลึง เผลอง

๗๕

๑ ผลก ผลัก ผลาก ผลัก ผลัก ผลัก ผลัก ผลัก ผลัก ผลัก เผลก
แผลก โผลก ผลอก ผลวก เผลยก เผลอก เผลัก เผลอก

๗๕

๑ ผลด ผลัด ผลาด ผลัด ผลัด ผลัด ผลัด ผลัด ผลัด ผลัด เผลด
แผลด โผลด ผลอด ผลวด เผลยด เผลอด เผลัด เผลอด

๗๕

๑ ผลบ ผลับ ผลาบ ผลับ ผลับ ผลับ ผลับ ผลับ ผลับ ผลับ เผลบ
แผลบ โผลบ ผลอบ ผลวบ เผลยบ เผลอบ เผลับ เผลอบ

๗๕

๑ ผลม ผลัม ผลาม ผลัม ผลัม ผลัม ผลัม ผลัม ผลัม ผลัม เผลม
แผลม โผลม ผลอม ผลวม เผลยม เผลอม เผลัม เผลอม

๗๕

๑ เผลย ผลาย ผลาว ผลัว ผลัว ผลึย ผลึย ผลูย ผลูย เผลว
แผลอย

แผลว โผลย ผลอย ผลวย เผลยว เผลอย เผลึย เผลึยะ เผลอ
เผลอะ เผลอ เผลอะ ผลัว ผลัวะ เผละ แผละ โผละ แผละ

ผลุ ผลุรรม ผลุรร ผลุย ผลุอ ผลุอ ผลึย ผลุอ

๗๕

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๘ คำ คือ พงจะผลิ
ตั้งผล ไปโดยผล ไพล่ผล ข้มผล ผุดผล ปากผล ผละไป ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ กน ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ล้างผลาญ
ผลุนผลัน ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ กง ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ตั้งผลุง
ผลองฤทธิ์ ผลียงแล้ง ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ กค ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ผลักไส
ท่าโผลกผลก ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ กด ได้คำใช้ ๒ คำ คือ เปลี่ยนผลัด
หน้าโผลผลด ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ กบ ได้คำใช้ ๓ คำ คือ โดคผลับ
ตั้งผลุบ เลียบผลบ ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ กม ได้คำใช้ คำ ๑ คือ ท่าผลตาม ฯ

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ล) แม่ เกย ได้คำใช้ ๕ คำ คือ โดคผลว
ตั้งผลาะ เผลาะผละ พุดผลอ แผลผลอ ฯ

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แจกตั้งน ฯ

๑ สล สลา สลี่ สลึ สลึ สลึ สลฺ สลฺ เสล แผล ไสล ไสล
ไสล เสล สลา สละ ฯ

๑ สดณ สดัน สดาน สดิน สดึน สดึน สดึน สดุน สดุน เสदन
เสदन โสदन สดอน สดวน เสदन เสดอน เสดิน เสดอน ฯ

๑ สดง สด้ง สดาง สดิง สดิง สดิง สดิง สดง สดง เสดง
เสดง โสดง สดอง สดวง เสดียง เสดียง เสดิง เสดอง ฯ

๑ สดก สดัก สดาก สดิก สดิก สดิก สดิก สดุก สดุก เสดก
เสดก โสดก สดอก สดวก เสดียง เสดียง เสดิก เสดอก ฯ

๑ สดค สดัด สดาด สดัด สดัด สดัด สดัด สดุด สดุด เสดค
เสดค โสดค สดอค สดวก เสดียง เสดียง เสดัด เสดอค ฯ

๑ สดบ สดัม สداب สดิม สดิม สดิม สดิม สดบ สดบ เสดบ
เสดบ โสดบ สดอบ สดวบ เสดียง เสดียง เสดิม เสดอบ ฯ

๑ สดม สดัม สดาม สดิม สดิม สดิม สดิม สดม สดม เสดม
เสดม โสดม สดอม สดวม เสดียง เสดียง เสดิม เสดอม ฯ

๑ เสลย สลาย สลาว สลัว สลัว สลี่ย สลี่ย สลย สลย
เสลย เสลย สลาย สลวย สลวย เสลย เสลย เสลี่ย เสลี่ย
เสลื่อ เสลื่อะ เสลื่อ เสลื่อะ สลัว สลัวะ เสลื่อะ เสลื่อะ โสลื่อะ
เสลื่อะ สลื่อ สลธรรม สลธรรม สลื่อ สลื่อ สลื่อ สลี่ย สลื่อ ฯ

๑ ต้ว (ส) น้าต้ว (ต) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๗ คำ คือ ขานสลา
ลมสลาตัน คอยสลี เนนไสล สล้างเสลา ผลสละ สละทง ฯ

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่กน ได้คำใช้ ๓ คำ คือ เส่ลอกสลด
สลับสลดน ขกมื่อไหว้สลดน ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่กง ได้คำใช้ ๔ คำ คือ แลสต่าง
เงินสถึง ของแสลง พระเส่ลยง ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่กก ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ช่างสลัก
แจกสลาถ สारโสลก เส่ลอกสลดน ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่กด ได้คำใช้ ๗ คำ หน้าสลด
ปลาสลาถ ปลาสลัด สลัดหวัดเหวียง อ้ายจนสลัด ยิงบนสลุด
ผลสลดอด ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่กบ ได้คำใช้ ๓ คำ คือ สลดบแน่นง
สลับซบซ้อน เรอสลอบ ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่กม ได้คำใช้คำ ๑ คือ สรลมขม ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ล) แม่เกย ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ร้าวสลาย
สละสทวย ๗๕

๑ จบแม่ท ๖ เพียงน ๗๕

๑ ต้ว (ข) นำต้ว (ว) แจกตั้งน ๗๕

๑ ขว ขวา ขวิ ขวี ขวี ขวี ขวู ขวู เขว เขว ไหว ไหว โหว
เขวา ขวา ขวះ ๗๕

๑ ขวน ขวนัน ขวาน ขวิน ขวิน ขวิน ขวิน ขวน ขวน เขวน
แขวน โขวน ขวอน ขววน เขวียน เขวอน เขวิน เขวอน ๗๕

๑ ขวง ขวง ขวาง ขวัง ขวัง ขวัง ขวง ขวง เขวง เขวง
โขวง ขวอง ขวาง เขวียง เขวียง เขวัง เขวอง ๗๕

๑ ขวก ขวก ขวาก ขวิก ขวิก ขวิก ขวก ขวก เขวก
แขวก โขวก ขวอก ขววก เขวียก เขวอก เขวิก เขวอก ๗๕

๑ ขวด ขวด ขวาด ขวิด ขวิด ขวิด ขวด ขวด เขวด
แขวด โขวด ขวอด ขววด เขวียด เขวอด เขวิด เขวอด ๗๕

๑ ขวบ ขวบ ขวาบ ขวิบ ขวิบ ขวิบ ขวน ขวบ ขวบ เขวบ
แขวบ โขวบ ขวอบ ขวบบ เขวียบ เขวอบ เขวิน เขวอบ ๗๕

๑ ขวม ขวม ขวาม ขวม ขวม ขวม ขวม ขวม เขวม
แขวม โขวม ขวอม ขววม เขวียม เขวอม เขวม เขวอม ๗๕

๑ เขวย ขวาย ขวาว ขวิ ขวิ ขวย ขวย ขวย ขวย เขว
เขวอย

แขวว โขวย ขวอย ขววย เขวียว เขวอย เขวย เขวียะ เขว
เขวือะ เขวอ เขวือะ ขวัว ขวือะ เขวะ แขวง โขวะ เขววะ ขว
ขวรรณ ขวรรณ ขวอ ขวอ ขวอ ขวีย ขวอ ๗๕

๑ ต้ว (ข) น้าต้ว (ว) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ซ้ายขวา
ไขว้เขว ขวักไขว้ ไขว้หลอม หกขวา ต้านเจ้าเขว้า ๗๕

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ขวนขวาย
ทำขวัญ สิวขวาน ห้อยแขวน ฯ

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่กง ได้คำใช้ ๔ คำ คือ กัดขวาง กว้าง-
ขวาง ทงขวาง แขวงกรุงเทพฯ ฯ

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่กก ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ชวักไขว่
ถูกขวาก นกเขวก ฯ

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่กด ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ต้นขวาด
ผลมขวิด กระทบขวิด ฯ

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่กบ ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ตัดขยับ
เสียงขวาบ ฯ

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่กม ไม่มีคำใช้ ฯ

๑ ตั้ว (ข) นำตั้ว (ว) แม่เกย ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ขวนขวาย
หวดขวีว ขวาบเขวี่ว ฯ

๑ ตั้ว (ฉ) นำตั้ว (ว) แจกตั้งนี้ ฯ

๑ ฉว ฉวา ฉวี ฉวี ฉวี ฉวี ฉวู ฉวู ฉเว ฉเว ไฉว ไฉว
โฉว ฉเวา ฉวีา ฉวะ

๑ ฉวน ฉวัน ฉวาน ฉวัน ฉวัน ฉวัน ฉวัน ฉวน ฉวน ฉเวณ
แฉวน โฉวน ฉวอน ฉววน ฉเวียน ฉเวอน ฉเวิน ฉเวอน

๑ ฉวง ฉ้วง ฉวาง ฉวัง ฉวัง ฉวัง ฉวัง ฉวง ฉวง ฉวง
 ฉวง โฉวง ฉวง ฉวง ฉ่วง ฉ่วง ฉ่วง ฉ่วง ฉ่วง ๗๕

๑ ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก
 ฉวก โฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ฉวก ๗๕

๑ ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด
 ฉวด โฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ฉวด ๗๕

๑ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ
 ฉวบ โฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ฉวบ ๗๕

๑ ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม
 ฉวม โฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ฉวม ๗๕

๑ ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย
 ฉวย โฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ๗๕
 ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย
 ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย
 ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ฉวย ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ว) แม่ ก.กา ได้คำใช้ ๒ คำ คือ พระฉวี
 ทางแนว ๗๕

๑ ต้ว (ฉ) นำต้ว (ว) แม่ กน ได้คำใช้คำ ๑ คือ วงฉวียน ๗๕

๑ ตั้ว (ฅ) นำตั้ว (ว) แม่กง ใต้คำใช้ ๓ คำ คือ เลขฉวาง
ปลาแฉวง เบองฉเวียง ๗๕

๑ ตั้ว (ฅ) นำตั้ว (ว) แม่กก ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (ฅ) นำตั้ว (ว) แม่กด ใต้คำใช้คำ ๑ คือ ฉวัดฉเวียง ๗๕

๑ ตั้ว (ฅ) นำตั้ว (ว) แม่กบ แม่กม แม่เกย ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (ถ) นำตั้ว (ว) แจกตั้งน ๗๕

๑ ถว ถวา ถวิ ถวี ถวี ถวี ถวู ถวู ถเว ถเว ไถว ไถว ไถว
ถเวา ถวา ถวะ ๗๕

๑ ถวน ถวน ถวาน ถวิน ถวิน ถวิน ถวน ถวน ถวน
ถวน ไถวน ถวอน ถวอน ถเวียน ถเวียน ถเวิน ถเวอน ๗๕

๑ ถวง ถวง ถวาง ถวง ถวง ถวง ถวง ถวง ถวง
ถวง ไถวง ถวอง ถวอง ถเวียง ถเวียง ถเวียง ถวอง ๗๕

๑ ถวก ถวก ถวก ถวก ถวก ถวก ถวก ถวก ถวก
ถวก ไถวก ถวอก ถวอก ถเวียง ถเวียง ถเวียง ถวอก ๗๕

๑ ถวด ถวด ถวด ถวด ถวด ถวด ถวด ถวด ถวด
ถวด ไถวด ถวอด ถวอด ถเวียด ถเวียด ถเวียด ถวอด ๗๕

๑ ถวบ ถวบ ถวาย ถวบ ถวบ ถวบ ถวบ ถวบ ถวบ
ถวบ ไถวบ ถวอบ ถวอบ ถเวียบ ถเวียบ ถเวียบ ถวอบ ๗๕

๑ ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม
ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ถวม ๗๕

๑ ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย
ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ๗๕
ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย
ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ๗๕
ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ถวย ๗๕

๑ ถ้ว (ถ) นำถ้ว (ว) แม่ ก กา ได้คำใช้คำ ๑ คือ บัถ้ว ๗๕

๑ ถ้ว (ถ) นำถ้ว (ว) แม่ กน ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ถ้วลยราช
ถ้วลหวัง ๗๕

๑ ถ้ว (ถ) นำถ้ว (ว) แม่ กง แม่ กก แม่ กต แม่ กข แม่ กม
ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ถ้ว (ถ) นำถ้ว (ว) แม่ เกย ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ถวย ถวย ๗๕

๑ ถ้ว (ผ) นำถ้ว (ว) แจกตั้งน ๗๕

๑ ผว ผวา ผวิ ผวิ ผวิ ผวิ ผวิ ผวิ ผเว ผเว ผเว ผเว ผเว
ผวา ผวา ผวา ๗๕

๑ ผวน พวนน์ พวาน พวนน์ พวนน์ พวนน์ พวนน์ พวนน์ พวนน์ พวนน์
 แผวน โผวน ผวอน ผวานน์ ผเวียน ผเวียนน์ ผเวียนน์ ผเวียนน์ ๗๕

๑ ผวง พวงน์ พวาง พวงน์ พวงน์ พวงน์ พวงน์ พวงน์ พวงน์ พวงน์
 โผวง ผวอง ผวางน์ ผเวียงน์ ผเวียงน์ ผเวียงน์ ผเวียงน์ ๗๕

๑ ผวก พวกน์ ผวาก พวกน์ พวกน์ พวกน์ พวกน์ พวกน์ พวกน์ พวกน์
 แผวก โผวก ผวอก ผวากน์ ผเวียกน์ ผเวียกน์ ผเวียกน์ ผเวียกน์ ๗๕

๑ ผวด พวดน์ ผวาด ผวดน์ ผวดน์ ผวดน์ ผวดน์ ผวดน์ ผวดน์ ผวดน์
 แผวด โผวด ผวอด ผวาดน์ ผเวียดน์ ผเวียดน์ ผเวียดน์ ผเวียดน์ ๗๕

๑ ผวบ พวบน์ ผวาบ ผวบน์ ผวบน์ ผวบน์ ผวบน์ ผวบน์ ผวบน์ ผวบน์
 แผวบ โผวบ ผวอบ ผวบบน์ ผเวียบน์ ผเวียบน์ ผเวียบน์ ผเวียบน์ ๗๕

๑ ผวม พวมน์ ผวาม ผวมน์ ผวมน์ ผวมน์ ผวมน์ ผวมน์ ผวมน์ ผวมน์
 แผวม โผวม ผวอม ผวามน์ ผเวียมน์ ผเวียมน์ ผเวียมน์ ผเวียมน์ ๗๕

๑ ผวย พวายนน์ ผวาวน์ ผววนน์ ผววนน์ ผววนน์ ผววนน์ ผววนน์ ผววนน์
 ผวอย

๑ ผวาว โผวายนน์ ผวอยน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์
 ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์
 ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์
 ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ผวายนน์ ๗๕

๑ ต้ว (ผ) นำต้ว (ว) แม่ ก กา ได้คำใช้คำ ๑ คือ หวาดผวา ๗๕

๑ ตั้ว (ฝ) นำตั้ว (ว) แม่กน แม่กง แม่กค แม่กต แม่กบ
แม่กม แม่เกย ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (ฝ) นำตั้ว (ว) ก็ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (ส) นำตั้ว (ว) แจกตั้งนี้ ๗๕

๑ สว สวา สวิ สวี สวี สวี สวู สวู เสว เสว ไสว ไสว
โสว เสวา สว่า สวะ ๗๕

๑ สวน สวัน สวาน สวิน สวัน สวัน สวัน สวัน สวัน เสวน
แสวน ไสวน สวอน สวาน เสวียน เสวียน เสวิน เสวอน ๗๕

๑ สวง สวัง สวาง สวิง สวัง สวัง สวัง สวง สวง เสวง
แสวง ไสวง สวอง สวาง เสวียง เสวอง เสวิง เสวอง ๗๕

๑ สวก สวก สวาก สวิก สวก สวก สวก สวก สวก เสวก
แสวก ไสวก สวอก สววก เสวีก เสวอก เสวิก เสวอก ๗๕

๑ สวด สวัต สวาด สวิต สวัต สวัต สวัต สวด สวด เสวด
แสวด ไสวด สวอด สวาด เสวียด เสวอด เสวิต เสวอด ๗๕

๑ สวบ สวบ สวาย สวิบ สวิบ สวิบ สวิบ สวบ สวบ เสวบ
แสวบ ไสวบ สวอบ สววบ เสวียบ เสวอบ เสวิบ เสวอบ ๗๕

๑ สวม สวม สวาม สวิม สวม สวม สวม สวม สวม เสวม
แสวม ไสวม สวอม สววม เสวียม เสวอม เสวิม เสวอม ๗๕

๑ เสวย สวาย สวาร สวีว สว้ย สว้ย สวุย สวุย เสวว
เสวอย

แสวว โสวย สวอย สววย เสว้ยว เสว้ยย เสว้ยย เสว้ยยะ
เสว้อ เสว้อะ เสวอ เสวอะ สว้ว สว้วะ เสวะ แสวะ โสวะ
เสวาะ สวู้ สวรรม สวรร สวอ สว้อ สว้อ สว้ย สว้อ ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๔ คำ คือ สวามภักดี
สวาวานร งามไสว สวะลอย ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ กน ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ไอสวรรย์
เมืองสวรรค สวานไชไม้ สวานลม เสวียนม่อ ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ กง ได้คำใช้ ๖ คำ คือ พิสง สวางคบุรี
รุ่งสว่าง สวงสวาย สวงตักปลา แสวงหา ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ กค ได้คำใช้คำ ๑ คือ สวกตักปลา ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ กด ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ศรีสวัสดิ สด-
สวาด พิศวาส ทำสวด ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ กบ ได้คำใช้คำ ๑ คือ สวาบโครง ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ กม ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ส) นำต้ว (ว) แม่ เกย ได้คำใช้ ๒ คำ คือ เสวย
ปลาสวาย ๗๕

๑ จบแม่ท ๔ เพียงน ๗๕

๑ ตัว (ห) นำอักษรต่ำ หนักให้เป็นอักษรสูงเล้าอ่านไม่ต้องออกเสียง
 ตัว (ห) ควรนำได้ ๑๐ อักษร คือ ง ญ ณ น ม ย ร ล ว พ
 นำได้ทั่วไปใน แม่ ก กา กน กง กก กค กข กม เกษ แลผันด้วย
 ไม ' ๒ ได้เหมือนตัว (ห) ทุกแม่จะแจกไว้ให้เป็นแบบอย่างดังนี้ ๓๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แจกดังนี้ ๓๕

๑ หง หงา หงิ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ
 หงา หงึ หงะ ๓๕

๑ หงน หงัน หงาน หงัน หงัน หงัน หงัน หงัน หงัน หงัน หงัน หงัน หงัน
 หงัน หงอน หงวน หงยน หงอน หงัน หงอน ๓๕

๑ หงง หงึ หงาง หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ
 หงอง หงอง หงวง หงียง หงอง หงึ หงอง ๓๕

๑ หงก หงึ หงาก หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ
 หงก หงก หงอก หงวก หงึ หงอก หงึ หงอก ๓๕

๑ หงค หงึ หงาค หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ
 หงค หงค หงอด หงวด หงึ หงอด หงึ หงอด ๓๕

๑ หงบ หงึ หงาบ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ
 หงบ หงบ หงอบ หงวน หงึ หงอบ หงึ หงอบ ๓๕

๑ หงม หงึ หงาม หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ หงึ
 หงม หงม หงอม หงวม หงึ หงอม หงึ หงอม ๓๕

๑ เหยย หงาย หงาว หงิว หงิว หงัย หงัย หงุย หงุย เหวว
 เหวอย
 เหวว โหวย หงอย หงวย เหวี้ยว เหว้อย เหว้ย เหว้ยะ เหว้อ
 เหว้อะ เหวอ เหว้อะ หงัว หงัวะ เหวะ เหวะ โหวะ เหวะ หงู
 หงรรม หงรร หงอ หง่อ หง่อ หงัย หงอ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๔ คำ คือ บุงา
 หน้าแหง ง่วงเหงา หง้าหงะ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ตุนาหงั้น
 แหงนดู หงอนไก่ หง่อนหง่อ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ กง ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ต้ามหง
 ดั่งหง่าง ๆ ร้องหงิง ๆ ดั่งโห่งเห่ง ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ กก ได้คำใช้ ๖ คำ คือ เดินมาหงก ๆ
 ชักหงัก ๆ นวหงัก ดั่งหงัก ๆ ผมหงอก ไรเหงอก ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ กต ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ใจหงุดหงิด
 บ่นหงอด ๆ หงอดแหงด ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ กบ ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ชักหงับ ๆ
 นั้งโงกหงุบ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ง) แม่ กม ได้คำใช้ ๔ คำ คือ คนหังม
 คำหังม เก่หังม หังมแหงม ๗๕

๑ ตั้ว (ห) นำตั้ว (ง) แม่เกย ได้คำใช้ ๑๐ คำ คือ พลิกหงาย
 เว้าหง่าว ร้องแหงั่ว ๆ ตูหงอยไป เองหงอย เหงอโค สั้งปะลิเหงะ
 ขวานเหงาะ จั้นหงอ หง่อนหง่อ ๗๕

๑ ตั้ว (ห) นำตั้ว (ญ) แจกตั้งน ๗๕

๑ หญ หญา หญี หญี่ หญึ หญุ หญู หญุ หญู หญู หญู ไหญ
 ไหญ โหญ เหญา หญา หญะ ๗๕

๑ หญน หญัน หญาน หญิน หญิน หญิน หญิน หญน หญน
 เหญน เหญน โหญน หญอน หญวน เหญึน เหญึอน เหญึน
 เหญึอน ๗๕

๑ หญง หญึง หญาง หญิง หญิง หญิง หญิง หญง หญง หญง
 เหญง โหญง หญอง หญวง เหญึง เหญึอง เหญึง เหญึอง ๗๕

๑ หญก หญัก หญาก หญิก หญิก หญิก หญิก หญก หญก หญก
 เหญก โหญก หญอก หญวก เหญึก เหญึอก เหญึก เหญึอก ๗๕

๑ หญด หญัด หญาด หญิด หญิด หญิด หญิด หญด หญด หญด
 เหญด เหญด โหญด หญอด หญวด เหญึด เหญึอด เหญึด
 เหญึอด ๗๕

๑ หญบ หญับ หญาบ หญิบ หญิบ หญิบ หญิบ หญบ หญบ
 เหญบ เหญบ โหญบ หญอบ หญวน เหญึบ เหญึอบ เหญึบ
 เหญึอบ ๗๕

๑ หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม
 หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม หลวม
 หลวม

๑ หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย
 หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย
 หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย
 หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย
 หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย หลุย
 หลุย หลุย

๑ ตัว (ท) นำตัว (ญ) แม่ ก กา มีคำใช้ ๒ คำ คือ กอหญ้า
 ผู้ใหญ่

๑ ตัว (ท) นำตัว (ญ) แม่ กน ไม่มีคำใช้

๑ ตัว (ท) นำตัว (ญ) แม่ กง มีคำใช้ ๒ คำ คือ ผู้หญิง
 คันทวยง

๑ ตัว (ท) นำตัว (ญ) แม่ กก แม่ กต แม่ กข แม่ กม แม่ เกย
 ไม่มีคำใช้

๑ ตัว (ท) นำตัว (ณ) แจกเล่าเหมือนกันแต่ไม่มีคำใช้

๑ ตั้ว (ท) นำตั้ว (น) แจกตั้งน

๗๕

๑ หน หนา หน หน หน หน หน หน หน หน หน
 โหน เหน นำ นะ ๗๕

๑ หนน หนน หนาน หนน หนน หนน หนน หนน หนน
 เหนน โหนน หอน หวน เหย่น เหนอน เหน่น เหนอน ๗๕

๑ หนง หนง หนาง หนง หนง หนง หนง หนง หนง
 เหนง โหนง หอง หวง เหยง เหนอง เหน่ง เหนอง ๗๕

๑ หนถ หนถ หนาถ หนถ หนถ หนถ หนถ หนถ หนถ
 เหนถ โหนถ หนถ หนถ เหยถ เหนถ เหนถ เหนถ ๗๕

๑ หนด หนด หนาด หนด หนด หนด หนด หนด หนด
 เหนด โหนด หนด หนด เหยด เหนด เหนด เหนด ๗๕

๑ หนบ หนบ หนาย หนบ หนบ หนบ หนบ หนบ หนบ
 เหนบ โหนบ หนบ หนบ เหยบ เหนบ เหนบ เหนบ ๗๕

๑ หนม หนม หนาย หนม หนม หนม หนม หนม หนม
 เหนม โหนม หนม หนม เหยม เหนม เหนม เหนม ๗๕

๑ เหนย หนาย หนาย หนย หนย หนย หนย หนย
 เหนอย

เหนว เหนว โหนย หนอย หนวย เหนยว เหนอย เหนย เหนย
 เหนอ เหนอะ เหนอ เหนอะ หนัว หนัวะ เหนะ เหนะ โหนะ
 เหนาะ หนั หนรรวม หนรร หน่อ หน่อ หน่อ หนัย หน่อ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๘ คำ คือ บางหน้า
 ฝลนอยหน้า ต่อหน้า เบนตาหน้า คนหน้า คนตระหน้า หนุ ขอกแทน
 ไบสระแทน กระทบดกระทบ ไปไหน อีเหมา หัวหน้า หนุ่มหน้า
 อมหน้า ทำให้หน้าใจ กระทบ หน้า เหนียวเหนอะหนะ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ หน่นหน้า
 หนานกล่าว หมอนหนุน ตัวหนอน ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ กง ได้คำใช้ ๑๖ คำ คือ หน้งสอ
 หน้งสตัวต่างๆ เล่นหน้ง นบหน้งสอง เกยหน้ง เซงกหน้ง นกหน้ง
 หนองบง ยองหนอง หนักหน่วง เหนียงนถ ตาเบนเหนยง คนตรตั้ง
 หน้งหน้ง ตั้งหน้งหน้ง ตั้งโหนงโหนง ตั้งหนองหนอง ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ กล ได้คำใช้ ๗ คำ คือ พระตำหนัก
 นาหนัก เบนยางหนัก หน้าโหนก ฝักหนอก หนนวก สำเหนยงจำ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ กด ได้คำใช้ ๗ คำ คือ กำหนดไว้
 กำหนด ไบหนาด เหนียวหนดๆ บำเหนด เสยงหนอด หนวดเครา ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ กบ ได้คำใช้ ๖ คำ คือ เหนียวหนับๆ
 กระทบาบ คิมหนบ ตอดหนบๆ เหนบภฤษ เหนบถอนหนวด ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ กม ได้คำใช้ ๓ คำ คือ บ่งหนาม
 รุ่มหนุ่ม อายเหนยม ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (น) แม่ เกย ได้คำใช้ ๑๑ คำ คือ หน่ายหน
 หน่านาว ไปสั๊กหน้อย หน่วยตา ข้าวเหนียว หน่วงเหนียว
 เหนดเหนอย ทศเหนอ ยางเหนอะ โอหนอ หน่อไม้ ๗๕

๑ ตัว (ท) นำตัว (ม) แยกตั้งน^๕

๗๕

๑ หม หมา หมี หมี หมี หมี หม หมู เหม เหม ไหม ไหม
โหม เหม หมา หมา หมา

๗๕

๑ หมน หมัน หมาน หมัน หมัน หมัน หมัน หมน หมน
เหมน เหมน โหมน หมอน หมอน เหมยน เหมอน เหม้น
เหมอน

๗๕

๑ หมง หมั่ง หมาง หมิง หมิง หมิง หมิง หมุง หมุง เหมง
เหมง โหมง หมอง หมวง เหมยง เหมอง เหมิง เหมอง

๗๕

๑ หมก หม๊ก หมาก หม๊ก หม๊ก หม๊ก หม๊ก หมก หมก หมก
เหมก เหมก โหมก หมอก หมวก เหมย๊ก เหมอก เหม๊ก
เหมอก

๗๕

๑ หมด หม็ด หมาด หม็ด หม็ด หม็ด หม็ด หมุด หมุด เหมด
เหมด โหมด หมอด หมวด เหมยด เหมอด เหม็ด เหมอด

๗๕

๑ หมบ หมับ หมาบ หมับ หมับ หมับ หมับ หมบ หมบ เหมบ
เหมบ โหมบ หมอบ หมวบ เหมยบ เหมอบ เหมบ เหมอบ

๗๕

๑ หम्म หम्म หมาม หम्म หम्म หम्म หम्म หम्म หम्म เหมม
เหมม โหมม หมอม หวม เหมยม เหมอม เหมม เหมอม

๗๕

๑ เหมย เหมย หมาย หมาว หมัว หมัว หมัย หมัย หมาย หมาย
เหมย เหมย

เหมว เหมว โหมย หมอย หมาย เหมยว เหมยอ เหมยอ เหมยอ

เหม่อ เหมอะ เหมอ เหมอะ หมัว หมิวะ เหมะ เหมะ โหมะ
 เหมาะ หมู หมรรรม หมรร หมอ หม้อ หม้อ หมั๊ หม้อ วะ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ม) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๓ คำ คือ หมา
 หม่าปน หมี่ โรงหมี่ หมู หมสั่ว หมี่ ๆ บ้านใหม่ ปรับใหม่
 ปใหม่ เพลงใหม่ รับเหมา เรียกเด็กมาหมา วะ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ม) แม่กน ได้คำใช้ ๑๒ คำ คือ สหมัน
 หม่นหมอง หลิงหมัน คนหม่น อลหม่าน ดุหมัน ขนหม่น หม่นแสน
 จักรหมุน กลิ่นเหม็น เสอหมอน เหมอนกัน วะ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ม) แม่กง ได้คำใช้ ๘ คำ คือ กระทบ
 บาดหมาง เหมาะเหมง กลองเหม่ง ข้องใหม่่ง มัวหมอง
 หมอชอเหมยง เหมองนา วะ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ม) แม่กก ได้คำใช้ ๗ คำ คือ ห่อหมก หมกไว้
 หมักแซ่ กินหมาก นำหมัก เมฆหมอก สวมหมวก วะ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ม) แม่กด ได้คำใช้ ๘ คำ คือ หมดสั้น
 กำหมัด เหล็กหมาด เบยกหมาด ๆ ไล่หมุด โหมดตาด หมวดหมู
 หนเหมอด วะ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ม) แม่กบ ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ต่อยหมับ
 หมอบเผา เต็มกระหมอบ วะ

๑ ต้ว (ห) นำตัว (ม) แม่กม ได้คำไว้ ๔ คำ คือ หมักหมม
 แหม่มหม่อม โปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำตัว (ม) แม่เกย ได้คำไว้ ๑๐ คำ คือ จดหมาย
 กฎหมาย ตัดงหมุย ท้องกระแห่มว เรียกแหม่วหมียว ต้วมะหมียว
 มาเหมอย ๆ แหมะไว้งามเหมาะ หมอรักษาโรค ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำตัว (ย) แจกคั้ง ๗๕

๑ หย หยา หย หย หย หย หย หย หย หย ไหย ไหย
 ไหย เหยา หย้า หยะ ๗๕

๑ หยน หยัน หยาน หยิน หยัน หยัน หยัน หยัน หยัน หยัน
 หยัน ไหยน หยอน หยวน หยั่น หย่อน หยั่น หย่อน ๗๕

๑ หยง หย้ง หยาง หยิ่ง หย้ง หย้ง หย้ง หย้ง หย้ง หย้ง
 หย่ง ไหยง หยอง หยวง หย่อง หย่อง หย่อง หย่อง ๗๕

๑ หยก หยัก หยาก หยิก หยัก หยัก หยัก หยัก หยัก หยัก
 หยัก ไหยก หยอก หยวก หย็อก หยอก หยอก หยัก หยอก ๗๕

๑ หยด หยัด หยาด หยัด หยัด หยัด หยัด หยัด หยัด หยัด
 หยัด ไหยด หยอด หยวด หยัด หยอด หยัด หยัด ๗๕

๑ หยบ หยับ หยาบ หยับ หยับ หยับ หยับ หยับ หยับ หยับ
 หยับ ไหยบ หยอบ หยวบ หยับ หยอบ หยอบ หยอบ ๗๕

๑ หยม หยม หยาม หยม หยม หยม หยม หยม หยม
 แหยม โหยม หยอม หยม แหยม แหยม หยม แหยม ๗๕

๑ แหยม
 ๑ แหยม หยาม หยาม หยม หยม หยม หยม หยม
 แหยม

แหยม แหยม โหยม หยอม หยม แหยม แหยม แหยม แหยม
 แหยม แหยม แหยม แหยม หยม หยม แหยม แหยม โหยม
 แหยม หยม หยม หยม หยม หยม หยม หยม หยม ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ข) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑ คำ คือ บันหญ
 นุ่งหญ กำมะหญ แหยมแย วังหญ เมหญ่าเป ทำหญ่าเยอะ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ข) แม่ กน ได้คำใช้ ๘ คำ คือ ระเด่น
 ดาหยน กิดาหยน บาหยน แหยมหยน กนหยน ดุหยน ๆ ใจหยอน
 ย่อหยอน ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ข) แม่ กง ได้คำใช้ ๑๒ คำ คือ ต้นหยง
 ยาหยง เต้นหยาง หยงนำ ต้วหย่าง เต้นหยง นกแหยม แหยมแย
 วังโหยง โหยมโย่ ลายหย่อง ยุงหยง ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ข) แม่ กก ได้คำใช้ ๘ คำ คือ ขวดหยก
 หยักขวน หยากได้ หยักขวน หยักหยัก โหยกแหยม แหยมออก
 หยวกกล้วย ๗๕

๑ ตั้ว (ห) นำตั้ว (ย) แม็กค ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ย้อยหยด
 น้าหยัด หยาดน้ำ หยุดอยู่ หยอดแบง หยียดมื่อ ๗

๑ ตั้ว (ห) นำตั้ว (ย) แม็กบ ได้คำใช้ ๕ คำ คือ อ่อนหยับ
 พุดหยาบ เออมมอหยิบ หยับไว้ ย้าเหยียบ ๗

ตั้ว (ห) นำตั้ว (ย) แม็กม ได้คำใช้ ๔ คำ คือ หยาบหยาม
 ฝนตกหยิม ๗ ไ้ว้มเหยม เป็นหย่อม ๗

ตั้ว (ห) นำตั้ว (ย) แม็กเกย ได้คำใช้ ๘ คำ คือ เกิดศึกใหญ่
 ยาวเมือง ปาหยอย เกยวเหยอะ ๗ หยุ่นเหยอะ ๗ ดินเหย้ว ๗
 ค้อยหย้อยกันไป เดินเหย้าเหยาะ ป่งหยอพม่า ๗

๑ ตั้ว (ห) นำตั้ว (ร) แจกตั้งน ๗

๑ หร หรา หรี หร หรี หรี หรี หรี หรี เหร แหร ไหร ไหร โหร
 เหรา หรีา เหระ ๗

๑ หรน หรัน หราน หริน หรัน หรัน หรัน หรัน หรัน หรัน เหรน
 เหรน ไหรน หรอน หรวน เหรชน เหรอน เหรน เหรอน ๗

หรง หรั หรง หรง หรง หรง หรง หรง หรง เหรง แหรง
 หรง หรอง หรวง เหรขง เหรอง เหรง เหรอง ๗

หรงก หรงก หรงก หรงก หรงก หรงก หรงก หรงก แหรก แหรก
 แหรก ไหรก หรงก หรงก หรงก หรงก หรงก หรงก ๗

๑ หรด หรั๊ด หราด หรัต หรัต หรัต หรด หรด หรด หเรต
 แหเรต โหเรต หรอด หรวต หเรยต หเรอต หเริต หเรอต ๗๕

๑ หรบ หรับ หราบ หรับ หรับ หรับ หรบ หรบ หรบ หเรบ
 แหเรบ โหเรบ หรอม หรวบ หเรยบ หเรอบ หเรีบ หเรอบ ๗๕

๑ หรม หรัม หราม หรัม หรัม หรัม หรม หรม หรม หเรม
 แหรม โหรม หรอม หรวม หเรยม หเรอม หเรีม หเรอม ๗๕

๑ หเรย หราย หราว หรว หรว หรัย หรัย หรัย หรัย หเรว
 แหเรย โหเรย หรอย หรวย หเรยว หเรอย หเรัย หเรยะ หเรอ
 หเรอะ หเรอ หเรอะ หรัว หรัวะ หเระ หเระ โหระ หเราะ หรั
 หรรรม หรรร หรอ หรอ หรอ หรัย หรอ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ร) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๗ คำ คือ น้กะหรา
 น้กะหรั บุหรั แสงหรับหรั บ้านสำแหรั ตกสุแหรั ปะพะหรั ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ร) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ปะเสหรัน
 หล้าฝ่าหรัน นายหรัน เงินหรัยน ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ร) แม่ กง ได้คำใช้ ๖ คำ คือ บุหรง
 นายหรง หนุหรง เรไรหรง ใบไม้โหรง นายหรง ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ร) แม่ กค ได้คำใช้ ๑ คำ คือ หัวเราะหรัค ๗๕

๑ หลัด หลัด หลาด หลัด หลัด หลัด หลัด หลุด หลุด เหลด
 เหลด โหลด หลอด หลวด เหลียด เหลือด เหล็ด เหลือด ฯ

๑ หลบ หลับ หลาบ หลิบ หลับ หลับ หลับ หลับ หลับ หลับ เหลบ
 เหลบ โหลบ หลอบ หลวบ เหลียบ เหลือบ เหล็บ เหลือบ ฯ

๑ หลม หล่ม หลาม หล่ม หล่ม หล่ม หล่ม หลุ่ม หลุ่ม เหลม
 เหลม โหลม หลอม หลวม เหลี่ยม เหล่อม เหล็ม เหล่อม ฯ

๑ หลย หลาย หลาว หลัว หลัว หลย หลย หลุย หลุย
 หลอย หลอย หลวย หลวย หลวย หลวย หลวย หลวย หลวย หลวย

หลว หลว โหลย หลอย หลวย หลวย หลวย หลวย หลวย หลวย
 หลอ หลอ หลอ หลอ หลัว หลัว หละ หละ

โหละ หละ หลุ หลรร หลรร หลอ หลอ หลอ หลย หลอ ฯ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ล) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๑๔ คำ คือ แผลา
 ทัวหล้า หุนหล้า ชาตูล้า ลบหล้า ตาหล้า หลงไหล บ้าไหล
 ขวดไหล หล้อเหล่า หมูหล้า ไหล้า จรหล้า เป็นไขหละ ฯ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ล) แม่ กน ได้คำไว้ ๑๐ คำ คือ หลนปลาร้า
 ร่วงหล่น บุกหล่น ลดหล่น แพรหล่น ร้องหล่น หลานหล่น
 หลาวหล่น หลอกหล่น เรยกล่อน ฯ

๑ ตัว (ห) นำตัว (ล) แม่ กง ได้คำไว้ ๑๐ คำ คือ คนหลง
 ข้างหล้ง หลงนำ หลงหลาง หมูหล้ง เอ้าหล้ง หลักหล้ง
 หลวงหล้ง ผ่าหล้อง วัวหล้ง

๑ ตัว (ห) นำตัว (ด) แม่กก ได้คำใช้ ๗ คำ คือ หลกฟ้า
 ปกเหล็ก ของหลาด เลียงหลัก เหลวเหลก ตวงหลอก ตาหลอก ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ด) แม่กค ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ปลาหลด
 อยู่หลัดๆ ประหลาด ลูยหลุด เบ้าหลอด ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ด) แม่กบ ได้คำใช้ ๘ คำ คือ ลหลับ
 นอนหลับ เช็ดหลาบ เบนช่องหลับ ทำหลอบ หลอบตุ ฝาหลอบ
 หลอบbung ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ด) แม่กม ได้คำใช้ ๑๐ คำ คือ ทางหล่ม
 เข้าหลาม ศีรษะหลิม เป้าหลิม ขุดหลุม หนามแหลม หลอมทอง
 หลวมตัว งูหลอม ถดหล่อม ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ด) แม่เกย ได้คำใช้ ๑๑ คำ คือ มากหลาย
 เสียมหลาว ตาหลัว หลุยไป นาเหลว แลเหลียว ลาเหลอ
 หน้าเหลอ สหลัว ตาหลอ เตาหลอ ๗๕

๑ ตัว (ห) นำตัว (ว) แจกตั้งนี้ ๗๕

๑ หว หวา หวี หวี หวี หวี หว หว เหว แหว ไหว ไหว
 ไหว แหว หวี หวะ ๗๕

๑ หวน ห้วน หวาน หวิน หวิน หวิน หวิน หวน หวน แหวน
 แหวน ไหวน หวน หวน เหวียน เหวียน เหวียน เหวียน ๗๕

๑ หวง หวัง หวาง หวัง หวัง หวัง หวัง หวัง หวัง หวัง
แหวง โห้วง หวอง หวาง เหวียง เหว่อง เหวิง เหวอง ๗๕

๑ หวก หวก หวก หวก หวก หวก หวก หวก หวก หวก
แหวก โหวก หวอก หวก เหวียก เหวือก เหวิก เหวอก ๗๕

๑ หวด หวัด หวาด หวัด หวัด หวัด หวัด หวัด หวัด หวัด
แหวด โหวด หวอด หวด เหวียด เหวอด เหวัด เหวอด ๗๕

๑ หวบ หวบ หวาย หวบ หวบ หวบ หวบ หวบ หวบ หวบ
แหวบ โหวบ หวอย หวาย เหวียบ เหวอย เหวิบ เหวอย ๗๕

๑ หวม หวม หวาม หวม หวม หวม หวม หวม หวม หวม
แหวม โหวม หวอม หวาม เหวียม เหวอม เหว้ม เหวอม ๗๕

๑ เหวย เหวย เหวย เหวย เหวย เหวย เหวย เหวย เหวย เหวย
แหวย เหวอย เหวอย เหวอย เหวอย เหวอย เหวอย เหวอย เหวอย ๗๕

๑ เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว
แหว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว เหวว ๗๕

๑ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ
แหว เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ เหวอ ๗๕

๑ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ
แหว เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ เหวาะ ๗๕

๑ ตัว (ท) นำตัว (ว) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๑๔ คำ คือ ไปชหวา
หว่าใจ ตันหว้า จักหว้า แมลงหว้า บินหวู่ ว่าแห้ว เสียงแหว
ไยไม้ไหว กราบไหว มะพร้าวไหว นกดูเหว่า ฤกหว้า ขาดหวะ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ นกหวั้น
หวานดี หวานเข้า แหวนทอง ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ กง ได้คำใช้ ๕ คำ คือ กิดหวัง
หว่างบ้าน ปากแห่วง คังโหว่ง ๆ วัตเหวียงไป ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ กก ได้คำใช้ ๒ คำ คือ แหวกหญ้า
เรียกโหวก ๆ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ กด ได้คำใช้ ๕ คำ คือ เบี้ยหวัด ใจ
หวาด หวิต ๆ ไป เบ้านกหวัด ปลาก่อหวอด ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ กบ ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ กม ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ใจวับ ๆ หวาม ๆ
ฤทหวมลงไป ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (ว) แม่ เกย ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ว่าเหวย
หลาวหวาย ใจหวิว ดูแหว ๆ ร้องโหวย ๆ หว้วนเหวอะ แหวะดู
ตั้งหวอ เสียงหวอ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำต้ว (พ) แจกเท่าเหมือนกัน เห็นได้คำใช้แต่ในแม่
ก กา คำ ๑ คือ ท้ายบาท หัก นอกถนนไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ต้ว (ห) นำอักษรตัวให้เป็นเสียงสูงจบเพียงนี้ ๗๕

- ๑ อึงอักษรกลางนำอักษรต่ำ สำเนียงแปลกกับอักษรประโยคดังนี้ ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (น) แม่กก คือคำว่า กนก ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (น) แม่กบ คือคำว่า กนาบ กนอบ ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (น) แม่เกย คือคำว่า แกนะ ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (ม) แม่กด คือคำว่า ดอกกมฺพท กมฺพทกมฺมิด ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (ย) แม่กง คือคำว่า เห่ากย่ง เตินเกย่ง
ติดกย่งเกย่ง ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (ย) แม่กบ คือคำว่า กยาบเรือ กยิบตา
กยูปกยิบ ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (ร) แม่กง คือคำว่า เกรียง ๗๕
- ๑ ต้ว (ก) นำตัว (ร) แม่กบ คือคำว่า กรุบกริบ ๗๕
- ๑ ต้ว (จ) นำตัว (ม) แม่กก คือคำว่า จมูก ๗๕
- ๑ ต้ว (ต) นำตัว (ง) แม่กก คือคำว่า จำโตงก ตงอกว้ว ๗๕
- ๑ ต้ว (ต) นำตัว (น) แม่ ก กา คือคำว่า เต่าตนุ ๗๕
- ๑ ต้ว (ต) นำตัว (น) แม่เกย คือคำว่า ไหญ่เตนะ ๗๕
- ๑ ต้ว (ต) นำตัว (น) แม่กด คือคำว่า ผลโตนด ตันโตนด ๗๕
- ๑ ต้ว (ป) นำตัว (ม) แม่กด คือคำว่า ปรมาท ๗๕
- ๑ ต้ว (ป) นำตัว (ย) แม่กด คือคำว่า อปฺยศ ๗๕

- ๑ ตัว (ป) นำตัว (ล) แม่กก คือก่าว่า อปลักษณ์ ๗๕
- ๑ ตัว (ป) นำตัว (ล) แม่กต คือก่าว่า ปลาต ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ง) แม่กน คือก่าว่า นำองุ่น ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (น) แม่กต คือก่าว่า เอนตอนนถ ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ย) แม่ ก ตา คือก่าว่า ออย่า อยู่ ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ย) แม่กง คือก่าว่า แบบอย่าง ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ย) แม่กก คือก่าว่า อยากได้ ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ย) แม่กบ คือก่าว่า อยาบช้า ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ร) แม่กม คือก่าว่า อราม อรุ่ม เอรรอ ๗๕
- ๑ ตัว (อ) นำตัว (ร) แม่เกย คือก่าว่า รศอร้อย ๗๕

๑ จบวาหะนตสน สारसर
 เป็นแบบระเบียบบรรพ บอกรแจ้ง
 สำหรับนักเรียนชั้น ยลเยียง อย่างเฮย
 ควรแจกควรจำให้ ถูกถ้วนขววนสอน ๗๕

อักษรประโยค

๑	จำแนกแจกบทเบื้องต้น	บริหาร	นฤ
	นำแนะนำเทศขนาน	ขอไว้	
	อักษรประโยคสาร	สับสน	มานา
	สองร่วมสระไซ้	เช่นตัวคำเดียว	๗๕

๑	แถลงลักษณะสร้อย	สารโสลก	
	ขออักษรประโยค	แยกเยื้อง	
	คือคำว่าแทรกโกรก	กรอกรวม	
	อีกว่าปลงปลตเปลือง	ปนนอ	
		แปลกปลมปลายเสียง	๗๕

๑ วิธีประสมอักษรใช้ในคำภาษาไทยแต่เพียงอักษรสูงนำอักษรต่ำ ดัง
 แจกมาในวาทนตกรณน กิ่งหาลอทจะไซ้ในคำภาษาไทยไม่ ต้องจัด
 ตัว (ร ล ว) ประสมกับอักษรทควรจะประสมกันได้ สองอักษรร่วมสระ
 กนเป็นคณเดียว ดังขอว่าอักษรประโยค สำหรับประสมคำไซ้ให้เต็มตาม

สำเนียงไทย อักษร ๓ ตัว คือ (ร ล ว) เป็นตัวประกอบสำหรับเอามา
 ควบเข้ากับอักษรที่ควรจะควบ แล้วแจกเป็น แม่ ก กา กน กง กก
 กค กบ กม เกย แลผันด้วยไม้ ตามอักษรตัวต้นที่ประสม
 กันนั้นทุก ๆ แม่ไป ๗๕

๑ ในหม้ออักษรสูง ๑๑ ยกแต่ (ห) ตัวเดียว นอกนั้นประกอบได้สิ้น
 ในหม้ออักษรกลาง ๕ ตัว (ฉ ฎ ค บ อ) ๕ ตัวนี้ประกอบไม่ได้ (ก จ
 ต ป) ๔ ตัวนี้ประกอบได้ ในอักษรต่ำ ๒๔ ยก ๑๗ ตัว คือ (ค ฃ ง ข
 ฉ ญ ๗ จ ฉ ฌ ฎ ฟ ภ ม ย พ ฮ) นี้ไม่ควรประกอบ ยังเหลือ ๗ คือ
 (ค ฃ ท พ ร ล ว) ยก (ร ล ว) เป็นตัวประกอบเสีย ยังคงได้อักษร
 ต่ำที่ควรประกอบ คือตัว (ค ฃ ท พ) ๔ ตัวเท่านั้น ตัว (ข) นถึง
 ประกอบได้ก็แต่ไม้มีทไข้ ควรแจกประกอบอักษรต่ำ ได้แต่ (ค ท พ)
 เท่านั้น อักษรสูงควรประกอบได้ ๑๐ ตัวจริง แต่ยกตัวทซำกันแล้วตัว
 ที่ไม่ได้ไข้ คือ (ข ฐ ฝ ศ ษ) ๕ ตัวนี้ออกเสีย ก็ยังคงควรแจก
 ประกอบ ๕ ตัว คือ (ข ฉ ฎ ฌ ส) เท่านั้น ได้แจกประกอบไว้ในวิธี
 วิชาหนต้นนแล้ว ในเล่มนี้จะแจกประกอบแต่อักษรกลาง ๔ ตัว กับ
 อักษรต่ำ ๓ ตัว เท่านั้น จึงสังเกตจำเค้ามูลให้แม่นยำเทอญ ๗๕

๑ ตัว (ก) กับตัว (ร) ประกอบกันแจกดังนี้ ๗๕

๑ กร กรา กริ กรี กรุ กรู เกร แกร ไกร ไกร ไกร
 เกรา เกรำ ภาวะ ๗๕

๑ กรน กรัน กราน กริน กรัน กรัน กรัน กรุน กรุน เกรณ
แกรณ โกรณ กรอน กรวน เกรยน เกรอน เกริน เกรอน ๗๕

๑ กรง กรัง กราง กริง กรัง กรัง กรง กรุง กรุง เกรง แกรง
โกรง กรอง กรวง เกรยง เกรอง เกริง เกรอง ๗๕

๑ กรก กรัก กราก กริก กรัก กรัก กรัก กรุก กรุก เกรก
แกรก โกรก กรอก กรวก เกรยัก เกรอก เกริก เกรอก ๗๕

๑ กรด กรัด กราด กริด กรัด กรัด กรัด กรุด กรุด เกรด
แกรด โกรด กรอด กรวด เกรยด เกรอด เกริด เกรอด ๗๕

๑ กรบ กรับ กราบ กริบ กรับ กรับ กรับ กรุบ กรุบ เกรบ
แกรบ โกรบ กรอบ กรวบ เกรยบ เกروب เกรีบ เกروب ๗๕

๑ กรม กรัม กราม กริม กรัม กรัม กรัม กรุม กรุม เกรม
แกรม โกรม กรอม กรวม เกรยม เกรอม เกริม เกรอม ๗๕

๑ เกรย
๑ เกรอย กราย กราว กริว กริว กรีย กรีย กรุย กรุย เกรว

แกรว โกรย กรอย กรวย เกรยว เกรอย เกรีย เกรียะ เกรอ
เกรออะ เกรอ เกรออะ กรัว กรัวะ เกระ แกระ โกรระ เกราะะ กรัว
กรรรม กรรร กรอ กรอ กรอ กรอ กรอ กรับ กรอ ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ง) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๓ คำ คือ
จักรา ตะกร้า จักรกร เอาใบไม้กร วังกร ต้นไกร โกรธา นอนกร
กันเกรา กรากกร้า กระฉา กระฉี่ กระฉำกร ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่กน ได้คำไว้ ๑๑ คำ คือ นอนกรน
มุดตะกรัน เขิงกราน สงกรานต์ หน้ากร้าน กินกรุ่น ใบบไม้โกรัน
เหล็กกร้อน จำกรวน เหยนเกรียน กูเกริ่น ฯ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่กง ได้คำไว้ ๑๕ คำ คือ กรง ตัด-
กรัง กรางเหล็ก ตันกร่าง สันกรัง ๆ กรังใจ ทำกรังกรัง กรงนกร
เกรงกลัว บางจะเกร็ง แข็งแกร่ง วังตะโกรง ตีโกร่ง กรองน้ำ
เกรียงไกร ฯ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่กก ได้คำไว้ ๑๐ คำ คือ นำกรัก
ตงกราก ตังกริก ๆ เสียงกรุก ๆ ตังแกรก โกรทกราก กรอกยา
ใส่กรอก จักเกรียก เอ๊กเกริก ฯ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่กต ได้คำไว้ ๑๐ คำ คือ นำกรต
ไม้กราด กฤษ ร้องกริต ๆ ตะกรุด ผลมกรุด ปากเกร็ด โกรทขง
หนูกัดกรอด ๆ ฟุ้งกรวด ฯ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่กบ ได้คำไว้ ๑๐ คำ คือ กรบแหงปลา
ตกรับ ไหว้กราบ กริบम्म กินกรบ ๆ ตังกรอบ ๆ กินกริบกรอบ
เคียวกรวบ ๆ บงเขาเกรียบ ย่องตงเกรียบ ฯ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่กม ได้คำไว้ ๑๖ คำ คือ กรมใจ
ทุกหมู่ทุกกรม ต่างกรม พันกราม กุ้งก้ามกราม ปลากริม ยมกริม
นุกตะกรม กินกรุ่ม ไฟทโกรม พายกร่อม ๆ กรวมตอ เคียวกร่วม ๆ
กร่วมกัน เหยมเกรยม กรอบเกรยม ฯ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ร) แม่เกย ได้คำไว้ ๒๑ คำ คือ เดินกรายไป
 โห่กราว เสียงกร้าว ตัวกริว โห่กริว โกรธกริ้ว ปักกรุย ตัดแกร้ว
 เชิงโกรย เค็มกร่อย กรวยเชิง ซองกรวย เสียงเกรี้ยว เดินเกร่อ
 เกรอะไว^๖ กรอบเกราะ เสื่อเกราะ^๗ กรัดกรอ กร่อนกรอ ตะกรอ^๘
 เรวกรอ^๘ ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ล) ประโยคกันแจกตั้ง ๗๕

๑ กล กลา กลี กลี^๑ กลี^๑ กลี^๑ กลู^๑ กลู^๑ เกล แกล โกล ไกล
 โกล เกลา กล้า กละ ๗๕

๑ กลน กลัน^๑ กลาน^๑ กลิน^๑ กลัน^๑ กลิน^๑ กลัน^๑ กลุน^๑ กลุน^๑ เกลน
 แกลน โกลน กลอน^๑ กลวน^๑ เกลยน^๑ เกลอน^๑ เกลิน^๑ เกลอน^๑ ๗๕

๑ กลง กลัง^๑ กลาง^๑ กลิง^๑ กลัง^๑ กลัง^๑ กลง^๑ กลง^๑ เกลง^๑ แกลง^๑
 โกลง^๑ กลอง^๑ กลวง^๑ เกลยง^๑ เกลอง^๑ เกลิง^๑ เกลอง^๑ ๗๕

๑ กลก^๑ กลัก^๑ กลาก^๑ กลิก^๑ กลัก^๑ กลัก^๑ กลัก^๑ กลุก^๑ กลุก^๑ เกลก^๑
 แกลก^๑ โกลก^๑ กลอก^๑ กลวก^๑ เกลยก^๑ เกลอก^๑ เกลัก^๑ เกลอก^๑ ๗๕

๑ กลด^๑ กลัด^๑ กลาด^๑ กลิด^๑ กลัด^๑ กลัด^๑ กลัด^๑ กลุด^๑ กลุด^๑ เกลด^๑
 แกลด^๑ โกลด^๑ กลอด^๑ กลวด^๑ เกลยด^๑ เกลอด^๑ เกล็ด^๑ เกลอด^๑ ๗๕

๑ กลบ^๑ กลับ^๑ กลาบ^๑ กลิบ^๑ กลับ^๑ กลับ^๑ กลับ^๑ กลุบ^๑ กลุบ^๑ เกลบ^๑
 แกลบ^๑ โกลบ^๑ กลอบ^๑ กลวบ^๑ เกลยบ^๑ เกลอบ^๑ เกลิบ^๑ เกลอบ^๑ ๗๕

๑ กตม กตัม กตตาม กติม กติม กติม กติม กตม กตุม เกตม
 แกตม โกตม กตอม กตวม เกตขม เกตอม เกติม เกตอม

เกลย

๑ เกลย กลาย กลาว กลิว กลิว กตย กตย กตย กตย เกลว
 เกลอย

แกลว โกลย กลอย กลวย เกลยว เกลยอย เกลย เกลยยะ เกลย
 เกลยอะ เกลย เกลยอะ กลัว กลัวะ เกลยะ แกลยะ โกลยะ เกลยอะ
 กลัว กตกรรม กตรร กตอ กลัว กลัว กลัว กลัว กลัว กลัว กลัว กลัว ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ล) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๑๑ คำ คือ
 หาญกล้า กตกลม พระแกล ทางไกล ทางไกล เกลยไกล ชัดเกลา
 น้อมเกล้า ทองกล้า ๑ คำกล้า จะกตละ ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ล) แม่ กน ได้คำไว้ ๑๑ คำ คือ
 เกลอนกตณ แกลنگกตณ อตกตณ สังกตณ กตณกน กลัวแกลน
 เรอไกลน บทกตอน โรคกตอน กตาดเกลอน เบนเกลอน ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ต) แม่ กง ได้คำไว้ ๑๔ คำ คือ ผูกตง
 กลาง กตง กตง เมองแกตง แกตงท่า กตอง กตอง กตอง ตูกตอง
 แกตง กลวง เกลยงปุ่น สบัดเกลยง ชัดเกลยง ๗๕

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ล) แม่ กก ได้คำไว้ ๔ คำ คือ กตัก
 เกลอนกตอก กตักกตอก กตงเกลตอก ๗๕

๑ ต้ว (ก) ควบกับต้ว (ล) แม่กต ได้คำใช้ ๕ คำ คือ พระกตต์
ไม้กตต์ กลุ่มกตต์ ตกกตต น้ากตชด ๗๕

๑ ต้ว (ก) ควบกับต้ว (ล) แม่กบ ได้คำใช้ ๔ คำ คือ กลบลป
กลบคน เป็นกลบ แกลบ ๗๕

๑ ต้ว (ก) ควบกับต้ว (ล) แม่กม ได้คำใช้ ๘ คำ คือ วงกลม
ตวงกลม ต้ายกลุ่ม คนตูลุ่ม ขับกล่อม กลมกล่อม เกลยกล่อม
กล่อมแกล่ม ๗๕

๑ ต้ว (ก) ควบกับต้ว (ล) แม่เกย ได้คำใช้ ๑๖ คำ คือ
กตบกลาย ต่นกล้าย ว่ากล่าว กต่าแกล้ว บกกलय กलयใจ
กलयแก่ กलयสวาด ต่นกลวย เซอกเกลยว เกลยวคำ ไก่ลเกลย
เกลยกล่อม เกลย ผมสองแกละ ลายกลอ ๗๕

๑ ต้ว (ก) ควบกับต้ว (ว) ประโยคกันแจกตั้งนี้ ๗๕

๑ กว กวา กวิ กวี กวี กวี กว กวู เกว แกว ไกว ไกว ไกว
เกวา กวา กวะ ๗๕

๑ กวน กวัน กวาน กวิน กวัน กวัน กวัน กวน กวน เกวน
แควน ไกวน กวอน กววน เกวียน เกวอน เกวิน เกวอน ๗๕

๑ กวง กวัง กวาง กวัง กวัง กวัง กวัง กวุง กวุง เกวง แกวง
ไกววง กวอง กวาง เกวียง เกวอง เกวัง เกวอง ๗๕

๑ กวก กวัก กวาก กวัก กวก กวก กวก กวก กวก กวก
แกวก โกวก กวอก กววก เกวัก เกวอก เกวัก เกวอก

๑ กวด กวัก กวาด กวัก กวด กวด กวด กวด กวด กวด
แกวด โกวาด กวอด กวาด เกวียด เกวอด เกวียด เกวอด

๑ กวบ กวับ กวาบ กวับ กวบ กวบ กวบ กวบ กวบ กวบ
แกวบ โกวาบ กวอบ กววบ เกวียบ เกวอบ เกวียบ เกวอบ

๑ กวม กว้ม กวาม กว้ม กวม กวม กวม กวม กวม กวม
แกวม โกวม กวอม กววม เกวียม เกวอม เกวียม เกวอม

๑ กววย กววย กววย กววย กววย กววย กววย กววย กววย กววย
แกววย โกววย กวอย กววย เกววย เกวอย เกววย เกววย เกวอย
เกวอย เกวอย เกวอย กว้วย กว้วย เกววย เกววย โกววย เกววย กวู
กรรม กกรรม กวอ กวอ กวอ กวอ กวอ กวอ กวอ กวอ

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๔ คำ คือ
แตงกวา มากกว่า จังกวอ โกวชิงชา

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่ กน ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ไฮ่ถ้วน
ตั้งกวาน กวินวิภตริยา แก้วนกล่า เกวียนเขน

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่ กง ได้คำใช้ ๒ คำ คือ กว้างยาว
แกว่งไกว

๑ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่กก ไต^๒คำ^๒ไซ^๒ ๒ คำ คือ นกก^๒ก^๒ก^๒
ก^๒ก^๒ม^๒อ^๒เร^๒ย^๒ก^๒ ๗๕

๒ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่กด ไต^๒คำ^๒ไซ^๒ ๒ คำ คือ ก^๒ว^๒ด^๒แ^๒ก^๒ว^๒ง^๒
แ^๒พ^๒ว^๒ก^๒ว^๒ด^๒ ๗๕

๓ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่กบ ไม้^๒คำ^๒ไซ^๒ ๗๕

๔ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่กม ไม้^๒คำ^๒ไซ^๒ ๗๕

๕ ตัว (ก) ควบกับตัว (ว) แม่เกย ไต^๒คำ^๒ไซ^๒คำ^๒ ๑ คือ ด^๒น^๒ห^๒อง^๒ก^๒ว^๒ว^๒ ๗๕

๖ จบ (ก) ประโยคแทน^๕ ๗๕

๗ ตัว (จ) ประโยคกับตัว (ร) แจก^๒ด^๒ง^๒น^๒ ๗๕

๘ จร จรา จริ จริ จริ จริ จรุ จรุ เจร เจร โจร โจร โจร
เจรา จรา จระ ๗๕

๙ จرن จرن จราน จرن จرن จرن จرن จرن จرن จرن เจรณ แจรณ
โจรณ จรอน จรวณ เจรยณ เจรอน เจรณ เจรอน ๗๕

๑๐ จรง จรง จรง จรง จรง จรง จรง จรง จรง จรง เจรรง แจรรง
โจรรง จรอง จรวง เจรยง เจรอง เจร็ง เจรอง ๗๕

๑๑ จรก จรก จราก จรก จรก จรก จรก จรก จรก จรก เจรก แจรก
โจรก จรอก จรวก เจรยก เจรอก เจร็ก เจรอก ๗๕

๑ จรด จรด จรด จรด จรด จรด จรด จรด จรด จรด จรด จรด
โจรด จรด จรด เจรด เจรด เจรด เจรด

๑ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ จรบ
โจรบ จรบ จรบ เจรบ เจรบ เจรบ เจรบ

๑ จรม จรม จรม จรม จรม จรม จรม จรม จรม จรม จรม
โจรม จรม จรม เจรม เจรม เจรม เจรม

๑ เจรย ทราย จราว จรว จรว จรบ จรบ จรบ จรบ จรว
เจรอย
แจรว โจรบ จรอย จรวย เจรยว เจรอย เจรบ เจรยะ เจรย
เจรย เจรย จรว จรวะ เจระ แจระ โจระ เจระ จรว จรรวม
จรรว จรอย จรอย จรอย จรอย จรอย จรบ จรอย

๑ ต้ว (จ) ควบกับต้ว (ร) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๓ คำ คือ จรดทาง
กระตังจรวา จรดา

๑ ต้ว (จ) ควบกับต้ว (ร) แม่ถน ได้คำใช้ ๓ คำ คือ จรดคตา
จรวญ เจรญ

๑ ต้ว (จ) ควบกับต้ว (ร) แม่กง ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ความจริง
ผกาแจรง จรงใจ

๑ ต้ว (จ) ควบกับต้ว (ร) แม่กถ ได้คำใช้มาแต่ภาษาเขมรคำ ๑
คือ จรด ว่าสุกร

๑ ตั้ว (จ) ควบกับตั้ว (ร) แม่กด ได้คำใช้ ๓ คำ คือ จรัส
จรัส จรวด ๗๕

๑ ตั้ว (จ) ควบกับตั้ว (ร) แม่กบ ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (จ) ควบกับตั้ว (ร) แม่กม ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ ตั้ว (จ) ควบกับตั้ว (ร) แม่เกย ได้คำใช้ ๒ คำ คือ จราว
จรว ๗๕

๑ ตั้ว (จ) ประโยคกับตั้ว (ล) ตั้ว (ว) ไม่มีคำใช้ ๗๕

๑ จบ (จ) ประโยคแทน ๕ ๗๕

๑ ตั้ว (ต) กับตั้ว (ร) ประโยคกันแจกคั้ง ๕ ๗๕

๑ ตร ตรา ตริ ตริ ตริ ตริ ตรุ ตรุ เตร เตร ไตร ไตร ไตร
เตรา ตริา ตระ ๗๕

๑ ตรน ตรัน ตราน ตรัน ตรัน ตรัน ตรัน ตรุน ตรุน เทรน
เตรน ไตรน ตรอน ตรวน เทรียน เทรียน เทริน เทรียน ๗๕

๑ ตรง ตรัง ตราง ตรัง ตรัง ตรัง ตรง ตรง ตรุง ตรุง เตรง เตรง
ไตรง ไตรง ตรวง เทรียง เทรียง เทร็ง เทรียง ๗๕

๑ ตรก ตรัก ตราก ตรัก ตรัก ตรัก ตรัก ตรุก ตรุก เทรก
เตรก ไตรก ไตรก ตรอก ตรวก เทรยก เทรอก เทรัก เทรอก ๗๕

๑ ตรค ตรคฺ ตราค ตรคฺ ตรคฺ ตรคฺ ตรคฺ ตรคฺ ตรคฺ ตรคฺ ตรคฺ
แตรค โตรค ตรอค ตรวค เทรยค เทรอค เทรคฺ เทรอค ๗๕

๑ ตรบ ตรบฺ ตราบ ตรบฺ ตรบฺ ตรบฺ ตรบฺ ตรบฺ ตรบฺ ตรบฺ ตรบฺ
แตรบ โตรบ ตรอบ ตรวบ เทรยบ เทรอบ เทรบ เทรอบ ๗๕

๑ ตรม ตรมฺ ตราม ตรมฺ ตรมฺ ตรมฺ ตรมฺ ตรมฺ ตรมฺ ตรมฺ ตรมฺ
แตรม โตรม ตรอม ตรวม เทรยม เทรอม เทริม เทรอม ๗๕

๑ เทรย เทรอย
๑ ตราย ตราว ตรว ตรว ตรย ตรย ตรย ตรย เทรว
แตรว โตรย ตรอย ตรวย เทรยว เทรอย เทรย เทรยษ เทรอ
เทรอษ เทรอ เทรอษ ตรวฺ ตรวษ เทรษ แตรุษ โตรษ เทรารษ ตร
ตรวม ตรรร ตรอ ตรอ ตรอ ตรอ ตรอ ตรย ตรอ ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ร) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๒๔ คำ คือ
ประทับตรา ไตรตรา ตรวจตรา ตราช ตรดารห เมืองตรี ตรโลกย
ตรศุล ชาติร ชังตรไว โนมตร ศัทรู เซาตรู เทรไป แตรสังข
ผ้าไตรย ไตรยรัตน ไตรยเพท ไตรตรงษ ตรากตรา ตระวัน
ตระหน ตระคถ ตระนถ ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ร) แม่กน มีคำใช้คำ ๑ คือ จำตรวน ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ร) แม่กง ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ทางตรง
คิตตราตรง ตรงเหล็ก คำตรง ตรกตรอง ๗๕

๑ ตั้ว (ต) ควบกับตั้ว (ร) แม่กก ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ตร้าตราภ
ศรอกถนน เทรียกจัก ๗๕

๑ ตั้ว (ต) ควบกับตั้ว (ร) แม่กด ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ตรั๊ตสั่ง
ศรากลิม ขามตรุศ เตรีตเตรี ตรวจพล ปากเตรีต ๗๕

๑ ตั้ว (ต) ควบกับตั้ว (ร) แม่กบ ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ตรีบพัง
ตราบเท่า ตรีบรส ๗๕

๑ ตั้ว (ต) ควบกับตั้ว (ร) แม่กม ได้คำใช้ ๓ คำ คือ
ทูกขั้ตรอม ตรอมใจ ตรีเตเรียนม ๗๕

๑ ตั้ว (ต) ควบกับตั้ว (ร) แม่เกย ได้คำใช้ ๒ คำ คือ
แตระอุปะ เทรอะตรอง ๗๕

๑ ตั้ว (ต) ประโยคกับตั้ว (ล) แจกคังน ๗๕

๑ ตล ตลา ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล ตล
โตล เตลา ตล้า ตละ ๗๕

๑ ตลน ตลัน ตลาน ตลัน ตลัน ตลัน ตลัน ตลัน ตลัน ตลัน ตลัน
เตลน โตลน ตลอน ตลวน เทยน เทยอน เทยัน เทยอน ๗๕

๑ ตลง ตล้ง ตลาง ตลิ่ง ตล้ง ตล้ง ตล้ง ตล้ง ตล้ง ตล้ง
เตลง โตลง ตลอง ตลวง เทยขง เทยอง เทยิ่ง เทยอง ๗๕

๑ ตลก ตลัก ตลาก ตลิก ตลิก ตลิก ตลิก ตลิก ตลิก ตลิก ตลิก
เตลก โตลก ตลอก ตลวก เทยขก เทยอก เทยิก เทยอก ๗๕

๑ ตลค ตลคฺ ตลาค ตลค ตลคฺ ตลคฺ ตลคฺ ตลคฺ ตลคฺ ตลคฺ
 เตลค ไตลค ตลอค ตลวค เตลยค เตลยคฺ เตลคฺ เตลยค ๗๕

๑ ตลบ ตลบฺ ตลาบ ตลบ ตลบฺ ตลบฺ ตลบฺ ตลบบ ตลบบ ตลบบ
 เตลบบ ไตลบบ ตลอบ ตลวบบ เตลยบบ เตลยบบฺ เตลบบฺ เตลยบบ ๗๕

๑ ตลม ตลมฺ ตลาม ตลม ตลมฺ ตลมฺ ตลมฺ ตลุม ตลุม ตลุม
 เตลุม ไตลุม ตลอม ตลววม เตลยวม เตลยวมฺ เตลมฺ เตลยวม ๗๕

๑ เตลย ตลาบ ตลาว ตลว ตลวฺ ตลย ตลยฺ ตลยฺ ตลยฺ
 เตลย

เตลว เตลว ไตลย ตลย ตลยว เตลยว เตลยย เตลยย
 เตลย เตลยยะ ตลว ตลวยะ เตลย เตลย เตลย ไตลย
 เตลย ตลย ตลยวม ตลยว ตลยว ตลยว ตลยว ตลยว ตลย
 ตลย ๗๕

๑ ตว (ต) ควกับตว (ล) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๒ คำ คือ
 ตลิตถาน จุดไตล

๑ ตว (ต) ควกับตว (ล) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ
 ตลนตลาน อุนตลุน เทยวตลอน ไปอิตลยน

๑ ตว (ต) ควกับตว (ล) แม่ กง ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ริมตลึง
 ตกตลึง เสาตลึง เกลงพากย แตลึงแกง

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ล) แม่กก ได้คำไว้ คำ ๑ คือ
เล่นตลกตนเอง ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ล) แม่กค ได้คำไว้ ๔ คำ คือ
ร้านตลาด อุดตลุด ตลอดไป เล่นเตลิด ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ล) แม่กบ ได้คำไว้ ๔ คำ คือ ตลบเตลตง
คลับ คลับลิว ตลอบตบ ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ล) แม่กม ได้คำไว้ ๓ คำ คือ ตลุมบอน
โอตลุ่ม ตตล่อม ๗๕

๑ ตัว (ต) ควบกับตัว (ล) แม่เกย ได้คำไว้ คำ ๑ คือ ตตลยไป ๗๕

๑ ตัว (ต) ประโยคกับตัว (ว) ไม่ใคร่มีคำไว้ มีในแม่ ก กา คือ
สันตวา ในแม่กน คือ สัตวัน ในแม่กง คือ หญ้าตวาง กับในแม่กค
คือ ตัวตไว ร่องตวาด แทน ๗๕

๑ ขบ (ต) ประโยคแทน ๗๕

๑ ตัว (ป) ประโยคกับตัว (ร) แจกตั้ง ๗๕

๑ ปร ปรา ปรี ปรี ปรี ปรี ปรุ ปรุ เปร เปร ไปร ไปร โปร
เปรา ปรา ประ ๗๕

๑ ปรน ปรัน ปราน ปรีน ปรีน ปรีน ปรีน ปรุน ปรุน เปรน
แปรน โปรน ปรอน ปรวน เปเรียน เปเรียน เปรีน เปรอน ๗๕

๑ ปรง ปรั้ง ปราง ปริง ปรั้ง ปรั้ง ปรั้ง ปรง ปรง เปรง แปรง
โปรง ปรอง ปรวง เปรียง เปรื่อง เปรียง เปรื่อง ๗๕

๑ ปรก ปรั๊ก ปราก ปริก ปรั๊ก ปรั๊ก ปรั๊ก ปรุก ปรุก เปรก
แเปรก โปรก ปรอก ปรวก เปรียก เปรือก เปริก เปรอก ๗๕

๑ ปรด ปรั๊ด ปราด ปริด ปรั๊ด ปรั๊ด ปรั๊ด ปรด ปรด เปรด
แเปรด โปรด ปรอด ปรวด เปรียด เปรียด เปริด เปรอด ๗๕

๑ ปรบ ปรับ ปราว ปริบ ปรับ ปรับ ปรับ ปรบ ปรบ เปรบ
แเปรบ โปรบ ปروب ปรวบ เปรียบ เปรียบ เปริบ เปรอบ ๗๕

๑ ปรม ปรั้ม ปราม ปริม ปรั้ม ปรั้ม ปรั้ม ปรม ปรม เปรม
แเปรม โปรม ปรอม ปรวม เปรียม เปรียม เปริม เปรอม ๗๕

๑ เปรย ปราย ปราว ปริว ปรัว ปรัย ปรัย ปรุษ ปรุษ เปรว
เปรอย ปรอย ปรวย เปรียว เปรื่อย เปรีย เปรียะ เปรือ
เปรีอะ ปรัว ปรัวะ เประ แประ โประ เประะ ปรุ ปรรรรม ปรรร
ปรอ ปร้อ ปร้อ ปร้อ ปร้อ ปร้ย ปร้อ ๗๕

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ร) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๗๑ คำ คือ ปราโมช
ปราการ ปราณี่ ปราไส ปรากฎ ปราสาท ปวารณ ปวารมภ์ รัชปรา
บวมปริ ปริปาก ปริดี ปริดา ปริชา อับปริ ไหลปริ ปรุโปรง
ปรุกนัง แก่นปรุ เปรไป พันแปร ปรวนแปร แปรเพศ ช่างร้องแปร

ไปรเวศ กะปรักกะเปร่า ปรักปรำ ประสงค์ ประสม ประเสริฐ
 ประสิทธิ์ ประสาน ประสบ ประจบ ประแจง ประมาณ ประมวญ
 ประเมิน ประมุข ประทาน ประหาร ประจักษ์ ประหลาด ประลอง
 ประนต ประนม ประชุม ประกาศ ประกาศิต ประหมา ประมาท
 ประเด็ยว ฝนตกประปราย ประวัต ประสูตร ประเทือง ประทั้ง
 ประนัง ประคัง ประเค็ยง ประดา ประดู่ ประวิช ประวิง ประภาศ
 ประพาศ ประโก ประไลย ประอึง ประอร ประโยชน์ ประสงค์ ฯ

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่กน ได้คำใช้ ๘ คำ คือ ปรนปรือ
 ผ่อนปรน ปรันคำหยาบ วายปราณ ประปราน ร้องแปรแปรัน
 เสียงแปรัน แปรปรวน ฯ

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่กง ได้คำใช้ ๑๕ คำ คือ ต้นปรัง
 นาปรัง พระปราง ปรางปราสาท ต้นมะปราง ต้นมะปรัง เปรอะปรัง
 เครื่องปรัง ทำสองแปรง ขนแปรง เสียงแปร่ง ปรุโปรง ปรองคอง
 เถาวันแปรียง ปราชแปรอง ฯ

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่กก ได้คำใช้ ๘ คำ คือ ผนังปรก
 ปรกติ หนักรกปรก สกกระปรก ปรักปรำ ปรักมาศ โถปรก
 น้ำมันปรก ปฤกษา ฯ

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่กด ได้คำใช้ ๘ คำ คือ พระปรัก
 คว่างปราด หนักปราช ปฤชณา กำเนิดปรต ตัวโปรด ทรงพระกรุณา
 โปรต เสียงปรอด ๆ เป็นปรวด แร่ปรอท ฯ

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่กบ ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ข้างปรบหู
ต้องปรับไหม ปราบเข้าสีก ทำตาปรับ ๆ เปรียบเทียบ ๗๕

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่กม ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ปราบปราม
ห้ามปราม ลอยน้ำปริ่ม ปรึเปรม กะปรกกะปรอม น้ำเปรียมผง ๗๖

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ร) แม่เกย ได้คำใช้ ๑๘ คำ คือ
พดเปรย เปรียบเปรย เปรียบปราย อภิปราย โปรยปราย
บนลुकปราย หว่านโปรย ตาปรอย ประเปรี้ยว ของเปรี้ยว
แอมเปรอ เปอนเปรอะ ปากเปราะ ปรนปรือ กอปรือ บินปรือ
บินปรือ ๗๗

๑ ตัว (ป) ประโยคกับตัว (ต) แจกตั้ง ๕ ๗๘

๑ ปล ปลา ปลี ปลี่ ปลี้ ปลื ปลุ ปลู เปล แเปล ไปล ไปล
ไปล เปลา ปล้า ปละ ๗๙

๑ ปลน ปลัน ปลาน ปลิน ปลีน ปลิ่น ปลัน ปลุน ปลูน เพลน
แปลน โปลน ปลอน ปลวน เปลียน เปลื่อน เพลิน เพลอน ๘๐

๑ ปลง ปลัง ปลาง ปลิง ปลิ่ง ปลึง ปลึง ปลุง ปลูง เพลง
แปลง โปลง ปลอง ปลวง เปลียง เปลื่อง เพลิง เพลอง ๘๑

๑ ปลด ปลัด ปลาด ปลิก ปลีก ปลึก ปลัก ปลุก ปลูก เพลก
แปลก โปลก ปลอก ปลวก เปลือก เปลือก เพลิก เพลอก ๘๒

๑ ปดต ปดัด ปดาด ปดิด ปด็ด ปดัต ปดัต ปดุต ปดุต เปดต
แปดต โปดต ปดอด ปดาด เปด็ยต เปด็ยอต เปด็ยต เปด็ยอต ฯ

๑ ปลบ ปลับ ปลาบ ปลิบ ปล็บ ปล็บ ปล็บ ปลุบ ปลุบ เปลน
แปลน โปลน ปลอบ ปลวบ เปล็ยบ เปล็ยอบ เปล็ยบ เปล็ยอบ ฯ

๑ ปลม ปลัม ปลาม ปลิม ปล็ม ปล็ม ปล็ม ปลุม ปลุม เปลม
แปลม โปลม ปลอม ปลวม เปล็ยม เปล็ยอม เปล็ยม เปล็ยอม ฯ

๑ เปลย เปลย ปลาย ปลาว ปลิว ปล็ว ปล็ย ปล็ย ปลุย ปลุย
เปลอย เปลอย

เปลว แปลว โปลย ปลอย ปลวย เปล็ยว เปล็ยอย เปล็ยย เปล็ยยะ
เปล็ยอ เปล็ยอะ เปลยอ เปลยอะ ปลัว ปลัวะ เปลยะ แปลยะ โปลยะ
แปลยะ ปลุ ปลุกรรม ปลุกรรม ปลอ ปลอ ปลอ ปลอ ปลอ ปลอ ปลอ
ปลอ

๒๕

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ล) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๕ คำ คือ ปลา
ปลีกกล้วย ปลีน่อง อูเปล แปลหนังสือ โปลแปล เพียบแปล
ต้นไม้แปล ว้างแปล นกแปล นวยแปล เต็มแปล กระบือแปล
ปลดปลด

๒๖

๑ ตัว (ป) ควบกับตัว (ล) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๖ คำ คือ โจรปล้น
ปลอกปล้น ปล้นดา คำแปลน นำแปลยน ๆ ผลัดแปลยน ปล้นปล่อน

๒๗

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ล) แม่กง ได้คำใช้ ๑๘ คำ คือ ปลงธุระ
 ปลดปลง ปลงชีพ ปลอดปล่อง พักปลั่ง สุกปลั่ง ทากปลิง ตลิ่งปลิง
 งามเปล่ง แเปลงตัว ปลักเปลง ปลอดโป่ง ปล่องงู ปล้องไม้
 หมดเปลือง ปลดเปลือง เปลืองเครื่อง เปลืองตัว ๗๕

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ล) แม่กก ได้คำใช้ ๑๒ คำ คือ ปลุกเปลย
 ตกปลัก เงินปลัก ปลักไป ปลุกให้ตน ปลุกต้นไม้ ดูแปลกไป
 ของแปลก ๆ ถักปลอก ปลิ้นปลอก จอมปลวก เปลือกไม้ ๗๕

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ล) แม่กด ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ปลดขรา
 เปลืองปลด ปลดปลัด พระปลัด ของปลาด วันปลอด ๗๕

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ล) แม่กบ ได้คำใช้ ๖ คำ คือ สับปลับ
 พักปลาบ ปลาบใจ ฟ้าแลบแปลบ แล่นแปลบ ปลอบประโลม ๗๕

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ล) แม่กม ได้คำใช้ ๕ คำ คือ ปลมใจ
 งามปลม ปลาบปลม แปลกปลอม ปลอมผล ๗๕

๑ ตัว (ป) ควมกับตัว (ล) แม่เกย ได้คำใช้ ๑๒ คำ คือ ต้นปลาย
 ปลิวไป เปลวเพลิง เปลวมัน ปล่องเปลว ปละปล่อย ทางเปลยว
 เปลยวใจ เปลยวกาย เบื้องอยเปลย ปลุกเปลย มัดเป็นเปลาะ ๗๕

๑ ตัว (ป) ประโยคกับตัว (ว) เห็นได้คำใช้แต่ แม่ ก กา คือ
 ปวะหล้า แม่กด คือ ปวด เท้าน ๗๕

๑ จบ (ป) ประโยคเท่านั้น ๗๕

๑ ตัว (ค) ประโยคกับตัว (ร) แจกตั้งน้ ๗๕

๑ คร ครา ครี ครี ครี ครี ครุ ครุ เคร เคร ไคร ไคร
ไคร เครา คร้า กระ ๗๕

๑ ครน ครัน คราน ครัน ครัน ครัน ครัน ครุน ครุน เครน
แครน ไครน ครอน ครวน เครยน เครอน เคริน เครอน ๗๕

๑ ครง คร้ง คราง คร้ง คร้ง คร้ง ครง ครุง ครุง เครง
แครง ไครง ครอง ครวง เครียง เครอง เคริง เครอง ๗๕

๑ ครก ครัก คราก ครัก ครัก ครัก ครัก ครุก ครุก เครก
แครก ไครก ครอก ครวก เครยัก เครอก เครัก เครอก ๗๕

๑ ครด ครัด คราด ครัด ครัด ครัด ครัด ครุด ครุด เครด
แครด ไครด ครอด ครวด เครยด เครอด เครัด เครอด ๗๕

๑ ครบ ครับ คราบ ครับ ครับ ครับ ครบ ครูป ครูป เครบ
แครบ ไครบ ครอบ ครวบ เครบยบ เครบอบ เครบับ เครบอบ ๗๕

๑ ครม ครัม คราม ครัม ครัม ครัม ครม ครุม ครุม เक्रम
แक्रम ไक्रम ครอม ครวม เครบยม เครบอม เครบิม เครบอม ๗๕

๑ เครบ
๑ เครบอย คราย คราว ครัว ครัว ครัย ครัย ครุย ครุย

แควว แควว ไควย ควอย คววย เควยว เควอย เควย เควยะ
เควอ เควอะ เควอ เควอะ ควัว ควัวะ เควะ แควะ ไควะ
แควะ ควัว ควรรวม ควรรว ควรอ ควรอ ควัว ควัย ควัว ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ ก กา ได้คำไว้ ๑๖ คำ คือ
 ครานัน ปลายครา นุตคร่า ครุตักน้ำ ครุสอน ไปสักรู หามแคร
 ไครผู้ใด จะไครได้ กอตะไคร หนวดเครา เคราทำ นาคร้า
 คราคร่า ครุกระ กระวี ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ กน ได้คำไว้ ๘ คำ คือ
 ครนคราม มครรภ ครนตัว นงคราญ เกยจคร่าน ถนครน ๆ
 ครนคกนก มครุ่น ๆ คฤกครน คร่าคววญ ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ กง ได้คำไว้ ๕ คำ คือ
 ครงนน ร่องคราง ครนเครง หอบแครง คร่องแครง เสือโคร่ง
 โคร่งคร่าง ทรงแครง ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ กก ได้คำไว้ ๔ คำ คือ
 จะแตกคราก ครกครน กรนครางโครกครอก ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ กด ได้คำไว้ ๕ คำ คือ
 คราดหญ้า ตังครด ๆ พระยาครุช ครุคส์ ตงเครบด ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ กบ ได้คำไว้ ๕ คำ คือ
 ครบถ้วน ลอกคราบ สุครพ ครอบสำริด ครอบง่า ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ กม ได้คำไว้ ๘ คำ คือ
 สงคราม ข้อมคราม คร้ามกลัว ตุกรม ตุกรม ตังโครม คร่อมหลักตอ ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ร) แม่ เกย ได้คำไว้ ๑๑ คำ คือ
 เบนคราว ๆ ชายครุข ไครเครอ ถงตะเคียว โรงคร้ว เครอะกระ ครัว ๆ
 เครอแก้ว ตะครนตะครอ ตนตะครอ ครัวกระ ๗๕

๑ ทัว (ค) ประโยคกับตัว (ล) แจกดังนี้ ๗๕

๑ คต คตา คติ คติ คติ คติ คตุ คตุ เกต แกต โคต โคต
โคต เกตา คตา คตะ ๗๕

๑ คตน คตัน คตาน คติน คติน คติน คติน คตุน คตุน เกตุน
แกตุน โคตุน คตอน คตวน เกตุน เกตุน เกตุน เกตุน ๗๕

๑ คตง คตัง คตาง คติง คติง คติง คตง คตุง คตุง เกตง แกตง
โคตง คตอง คตวง เกตง เกตง เกตง เกตง ๗๕

๑ คตก คตัก คตาก คตัก คตัก คตัก คตัก คตูก คตูก เกตก
แกตก โคตก คตอก คตวก เกตัก เกตอก เกตัก เกตอก ๗๕

๑ คตต คตัต คตาท คตัต คตัต คตัต คตัต คตุต คตุต เกตต
แกตต โคตต คตอต คตวต เกตัต เกตอต เกตัต เกตอต ๗๕

๑ คตบ คตับ คตาบ คติบ คติบ คติบ คติบ คตูป คตูป เกตบ
แกตบ โคตบ คตอบ คตวบ เกตบบ เกตอบ เกตบบ เกตอบ ๗๕

๑ คตม คตัม คตาม คตัม คตัม คตัม คตัม คตุม คตุม เกตม
แกตม โคตม คตอม คตวม เกตมม เกตอม เกตัม เกตอม ๗๕

๑ เกตย .
๑ เกตอย คตาย คตาว คติว คติว คตย คตย คตฺย คตฺย เกตว

แกตว โคตย คตอย คตวย เกตยว เกตอย เกตย เกตยะ เกต
เกตอะ เกตอ เกตอะ คตัว คตัวะ เกต๊ะ แกต๊ะ โคต๊ะ เกต๊ะ

คตฺ คตฺรวม คตฺรร คตอ คตอ คตอ คตย คตอ ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๐ คำ คือ คลาไศล
 เคาะถกคลี่ คลบ้าน ใสไศล บวงไศล คลงเคล้า ลูบคล้า ว่าขนำคล้า
 ฝัวคล้า คละปะปน ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ กน ได้คำใช้ ๕ คำ คือ คุกกลาน
 ลมกลน ขาดแคลน ลุขโคลน โยภกลอน กลาสเกลอน ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ กง ได้คำใช้ ๘ คำ คือ กรมพระคลัง
 เสือขริตคลัง คลางแคลง เกล้าคลัง เรือโคลง กาพขโคลง ลงกลอง
 กลวง ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ กก ได้คำใช้ ๒ คำ คือ ตกคลตัก
 ลวกคลอก ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ กต ได้คำใช้ ๒ คำ คือ คลาสไป
 คลยคบุตร ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ กบ ได้คำใช้ ๓ คำ คือ คลับคล้าย
 คลับคล้า เกลือบอบ ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ กม ได้คำใช้ ๓ คำ คือ ปกคลุม
 มัดคลุ้ม เกลือบเคลม ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ต) แม่ เกย ได้คำใช้ ๕ คำ คือ คุคล้ายกัน
 แกล้วกันไป คลาสคล้อย ประโยชรคล้อย เเดินคลอกันไป บ้านคล้อ ๗๕

๑ คำ (ค) ประโยคกับตัว (ว) แจกตั้งนี้ ๗๕

๑ คว ควา ควิ ควี ควิ ควี ควุ ควู เคว แคว ไคว ไคว ไคว
 เควา คว่า ควะ ๗๕

๑ ควน ควัน ควาน ควิน ควิน ควิน ควิน ควุน ควูน เควน
 แควน ไควน ควอน คววน เควียน เควอน เควิน เควอน ๗๕

๑ ควง ควัง ควาง ควิง ควิ่ง ควิง ควิง ควุง ควุง เควง
 แควง ไควง ควอง คววง เควียง เควอง เควิง เควอง ๗๕

๑ ควก ควัก ควาก ควิก ควิก ควิก ควิก ควุก ควูก เควก
 แควก ไควก ควอก คววก เควยก เควอก เควิก เควอก ๗๕

๑ ควด ควัด ควาด ควิต ควิต ควิต ควิต ควุต ควุต เควด
 แควด ไควด ควอด คววด เควียด เควอต เควิต เควอด ๗๕

๑ ควบ ควับ ควาบ ควิบ ควับ ควับ ควับ ควุบ ควุบ เควบ
 แควบ ไควบ ควอบ คววบ เควียบ เควอบ เควิบ เควอบ ๗๕

๑ ควม ควัม ความ ควัม ควัม ควัม ควัม ควุม ควุม เควม
 แควม ไควม ควอม คววม เควยม เควอม เควิม เควอม ๗๕

๑ เควย
 เควอย ควาย ควาว ควัว ควัว ควัย ควัย ควุย ควุย

ควว แควว ไควย ควอย คววย เควยว เควอย เควีย เควียะ
 เควอ เควอะ เควอ เควอะ ควัว ควัวะ เควะ แควะ ไควะ

ควาะ ควัว คววม ควรร ควอ ควอ ควอ ควัย ควอ ๗๕

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๔ คำ คื่อ
คว่าไขว่ กระจวี ไปทุกแคว ล้มคว่า

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คื่อ
เปลวควัน ความหมอ เทยควันหา แวนแคว้น

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ กง ได้คำใช้ ๓ คำ คื่อ
ควัวคว้ง หมุนคว้าง ไร่แคว้ง

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ กก ได้คำใช้ ๒ คำ คื่อ
นิกควาก ขาดแควก

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ กต แม่ กบ ไม่มีคำใช้

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ กม ได้คำใช้ คำ ๑
ถ้อยความ

๑ ตัว (ค) ควบกับตัว (ว) แม่ เกย ได้คำใช้ คำ ๑
วักควาย

๑ จบตัว (ค) ประโยคเท่านั้น

๑ ตัว (ท) ประโยคกับตัว (ร) แจกตั้งน

๑ ทร ทรา ทรี ทร์ ทร์ ทร์ ทรุ ทรุ เทร เทร ไทร ไทร
โทร เทรา ทรำ ทระ

๑ ทรน ทรัน ทราน ทริน ทรัน ทรัน ทรัน ทรุน ทรูน เตรน
 เทรน ไทรน ทรอน ทรวน เตรียน เทรอน เทริน เทรอน ๗๕

๑ ทรง ทร้ง ทราง ทร้ง ทร้ง ทร้ง ทรุง ทรุง ทรุง เทรง เทรง
 ไทรง ทรอง ทรวง เทรียง เทรอง เทร้ง เทรอง ๗๕

๑ ทรก ทรัก ทราก ทรัก ทรัก ทรัก ทรุก ทรุก ทรุก เทรก
 เทรก ไทรก ทรอก ทรวก เทรยัก เทรอัก เทรัก เทรอก ๗๕

๑ ทรด ทรัด ทราด ทรัด ทรัด ทรัด ทรุด ทรุด ทรุด เทรด
 เทรด ไทรด ทรอด ทรวด เทรยัด เทรอด เทรัด เทรอด ๗๕

๑ ทรบ ทรับ ทราบ ทรบ ทรบ ทรบ ทรบ ทรบ ทรบ เทรบ
 เทรบ ไทรบ ทรอบ ทรวน เทรยบ เทรอบ เทรบ เทรอบ ๗๕

๑ ทรม ทรမ် ทราม ทรမ် ทรမ် ทรမ် ทร่ม ทร่ม ทร่ม เทรม
 เทรม ไทรม ทรอม ทรวม เทรยม เทรอม เทร่ม เทรอม ๗๕

๑ เทรย ทราย ทราว ทร่ว ทร่ว ทรย ทรย ทรุย ทรุย เทรว
 เทรอย ๗๕
 เทรว ไทรย ทรอย ทรวย เทรยว เทรอย เทรย ทรยยะ เทรอ
 เทรอะ เทรอ เทรอะ ทร่ว ทร่วะ เทระ เทระ ไทรระ เทราระ ทรู
 ทรรรรม ทรรร ทรอ ทรอ ทรอ ทรย ทรอ ๗๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๙ คำ คือ
 อินทรา อินทรา อินทรีย์ นนทร มนทร ต้นไทร ละเชิงเตรา ๗๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่กน มีตัว (ซ) ไข้แทนมากแล้ว ๖๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่กน ได้คำไข้ ๔ คำ คือ
ทรงเครื่อง ไข้ทรง หมากทรง พระทรง ๖๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่กก ได้คำไข้ ๔ คำ คือ
นาตาตกทรก ๗ สันทราก ตัวแทรก ทรอกธาร ๖๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่กด ได้คำไข้ ๔ คำ คือ
เส้อมทรุด ทรวดทรง มารเทรียด สวมเทรียด ๖๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่กบ ได้คำไข้ ๓ คำ คือ ฟ้าทับ
ทรพยสิน ทราบเรื่อง ๖๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่กม ได้คำไข้ ๓ คำ คือ เลวหราม
ทรุดโทรม โทรมนัส ๖๕

๑ ตัว (ท) ควบกับตัว (ร) แม่เกย ได้คำไข้ คำ ๑ คือ ดินทราย ๖๕

๑ ตัว (ท) ประโยคกับตัว (ล) ไม่ใคร่มีคำไข้ มีแต่ในแม่ กง
คำ ๑ คือ หลวงไถ้ แม่กก ๒ คำ คือ หลก มุหลวก แม่กด คำ ๑ คือ
เหล็ก แม่เกย ๒ คำ คือ หลย ทลาย ๖๕

๑ ตัว (ท) ประโยคกับตัว (ว) ไม่ใคร่มีคำไข้ มีแต่ในแม่กด ๒ คำ
คือ ทวัช ทวิช แม่เกย คำ ๑ คือ ทวาย ๖๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ร) แจกตั้ง

๗๕

๑ พร พร่า พรื พรื พรื พรื พรุ พรุ เพร เพร ไพร ไพร ไพร
เพรา เพรา พระ

๗๕

๑ พรน พรน พราน พรน พรน พรน พรน พรน พรน พรน
เพรน ไพรน พรอน พรอน เพรยน เพรอน เพรน เพรอน

๗๕

๑ พรง พร้ง พร่าง พร้ง พร้ง พร้ง พร้ง พร้ง พร้ง พร้ง
เพร่ง ไพร่ง พรอง พรวง เพรียง เพรื่อง เพร้ง เพรื่อง

๗๕

๑ พรก พรัก พราก พรัก พรัก พรัก พรัก พรัก พรัก พรัก
เพรก ไพรก พรอก พรวก เพรยัก เพรอก เพร็ก เพรอก

๗๕

๑ พรต พรัด ปราด พรัด พรัด พรัด พรัด พรุด พรุด เพรด
เพรด ไพรด พรอด พรวด เพรียด เพรอต เพร็ด เพรอต

๗๕

๑ พรบ พรับปราบ พรับ พรับ พรับ พรับ พรุบ พรุบ เพรบ
เพรบ ไพรบ พรอบ พรวบ เพรียบ เพรือบ เพรบ เพรือบ

๗๕

๑ พรม พร้ม พราม พร้ม พร้ม พร้ม พรบ พร้ม พร้ม พร้ม
เพรม ไพรม พรอม พรวม เพรียม เพร้อม เพรม เพร้อม

๗๕

๑ เพรย เพรย
เพรย ๑ พราย พร่า พรัว พรัว พร้ย พร้ย พรุย พรุย

๗๕

เพรว เพรว ไพรอย พรอย พรวย เพรียว เพรื่อย เพรีย เพรียะ
เพรื่อ เพรื่อะ เพรื่อ เพรื่อะ พร้ว พร้วะ เพระ เพระ ไพระ

๗๕

เพระะ พรู พรรม พรรร พรอ พรอ พรอ พร้ย พรอ
๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๒ คำ คือ
 แดกพร้าวไป มีดพร้าว พ้าพรัดพร ตกพรู ๆ แพร่หลาย แพรศ
 พนมไพร ไพรพล งามเพรา ฝนตกพร้าว พร้าพรู พระ ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ
 พรันใจ นายพราน ขาดพรุน ลูกพรวน ม่วงพรวน ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ กง ได้คำใช้ ๑๒ คำ คือ
 อำพราง ตาพร้าว สะพร้ง งามพรง ไม้พรง พรงัน ก้อนเพรง
 ทางสองแพรง ไม้โพรง บกพร้อง คำพร้อง เปรียงกัน ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ กก ได้คำใช้ ๑๐ คำ คือ
 พรักพร้อม จากพราก พรักไทย พรักเทศ ไพรพฤษ ดาวประกายพุก
 หนัวแพรก หมายไพรก พรอกพร้อง เสียงเพรียก ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ กค ได้คำใช้ ๘ คำ คือ
 สร้างพรต พรัดพราก พรต พรุต แพรต พรอด พรวด เพราแพรศ ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ กบ ได้คำใช้ ๓ คำ คือ
 แลบพรบ ปรบตา สพรบพร้อม ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ กม ได้คำใช้ ๖ คำ คือ ประพรม
 ท้าวมหาพรหม พรหมจรรย พราหมณ พรงพร้อม เสียมเพรียม ๗๕

๑ ตัว (พ) ควบกับตัว (ร) แม่ เกย ได้คำใช้ ๘ คำ คือ
 เลอมพราย ฤตพราย แสงพราว มะพร้าว แพร้ว ๆ เรือเพรียว
 เสนเพรื่อ เสียงเพราจะ ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ต) แจกดังนี้ ๗๕

๑ พล ปลา พลี พลี พลี พลี พลุ พลุ เพล แพล ไพล ไพล
ไพล เพลา ปล้า ๗๕

๑ พลน ปลัน ปลาน ปลัน ปลัน ปลัน ปลัน ปลน ปลน เพลน
แพลน ไพลน พลอน ปลวน เพลยน เพลอน เพลัน เพลอน ๗๕

๑ พลง ปลัง ปลาง ปลัง ปลัง ปลัง ปลัง ปลง ปลง เพลง
แพลง ไพลง พลอง พลวง เพลียง เพลอง เพลิง เพลอง ๗๕

๑ พลก ปลัก ปลาก ปลัก ปลัก ปลัก ปลัก ปลุก ปลุก เพลก
เพลก ไพลก พลอก พลวก เพลยก เพลอก เพลัก เพลอก ๗๕

๑ พลด ปลัด ปลาต ปลัด ปลัด ปลัด ปลัด ปลด ปลด เพลด
แพลด ไพลด พลอด พลวด เพลียด เพลอด เพล็ด เพลอด ๗๕

๑ พลบ ปลับ ปลาบ ปลับ ปลับ ปลับ ปลับ ปลบ ปลบ เพลบ
แพลบ ไพลบ พลอบ พลวบ เพลยบ เพลอบ เพลับ เพลอบ ๗๕

๑ พลม ปลัม ปลาม ปลัม ปลัม ปลัม ปลัม ปลม ปลม เพลม
แพลม ไพลม พลอม พลวม เพลยม เพลอม เพล้ม เพลอม ๗๕

๑ เพลย
เพลอย ๗๕

เพลว แพลว ไพลย พลอย พลวย เพลยว เพลอย เพลย
เพลยะ เพลื่อ เพลื่อะ เพลื่อ เพลื่อะ ปลัว ปลัวะ เพละ แพละ

ไพละ เพลาะ ปลู ปลูรวม ปลูรวม ปล่อ ปล่อ ปล่อ ปลัย ปล่อ ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ ก กา ได้คำใช้ ๑๕ คำ คือ
 ปลูกปลา ปลาเนื้อ ปลัดอก บัดปลัด จุดปลุก ใบบปลุก เพลไป
 ไร่ปลั้ว ไร่ปลั้ว พระเพลว กระจายเพลว เพลวใบ พุดปลา
 ปลาตปลา ปลาปลิง ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ กน ได้คำใช้ ๔ คำ คือ ปลูกปล้น
 เตอดปล้น พร้าปล้น ตาโปลน มพร้าปลอน กินปลอน
 เพลยปล่า เพลนใจ ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ กง ได้คำใช้ ๑๕ คำ คือ
 ผิดปลั่ง ไปปลาง ปลาปลิง เตอดปลั่ง ใจปลั่ง ร้องเพลง ปลีกเพลง
 เพลิงโปลง โดตน้ำโปล่ง นายโปลั่ง ไม้ปลอง ปล่องแพปลั่ง แร่ปลวง
 ปลาตเพลยง พระเพลอง ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ กค ได้คำใช้ ๕ คำ คือ
 เตอดปลัก ๆ ปลูกปลัก ปลาปล่า ปลาปลัก ปลาปลัก ปลาปลัก ปลาปลัก ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ กช ได้คำใช้ ๔ คำ คือ
 ปลูกปลัด ปลาตปลั้ม เพล็ดคอก ช่างปลอด เพล็ดเพลน ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ กข ได้คำใช้ ๒ คำ คือ
 เวลาปลบ ต้นมะปลับ ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่ กม ได้คำใช้ ๔ คำ คือ
 เพลิงโปลงปลา พุดปลุ่มปล่าม พุดปลอมเพลม ชุดองเพลม ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ล) แม่เกย ได้คำใช้ ๑๐ คำ คือ
ข้างปลาย ท้องพลูย พลอยหัวแหวน พลอยพจจา พุดพลอย ๆ
พลิวแกงคั้น อ่อนเพลย ดัดเพลย แผละโลม ผ่าเพลาะ ๗๕

๑ ตัว (พ) ประโยคกับตัว (ว) แจกออกก็ไม่ใคร่ได้คำใช้ ในแม่กง
มีคำใช้คำ ๑ คือ พวงสงกา นอกนั้นไม่เห็นได้คำต้องใช้เลย ๗๕

๑ อักษรประโยคสั้น	สารแถลง
คิดกลั่นสรออกแจง	แจกไว้
จัดพวกอักษรแฝง	ฝากร่วม เสียงเฮย
จบเสร็จสำเร็จได้	ลอกแล้ว ลงพิมพ์ ๗๕

๑ เห็นจะว่า กับ แก่ แต่ ต่อ สักงานต่อไป ผู้จะเขียนต้องใช้ให้ถูก
กับความ ถ้าใช้ที่ ควรจะว่า กับ ว่าเป็น แก่ เคลื่อนกลาศ นัก
ปราชหมใจละเอียด ก็ควรระวังเหตุเดียน แลแบบที่ถูกต้องถองแทนน
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกอรรคอุดมบัณฑิตย์ ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแบบฉบับไว้เป็นตัวอย่างดังนี้ ๗๕

๑ คำพูดคำเขียนใช้ลงหนังสือ ย่อมแปลก ๆ ต่าง ๆ ตามลักษณะนิยม
ถ้อยค่านน ๆ ให้ท่านผู้จะพจนแลจะใช้หนังสือสังเกตทควรทไม่ควรจง
ประจักษ์ คือ ทควรจะว่ากับ กับ กับ ว่าอย่างอนผิดไม่ถูก แลทควรจะว่า
แก่ แก่ กับ ว่าต่อกับ ว่าอย่างอนไม่ได้ไม่ถูก แลทควรต้องว่าแต่ แต่ กับ
ว่าอย่างอนไม่ชอบไม่ถูก แลทควรจะว่าแต่ ว่าใน ใช้ในคำสูงกับ เป็น
หลายจำพวกดังนี้ ในทุกวันนี้ใช้คำผิด ๆ มากนัก เลอนเลอะปะปนกันไป

ใช้คำว่า กับ กับ กับ มากนักทั่วไปทุกหนทุกแห่ง ไม่มีผลสังเกตว่าควร
 ที่ไม่ควรเลย เพราะฉนั้นจึงจะขอตั้งแบบขแมงไว้ให้เห็นดังนี้ เหมือนใน
 คำพูดว่า (๑) คนอยู่ด้วยกัน (๒) ไปด้วยกัน (๓) มาด้วยกัน
 (๔) นั่งนอนด้วยกัน (๕) ทำด้วยกัน (๖) กินด้วยกัน (๗) เล่นด้วยกัน
 (๘) พุดกัน (๙) เฆรจากัน (๑๐) ปฤกษากัน (๑๑) กิดอ่านกัน
 (๑๒) ดูเหมือนกัน (๑๓) คล้ายกัน (๑๔) อย่างเดียวกัน (๑๕) เรือง
 เดียวกัน (๑๖) ชอบกัน (๑๗) วิวาทกัน (๑๘) ชกตักัน (๑๙) รักใคร่
 กัน (๒๐) สมคบกัน (๒๑) ฆบปะกัน (๒๒) ร่วมกัน (๒๓) ช่วยกัน
 (๒๔) พร้อมกัน (๒๕) สร้างด้วยกัน (๒๖) ผูกพันกัน (๒๗) ร้อย
 ด้วกัน (๒๘) คู่กัน (๒๙) สำหรับกัน (๓๐) ตรงกัน (๓๑) ต้องกัน
 (๓๒) คิดเนองกัน (๓๓) ตลอดถึงกัน (๓๔) เพื่อนกัน (๓๕) นบถอ
 กัน (๓๖) เป็นไมตรีกัน (๓๗) ชิดกัน (๓๘) ซ้ำกัน (๓๙) ใกล้เคียงกัน
 (๔๐) เคียงกัน (๔๑) ต่อกัน (๔๒) รวมกัน (๔๓) แข่งกัน
 (๔๔) แย่งชิงกัน (๔๕) สมทบกัน (๔๖) ประจวบกัน (๔๗) โดนกัน
 (๔๘) กล้องจองกัน (๔๙) ถูกต้องกัน (๕๐) ผสมกัน (๕๑) คละกัน
 (๕๒) เจอปนกัน (๕๓) บวกเข้าด้วยกัน (๕๔) คราวเดียวกัน
 (๕๕) เสมอกัน (๕๖) เท่ากัน

๑ ในคำเหล่านี้ความที่ต้องใช้ว่า กับ กับ จะใช้อย่างอนไม่ได้เลย คือ

๑ นายอยู่ด้วยกันกับบ่าว เจ้าอยู่กับทาส ฤๅ ๗ ขา ๗ อยู่ด้วยกันกับ
 ผุมขอ ๑ ๖๕

๑ บิดาไปด้วยกันกับบุตร ฤๅ ไปกับช้าง ม้า หรือ เกวียน ๒ ๖๕

๑ พวกลูกเข้ามาด้วยกันกับพวกต่าง ๓ ๖๕

- ๑ หยงนงด้วยกันนอนด้วยกันกับชาย ๔ ๗๕
- ๑ ผู้ตองเกณฑทาด้วยกันกับนายด่าน ๕ ๗๕
- ๑ ไทยนงลอมกันโต๊ะด้วยกันกับจน ๖ ๗๕
- ๑ ผู้ดเล่นด้วยกันกับไพร ๗ ๗๕
- ๑ สศษพุดกับอาจารย์ ๘ ๗๕
- ๑ กงสสเจรจากับราชทต ๙ ๗๕
- ๑ ผู้ใหญ่ปฤกษากันกับผู้น้อย ๑๐ ๗๕
- ๑ นายงานคิดอ่านกับลูกจ้าง ๑๑ ๗๕
- ๑ เรื่องความนन्दเหมือนกับสำนวนคนนन्द ๑๒ ๗๕
- ๑ รูปภานคล้ายกับคนจริง ๆ รูปพรรณของนคล้ายกับของน ๑๓ ๗๕
- ๑ ผมอชางน เบนอยางเดยวกันกับผมอชางโนน ๑๔ ๗๕
- ๑ ความเรองน เรองเดยวกันกับความเรองโนน ๑๕ ๗๕
- ๑ ชาวบ้านนนชอบกันกับบ้านน ๑๖ ๗๕
- ๑ พวกลาวววาทกันกับพวกแขก ๑๗ ๗๕
- ๑ พวกบ้านเหนือชกตกันกับพวกบ้านใต้ ๑๘ ๗๕
- ๑ เขมรรักใคร่กันกับญวน ๑๙ ๗๕
- ๑ พวกไทยสมคบกันกับพวกจีน ๒๐ ๗๕
- ๑ ชาวเมืองพบปะกันกับชาวบ้านนอก ๒๑ ๗๕
- ๑ นักปราชทกวนน คิตรวมกันกับนักปราชเกา ๆ ลูกเด็กคนน ๒๒ ๗๕
- ๑ เจานายกับขาราชการช่วยกันทำนุบำรุงบ้านเมือง ๒๓ ๗๕
- ๑ ผู้ใหญ่พรอมกันกับผู้น้อย ๒๔ ๗๕
- ๑ เจ้าเมืองกรมการสร้างวัดด้วยกันกับบราหมณ ๒๕ ๗๕

- ๑ ผลมพร้าวผกด้วยก้นกับผลส้มต่าง ๆ ๒๖ ๗๕
- ๑ เรือน้อยร้อยไวด้วยกันกับเรือใหญ่ ๒๗ ๗๕
- ๑ ท่านจางวางชายคณกับท่านจางวางขวา เมืองนนเป็นคู่ปรับ
กับเมืองนน ๒๘ ๗๕
- ๑ บนสำหรับกับทหาร ฝากลมสำหรับกับโต๊ะกับพาน มือเข้า
สำหรับกับเชิงกราน ๒๙ ๗๕
- ๑ ทิศเหนือตรงกันกับทิศใต้ ๓๐ ๗๕
- ๑ ความเรอมนนตองกันกับเรอมน บรื่องนนคสองจองกันกับ
บพาน ๓๑ ๗๕
- ๑ แถวถนนตดเนองกันกับตลาด ๓๒ ๗๕
- ๑ คลองมหานากตลอดตงกันกับคลองผดุง ๓๓ ๗๕
- ๑ นายคงเพอนกันกับนายเกด ๓๔ ๗๕
- ๑ ผุมทรพยนบดอกกันกับบลกคา ๓๕ ๗๕
- ๑ ในกรงเบนนไมตรกันกับตางประเทศ ๓๖ ๗๕
- ๑ ทองเหลืองหุ้มชตกันกับเนอไม ๓๗ ๗๕
- ๑ ความตन्छากันกับขางปลาย ๓๘ ๗๕
- ๑ ตงบอมโกถกกันกับตาคสอง ๓๙ ๗๕
- ๑ เครื่องทองตงเคยงกันกับเครื่องแกว ๔๐ ๗๕
- ๑ ค้าทวาไวในตนตอกันกับค้ำทวาขางทวย ๔๑ ๗๕
- ๑ ทนทรพยของผยงรวมกับของผตาย ๔๒ ๗๕
- ๑ มาขาววงแขงกันกับมาแดง ๔๓ ๗๕
- ๑ เรอญวนแขวแขงกันกับเรอพาย ๔๔ ๗๕
- ๑ ผุมรายแยงชงกันกับเขาของทรพย ๔๕ ๗๕

- ๑ ขบวนหน้าสมทบกันกับขบวนหลัง ๔๖ ๗๕
- ๑ คนเกิดเวลาประจวบกันกับวันเพ็ญ ๔๗ ๗๕
- ๑ เรอชนโดนกันกับเรอลอง ๔๘ ๗๕
- ๑ ดินประสีวผสมกันกับมาศ ทองเหลืองผสมกันกับทองแดง ๔๙ ๗๕
- ๑ เงินคละกันกับเงินแดง ๕๐ ๗๕
- ๑ สังกะสีเจอปนกันกับคืบก ๕๑ ๗๕
- ๑ มพร้าวบวกเข้าด้วยกันกับผลไม้ต่าง ๆ ๕๒ ๗๕
- ๑ อายุ ๆ ขำ ๆ คราวเดียวกันกับท่านผู้นั้น ๕๓ ๗๕
- ๑ เงินสลับแปดเหรียญ ใช้เท่ากันกับเงินตราซึ่งหนึ่ง ๕๔ ๗๕
- ๑ ท่านผู้นั้นท้ายศศกตเสมอกันกับทราชนกุล ๕๕ ๗๕
- ๑ คำต่องที่ไซ กับ กับ กับ ดังกล่าวมานั้นจะรำไปอีก ก็จะไม่สุดลง ให้
สังเกตเทียบดูตามลักษณะ ทักกล่าวมาแล้วนั้นเถิด ๗๕
- ๑ เมื่อก่อนนั้นในบทดวงมาแล้ว ได้เขียนประกาศไว้ทักกำแพงข้างนอกก็มี
ได้ให้ดพมพ์ประกาศแจกไปแก่ท่านทั้งหลายทั้งปวงก็มี ชะเจงไปว่าด้วย
จะไซ่คำว่า กับ กับ กับ ให้ถัก ท่านผู้ฟังไปต้องถกคำหนักเตียนว่าไซ่ กับ
กับ กับ มากนัก อะไร ๆ ก็ไซ่ กับ กับ กับ ไปเสียหมด ก็กลับยกมาไซ่
แก่แก่แก่ไป ในทักควรจะไซ่ว่า กับ จริง ๆ ก็กลับยกมาไซ่ แก่ แก่ แก่
เล่า ทำให้เลอะเลือนไปอีก เพราะฉนั้นจะได้ชะเจงแบบลงไว้ให้เห็นว่า
ในทักเช่นคำดังจะว่าต่อไปนี้ จึงควรต้องไซ่ว่าแก่ จะไซ่ว่ากับ ฤว่าอย่าง
อันไปไม่ได้เลยทีเดียว ๗๕

๑ เหมือนในทักคำพูดอย่างนั้น ๗๕

- (๑) ให้ (๒) ส่งให้ (๓) ยอมให้
- (๔) แจกให้ (๕) บอกให้ (๖) บอกเล่า

(๑) เสียเงินให้	(๘) ตัดสินให้	(๕) แบ่งให้
(๑๐) ให้อะคำ	(๑๑) ให้การ	(๑๒) มอบไว้
(๑๓) ขายไว้	(๑๔) จำนำไว้	(๑๕) อายัดไว้
(๑๖) ฝากไว้	(๑๗) ไว้ธุระ	(๑๘) ไว้ใจ
(๑๙) ปลงใจ	(๒๐) ไว้ความ	(๒๑) แจงความ
(๒๒) ชแข็ง	(๒๓) แพ้ความ	(๒๔) แพ้รู้
(๒๕) บอกไป	(๒๖) เสียของไป	(๒๗) เสียที
(๒๘) เสียกล	(๒๙) เสียอะไร ๆ	(๓๐) ควร
(๓๑) สมควร	(๓๒) ว่า	(๓๓) ต่อว่า
(๓๔) ทอบ	(๓๕) ขน	(๓๖) ทำคน
(๓๗) ทำโทษ	(๓๘) ลงโทษ	(๓๙) ทำร้าย
(๔๐) ทำอะไร ๆ	(๔๑) แจกจ่าย	(๔๒) แบ่งปัน
(๔๓) ปรับใหม่	(๔๔) เอ็นดู	(๔๕) เป็นสัทธ
(๔๖) ลุ่มหลง	(๔๗) ทอดเท	(๔๘) ทับถม
(๔๙) ฆ่าศึก	(๕๐) สมเคราะห์	(๕๑) อนุเคราะห์

๑ ในคำเหล่านี้ความ ต้องทใช้ว่าอย่างนี้ อย่างอื่นไม่ได้เลย

๑ ที่ ๑ ให้แก่ เหมือนคำว่า ผู้ทรพยแจกเงินให้แก่คนยาก ผู้ใดให้
เข้าให้เกลอ ให้เรือให้พายแก่โจร

๑ ที่ ๒ ส่งให้แก่ เหมือนคำว่า ร่างหมายรบส่งส่งให้แก่เจ้าพนักงาน

๑ ที่ ๓ ยอมให้แก่ เหมือนคำว่า ลูกเรือยอมให้แก่นายเรือตัดสิน

- ๑ ท ๔ แจกให้แก่ เหมือนคำว่า หมายประกาศแจกให้แก่ข้าราชการ
แถวราษฎร ๗๕
- ๑ ท ๕ ฝากให้แก่ เหมือนคำว่า มของฝากให้แก่หัวเมือง ๗๕
- ๑ ท ๖ บอกเล่าแก่ เหมือนคำว่า ตำรานพระฤษีนาท บอกเล่าแก่
พวกพราหมณ์ ๆ ได้บอกเล่าแก่สหายต่อมา แลคำว่าผู้เอาความข้างนไป
บอกเล่าแก่ข้างโน้น ๗๕
- ๑ ท ๗ เสียเงินให้แก่ เหมือนคำว่า เจ้าของสวนเสียเงินให้แก่นาย
รวาง ๗๕
- ๑ ท ๘ ตัดสินให้แก่ เหมือนคำว่า ของกลางท่านตัดสินให้แก่โจทย์ ๗๕
- ๑ ท ๙ แบ่งให้แก่ เหมือนคำว่า เงินทุนกำไรควรแบ่งให้แก่ผู้เข้าส่วน
ตามมากแล่น้อย ๗๕
- ๑ ท ๑๐ ให้อภัยค่าแก่ เหมือนคำว่า เจ้าสำนวนให้อภัยค่าแก่คู่
ความ ๗๕
- ๑ ท ๑๑ ให้การแก่ เหมือนคำว่า นายบุญศรีให้การแก่พระเกษม ๗๕
- ๑ ท ๑๒ มอบไว้แก่ เหมือนคำว่า บานูชรายจ่ายได้มอบไว้แก่นาย
งานแล้ว ๗๕
- ๑ ท ๑๓ ขายไว้แก่ เหมือนคำว่า ๆ ข่า ๆ ได้เอารูปพรรณสิ่ง ๆ ไป
ขายไว้แก่ท่าน ๗๕
- ๑ ท ๑๔ จำนำไว้แก่ เหมือนคำว่า ทาสลักของนายเงินไปจำนำไว้แก่
คนนอกบ้าน ๗๕

- ๑ ท ๑๕ อายัดไว้แก่ เหมือนคำว่า เจ้าของกระบือเอากระบือไปอายัดไว้แก่กำนัน ๖๖
- ๑ ท ๑๖ ฝากไว้แก่ เหมือนคำว่า แต่ของเล็กน้อยเอาไปฝากไว้แก่เพื่อนบ้าน ๖๖
- ๑ ท ๑๗ ไว้ธุระแก่ เหมือนคำว่า ผู้ใหญ่ไว้ธุระแก่ผู้น้อย ๖๖
- ๑ ท ๑๘ ไว้ใจแก่ เหมือนคำว่า เหตุทั้งนี้เพราะไว้ใจแก่คนข้างนอก ๖๖
- ๑ ท ๑๙ ปลงใจแก่ เหมือนคำว่า ผัวปลงใจแก่เมีย ๖๖
- ๑ ท ๒๐ ไว้ความแก่ เหมือนคำว่า นายแสงพี่ไว้ความแก่นายแดงน้องว่าต่าง ๖๖
- ๑ ท ๒๑ แข็งความแก่ เหมือนคำว่า พทานแข็งความแก่นองท่าน ๖๖
- ๑ ท ๒๒ ขแข็งแก่ เหมือนคำว่า ครูอาจารย์สั่งสอนขแข็งแก่ศิษย์ ๖๖
- ๑ ท ๒๓ แพ้ความแก่ เหมือนคำว่า โจทย์แพ้ความแก่จำเลย ๖๖
- ๑ ท ๒๔ แพ้รู้แก่ เหมือนคำว่า คนโง้แพ้รู้แก่คนฉลาด ๖๖
- ๑ ท ๒๕ ให้ไปแก่ เหมือนคำว่า ส่วนทรพยทเหลืออยู่ได้ทำบุญให้ไปแก่ผู้ตาย ๖๖
- ๑ ท ๒๖ บอกไปแก่ เหมือนคำว่า ข้าราชการทั้งปวงบอกไปแก่หัวเมืองปากใต้ฝ่ายเหนือให้ทราบแล้ว ๖๖
- ๑ ท ๒๗ เสียของไปแก่ เหมือนคำว่า ผู้ทเกยวของมีคดีต่าง ๆ ต้องเสียของไปแก่สุภาตระลาการเบเนธรรมเนียม ๖๖

๑ ท ๒๘ เสียทแก่ เหมือนคำว่า ผู้เจ้าของกระบือเสียทแก่อายุผู้ร้าย ๆ
ลักกระบือไปได้ ๖๕

๑ ท ๒๙ เสียอะไร ๆ แก่ เหมือนคำว่า คนซอ ๆ มักเสียรู้แลเสีย
อะไร ๆ แก่คนโกง ๖๕

๑ ท ๓๐ ควรแก่ เหมือนคำว่า คดีใดควรแก่แพกให้แพ ควรแก่ชนะ
ก็ให้ชนะ ๖๕

๑ ท ๓๑ ส้มควรแก่ เหมือนคำว่า เครื่องยศสำหรับส้มควรแก่เจ้า
พระยา ๖๕

๑ ท ๓๒ ว่าแก่ เหมือนคำว่า ผู้ชอว่าแก่เพื่อนกัน ๖๕

๑ ท ๓๓ ตอว่าแก่ เหมือนคำว่า ผู้ใดส่วนแบ่งปันน้อยตอว่าแก่ท่าน
แม่กอง ๖๕

๑ ท ๓๔ ตอแก่ เหมือนคำว่า สักขตอแก่อาจารย์ว่า ๆ ข่า ๆ ยิง
ไม่เข้าใจ ๖๕

๑ ท ๓๕ ขนแก่ เหมือนคำว่า หัวเมืองขนแก่กรมมหาดไทย แล
หัวเมืองขนแก่กรมพระกระลาโหม ๖๕

๑ ท ๓๖ ทำคุณแก่ เหมือนคำว่า ผู้ใดทำคุณแก่ท่าน ๆ ก็ยอมทำคุณ
แก่ตน ๖๕

๑ ท ๓๗ ทำโทษแก่ เหมือนคำว่า ผู้ใดทำโทษแก่ท่าน ค้อมัดผูก
เขยนต์จางของเลอน ๆ ๖๕

๑ ท ๓๘ ลงโทษแก่ เหมือนคำว่า เจ้านายลงโทษแก่ผู้มีความผิด ๖๕

๑ ทิ ๓๕ ทำร้ายแก่ เหมือนคำว่า คนร้ายเที่ยวทำร้ายแก่ชาวบ้าน
ชาวเรือชนล่องเนอง ฯ ๗๕

๑ ทิ ๔๐ แจกจ่ายไปแก่ เหมือนคำว่า หมายประกาศแจกจ่ายไปแก่
ข้าราชการแลราษฎรอน ฯ ๗๕

๑ ทิ ๔๑ แบ่งปันแก่ เหมือนคำว่า ทรัพย์สิ่งของ ฯ บิดามารดาแบ่งปัน
แก่บุตรหลานแลญาติพี่น้อง ๗๕

๑ ทิ ๔๒ บังคับแก่ เหมือนคำว่า ตระลาการ บังคับแก่คู่ความให้นำ
สบพยาน ๗๕

๑ ทิ ๔๒ ปรับไหมแก่ เหมือนคำว่า ลูกขุนปรับไหมแก่โจทข ๗๕

๑ ให้กับไม่ได้ ต้องว่าให้แก่ ว่ากับไม่ได้ ต้องว่าว่าแก่ ขาย
กับไม่ได้ ต้องว่าขายแก่ ๗๕

๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศออกครั้งหนึ่ง ดังนี้ ๗๕

๑ ประกาศให้คนเขียนหนังสือทั้งปวงทราบทั่ว แล้วสังเกตใช้
ให้ถูกในที่ ควรจะว่ากับ ว่าแก่ ว่าแต่ ว่าแต่ ว่าต่อ ว่าใน ว่ายัง
จงสังเกตให้แน่แล้วใช้ให้ถูก อย่าให้เบี่ยงไปทุกแห่ง แลอย่ากลัว
กับ งกเงินไป ๗๕

๑ คนสองคนสามคนขึ้นไป ทำกริยาเหมือนกัน ไขว่กับ ผัวนอนกับ
เมีย ผัวอยู่กับเมีย นายไปกับบ่าว คนหนึ่งนั่งพูดเล่นกับคนหนึ่ง นาย
ปรึกษากับบ่าว บุตรร่วมสุขทุกกับบิดามารดา ลูกค้าชอขายกับชาวบ้าน
ขุนนางเจรจากับแขกเมือง ลครเล่นกับตลก คนหนึ่งวาทกับเพื่อนบ้าน

ผู้ร้ายตรนกันกับเจ้าเรอน คนโทษไปกับผู้คุม อะไรอน ๆ เช่นนมากมาย
นัก เอาทคนสองคนสามคนญามากทำกรยาเดียวกันทำด้วยกัน จึง
ใช้กับ

๓๖

๑ อนึ่ง ถ้าเป็นของทไปด้วย มาด้วย อยู่ด้วย ได้มาด้วย เสียไป
หายไปด้วยกัน กวักกับได้ เหมือนหนึ่งคนไปกับยามของตัว ไปกับ
ดาบแลบนของตัวกว่าได้ คนมากับหาบสงของ คนแก่มากับไม้เท้า
คนมากับข้าง กับม้า กับโค กับกระบอ คนอยู่กับหีบผ้า ทองเก็บไว้กับ
เงิน ผากับเส้อยู่ด้วยกัน คนโตมดมากับตา ได้ขวานมากับส่ว ได้
บนมากับดินดำ ได้เกี่ยวนมากับวัว ฯ หีบไฟใหม่เสียบผ้า เงินหาย
ไปกับถุงด้วยกัน

๓๖

๑ ของกต สัตวกต คนกต อยู่ด้วยกัน ไปด้วยกัน ทำอะไรด้วยกัน
ต้องที่จะออกชอด้วยกันว่ากับได้สน คือเงินกับทอง มือเข้ากับเชิงกราน
บงเหียนกับม้า ตะพดกับโค สายสนตะกายกับกระบอ นกกับกรง
ทหารกับบน คนกับข้าง ม้ากับรถ โคนกับเกี่ยวน คนกับรองท้าว ร่ม
กับรองท้าว ข้างกับม้า ลากับอัฐ บุตรกับบิดา ขากับเจ้า เรอกับคน
อะไร ๆ เป็นอันมาก ทไปด้วยกัน มาด้วยกัน อยู่ด้วยกัน ทำอะไร
ด้วยกัน ว่ากับได้หมด แต่ ถวาย แลให้ แลรับ แลเรียกเอา บอก
เล่า ว่ากับไม่ได้เลย ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในหลวง ในพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถวายในเจ้าต่างกรม กำนันในท่านเสนาบดี ฯ
ถวายพระพรแด่พระเจ้าอยู่หัว กราบทูลพระกรุณาแด่พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว กราบทูลต่อเจ้าต่างกรม เจ้ายังไม่ได้ตั้งกรม เวียน
 ต่อท่านเสนาบดี แจงความต่อผู้สำเร็จราชการเมือง กรมการ พองต่อ
 ลูกขุน ณ ศาลหลวง ให้ใช้ ใน แด่ ต่อ โดยสมควร นอกกว่านั้นใช้
 แก่คือพระราชทานแก่ ให้แก่ บอกแก่ แจงความแก่ ทำคุณแก่
 ทำโทษแก่ ลงโทษแก่ ใคร ๆ อะไร ๆ ว่าไม่สุดแล้ว คำที่ต่อกับ
 ให้แก่ บอกแก่ แจงแก่ ร้องเรียนแก่ ทำโทษแก่ ทำคุณแก่ ทำให้แก่
 บอกให้แก่ แจกจ่ายแก่ จ่ายไปแก่ เสียให้แก่ แลอื่น ๆ ทศลายกัน
 ให้ว่าแก่ อย่าว่ากับเลย ๗๕

๑ รับแต่ ขอแต่ เรยกแต่ เร่งแต่ เอาแต่ มาแต่ เอามาแต่ ได้มาแต่
 รับพระราชทานแต่ ได้อันเคราะห์แต่ เรยกภาษีแต่ ฟังแต่ รู้แต่
 แลอื่น ๆ ใช้แต่ ในทว่าด้วยต้นทางมา ๗๕

๑ อนึ่งฟังให้จำแต่ย่อ ๆ ดังนี้ ๗๕

๑ ไปกับ มากับ นงกับ นอนกับ ชนกับ เดินกับ กินกับ อยู่กับ
 ทำด้วยกับกับ เล่นกับ เทียวไปกับ พุดกับกับ เจริญกับ ปลูกษากับ
 คิดอ่านกับ เหมือนกับ เช่นกับ วิวาทกับ ชกตกับ รักใคร่กับ
 ชอบภอกับ อยู่ด้วยกับกับ อาไศรยอยู่กับ เอาไว้กับ สมคบกับ
 รวมกับ พรอมนกับ รวมกับ ผูกกับ ตัดกับ ร้อยกับ ตรงกับ

ตรงกันกับ ต้องกันกับ เกยวคองกับ เป็นความกับ สิ้นนกับสิ้นน
 คนนกับคนน ฝวกับเมย นายกับบ่าว ขากกับเจ้า บุตรกับบิดา
 ชายกับหญิง พระสงฆ์กับคฤหัฐ ชาววัดกับชาวบ้าน ช่างกับม้า โคนกับ
 กระบือ ม้ากับรถ โคนกับเกวียน เงินกับทอง มือเขากับเชิงกราน
 นกกับกรง ทหารกับปืน รถมกับรองท้าว คนกับเรือ ฯ ข่า ฯ กับผสมชอ
 ตระลาการกับลูกความ โจทยกับจำเลย หมอกกับคนไข้ ทบานกับ
 ทสวน ๗๕

๑ ให้แก่ ไว้แก่ ให้ไว้แก่ มอบแก่ มอบให้แก่ ขันแก่ สังกะ
 ว่าแก่ ตอว่าแก่ บอกแก่ เล้าแก่ ตอบแก่ แจงแก่ แจงความแก่
 ไว้ใจแก่ ปลงใจแก่ ไว้ธุระแก่ ข่าศึกแก่ ควรแก่ สมควรแก่ ทำแก่
 ทำคุณแก่ ลงโทษแก่ จ่ายแจกแก่ แบ่งปันแก่ เสียเงินแก่ ปรับใหม่
 แก่ ไว้ความแก่ ส่งให้แก่ อายัดไว้แก่ ตัดสินให้แก่ เป็นสิทธิแก่
 ตกไปแก่ เอนตุแก่ สงเคราะห์แก่ อนุเคราะห์แก่ ฟองแก่ ร้องแก่
 เรียบแก่ อ่อนวอนแก่ ๗๕

๑ ขอแต่ เอาแต่ รับมาแต่ เอาไปแต่ เอามาแต่ ใด้มาแต่ เรียกแต่
 เร่งแต่ เก็บเงินแต่ เรียกภาษแต่ ยมมาแต่ ขอแต่ เช้าแต่ กู้แต่
 ถ้ายมาแต่ ขอโทษแต่ ๗๕

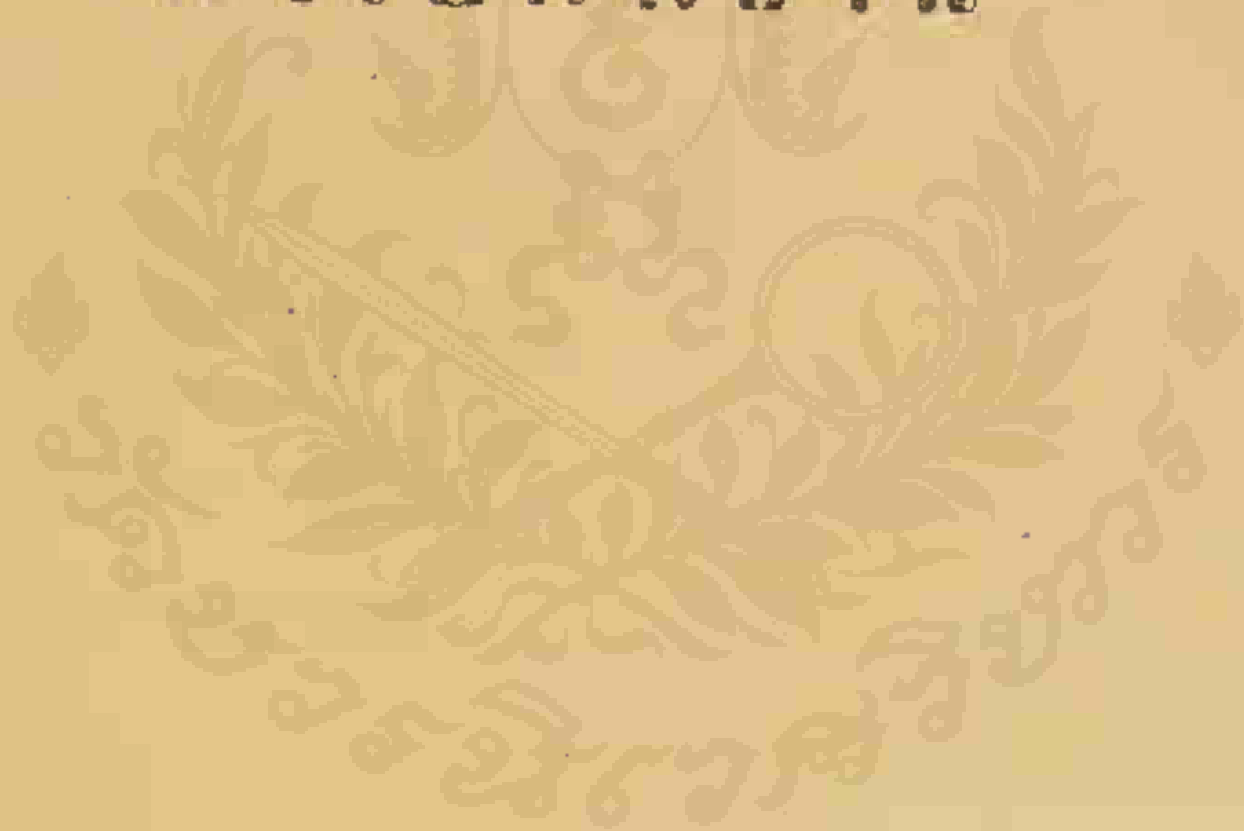
๑ จบคำกำหนดไข้ กับ แก่ แต่ ต่อ เทาน ๗๕

๑ อนึ่ง พงให้กลบุตร มีความสังเกตอักษรสงกับอักษรตัว
 รวบเขาเป็นสำเนียงเดียวกัน แต่อักษรสูงไม่มอานาจที่จะจูงนำอักษร
 กลางให้เป็นเสียงสูงได้ ถึงควบกันเขากคงเป็นสำเนียงอักษรกลางอยู่
 ตามเดิม พุจฉำเหล่านี้ ๗๕

๑ สกถ สกนถ สกรรจ สกเกด สกฤณ สกฤษ สกธ สกฮ สกัต สกิต ถกน
 ถกเง ฎกาจ ฎกรรจ สก้อด ขจร ขจัต ขจิตร ขจ ขจาย ผจญ
 แสดง สดุด เสด้า เสดจ สดวก สด้า สดม ผดง ผดา ผเด็จ
 ผเด็จยง ขดาน เขต้า ไอสติม แม่น้ำโสดง สบง เสบียง แสบก
 สบัก สบาย ฌบั้ง ฌบบ ฌบบ สบถ สบัต เขบ็จ ขบวน ฌอ้า
 ฌอ้ม ฌอับ สอาด สอิตสเอียน ผอบ ๗๕

๑ คำเช่นนมมากชกมาว่าไวพอน้อย่างแทน ๗๕

ตั้งโยกพิถาน

๑ หลวงสารประเสริฐผู้
จัดแบบระเบียบบท
อักษรป้อนกนก
หวังเพื่อสอนเด็กให้

เพียรพจน์
บอกไว้
ภักภบ สกตฤ
เล่าก้นคิดหา

๗๕

๑ กนหกกหกแจ่ง
กตอัยฎารศ
กบเจตหากแจ่งจตุ
สองแม่กงกมไซร์

จังกัด
รวบไว้
จำจตุ เทอญพื่อ
สกคไซง่อมอ

๗๕

๑ แบบพจนนบทภาค
สังโยคพิธานสาร
เป็นแบบบอกกุมาร
สัทธรสตุสรอย

นามขนาน
สบล้อย
จงหมั่น จำพื่อ
สวัสดิแพ้วพุลเกษม

๗๕

๑ จันงจำแนกเบอง

ยงเลอนยงกลาคลาย

คำล็บศบทุกขยาย

อย่าเวดอย่าราร่าง

บรรยาย

กลาศบาง

เขยอนแต่ เชนา

เรงรุเพยรเรยน

๗๕

๑ สำเนาเลาเทศเบอง

โตกลาศปราชเชญฉิน

บางพวกพจแต่นน

แพกเขยงปราชกอนก

บทระมิล

ช่วยช

ทาเล่น เป่ถ่านา

ค้อยค่านคำขอ

๗๕

๑ จะรวบรวมตัวอักษรที่ใช้สกด ในแม่ กณ กค กด กบ
ซึ่งมาในภาษามลคคาบ่าพ้าง ม้ามาโดยข้อบัญญัติ ในภาษาไทยใช้ส
มาแต่โบราณบ้าง เพื่อให้กลบตรสังเกตจำเบนแบบอย่างในการจะอ่าน
จะเขียนให้ถูกถ้วนตามกระแวนอักษร ตามรู้ตามเห็น กอเป็นสำเนา
เล้าความ

๗๕

๑ ญ ฉ น ตตตง

สังกตคณตัว น

แมกนพนธ กอ

ตัวต่างความต่างให้

ร ล พ เฮย

แนะไว้

สังเกต สกคแอ

คิตเค้ามูลมี

๗๕

๑ อักษรใช้สกด ในแม่กณ ๖ อักษร คือ ญ ฉ น ต ร ๑

๑ ตัว (น) เป็นตัวสกดสำหรับแม่กน ด้วยเป็นคำสามัญ
คือใช้ในคำภาษาไทยแท้ โดยมากถึงคำภาษามคธ สกดตัว (น) ก็
มีพ้องกันมาก จะแจกไว้ในข้างหน้าต่อไป ๗๕

๑ ตัว (ญ) สกดเหมือนคำเหล่านี้ ๗๕

๑ กุณฺชร กัญญา โภญฺจนาท กัญจุก กัญจน มังขวัญ เขัญใจ
ถ้ำเคัญ สำคัญ ไกร่กรวญ นงคราญ ผจญ เขียวชาญ ขอเขิญ
ผเชิญ ปฏิญญา กระตัญญู เดกคณัญญู ไปเทอญ ษัญญาชาติ
ษัญญาหาร ษัญญุสภณ ชำนาญ มีปัญชา ทำบุญ บัญญัติ บัญชร
บายชี บัญญา บัญจะ บัญจก แญจะพิช แญจมา ถ้างผลาญ
วันเพ็ญ สรรพัญญู อภิญญา ปริกฤษ์ อับปะมัญญา สามัญ สามาญ
รามัญ บุษายัญ พยัญชนะ จริญ จริญ หริญ ไทรญ เจริญ จำเริญ
สรานุรมย์ สำราญ ในอระัญ การัญ ปเรียญ ลัญจกร เลวลาญ
ลาญชีพ วิญญาณ วิญญชน กำสรวญ สัญจร สาบสญ สรเสริญ
ถึงอัสัญ อัสัญญู วิสัญญู อาจหาญ หัวหาญ ๗๕

๑ ตัว (ญ) มีใช้ตัวสกด ใช้เป็นต้นคำมีมาก คือ ญาตี
ปรีชาญาณ แญยขธรรม เป็นใหญ่ ผู้หญิง อนุญาต ๗๕

๑ ตัว (ณ) สกด เหมือนคำเหล่านี้ ๗๕

๑ พระกรรม ผุงสกณ โยภกณท์ กะเกณท์ กองกณท์
กณท์ กรรมกา ทศกณฺฐ ทศกรรฐุ พระกณฺฐา พระกรรฐา กณฺห
กณฺณ ๑ กณฺษา ๑ กณฺษา พระเดชพระคุณ โทษกณ เจากณ

โยชิตน คนจันทาล นางจันทา ว่าเล่า แผลกเป็นจอน ทำเป็นอาจิน
เมืองปราจีน ทิศปราจีน ปรีชาญาณ โพธิญาณ ตันหา แผลงว่า
คำฤษณา คิน ว่าหญา ไซว่าตฤบตฤณ ต้องราชทัณฑ์ พรหมทัณฑ์
ภาคทัณฑ์ สุปรรณ บรณการ บรณเสลา วายปราน ราชบัณฑิตย
พิณพาทย คิตพิณ ปฏิกาน กุมภทัณฑ์ ราชทัณฑ์ รัตนทัณฑ์
บริกษารทัณฑ์ สุปรรณ โสภณ ประมาณ พระมณเฑียร ปริมาณล
เวลาสายันท์ แสงอรุณ ตรุณ ตรุณ ทารุณ พิริณ วรรณเทวราช
เกลอนรณ รณรงค์ บูราณ โปราณ เภาราน พระรัตนกรัณฑ์ โครณ
เล่นว่าทเรน ปริเวณ สุวรรณ สุวานว่าสุนักข์ ปราสาณว่าหิน
ทิศอีสาน ทิศทักษิณ ประทักษิณ จำเริญกระสิน พระอุณหิศ
พระอุณาโลม ๖๖

๑ ตัว (ณ) ไซเป็นคำมิไซตัวสกด กิมมาก คืออาณาไซว่า
อาญา อาณเตว่าบังคับ ทศอาคเนย พระสุนิสา สรณคม คคณางค์
เป็นต้น ๖๖

๑ ตัว (น) สกด คำทมาในภาษามคธมีมาก ซักมาไว้แทน
ถอเป็นแบบอย่าง ๖๖

๑ พระสกนธ เบญจขนธ พลขนธ พระจันทร เกณจันทณ
อติจันท์ ประจันตคาม ฟุงชน ประชาชน ขนบท เพดาน
พระถันว่านม สถนว่านม ในสฐาน ใหทาน สมาทาน สโมธาน
พระทนต์ ราชชน ประธาน อนนต อนันต กานนว่าป่า
กระบนทรบุรี สุรายาน บำหมพานต์ พงษพนธ เฝ้าพนธ
ราชสัมพนธ พระราชณพนธ วิมาน มินว่าปลา เป็นชอราย มนตร

เวทมนต์ นมมนต์ ร่ายมนต์ เสนาสามนต์ ราชยาน เวชยันต์ ไพธขยันต์
 แรบขยันต์ เกษมสานต์ ไพธวัน พระหาวัน ปทุมวัน ปะหาน ว่าละ
 สมุจเฉทปะหาน ว่าละขาด ๗๕

๑ บันดาคำภาษาไทย คือ กนแต่จะเสร์วโสภ กัณนินทา กาน
 กิ่งไม้ กินเข้า เป็นคั่น ไข้ว (น) สกคทงสน ๗๕

๑ ค้ว (ร) สกคเหมือนคำเหล่านี้ ๗๕

๑ บรรณาการ ทำการ อาการ วิการ พิการ ปราการ ทุก
 ประการ งามตระการ ปรีษการ อังกูร วรางกร พุทชางกร อาเกียรณ
 ใจณกรรจ สัฆาร ปรีกขาร อังการ อาการ โภจฺจการ กัณทาการ กุฎาการ
 เภราการ สัถลาการ ควรมิควร ศฤงฆาร อาการ สมาจาร อาการิช
 เจียร จ้าเนียร จากเจียร แก้ววิเชียร ทางกัณดาร วิตถาร พิศดาร
 พระอวดาร พงษาวดาร อาตุร สติตยเสถียร พระมณเทียร แก้ว
 ไพธจฺรุษ สาธารณ ชลธาร ท้องธาร คชาธาร ธารพระกร ไรงธารก้านัก
 สมบุรณ บริบุรณ บริบวณ โภธสมภาร ยกให้เป็นถาร พากเพียร
 ยักษมาร พระยามาร กุมาร พระพิฆิตมาร พงษประยฺร เกษฺร มายฺร
 ศุภวาร ทิวาวาร พระหวาร ไตรยทวาร ไตรยวาร แก่นสาร พวกอสร
 นเรสร ไอสวรรย มไหสวรรย ไอสรฺย มไหสรฺย แสงสรฺย พระเศียร
 เกษฺรสมุท อาหาร วิหาร โวหาร บริหาร บรรหาร ประหาร ว่าดี
 สัฆาร หมอโหร พาหฺียร โอฬาร เอาธาร มโฬาร ใจอารย
 เมืองเขมร ราชพรรลก ๗๕

๑. ตัว (ร) สกคจำพวกหนึ่ง ไม่มีตัว (อ) แต่อ่านสำเนียง
เหมือน (ก อ น) ก็มีมากดังนี้

ฯะ

๑. อากร ดารากร พระกร พระสักร พระศกร ศรีสังข์กร
ศุภกร ดัษกร จามิกร ทาษกรรอมกร นิกกร พลนิกกร พลากร ไม้ธารพระกร
ตรามังกร แสนยากร พระราชลัญจกร ทิวากร ทิวาการ ทินกร
ภาษากร ว่าพระอาทิตย์ นิสากร รัชนิกร ว่าพระจันทร์ มหาอรรคนิกกร
มัญเชฐิกากร สัมชากร อลงกรณ์ มหาปกรณ์ เครื่องกรรณกรณ์
สัปดาห์กรณ์ สิงขร ปฏิสังขรณ์ ทูตขร กรุงนคร สาคร ไร่ละคร
สัญจร บทจร โคจร เขจร เสดจจร อนุจร พนจร พเนจร เกจร
คเนจร พุงขจร กุญชร อรชร สิงห์ปัญชร บิดร มารดร อัสตร
ทิศอุดร บรรจถรณ์ บรรฐรณ์ สุนทร สาทร อาหาร อนาคต อุทร
มโหทร จันทร กุชร มหิสร สาสร ชะโลสร ยโสสร กำสร
วิทยาสร อัสนสร ยุกันสร เนมินสร ศศิสร ความอุทธรณ์ กทาสร กนิร
วานร พานร นิกรนร ข่ายปร ฝ่ายปร อวยพร ประสิทธิ์พร สยมพร
อัมพร สถาพร ไม้อุทุมพร อากรณ์ หม่อมร ภมร มิ่งสมร
กลางสมรภูมิ มวยมรณ์ งานบวร สังวร ถาวร สถาพร นัวรรณ
อาวรณ เกสร ไกรสร ประภัสสร พระแสงสร มหิสร องค์อะดิสร
อนุสร สโมสร กาษร เขียนอักษร นางเทพอัปสร สมพักสร
เทพสังหร พยุหฺร อุทาหรณ์ บังอร เอวอร ฯะ

๑ ตัว (ล) สกดเหมือนคำเหล่านี้ ๖๕

๑ เลหกถ จอมสกถ ท้วสากถ กถศก รูปวิกถ จริตพิกถ
 กถยา เวลาากถ เวลาวิกถ กถบุตร ทรกะกถ อนุกถ เกอกถ
 บุพกถ ทำการมกถ ฤกษศุภมกถ จรดพระนังคถ บังคมคถ ไรงคถ
 เกียมคถ จถวิจถ จะลาจถ จจรถ เมืองชลบุรี กระจเสชถ อศสุชถ
 ชลไนษ เจ้าภูวถ เมทนิตถ ภูชราถ พสุชาถ สับตปถ นพปถ
 ตถว่าถ กังสตาถ ชองดาถ สันดาถ อคูลย์ ราชคูลย์ ตันดาถ
 นาดาถ ทางสถล ฐนิตสิถิต หวังถวิต ถวัลยราช สถล สถล
 ภูวมณฑล ปริมณฑล แก้วภูณฑล คนจันฑาถ พิตทูล กราบทูล
 กราบบังคมทูล ข้ำทูลลออองฐลพระบาท ไรงธารก้านถ เพชรนิต
 มถเนถ นิตรัตน นิตวรรณ นิตนหนถ จาบัลย พระภูปาถ นฤปาถ
 มหิปาถ อภิปาถ พยาปาถ ปริปาถ มนทริปาถ พระคชปาถ นครปาถ
 กระจบถบ้านเมือง พิบุลย ไพรบุลย ดอกอุบล นิลบุล นิลโสชล
 จงกถนี้ เพล็ดดอกออกผล ทำบุญได้ผล ผลาผลไม้ ผาถไถนา
 พระทศพล เจ้าจุพล พวกพล ผ่ากัมพล คนพาถ อ้นชพาถ พาถมฤค
 เพิ่มภูล วิมล พิมล นฤมล มลโยธา มลทิน ดวงกรมถ โภมล
 สุขุมถ ดวงมาถย เขาวมาถย มุลนาย ปรหมูล เก้ามุล มากมุล
 มวล ยถ ว่าเห็น กังวล ไถวัล รางวัล เถาวัล ช้ชวาลย์ สั้งวาล
 โภสถ กุสถ วิสาถ ไพสาถ ไรงสาถ โสภสถลย รักษาสิล ศิลปสาตร
 ทรศูล ทรงพระสรवल เสรสรवल สำรวล พวกพหล โภลาหล ๖๕

๑ ตัว (พ) สกดเหมือนคำเหล่านี้ ๗๕

๑ จักรวาฬ จักรพาฬ พระกาฬ แก้วประพาฬ กาฬพ
เกาะสิงห์พ พวกรหมิฬ ใจทมิฬ กาฬบั๊กษ จุฬวราภรณ์ ท้าววิรุฬหก
อาสาฬหมาส ทฬหะ ว่ามั้น ๗ มิฬหะ ว่าคุช วาฬมฤค ๗๕

๑ จบตัวสกดแม่กน ๗๕

๑ แตนจะว่าด้วยตัวสกดแม่กก ๗๕

๑ แม่กกสังกัตตั้ง	ตอน (ก)
นับหกยกตัว (ง)	เงอดไว
ก ข อ ก ข ค	ค กั บ ฃ แช
แจกทวนจำนวนให้	เล่าชาจำสอน ๗๕

๑ อักษรไขสกดในแม่กก ๕ อักษร ค อ ก ข ฃ ค ฃ ๗๕

๑ ตัว (ก) สกด ใช้ในคำภาษาไทยเป็นพจน แต่คำมคธ
สกดตัว (ก) ก็มีมากดังนี้ ๗๕

๑ ยาจก เบญจก บัญจก ฟ้าสาฎก อัยฎก ชาฎก ไตรบุฎก
รงบรรฎาก ตรีกะฎก โปดก กรรคึก วิตก ธรรมกะถัก มณฑก
ว่ากบ ทะลัทล อุกก เหมกต พรโรชก ปราทุก สาธก โทษอะถัก

วันพระชก ฯ หัตถาณิก อัสวาณิก ระถาณิก บรรตานิ ก เสนา ๔
 เหล่า ฯ กะณิก ว่าทอง ฯ บัจจะนิ ก กากะนิ ก กัลปะนิ ก ช่างกัลบิก
 วิบิก พีบิก อธิปิก วรรณิก อุประถัมภิก นกจากพราภ ลามิก
 โอมิก บรมธรรมมิก ประติมิก นายิก อรัญญิก ปรัตเยก นรภ
 ดารภ พิตรภ พนจรภ เทยวจาภ อะดิเรก โอฟาริก คิลภ
 จัปสลาภ ฯ ชัลลภ ว่าปลิง ฯ สิโลภ สารโสภ ในโลภ ในโลกย์
 แก้วผลภ สวภ สราภ วิเวภ นะภ ทศภ ผาสภ อภิสภ
 เศร้าโสภ ปฏิคาภ ะลาภ พลาภ มาภ ว่าโรง อุก
 ว่าฤภ เป็นองค์เอก ๗๕

๑ คำมคชทสกคต้ว (ก) เช่นนยงมมาก ชกมาไว้แทน
 ภอเป็นตัวอย่าง ๗๕

๑ ต้ว ข ข สกคเสียงเดียวกัน เหมือนคำเหล่านี้ ๗๕

๑ นามข จตุรมข มนตรีมข รุจเวข เรียนเลข ศักเลข
 สรเลข อยู่เป็นสุข สัตเลข เดือนไฟสาข ทศนัข พระนัขา ๗๕

๑ ต้ว ค ค สกคเสียงเดียวกัน เหมือนคำเหล่านี้ ๗๕

๑ ปรีจาทาน ปรีตยาภ คคณนต อคค อรรคน อักเรศร
 อัคราษ อคัมเหษ วรรค พรรค พรรคานต พระพุมพระภาคย์ เสาวภาคย์
 พยัคฆ พยัคฆา พยัคฆ เป็นยุคคราว กุลยุค ไตรคายุค ทวาริยุค
 ชลมารค สถลมารค ผุงพิหค สมะยุคสมะไวย โยคเกณท์
 มลโยชานุโยค ภวานานุโยค พระยานาค ต้นบุนนาค เอกอัคร-
 มหามุรศ ๗๕

๑ ตัว ฆ สกต เหมือนคำตั้งน ๗๕

๑ เมฆ เดือนมาฆ มัชฌิม ชลโฆม โฆมสงสาร โฆมชน
อานรรหมณ อานรรหมรตน์ มหรรฆกณท์ ๗๕

๑ คำที่ใช้ตัว ฆ แต่ไม่ใช่ตัวสกตม้อยุดังน ๗๕

๑ โฆส อโฆส ว่าก้อง อโฆส ว่าไม่ก้อง ฆฎา ว่าหม้อ
ฆฎฎา ว่าเปรียง พระสงฆ์ สังฆการี ผูกอาฆาฏ ทิมะ ทิมะ เทียรฆ
ว่ายาว นายเทียรฆราช ศฤงฆาร ฆิลมฆาน ฆราวาส นายเพฆณฆาฏ
ไต้พิฆาฏ ๗๕

๑ บัญญัติคำไทย ๔ คือ ฆาตาย เขียน ฆ้อง ระฆัง ๗๕

๑ จบตัวสกตแม่กตแทน ๗๕

๑ แตนจะว่าด้วยตัวสกตแม่กต ๗๕

๑ แม่กตสกตแจ้ง	จ น
ช อก ฆ แล ณ	ถัคไซ
สองวรรคชก ณ น	กงนบ สิบนา
สิบแปดครบที่ไซ	กับทัง ศ ษ ส ๗๕

๑ อักษรควรใช้สกตในแม่กต ๑๘ อักษร คือ จ น ช ษ ณ ฎ ฏ

ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ธ ศ ษ ส ๗๕

๑ อักษร ๒ ตัว คอ ซ ซ สำเนียงสกตในแม่กดได้ แต่ใน
ภาษาสยามไม่มาใช้ ๗๕

๑ (ฉ) ตัวนี้สกตได้ แต่ต้องรวมกับตัว (จ) เหมือนคำว่า
อจฉา ว่าหมี่ มัจฉา ว่าปลา อจฉะรา ว่านางฟ้า สัจฉฉร ว่าบ
เป็นต้น ๗๕

๑ (ช) ตัวนี้สกตแต่ถ้าก้งได้ แต่บางคำต้องรวมกับตัว ฉ
เหมือนคำว่า กิจฉา ว่าแรง อัจฉาไศรย เป็นต้น ๗๕

๑ ท ฐ ๒ นี้ ใช้สกตแต่ถ้าก้งได้ บางคำต้องรวมกันทั้ง ท ฐ ๒
ตัว เหมือนคำว่า ขาพระพุทธเจ้า สกตสทธ เป็นต้น ๗๕

๑ (ถ) ตัวนี้สกตแต่ถ้าก้งได้ บางคำต้องรวมกับ ตัว (ต)
ดูคำว่า สมถถั พระหัตถถ เป็นต้น ๗๕

๑ ตัว (จ) สกตเหมือนคำเหล่านี้ รังเกยจ เกยจคร้าน
กตเกยจ เก่งกาจ ใจฉะกาจ กิจการ สมเด็จ เสด็จ เผด็จ ประคจ
ตราตรวจ ตำรวจ คำเท็จ หุจวิต ความอู้อจ ทำเป็นนิจ เป็นปัจจย
ปัจจุบัน บัจจุสไสมย เจบจขบวน พจน พจนา พจมาน พจนวิลาส
พจนสุนทร คำพจ อำมาจ มัจจุราช มฤตยูราช วิโรจ ไพโรจ
เรื่องโรจ ว่ารุ่งเรือง ๗ ศรีวิโรจ เวยยาวัจจะกร วรรณ เวจ
วรรณมรรค ความสัจ บศาจ เสร็จ สำเร็จ งามอาจ อาจหาญ
อำนาจ อัจฉิ ว่าเปลวไฟ ๗๕

๑ ตัว (ฉ) สกตแต่ถ้าก้งไม่เห็นใช้ มีแต่รวมอยู่กับตัว (จ)
ดงน ๗๕

๑ มัจฉา แผลงว่ามัจฉา ว่าปลา ฯ อัจฉา ว่าหมี วินิจฉัย
แผลงว่า พินิจ ว่าตัดสิน ฯ บัจฉา ว่าภายหลัง ฯ ปัจฉา ว่าตาม ฯ
วินิจฉัย แผลงว่า พิจารณ์ แปลว่า แผลงบ้อง ฯ เป็นชอราช ฯ

๑ ตัว (ฉ) น ถ้าเป็นคำแผลงมาแต่ภาษามคธ ภาษา
สังขกถุ เห็นเป็น (ศ) โดยมากมีแบบอย่าง เหมือนคำว่า ฉวะ
ว่าศพ อัจฉริยะ ว่าอัสจรรย สงวัจฉระ ว่าสมพักศร อัจฉรา
ว่านางเทพอัปสร เป็นต้น ฯ

๑ บางคนให้เขียน นางเทพอัปสร เป็น (ษ) ไม่ถูกแบบ
บังคับ ด้วย (ษ) ออกจากตัว (ช) ชอบที่จะใช้คำว่า แต่อักษร
เท่านั้น ฯ

๑ ตัว (ช) สกค เหมือนคำเหล่านี้ ฯ

๑ ปงกช สุงกช ควบกถุ ฯ ชช ว่าของขบเคี้ยว พลคช
พระคชบาล คชสาร ชชวาลัย ฤทธิเดช พระทรงเดช พระเดช
พระคุณ ทิชคณา เทยวชช ชวช นักปราช วานิช พานิช อนุช
นงนุช บวช ผนวช พชพรรณ ฯ อัมพช อามพช ว่าบัว ฯ กัมพช
กำพช เพชรรัตน์ แหวนเพชร โภชนาหาร ทิพยโภชน สุกตโภชน
สมโภช ท้าวจตุรภุช ว่าพรหม พระสุพรรณภาชน สรรเพช กำไพช
ปราโมช ใช้ว่าปราโมท เอาชยะเป็นทยะ สัมชากร ประโยชน

ทางนับโยชนน์ เดือนอาสาสุข ฯ บทราช ว่าธาตุพระบาท ฯ ในรัชกาล
 ถวัลย์ราช ถวัลย์ราช เทเวธราช มหาราช จักรพรรดิราช
 พระราชหฤไทย พระราชทรัพย์ นาคราช อัสวราช ฯ วาริชว่า ปลา ฯ
 สาราช สโรช ว่าบัว ฯ มาลีลาช ฯ วิชา ความรู้ วิชาวิทยา
 วิชาจารย์ วิทยาจารย์ วิชาธร วิทยาธร ประวิช ท้าววิชรินทร์
 คิคสังเวช คิคสมเพช ฯ เวช ว่าหมอ วิชาแพทย ฯ ทิช ทวิช
 ว่าพราหมณ์ ว่านก เกสัช ปรีสัช บรรสัช วิสัชนา เสาหัช
 ว่าคนใจดี เอมโธช

๗๖

๑ ตัว (ช) สกตเป็นกตได้ แต่ในภาษาไทยไม่มีคำไข้ ๗๖

๑ ตัว (ณ) ก็สกตเป็นกตได้ ในคำไทยไม่มีคำไข้ มีชุกชุม
 อยู่แต่ในภาษามคธ แต่ต้องรวมเข้ากับตัว (ช) เหมือนคำเหล่านี้ ๗๖

๑ คิขณะ ว่าแรง ฯ เขาคิขณะภู อัจฉัตติกะ อัจฉัตตะ
 ว่าภายใน ฯ อัจฉาไสย คำไทยใช้ว่า อัจฉาไสย ฯ อภิขณาจารย์
 คำไทยใช้ว่า อภิขณาจารย์ ฯ มัชฌิม คำไทยใช้ว่า มัชฌิม
 ว่าท่ามกลาง ฯ สัชฌาย คำไทยใช้ว่า สัชฌาย ว่าท้องบ่น ฯ
 อยชฌิยา ใช้ว่าอยุทธยา อโยทธยา ฯ โยชฌก ว่าองค์ศรีสุ ฯ
 วัชณะ ว่านักโทษถึงตาย ฯ เพชฌมานู ว่าผู้ฆ่า นักโทษถึงตาย ๗๖

๑ ตัว (ฎ ฎ) สกตร่วมกันมีคำใช้ดังนี้

๗๕

๑ แก้วมรกต ราชสีมรกต ปราคฏ กฏหมาย สกฏ ว่าเกวียน
 สังกฤษฏ สร้างกฏิ พระมหามะกฏ พระมหามงกฏ เขตรกฏิ
 เขจรกฏิ ลั่นโกฏิ สุปรรณจงโกฏิ ว่าพอบทอง ผูกอาฆาฏ
 คิตพิฆาฏ ระชฎ ว่าเงิน รกชฎ ป้าชฎ อนงค่นาฏ นางนาฏ
 สนมนาฏ สงสารวฎ อฎฐา ใช้ว่าอษฎา เซฎฐา ใช้ว่าเจษฎา ๗๕

๑ ตัว (ฐ) สกคเหมือนคำเหล่านี้

๗๕

๑ กฐ ว่าไม้ โภฐ ว่าคลัง โทษอกฤษฐ ประดิฐ ช้าง
 สุประดิฐ ทาราชวรดิฐ วัตราชประดิฐ เมืองอุดรดิฐ กาญจนดิฐ
 บันสะดิฐบตี ตฐิ แผลงว่าคุษตี ช้างอฐิทิศ ประทุฐร้าย ไชยเชฐ
 สุระเชฐ ว่าพรหม พระเชฐา อธิฐาน อธิษฐาน มากอะกนิฐ
 พระกะนิฐา พระภัทธบิฐ ประเสริฐ เสริฐ วิสิฐ วาเสฐ อนุสิฐ
 พระบรมอิฐ พระอิฐ เบยอิฐ ก่ออิฐ ลาอิฐ พระโออิฐ พระโอษอิฐ ๗๕

๑ (๗) ตัวนี้ใช้สกคแต่ลากยังไม่เห็นตัวอย่าง มีอยู่แต่
 ต้องรวบเข้ากับตัว (ฒ) เหมือนคำว่า วุฑฒิ วุฑฒนะ พัพฒนา
 เป็นต้น แต่กระบวนใช้คำท่านเอาตัว (๗) เป็น (ร) หนึ่งบ้าง
 ลดเสียบ้าง จึงคงใช้แต่ว่า ไวยวุฒิ แล พัพพมมงคล พมพม
 ภาว พฤฒาเถา วันพุม นำพระพุม ดังนี้ ๗๕

๗๕

๑ ตัว (ต) สกต ใช้ในคำไทยโดยมาก และใช้แทนตัว (ตะ) ในคำที่มาจากภาษามคธบ้าง คำภาษาไทย คือ หินบด มัดบาด เขียนवाद เรอมาต มารยาต สมุดคำ สมุดขาว คำพูด เป็นต้น ฯ

๑ คำแปลงมาจากคำมคธ คือ สมบัติ ปะฏิบัติ บิดา บิทร มารดา มารดร ธิดา นัดดา ภรรดา ธาดา ฯ กานดา วนิดา วานาง ฯ ลดา ว่าเถววัน ฯ ธาดา ว่าพรหม เป็นต้น ฯ

๑ ตัว (ต) สกตเหมือนคำว่า สังเกต พระเกตุ ฐมเกตุ ลิกขิต สงครามครรชิต ไชยวิชิต สยามพิชิต พระพิชิตมาร นิยาย นิบาต ไชยสนนิบาต พระสงฆสนนิบาต อสนนิบาต อุกาบาต กระลา-บาต สร้างพรต สมมต สมมุต พระนลาต ใช้ว่าวิลาศไม่ถูก สันชวิต อัสสาสะวาท บัศสาสะวาท นิสวาท เวมภวาท สัตถกะวาท สุภาสิต ประภาสิต อาตมภาพ ชวะลิต พระสุคต ฯ

๑ คำที่เอา (ต) เป็น (ตร) มักมาในท้าวตะช้อนในคำบาฬี เหมือนใช้ว่า บาทร เป็นต้น คือ ขอบเขตร โคตร พิจิตร ไพโรจตร ควงจิตร เสวตรฉัตร ธงฉัตร พระเนตร ไนยเนตร พระสุพรรณบัตร สัญญาบัตร บาทรเหล็ก บาทรดิน บุตรชาย บุตรหญิง ตาลิปัตร ฯ พิตร ว่าของปลมใจ ฯ บพิตร นิตยภัตร มาตรา มุตร มิตรสหาย ประจามิตร หม่อมมิตร นฤมิตร นิมิตรพื้น วิตร ว่าทรัพย์ ฯ วัตรจรรยา สารเสวตร กระษัตริย์ กระษัตร นักษัตร เกษตร พระโศตร พระสุตร อตรา ยาตรา ยุรยาตร มาตรา ฯ

๑ อนึ่ง คำที่เอา ตละ เป็น (ตระ) ก็มียุ่่มากหลายคำคล้ายกับ
เอา (ตะ) เป็น (ตระ) ๗๖

๑ คือ สัตตะ ว่าสาตรา วัตถา ว่าพัตรา อักษรระสัดตะ
ว่าอักษรสาตรา ฐัมมะสัดตะ ว่าธรรมสาตรา เวชชะสัดตะ ว่าเวชสาตรา
โหราสาตรา ไสยสาตรา อย่างเดียวกัน ๗๖

๑ ชวัตร พระโสตร ๒ คำนี้ ในคำมคชกไม่มีตัว (ตะ) ช้อน
เป็น ชวัตะ โสตะ ดังนี้ แต่ใช้เป็น ชวัตร พระโสตร ด้วยเอา (ตะ)
เป็น (ตระ) ฤจะลง (ระ) อากม ยังไม่พบต้นเหตุ ใช้โดยสังเกต
ตาม ๆ กันมา ๗๖

๑ อนึ่ง คำที่แปลงตัว (จะ) เป็น (ตยะ) ก็มักมีมาในคำที่ตัว
(จะ) ช้อนกันโดยมาก มีตัวอย่างนี้ นี้จะ ใช้ว่า นิตย อาทิจะ ใช้
ว่า อาทิตย สัจจะ ใช้ว่า ความสัตย อะมัจจะ ใช้ว่า อามัตย
นี้จะภัตตะ ใช้ว่า นิตยภัต มัจจุ ใช้ว่า มฤตยู แทตย ว่ายักษ
ว่าฬ เป็นต้น ๗๖

๑ แลคำว่า สกตย น ตัวเดิมทเป็นคำมคชกเป็น ถิตะ ลง
สะอัพภาสะข้างหน้า เป็นสกต ตัว (ยะ) จะเป็นอากม ฤเอา (ตะ) เป็น
(ตยะ) ยังไม่พบที่มาแห่งใด บัณฑิตะ บัณฑิตย อย่างเดียวกัน ๗๖

๑ ตัว (ถ) สกตเหมือนคำเหล่านี้ ๗๖

๑ ภูวนารถ นฤนารถ กรรมบท คิตขบท สบถสาบาล ๗
วายุบท อนิลบท อาทิตยบท ว่าอากาศ ๗ พระภัทธบิต บัถวี บัถพี
ปราดถนา ปราถนา สามารถ ราชรถ สมมะโนรถ ทางรรถยา

ศัลยโอบสถ โรงอุโอบสถ พระโอบสถ พระหัตถ์ พระหัตถ์ แจงอัติถ
 แจงอรรถ แจงอถ ๗๕

๑ ต้ว (ท) สกคเตอถาถงเหมอนค้ำเหล่าน ๗๕

๑ ท้าวบุรินทท บันญาสิงหนาท นินนาท นฤนาท นีทร
 นีทร่า ว่านอน ๗ หวานสนีท ทองชมพูท ทองชมพูท ชนบท
 บทกลอน บาทบท พระบาท พยาบาท ไตรเพท เกทไทย มีประเกท
 ภัทร मुख ประมาท โคมุท ดอกกระมุท มหาสมุท ทายาท มุสาวาท
 วิวาท โอวาท อภิวาท ร่ายพระเจท ไสยยะเวท เวทมนต์ ปราสาท
 นายเนสาท ปสาทเลอมไส รคุสสารท ๗๕

๑ จำพวกหนึ่ง สกครวมกันทั้ง (ทค) ดั่งน ๗๕

๑ พระมหาสมิทท พระพุททเจ้า พระพุททบาท ใจประติพิทท
 นิพิททกุสล อัยททยา อโยททยา ตอัยทท ยงัยทท มหิททฤทท
 สัมฤททศก สิททโชค มหาสิททโชค พระประสิทท ๗๕

๑ จำพวกหนึ่งออกจาก (ชะ) เป็น (ทยะ) บ้างเอา (อ)
 เป็น (ยะ) บ้าง ดั่งน ๗๕

๑ วิทยา ว่าความรู้อ ๗ วิทยาจารย์ วิทยาธร อัยยาไศรย
 ปราโมทย พิณพาทย ตอองพิพาทย เป็นโจทย อุบาทว ออกจาก
 อุบทวะ ๗๕

๑ ตัว (ช) สกตแต่ล่างเหมือนคำเหล่านี้

๗๕

๑ กรวโกรธ จันทรคาธ สุริยคาธ จันทรคราธ สุริยคราธ
 จีบเป็น อัมคราธ ตริยคราธ สรรพคราธ ๗ พระยาครธ พระครุธพาห
 ทศพิชราชธรรม พิชพิศโศคา ไตรยพิศสมบัติ อาพาธ ว่าบ้วย ๗
 ตันมะหาโพธิ โภชัญญาน โภชสมภาร นงโพธ ๗ ปลิโพธ ว่าก้งวน ๗
 พยาธิ ไข้เจ็บ สุขเมธ อาราธนา ว่าเชญ ๗ ทรงพระพิโรธ ให้การพิรุศ
 วิวัธ อาวัศ สรรพาวุศ วัชราวุศ สัตริยาวุศ เดือนอาสาธ บุรพาสาธ
 อุตตราสาธ ปฐมาสาธ ทุตติยาสาธ

๗๕

๑ ตัว (ค) สกตแต่ล่างเหมือนคำเหล่านี้

๗๕

๑ อากาศ โอกาศ อัฟโภกาศ สังกาศ พระโลกาศ ตริทศ
 ไตรทศ ทุกทศ ต่างประเทศ เทศนา พงพนัส พันาศ ดาบศ เชอกบาศ
 สมพาศ เสด็จประพาศ ตริสประภาศ ถือเพศ แปลงเพศ จชามาศ
 ปรามาศ ๗ ปรัถมาศ เงินทอง ๗ มาศ ว่าเดือน เข้าปายาศ เกียรติยศ
 อุปายาศ เออมรส ของมรัศ พระสุธารศ สุกนชรศ โอชารศ นีราศ
 ทางทุรัศ ทางทุเรศ รศมี เขาโกรธาศ งามวิลาศ เห็นวิปลาศ
 เป็นเลิศไนย สังกวาศ อาวาศ สุธาวาศ ฆราวาศ บรมนิวาศ พิศวง
 พิศวาด วาศนา เสด็จประเวศ ของพิเศศ เหลือเศศ โสฬศ
 พระศาสดา

๗๕

๑ คำไทยใช้ (ค) สกตในคำเหล่านี้

๗๕

๑ เพราเพริศ ล้าเลิศ พิศดู ปราศ บำราศ คลาคลาศ

๗๕

๑ ทวาทศมาส ๑๒ เดือน คือ จิตรมาส เจตรมาส เดือน ๕
 วิสาขมาส เดือน ๖ เชษฐมาส เดือน ๗ อาสาธมาส เดือน ๘ บุรพา
 ศาธมาส เดือนแปดก่อน อุตราสาธมาส เดือนแปดหลัง ปฐมาสาธมาส
 เดือนแปดก่อน ทศมาส เดือนแปดหลัง สาวะณมาส เดือน ๙
 พิทธะบพทมาส เดือน ๑๐ อาสยขมาส เดือน ๑๑ กรรตักะมาส
 เดือน ๑๒ มิกสิรมาส มฤคสิรมาส เดือน ๑ บุศยมาส เดือน ๒
 มาฆมาส เดือน ๓ ผกณมาส เดือน ๔ ๗๕

๑ ตัว (ศ) สกคจำพวกหนึ่ง มีอักษรอนเพิ่มท้ายคำ
 ดุจคำเหล่านี้ ๗๕

๑ นังเห็นออาศน ราชอาศน สิงหาศน พระนิเวศน ยาพิศม
 อสรพิศม ศิศย อัสตร อัสว อัสวา อัสจรรย มหัสจรรย
 พระพิศณ องคอะติศร อติศวร อิศวรกระษัตร์ อิศเรศร นเรศร
 นฤเบศร เทเวศร พระอิศวร ประภัสสร ๗๕

๑ อนัง คำที่ใช้ มีใช้ตัวสกค ก็มีมากตามข้อบัญญัติแต่โบราณ
 สบกันมา เหมือนคำอย่างน ศศิธร เดือนไพศาย ศิษะ พระเคียร
 เกลา กุศล ศาลา โรงศาล จำศีล ศังขร ศิงขร ศถงฆาร
 พระแสงศร อภิเศก โศกเศร่า โศกสัลย ศักษา ข้ำศึก ศิศย
 ขศศักติ ศักดินา ศักตานุภาพ ศักราช เอกศก โทศก ตริศก
 จัตวาศก เบญศก ฉศก สัตศก อัฐศก นพศก สัมฤทธิศก อาศรม
 เศรษฐี พระศรีศก ๗๕

๑ ต้ว (ษ) สกตแต่ลำกมน้อย มักมีต้ว (ษ) และต้วอื่น
 เพิ่มท้ายโดยมาก มีต้วอย่างดังนี้ โเอกษ มนุษย บรุษ บำราษ
 โทษ ๕ คำน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้ (ศ) ไรเกษ
 พระกฤษณ กานฐ โภษฐาคาร กฤษณา เจษฐา เซษฐา ชุษณเบก
 คำฤษณา ดุษณี ดุษดี ดัษกร ประดิษฐ ประทุษฐร้าย ทฤษดี
 แผ่นกระต่าย ทาษชาย ทาษหญิง อธิษฐาน อธิฐาน ชาติตรี บุษบ
 บุษบา บุษยา พลอยบุษย์ ปฤษณา ปฤษฐานคั พรฤษ พรฤษา
 ราชตรี รากษษ ฤษยา อัญฐาวุธ อัญฐาศ อัญฐาศ อัญฐกต
 อัญฐางค อัญฐก อัญฐนาการ ๗๕

๑ คำใช้ (ษ) มีใช้ต้วสกตใช้มาตามโบราณ ดังนี้ ๗๕

๑ มษา แปลงว่ามารษา ฤษา พฤษษา ปฤษษา พระอังษา
 พิพากษา รัษ รัษา ภาษา ภาษ มเหษ หนหรฤษ ทรฤษ ฝุงหงษ
 สุวรรตหงษ เชอพระวงษ ราชวงษ สรียวงษ รวิงษ ภาณวงษ
 บรมวงษ บวรวงษ รววงษ สัมพันธวงษ พระวงษ ๗๕

๑ อนง พงสังเกตว่าต้ว (ษ) ทมาแต่ภาษามคธนั้น มักออก
 จากต้ว (ษะ) โดยมากเหมือนคำเหล่านี้ บกษ บกษ บกษา บกษา
 รักษะ รักษ รักษา รักษา รักษะสะ รากษษ รากโยษ ประระบั๊กษะ
 ประบั๊กษ ประจ๊กษะ ประจ๊กษ รักษะ พฤษษ รักษา พฤษษา ยั๊กษะ
 ยักษ ยักษา ยักษา อักข อากษ สักข สากษ อักษะระ อักษร
 สุกกะบั๊กษะ สุกกรบั๊กษ กาศะบั๊กษะ กาศบั๊กษ วิกักษะ พัทักษ
 ภักษะ ภักษ ภักษา ภักษา ทักษณ ทักษณ ประทักษณ ประทักษณ
 จักข จักษ ภักข ภักษ คำเหล่านี้เป็นต้วอย่าง ๗๕

๑ ตัว (ส) สกดเหมือนคำเหล่านี้

๗๕

๑ นบนมัสการ พัสตสิ่งของ คนชาติแพศย ตรีศ ดำรัส
 จรัส จำรัส โอรส เอารส ศรีสวัสดิ สัสดี สรัสวดี แสนสาหัส
 สหรรสกุมาร พระศาสนา พระราชสาสน์ กาทตองไซ (ส) เป็นต้นคำ
 เหมือนอย่างคำว่า เสน่ เสนา โสภา โสภณ โสภุม เกสร สมบัติ
 เสาร์ สุริย สวรรค์ สุรา สุรสีหิ สมบูรณ์ สนิท สนม ส้มค
 สะโมสร คำเช่นนมมากนั้ จะช้กมารวมไว้ ก็เหลือประมาณที่จะ
 เขียน พึงเข้าใจว่า นอกจากบังคับที่ไซ ศ ษ แล้ว ก็ควรไซ้ (ส) สัน
 คำภาษาไทยแท้ ก็ควรไซ้ (ส) เท่านั้น ถึงในภาษามคธก็มีแต่ (ส)
 ตัวเดียว ชงเป็น ศ ษ นน วิธมาในคำกรส้งสกฤษฏ กบวิธอักษร
 ส้งขยา ชงนบอักษรแทนตัวเลข ในคำกรวิธสารเป็นต้นนน นับตัว
 (หะ) เป็นเลข ๘ ถ้าไม่มี ศ ษ แล้ว ตัว (หะ) ก็เป็นเลข ๖ ชาติอง
 กบวิธ กะห้ปายา ไม กะห้ปายา น ๑ ๘ ๑ ๑ เป็นเลขเรอนพนดงน
 กะห้ปายา แต่กลับอยู่ตามเลขมคธ ถ้านบอย่างเลขไทยกลับเป็นดงน
 ๑๑๘๑ สำหรับลพพทศักรราชเป็นจุพศักรราช แลววกจุพศักรราชเป็น
 พุทศักรราชได้ทุกบไป

๗๕

๑ คำโคลงบังคับ ศ ษ ส แต่โบราณก็มีมาดงน

๗๕

๑ รังสฤษดิ์พระเตงดง

ส

รังรักษเตง ษ

บอกแจง

ศกตสอ ศ

สมมต

ไตรเพทท้าวหากแลง

กือเกือเบนองค

๗๕

๑ แลคําหนึ่งอกว่า ในสอทั้งสาม สอถอแจ่มงาม ว่าไว้เป็น
กลาง เพราะฉะนี้ ควรเห็นว่าสอถอไข่มาก เป็นพนในคําภาษามคธ
แลคําภาษาไทยมากกว่า ศ ษ ๕๓

๑ แลคํ่าบั้งกับ ศ ษ ส ในจินตามณมีมาแต่โบราณท่านแต่งไว้
ก็ควรเป็นทสงเกิดคําโดยโบราณเกิดสบบมาดงน ๖๕

๑ บั้งกับสอถอ	๑ สรรเพทศัทธรรมแลสง
สบสูตรสดับนแลสงหาร	พระประเสริฐฐแก่นสาร
แลแพศยสัดยา
แลสวัตตโสภ
๑ โภสมเกสรสมบัติ	๑ สรรพยาสวรคแลสุรา	สุรสิทศสมภาร ๖๕
๑ สมเด็จพระสันยเสมอ	๑ สมเด็จพระสันยเสมอ	สัพพรชแลสงกรานต์
๑ สมบูรณ์สาครแลสิน	๑ สมบูรณ์สาครแลสิน	สุภาพสุนทร ๖๕
๑ สรรพสมรรถแลสลอน	๑ สรรพสมรรถแลสลอน	ชสมุทรมสมสมร
๑ เสรีจเสด็จแลสงขพิสด	๑ เสรีจเสด็จแลสงขพิสด	แลครตสละสมาคม
๑ ปราสาทสาครสัดวสม	๑ ปราสาทสาครสัดวสม	ดุสิตเสวตรเสวยรมย์
๑ แสนสนกนิสาวสุรสนม	๑ แสนสนกนิสาวสุรสนม	นิกนีสารุสงสาร ๖๕
๑ สอถอทั้งปวงกับบริหาร	๑ สอถอทั้งปวงกับบริหาร	สตุตติโสทรนมัสการ
๑ บั้งกับศค	๑ ไพสาขาแลศิขรพิเสศ	ณ ประเททนานา ๖๕
๑ ศัตร์แลศุขสุทธา	๑ ศัตร์แลศุขสุทธา	แลศัมทศรัทธา
๑ อาศรมศีลแลศิวา	๑ อาศรมศีลแลศิวา	ศรภไชยบรมมี ๖๕
๑ ภาคแลพิศมสุติ	๑ ภาคแลพิศมสุติ	ศร โศทรเศรฐ
		ขศศกค้อศวา ๖๕

๑ อักษรใช้สกดในแม่กบ ๗ อักษร คือ บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ๗

๑ ตัว (บ) เป็นตัวสกดเดิม ใช้ในคำภาษาไทยทั้งสั้น คือ คำว่า ไสกบ เคียวขบ น้ำขบ บาลูขงบ เจนจบ พันฉับ กัรบ น้ำขับ ไฟดับ บนดับ ขูส่าทับ ดงนเบนตน ๗

๑ อนึ่ง ให้สังเกตรู้ว่า ที่ในคำภาษามคธเป็นตัว (ปะ) ตกมา ในคำไทยเป็นสำเนียงตัว (บ) ไปโดยมาก เหมือนคำว่า ข ะริปาละ ะริบาล ๗ อะริปาละ อภิบาล ๗ พยาปาทะ พยาบาท ๗ ปะทะ มท ๗ ปาทะ ภาท ๗ บัตตะ มาตรการ ๗ ปุตตะ บุตร ๗ ปาสะ เชือกปาส ๗ สุปันณะ สุปรรณ ๗ สุปันะ สุปิน ๗ วิปากะ วิภาค ๗ ปาปะ ขาป ปุญญะ บุญ ะริปุณณะ ะริบุรณ ะวะระ บวร ะวะระมะ บรม บิดา บิดา บิดู บิดร เสนาปะติ เสนาบตี อะธิปะติ อธิบตี ัจจุปะนันนะ ัจจุบัน เป็นต้น เป็นต้นอย่าง ๗

๑ ตัว (ป) สกดใช้ ในคำที่มาจากภาษามคธโดยมากดังนี้ ๗

๑ แสนกัปป แสนกัลป ตันกัลปพฤกษ อากัปปิรียา สังเขป สมเขป โคปกะ ว่าตาคุ่ม จาป ว่าแล่งธนู ฉาป ว่านกน้อย ชัปนะ ว่ากระชิม พระสะถูป พระสะคูป มณฑป มรณูป ประทีป เกียนรูป กำบาย ขาปเคาะห์ ขาปมิตร รูปพรรณ รูปโฉม รวบสรูป ิลाप ว่าร่าไห้ สรรลาป ว่าเจรจากัน พิเลป ว่าทา นพปมัจฉา

ว่าปลาแห้งสด ว่างป ว่างรบ ว่าหวาน กะสาปะนะ ว่าตำลึง
สาปะ ว่าคำสาบแข็ง อั้งระภาค อั้งระยศ อั้งระทรัพย์ อั้งระลักษณะ
อั้งระมาณ ๗๕

๑ ตัว (ผ) สกตในคำไทยไม่มีใช้ ถึงในคำมกธ ใช้สกต
แต่ถ้าถึงก็ไม่มี ต้องรวมเข้ากับตัว (ปะ) เหมือนคำว่า ปุ๊ปพะ
คำไทยใช้ บุษปะ มะหับพะละ มหรรผล เวหับพะละ เวหรรผล
วิปหาระ วิปหาร บั๊ปผาสะ ผักบั๊ปผาสะ เป็นต้น คำเช่นนี้ในมกธ
ก็มีกรมีใช้มาก ๗๖

๑ ตัว (ฝ) สกตคำไทยไม่มีใช้ตัว (ฝ) นี้ใช้คำอย่างหนึ่ง
คือ ผพาย ผมอ ผปาก กวรสังเกตจา ๗๗

๑ ตัว (พ) สกตเหมือนคำเหล่านี้ ๗๘

๑ ภาพยกลอน สามภาพยุค สรวมชีพ สันชีพ ลาญชีพ
สมมติเทพย์ วัสสุเทพ ของทัพย์ มหาเทพ กองทัพ ม้าสินธพ
ม้าเสนธพ มาณพ มาณพ สินทรัพย์ ผู่ทานพ พระนพ นพเคราะห์
มหรณพ อรรณพ นพมาศ ท้าวไตรภพ ราชสมภพ วันสมภพ
เจ้าจอมภพ อภัพ ท้าวอพยพ ท้าวโกรพ รอญราพ ราพนาสุร
ท้าววาฬพ พระโกรศพ พระบรมศพ พระศพ ปลงศพ คำสารภาพ
อาตมภาพ ทรงสุรภาพ คำเสาวภาพ คนสุภาพ เสพ เสพย ๗๙

๑ ตัว (ฟ) สกตภาษาไทยไม่มีใช้ ในภาษาอนมอัยบ้าง เหมือน
คำว่า ออฟริกา ออฟต ออฟเซอร์ ออฟฟต ออฟฟเซอร์ เป็น
ตัวอย่าง ๗๕

๑ ตัว (ภ) สกตเหมือนคำเหล่านี้ ชาติโขภ ภรรภ
เบญจภรรภ มัภรรภ นภวงษ์ นภคต นภาลัย ปรารภ ไตลภ
หลงโตภ ใจละโมภ อสุภ ขาวอสุภ โคอสุภราช พลอภเอาธาร
นบอภิวาท ราชภรรภ ฯ จบตัวสกตแม่ภบแทน ๗๕

๑	เรียงการาเทียบถอย	ทางสอน	
	สังโยคพิธานถอน	ถสนแกลิ่ง	
	ไปพินพาเพอกลอน	กลบเกลอน	
	จบเสร์จสาเรจแจ้ง	จัดไว้วานจำ	๗๕

วาทะพินิจ

๑ รวบรวมคำรำลึกถ้อย
ไวพจน์พิจารณาขนาน
โดยบทแบบเบรธาณ
เป็นชนอบชนบขาง
แถลงสาร
ชออ้าง
เรียบเทียบ ไวแฮ
คิดเกาคำเคียง ๗๕

๑ แจกพจนจคพากยถวน
ไวพจน์พิจารณาแจง
ตัวต่างแต่เสียงแฝง
กำหนดพวกคำพ้อง
ทางแถลง
จัดพร้อง
ฝากรวม ถันนา
พาดอ้างองเสียง ๗๕

๑ ลักษณะใช้ถ้อยคำขบวนหนง
เหมือนกัน บางทตัวเดียวกัน แต่ตัวสกดตต่างกัน
อ่านออกเสียง
อย่างเดียวกัน แลต่างแต่สำเนียงสนบางยาวบ้าง
กฤษณทรควรสังเกตจำ

ไวเบนแผนกหนึ่ง ทดต่างด้วยตัวสกคนน ได้จัดแจกไว้ในสังโยคพิธาน
แล้ว แต่ยงแยกย้ายเรยรายกันอย จงคคคคคคค คมส้านเนยง
เคยวกัน มารวบรวมเข้าไวเบนหม่มหมวดกัน ให้ชื่อว่าไวพจนพจนารณ
ต่อเรื่องเนองกับสังโยคพิธาน ควรจำกัดไว้โดยแผนกหนึ่งตั้งน ๗๕

๑ เกาด้วยเล็บ เคยวถาว ๗ นัยแปดเก้า ก้าวเดินไป ๗
ดูชา ขายขาดค่า ของมค่า ฆ่าตาย ๗ จรเข้ กินคน จะเข้ ดนตรี
ตะเข้ ลากไม้ ๗ แกลงไซ ไชกัญเจ ๗ อสงไชย อายไชย ๗ ไก่ไช
ตาข่าย ๗ ถ้าจะให้ กรรมท่ว ทาน้ำ คอยท่า ๗ แก่เกา เก่ากัน
ถ่านเทา ๗ มือเทา ท้าวพระยา ท้าวแขน ๗ หน้ามวิญญาน น้าไม่มี
วิญญาน ๗ พระมนี่ ประเพณี แก้วมณี่ ชานี่ ๗ เป้าไฟ ร้องบ่าว ๗
ไม่มี เพลงใหม่ หลิงมาช ๗ ป่านใหม่ ปรับใหม่ สบไสมย พิสมย์๗
ต้นไม้ ไม้ตรี ๗ เป็นไมตรีกัน ๗ ฉายา ว่าเงา นางชายา ว่าเมีย ๗
ปู้ย่า กอหญ้า ๗ ไพร์ ว่าขาสก เกรี ว่ากลอง ๗ ล่าทัพ แผลงหล่า
ผาดโก มารยาสาไทย ๗ รูเคยงสา ขันอาสา ศาสา คำมรษา
หรรษา บัทยา ปฤกษา พายา ๗ ล่าเล่า อล่าห ๗ นางมารศรี
ศรีสวัสดิ สี่เขา สี่ดาแดง ภาษ ราช ภาษ เสอกไส หมดไส วิไสย
นิไสย อาไสรอย อธิยาไสรอย ๗ บั๊กเสา วันเสาร์ ๗๕

๑ จบปะกิริณะไวพจน ท่าน ๗๕

๑ กิณแต่จะเสรำโศก พระสภนธ์ สกกล สากกล เล่ห์กล
 ไม่ชอบกล ฯ เกยจกัณ กระจศตรู เกยจกัณต์ กัญญา กัลยา กัลยาณ
 กัปกัลป ใจฉกรรจ์ เทวกรรม าศกรรฐ์ ทรงพระกรรชยะ
 ผิวกายกัณห์ พระกรรณ ว่าหุ พระกรรฐา ว่าศอ พลศกรรจ์ มีเทศ
 ๑๓ กัณท์ ราชกัญ สกกันต์ โสกันต์ ฯ กานกัณไม แก้วแกมกาณจน
 ทำการงาน บริษการ บัวยการ พิการ มีอการ อลังการ ปราการ
 หุกประการ พระกาล เวลากาล เวลาวิกาล สักภาพ ภาพบัณษ ฯ
 บัณ บัญญ กัญแจ กัญชร กุณท์ กองกัญท์ แก้วกัญทล ผุงสกัญ
 ดอกพิกุล ราชนิกุล ฯ กุณขลา กองพริกัญท์ พุทธางกร อังกร
 วรางกร เกอกุล ตรีษกุล อากุล อนุกุล ประฎิกุล ฯ ร่องเกณ ฯ
 กะเกณท์ โยคเกณท์ ฯ กูตะโกน โกณจนาท สกุนโกณจ ์ โกณท์ ฯ
 ๕ ๘
 นาเบนตะกอน ทองพระกร นายอากร สรรพากร พระกร พระสกร
 พระศกร ์ ศรสังขกร ์ ศกร อดงกร ยลอชกรณ คัมภกรพยากรณ
 อดงกรณ อาเกียรณ รามเกียรต หนาเกียรน ์ เขนเกวียน ฯ กคข
 ปลากคด แก้วมรกต ราชกรกต ันทุกสกต บงกข อดงกต ปรากต ฯ
 ผักกาด เก่งกาจ กองกาษฐ์ ใจฉกาจ ร้ายกาจ อากาศ ค้าประกาศ
 โอกาส ก้าต ฯ เกาสกิด กิตติคุณ กิตติศัพท์ ทำการกิจ ราชกิจ
 ทององกริด กฤษณา ชำระกฤตยฎีกา คาบฤตช โทษอกฤษฐ์
 พระกฤษณรักษ พยาธองกฤศ ฯ สันตมุตกต กูฏเก้ากูฏี พระมหา-
 มงกฏ พระแสงองกฤษ ฯ ผักกุด จังกุด เขตรกฏ เขาคิชฌกฏ ฯ
 กอการะเกด ดาวพระเกตุ ชุมเกตุ พระเกษ พระโตเกส ไรเกษ
 สังกะต ฯ โกฐทั้งห้า โภษฐาการ พระโภษ สุวรรณจังกูฏ แสนโกฐี ฯ
 เสาเกยต เกยจคราน เกยรตยศ เกยรตคูน รังเกยจ ฯ หนุติคกับ

อากัป แสนกัป ๗ ดอกอังกาบ กาบหยวก กายกถอน
 โคลงกาพย์ ๗ กำมือ บาปกรรม ๗ กรกม ราชกุมภ ๗
 ๑ จบขอไวพจน์ ที่ ๑ ๗

๑ แข่งขัน กวดขัน จันทสีมา ไชยพรรค เบญจขันธ
 พระพรรค ๗ เรือกขาน บริกขาร บิชาล สังขาร ๗ โล่เขน เข็ญใจ ๗
 ไม้ขอน ทูตขร ปฏิสังขร สังขร ๗ หลาบเข็ด เขตแดน ๗
 ๑ จบขอไวพจน์ ที่ ๒ ๗

๑ ข้องระคน คนไม้ทัว ผู้คน พระสุคนธ์ สุคนธรรศ
 เสาวคนธ์ โยธกณ การมงคล บุคคล บุคคล ๗ ขอบคั้น เกาทคั้น
 คันธกัจจกร ข้อสำคัญ จรดพระนังคัล บังคมคัล พระอังกัล ไรงคัล
 มากครามครัน หลึงมัครภ ๗ แสร้งคาน คานหาม โภษฐาการ
 เกราการ ลอยพระอังการ วันอังการ ไร่กาล สิงคาล สฤงฆาร
 ฮาการ ๗ เจ้าคุณ เดือนพคุณ ทองนพคุณ บุญคุณ ผู้มีคุณ ๗ ต้นคุณ
 เลขคุณ ทวีคุณ ๗ ประเคน ลำเค็ญ ๗ หาบคอน ไร่ลคร กรุงนคร
 สาคกร ๗ ลิงคาง ข้างซ้าย ข้างขวา ๗ ไม้คด พลคช กรมพระคชบาล
 พระศรีสุคต ฤาษ้องคต เขามคธราษฏ ภาษามคธ รัตประคต ๗
 อัดะคัต กัจฉะ ว่ากอไม้ ๗ เคียนคาด ผูกอาฆาฏ เพชฌฆาฏ
 ไล่พิฆาฏ สุริยคาร จันทรคาร ๗ ผักคราด อัดมคราด ตรียคราด
 สรรพคราด ๗ ประโคมสังคัต กัดแคน ๗ นอนกุดคู้ นังกุด

พระอังกูร ๗ คุช คุฏ ๗ สังกัด เศจนาเศจณะ ทางห้อง ๗
คำถึงโคตร นฤโฆษ เสียงอุโฆษ ๗ สัปรคับ พระเต้าเบญจรรภ
คัพโกทร ๗๕

๑ จมคอไวพจน์ ๗ ๓ ๗๕

๑ ยากจน อับจน ประจัญ ผจญ จตวิจล จุตางล ๗
ประจันห้อง เก่นจันทน์ คำจรรจา จันรรจา โจทจรร ประจันตคาม
พระจันทร วัณจันทร อัมจันท์ อัสจรรย ๗ ทำประจาน โอจาน
ครุอาจารย์ ทำทราจารย์ เทยวภิกขาจารย์ สมาจารย์ อาจารย์ ๗ จินตามณ
จินตะกระวี ทำเป็นอาจิน ทิศปราจิน เมืองปราจินบุรี ๗ คำจุน
นายจุนท์ แหกเบณจุน จุฬศักรราช จุฬจักรพรรดิ ๗ โดดโจน
โจรผู้ร้าย บริกขาระโจฬ ๗ จอนหู กัจจร ขจร เคจร คเนจร
เขจร สัญจร สมจร อนจร พเนจร ๗ ตัดเขียน จากเจียร ๗
จคจาง เมญจางค ๗ จกศอก อาณาจักร จักราวุธ ๗ เจนจัด ขจัด
กัจจัด จัตรงค จัตรงค์ จัตวา ๑ ขจิตร จิตรกรรม จิตรใจ จิตรมาศ
พิจิตร ไฟจิตร ระจิตร วิจิตร ๗ จุดเพลิง จุฬสัทธิ ๗ เจตรมาศ
เจษฏา ๗ โจทยพอง โจทยท้วง โจษจรร ๗ นกกระจาบ สกุนจาป
ธนุจาป ๗๕

๑ จมขอไวพจน์ ๗ ๔ ๗๕

๑ เนิต นิมิตต์ฉน พากยฉนท ฉนทานุรกีษ เอกะฉตร-
เอกะฉนท ๗ ช่างถบฉด ฉฉฉตร ๗ ผักกระเฉด บรฉฉศท บรฉฉศท ๗๕

๑ จบขอไวพจน์ ท ๕ ๗๕

๑ กระบอหน บณชน ประชาชน สันพระชนม กะเสศล
ชลไนยน์ ชลเนตร ชลธ ชลธาร เมืองชลบุรี อัสสุชล ๗
เล่นงานประชัน ภูเขาชัน สะตัสัมปะชญ์ ดอกอัญชัญน์ ๗ ชานสลา
เขยวชาญ ชาร ว่าชายชู้ ซาลาว่าเป็ลว นอกชาติ ฅานสมาบัติ ๗
คูนเคยชนกัน ชะราชน ๗ เย็บชน เทพประชุน พระอรรชุน
ชุนหบักษ ๗ กระชอน บัญชร อรรชร ๗ ชักชวน ประชวร ๗
แก้วเขยร ๗ ผ้าประเชน เขญู เขอญู ผเขอญู ๗ พุดชัต
รภชฎ ๗ ทาชาติ เกศรอยชาติ ๗ โกลชิต ไชยวิชิต พระพิชิตมาร
สยามพิชิต อนุชิต ๗ พันชุต ชุณบักษ ๗ นายเชค ท้าวสุระเชฐ
พระเชฐา พระโลกะเชฐ วัตเชตุพน ๗ นายโชด ชวงโชติ
โชติขวลิต ๗๕

๑ จบขอไวพจน์ ท ๖ ๗๕

๑ พุดสัประदन คนตร นกคต นภาคต นพะปตล ปทะพีคต
พะสุชาคต เมทนิคต เสศฉคต ๗ แผ่นกระदान เพदान ทางกันดาร
พิศดาร พงษาเวดาร กันดาลพล คาลฉิตร ดินดาล เกิดแต่ดาล

ช่องตาล เทพบันดาล ชันบาดาล ฯ แผ่นดิน พวงขมิ้น นฤบดีนทร์
 ภูบดีนทร์ ฯ ลายคน ทองสองคน เดชอศุขย์ ราชอศุขย์ ฯ อศุขย์
 อาศุร ฯ เรือโตน พิโตร ฯ แผ่นดินดอน ลุ่มดอน สันดอน
 ทิศอุดร ราชภูร อิศร อัมโฆษคร ฯ ลงโดยเด็ยรดี ดาษเด็ยร ฯ
 บ้าง อิศฎงคฺ ฯ กระจ่างกลาง ปฤษฎางคฺ อัยฎางคฺ ฯ สันกระจ่าง
 ดาวดงษ์ ฯ ผลไม้ดก โคลงอัมฎก ฯ ทำกระจ่าง ชงบรรฎาก ฯ
 เวลาดก กระจดก ฯ ต้นไม้ดัด พวงคัษกร ฯ บาด ดาดาศ
 แผ่นกระจาด ฯ ช่างประคิต ช่างสุประคิตู ทำราชวรคิตู เมืองกาญจนคิตู
 เมืองอุดรคิตู วัตรราชประคิตู นายคิส กรมราชบัณฑิตย์ ฯ เดินสดุด
 ประคุด ดุจหน่ง ฯ ขาดเค็ด เม็ดค เสีคจ ส้มเค็ด ฯ นายเค็ด
 พระเดชพระคุณ ฤทธเดช ฯ โลกโคต สันโคต สันโคศ ฯ ปถันสดม
 ขาดม จตุสดมภ พนสดมภ

๗๕

๑ จบต่อไวพจน์ ที่ ๓

๗๕

๑ ไม่นัน ต้นค ต้นท สับคินค ตินหา ฯ เบ็นคานทราง
 พระอวาร ตันตาล นาดาล ฯ ติน ตฤณ วาหญา

๗๕

๑ จบต่อไวพจน์ ที่ ๔

๗๕

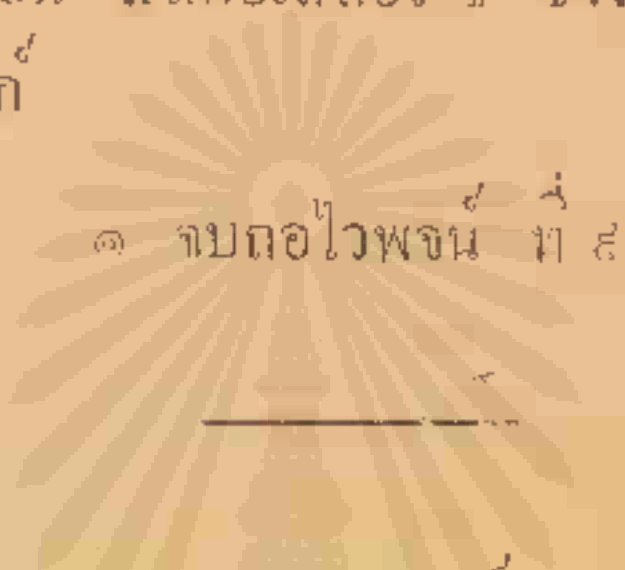
๑ ทางสถล คู่พระสถน ฯ ก้ามถัน พระถัน เด็กคิมถัญ
 ผูกอากรรต ฯ ถันถาน เจคิชฎาน ในสฎาน รูปสัณฐาน สมฐาน

อธิษฐาน กรรมฐาน ฯ ตันกะณิน ตันกะณิร ทอดกะฐิน ฐนิตสถิล ฯ
ล่องถนน เมถุน ชาติสถล ฯ ใจเถน พระมหาเถร ฯ ฌุดถอน
บรรจฐูร ฯ นายเถียน สัตถยเสถียร ฯ ช่างตาก อุปฐาก ฯ โศดิก
ธรรมกถก อุปะถัมภ

๗๕

๑ จบถอไวพจน์ ๗ ๕

๗๕

๑ อุดทน ทองชน พระทนต์ พระราชทน พัทธมณฑล
บริมณฑล ฯ ไถ่ทัน เกาทันท์ พรหมทันท์ ภาคทันท์ ราชทันท์
เป็นขุดตธรรม เป็นสตัยธรรม ใจอาธรรม อสตัยอาธรรม ฯ ทานบน
ให้ทาน โวทาน สโมทาน คชาธาร ชลธาร ท้องธาร สาธารณ
เอธาร คนจันฑาล ฯ มลทิน ทักะทิน ประคิติน ราชกินนะนาม ฯ
แบกทูน แก้วไพฑูริย์ กราบทูล ขำทูลออง บันฑูร บันฑูล พิตฑูล
พระวิฑูร ฯ ตัโชน ดวงด้วยโชน โชนพราหมณ ฯ บันฑอน จันทร
มโหทร สาทรร อาทรร อนาทรร คทาทร ภูทร มหัทรร สาทร วิชาทร
วิทยาทร ฯ ฐูปเทียบ พระมณฑเฑียร ฯ ขวยสเทิน ไปเทอญ ฯ
ทายทัก พัททัก ฯ จดหมายบันทัก โทษอธก วันทรธก ฯ บันฑุก
ทุกสัง ความทุกข ทุกขยาก ฯ ทดนา แทนทด ท้าวบุรินทก
เอกาทศรถ ตรทศเทพ ทวาทศมาส ทศนั้ขประนม ฯ สายบันทัด
ท้าวพรหมทัด ทัดสนา ฐุชชั้ พระเจ้าเอกะทัด วัสุทศนั้ ฯ
พระบรมธาตุ ฐาตุหง ๔ โอทาด อาทาศ ทายชายหญิง ฯ
ศกเป็นบันทัด ทรงอทศ ทวัทศทศ พระอาทิตย มาแต่ ๔ ทศ

วันอาทิตย์ ฯ นกทองทุต ราชทุต โหมตเทศ ตั้งเอกะเทศ
 ต่างประเทศ ต้องเนียรเทศ ทุกประเทศ มีเทศนา ฯ คำเท็จ แพทย์
 โทศ โทษ ฯ พุดทวนทบ เกณฑ์สมทบ มาสินธพ มาเส้นศพ ฯ
 ชูสำทับ กองทัพ ลำทัพ คนธรรพ ฯ ของทัพขย ดวงประทีป
 โลกะทีป ฯ ชูบเกี่ยวน เทียรชูป ฯ

๑ จบทอไวพจน์ ที่ ๑๐ ฯ

๑ ตัดก้านน นนทลี นบ่อนนต พระนนท พระอานนท
 เมืองนนทบุรี เสนานนท ฯ ของก้านน นายก้านน นางก้านน
 อนุญญาสาธารณ อะเนกอะนันต ฯ ไปเนิ่นนาน ภูษานาญ สำนาน
 คัคคะณานต ฯ พระมุนินทร เพชรนิล มณนิล เจ้าธรณินทร ฯ
 ผลนางนูน บวมนูน พระธรรมนุญ ฯ พระขนิเนทร หลวงจรณนทร
 สามเณร ฯ หลับนอน กิณนร นิกนร ฯ กวดเนี่ยน ไปจำเนียร ฯ
 ไปบนเนิน คำเนียร คำเนอน ฯ โสคทะเลนง นวลอนงค ฯ นานนค
 ทศนข อำนคข ฯ แหวนนาค นาคกัญชร พระยานาค มหานาค
 ต้นบุนนาค ฯ นงนค บัจจะนค กากะนค ระถาณค หลถาณค อศวาณค
 บรรตาคนค ฯ โสตรหนวก เลขผนวก ฯ น้อมประนต ทองชมพพท
 โอนต ฯ พุดผัดนัต คมขานัตถุ พงพนศ สัญญาอาณต ราชานต ฯ
 นางนาฏ เคนนาค ไตรภพนารถ ไตรโลกขนารถ คูอนาค บรมนารถ
 ภูวนารถ นฤนาท นินนาท อำนาค อำนาค เมืองไชยนาท สิงหนาท
 ถึงพนาศ บรรณาศ ฯ พินิตราชการ ถึงอนิจกรรม พินิจชัย พินิจชัย

อำนิฐ พานิช ถึงอนิตยกรรม นพนิต อยู่เป็นนิตย โลกนิต เสาวนิต
 อักษรนิต นิตรา เณนิตร ธรนิตร อกะนิตร หลับสนิท ฯ นายนุด
 นงนุช อนุตรสมโพธิ โทกะนุท ทองชมพูนุท มนุสย์ มนุษย์
 อนุสสติ ฯ ท้าวตรีเนตร ท้าวพันเนตร ไนยเนตร ภูวะเนตร มณูเนตร ฯ
 ถอนหนวด ทรงผนวช ฯ ไหว้บ ทานพ มหรรณพ อรรณพ มาณพ
 นภาภาศ นภคต นภวงษ์ ๖๕

๑ จบนอไวพจน์ ที่ ๑๑ ๖๕

๑ สีนบน บวงบน ตำบลบน ขบน ฯ น้ำบัน บัญจก บัญชา
 บัญชร บัญญุต บัญญาศ บัญจางค บัณฑรนาค บัณระสี บันฑิตย
 บันณะ พระยาสุบรรณ บรรณศาลา บรรณาศ บรรจบ บรรจจूर
 บรรหาร ฅบบับรรพ ป้างบรรพ เบองบรรพ แบบบรรพ ฯ ดอกไม้บาน
 ใจเบิกบาน บานูชี นฤบาล นายโคบาล บริบาล พยาบาล ภูบาล
 มหิบาล อภิบาล ฯ นกบิน ทรงพระสุบิน เมืองกระบินทร์ บินฑบาท
 ตเข้าบัณฑิต ระเบิดบ้านเมือง โคกระบิล ระบอบระเบิด ฯ ทำบุญ สมบุญ
 ดอกบุณฑริก นันบรรณบท มับุญ มับุณย ต้นบนนาค ต้นตะบูน การบูร
 เพชรบูร เมืองจันทรบูร บริบูรณ เพญบูรณ สมบูรณ ทิศบูรพ์ พิบูลย
 ไพบูลย ฯ ปลากกระเบน พุดเบอนเบน เบญจางค เบญจพัช เบญจมา
 นฤเบนทร ภูเบนทร มนุชาธเบนทร ฯ กะโบร กำโบล กระโบล ฯ
 กอบอน ตะบงตะบอน ซ้ายบร แงบร ฝ่ายบร ฯ แกงบวน บริบวรรณ ฯ
 สีสลาบค คีตขบถ สบถสาบาล วาขบถ อาทิตยบถ อนิลบถ ชนบท

เชิญบท บทกลอน บทร่าย พระคาบศ ฯ โคเข่าบัด บำบัดโรค บัญ
 ว่าเป็น วิบัติ บัทร ว่าไบ ทำพลบัตร์ พระสัพพรรณบัทร สัญญาบัทร
 สมบัติ สมบัตร์ ฯ มัดบาท เจียรบาท ไช้สนันนิบาท นิยายนิบาท
 มาสนันนิบาท กระจลาบาท อุกกาบาท บาตรพระสังข์
 อสะนิบาท เงินบาท บทบาท พระบาท เกิดอบาทวิ ธิบราชบาทวิ
 เชอกบาทศ พราหมณพฤตม์บาทศ วันอุบาทศน ฯ เบือนบิต เป็นโรคบิต
 พระทนต์ภทรบิฐุ ฯ ตุ่มบุด กุลบุดร บุดรชาย บุดรหญิง บุดร
 บทกล เดอนบุดชย พลอยบุดชย บุษบะ บุษบา บุษยามิเศก ฯ
 เขยอเกยวเบค เขบ็จขบวน ฯ ชรรมาชเบค ชนาชเบศร นราชเบศร
 นฤเบศร พระภเบศร ฯ เรอโบค สระโบษขรณ์ ฯ แกงบวด ออกบวช ฯ
 แบบฉบบั สักรบัพ บัพพะตะ ไช้วาบรรพต เวพบบัพ องคลับัพ ฯ
 บุญบาป บาปเคราะห์ ฯ ไม้หักบับ บัพพะทิส ไช้วาทศบุรพ บัพพะ
 นมิตร บุรพนิมิตร

๓๕

๑ จบป่อไวพจน์ ที่ ๑๒

๓๕

๑ ปูนปั้น บัญญา ฯ ไม้ปัก ปักษา ปักษ สักกรปักษ
 กภาพปักษ ประระปักษ ฯ เปาบัด ปัจจย บัจจบัน ปรัตยบัน
 บัจเจกโพธิ บัจจาสไสมย บัจจุสไสมย สวรรยาชบตี ไอสวรรยาชบตี
 บัศสาสวาต บัศสาวะ

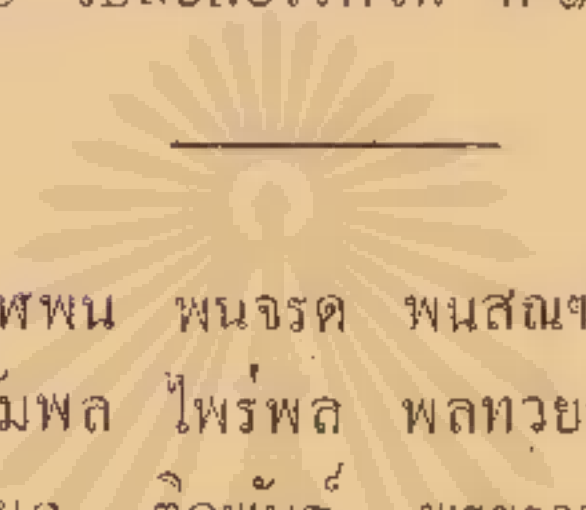
๓๕

๑ จบป่อไวพจน์ ที่ ๑๓

๓๕

๑ ผืนแผ่นดิน แผ่นดิน ๗ นาฬิกาทอง ๗ เจียวพัด สำผัส
สัมผัส ๗ ตำลึง สมบูรณ์ สมบูรณ์ ๗ เบนฝัก ผัก ผาย ผมอ ๗

๑ จบผอโหวพจน์ ที่ ๑๔ ๗

๑ อ้าพน จพพน พนจรต พนสนท มหาพน คานาพน
พระราชพน ผักมพล ไพรพล พลทวยหาร ๗ ร้อยพัน ผกพัน
หัวพัน พันธ ว่าผูก ดัดพันธ พระราชสัมพันธ์ สัมพันธ์มิตร
สัมพันธ์วงษ์ อนพนธ เผ่าพันธ์ ว่าญาติ พรรพักกาด พรรค ว่าพวก
พรรค ว่าจำเรญ ผิวพรรณ มพรรณต่าง ๆ รูปพรรณ พรรษ พรรษา
ว่าฝน พรรษโยทก วรรณท รัตนกณท มหัคณกณท ครกณท
ลหุกณท ๗ ทอดสพาน โตะพาน ทว่มฆาพน ป้าหิมพานต์ บริวาร
คนพาล อนธพาล แก้วประพาฬ จักรพาฬ ปฏิกาน ก่อสร้างสมการ
ยกให้เป็นการ ๗ นายพัน ดัดพัน พินพาทย พินท ว่าหยาด
พินทเอก พินทโท อะสัมพันธ์นงษ ๗ บริกฤษท์ เพิ่มพูล ฉันทเพน
ท้าวภู่เพร ๗ พังพอน ถวายพระพร อวยพร อากรณ์ อัมพร ๗
ปลาตะเพียน พากเพียร พยัญชนะ ๗ ป้าพง เผ่าพงษ พันธพงษ
อียดพัก บ้าเรอกกต พระภักตร ภิกษาหาร สวามภักต กนเป็นภักษ
พากยต่าง ๆ พิกษา แบ่งภาค พระภาคย์ เสวภาคย เสมอภาค ๗
ผ้าโปก บริโภค อุปะโภค ๗ พดด้วง ไม้ตพต พากยพจน์ พะหุพจน์
เอกะพจน์ ก้าพช สร้างพรต ๗ ลมพต พชน ศรพพต น้าพระพต
สัมพันธ์ฉนิน พัตราภรณ์ เจ้าจักรพรรดิ วันเข้าพรรษา นิตยภักตร
ภักตรบิธิ ภักตร मुख ๗ พาดบันได ไม้พาด พระสุพรรณภาชน ภาชน

ไข้อยู่ ต้องพิพาท พิณพาทย์ พระสงฆอาพาธ ตรัสประกาศ
 มีพาศนา บริภาส ตัดพ้อ เสด็จประพาส สองสมพาส โอภาสฯ
 บพิตร พิศยาธร บพิศ เอกะพิศ โทพิศ ไตรยพิศ จตุพิศ เบญจพิศ
 ทศพิศ นานาพิศ พิศ ไขพิศม์ ยาศิสม์ อสรพิศม์ฯ เหล็กพิศ
 พรรณพิศฯ ดอกพุด วันพุดม พระพุทธเจ้า ท้าวจตุรภุชฯ วรรณฯ
 ตันมะพุด คำพุด กุศปศางฯ ไตรเพศ เพศยสาตร เบญจเพศ
 พงษเพศ เพศชาย เพศหญิง เพศยชาติ เพศยันตร ไภยเภท
 แปลงเพศฯ พระสรรเพช แหวนเพชร เจ้าหม่นสรรพเพศฯ
 คำกรเพศย คนชาติแพศย พระแพศยันตรฯ เข้าโพศ
 พระสุทธโกชน์ โภชนาหาร สมโภช นางโพช ตันมหาโพช
 โพชญาณ วรโพชฯ ประสบพบ เกิดในไตรภพ เจ้าจอมภพ
 ตรภพนารถ ตรภพโลกา ราชสมภพฯ ผ้าขาวพับ ให้เป็นภัพ
 อากัพฯ สัมพังพาบ คนสุภาพ โคลงสุภาพ โดยสุภาพ
 อาตมภาพฯ แบบพิมพ์ อักษรพิมพ์ฯ พากฎม ฎมวาร ที่ไชยภุม
 ทสมรภุม ฎมภาคฯ ประพรม พรหมปุ่น ท้าวมหาพรหมฯ
 เชอกหนดพรหม พวกรพราหมณ์

๑ ขบพอกอไวพจน์ ที่ ๑๕

๑ กลมมน หองกลางไบมน มณฑก ราชภิมณฑ
 ท้าวสามนต์ รมันมนต์ เวทมนต์ เสนาสามนต์ พระพุทธมนต์

ดวงกระมล ดอกโกมล นฤมล พระพิมล มลกระษัตร์ พระกระมล ฯ
 เพือกมัน พวงรามัญ สัตว์สามัญ มรรคา ฯ ชวตฺรเรอบร้างมาน
 กล้าวพจมาน ปากสามาญ พระยามาร ดวงมาลัย ราชบทมาลัย
 องคฺลิมาล ฯ มางษมัน ราชมัน ใจทะมิฬ มิฬหะ ฯ เกษมฺณท
 มุรธาภิเศก มุตนาย ฯ เค้ามุต ประมุต มุตราก ฯ โภเมน
 เขาพระเมรุ ท่าพระเมรุ ฯ ต้วมอน พวงมอญ โจมร โตมร ฅมร
 หม่อมร ม้วยมรณ อมรแมน ฯ เมิน ว่าไมคฺดู เมิต ว่าคฺดู ฯ
 ทุมโฆง อุโฆงคฺ ฯ ใจมคฺ มรรคผล แซ่มคฺ ใจสมคฺ ฯ ของมาก
 ชลมารค สกลมารค ฯ นาหมกฺ บรมธรรมิก หมุ่มฤก ฯ ไซ่มุก นามุข
 บ้ายมุข มุขมณฑล มุขมนตรี จตุรมุข ฯ ช่างศิริเมขล เมขลา
 พยับเมฆ เมฆหมอก ฯ ต้นโฆก ศิวโฆกข์ ทิสปาโฆกข์
 อากรณพิโฆกข์ โฆฆขน ฯ ปลวกมด สมมต สากิมท ฯ ผูกมัต
 มัจ มฤตยู มัจฉา มัสยา ตมมช วิมต เวมต อนุมต ปรมัตถ
 บรมรรต ฯ เรอมาคฺ เป็นมาตรา แม่นมาตราว่า โยธามาตย์ สามารถ
 ทวาทศมาศ ปะรามาศ ปรักมาศ จิตรมาศ อธิกมาศ ฯ แห่งหมาด
 ประมาท อำมาตย อำมาจ ฯ มตมิต นิมิตรเสน เทพนฤมิตร
 ประจามิตร พวงญาตมิตร หม่อมมิตร มิตรไมตรี มิตรสหาย
 พระธรรมสามิศร์ ฤาษีสम्मิทศ โลกาμισ วรรามิศ อามิศ มิจฉาทฐิ ฯ
 มฤตยู มฤตยูราช เมืองมฤท ฯ ผลละมุต กิงวิมุตติ สมมุต โภมุต
 มุทธชะ มุทธาภิเศก ฯ ช่างสมุต มหาสมุต ฯ มุตร มุรติ ฯ

เมตตา เมตติ โภเมต บรมเมศร บรมเมศวร บารเมศ ราชร์เมศ ฯ
ป้าโมช ปราโมช สมโมท อภิมอท ฯ

๑ จบนอไวพจน์ ที่ ๑๖ ฯ

๑ ชักหุ่นยนต์ แขนขลุ ได้ยินขลุ ขลุภักตร์ ขลุโฉม ฯ

หมากยัน ไม่น้าวัน วิชบุชาลัย เลขยันต์ ขรรยง ฯ ย้อยยาน

เป็นยวยาน พระคชยาน ราชยาน อุกยาน ฉญาณจักษุ ทศพลญาณ

ปรีชาญาณ มรรคญาณ ผลญาณ เพชรญาณ โภธิญาณ วิญญาณ

วิปัสณาญาณ สมนันตญาณ สรรพัญญุตญาณ สยัมภูญาณ ฯ ปลาพยุณ

ประขุรญาติ ประขุรวงษ ขุรยาตร ฯ เกขุร พงษประขุร มาขุร ฯ

พระสุริเยนทร์ พระอรรคชาเณทร์ ฯ ขวนใจ เมืองญวน ฯ ต้วยง

ขุยง ต้นประยงคุ ฯ เขอยาง ตรียางค์ ไตรยางษ์ ฯ ย้ายยัก

พระยายักษ ฯ ขุก ๓ กุกขุก ไตรดาขุก ทวาประขุก เป็นขุกเป็นกราว

เป็นขุกติธรรม ฯ จับไม้โยค ได้อนโยค โยคเกณฑ์ โยธานโยค

ภาวนานโยค ฯ ม้าพยด ยศศักดิ์ เกียรตียศ ผู้มัยศ ปรีวารยศ

อิศรียศ ฯ เยียดยัด ยัชประวิฬ พยัสณะ ฯ ดุ้ยคขาด ประขุรญาติ

หมุญาติ อนุญาต ยাত্রาไป ขุรยาตร ทายาท เป็นพยาธิ เข้าป่ายาศ

อุปายาศ ฯ ขุดไว้ เป็นขุกติธรรม อยุชณยบุร ติอยุทธ ยงยุทธ

ยุกธนา อยุกธยา ทยุกธกมฺ ฯ ทางร้อยโยชน์ การเป็นประโยชน์
อโยชนียบุรี อโยทชยา ๗๕

๑ จบขอไวพจน์ ที่ ๑๗ ๗๕

๑ รนเร้งรบ ร้อนรน ไหรณ โตรณ รณแรงค กลางรณ ฯ
 รุณัน หรัณ อารณ อรณ รณชะ เป็นนรันดร ฯ ร้าวราน กำราณ
 รอนราณ สำราณ สราณ ฯ น้ำไหลริน ๆ เพริน เกริน นรินทรเส้น
 นารณนรินทร ราชนรินทร วัชรินทร อามรินทร อมรินทร ฯ รุนส่งไป
 กรากกรุน ความการุน ท้าววะรณ พระพรณ อียบข่า ทารุน
 รุนตรุน แสงอรุน ท้าววิรุฬหก ฯ นเรนทร พเรนทร อามเรนทร
 อเรนทร ชาติสังหาร ฯ เรรวน สำรวต ฯ ร้าเรียน ปเรียน
 ปเรียนด ฯ ยางรง รณณรงค กระขารงค ฯ นารัก เทพารักษ บริรักษ
 รักใคร่ ฯ มุตราก เพลิงราก รากดำฤชณา ฯ ตักน้ำรด รจนา รจเรข
 ราขรต สมนมโนรต พระนารท พระรทเสน ของมืรศ สุกนชรส
 เสาวรศ โอฆารศ เอมรศ พระโอรส พระเออรศ ฯ พุกรัต ในรัชกาล
 บทรช รัชฎะ อคฺมรคต ไตรยรัตน เนาวรัตน นพรัตน ฯ เทราด
 จักรพรรดิราช เถลิงถวัลยราช ทรงราช ประเทศราช บ้าวรวง
 ราชฎร ฯ ไม้มะริด ทองสำริด เดชพรต เดชฤทธิ เทวฤทธิ
 บุญญฤทธิ ราชฤทธิ สัมฤทธิศก อธิฤทธิ ทูจริต สัจจริต เขาริด

จารัต ๗ รัตต ๗ ฤทธิรุตม์ ๗ พระนรุตม์ ๗ มารุต ๗ กาลาคนฺรุต ๗ อนฺรุต
 อรรคนฺรุต ๗ ให้การพิรุช ๗ บุรุษ ๗ จ่าเรศ ๗ อิศเรศ ๗ พระนเรศวร
 อิศวเรศ ๗ ศีโรตม์ ๗ ไพโรจ ๗ รุ่งโรจ ๗ เรืองโรจ ๗ วิโรจ ๗ ศรีวิโรจ
 เข้านโรช ๗ ทรงพระพิโรช ๗ พลรบ ๗ เคารพ ๗ เคารพย ๗ ท้าวโกทรพย ๗
 ทาจราบ ๗ รอนุราพ ๗ ราพนาสุร ๗ ยารม ๗ มโนรมย์ ๗ รัมรมย์ ๗ อภิรมย์
 อารมณ ๗ เวียราย ๗ พระนารายณ ๗

๑ จปรอไวพจน์ ที่ ๑๘

๗๕

๑ วังถนถาน ๗ นำพระถาน ๗ ไบถาน ๗ แบทถาถาญ ๗ ถาญชีพ

ถเวถาญ ๗ มโหฬาร ๗ มหาฬาร ๗ โหฬาร ๗ เอฬาร ๗ วิฬาร ๗ คอกถินจ
 ๗ ตนมุจถินท ๗ พระยามถินท ๗ สรมุจถินท ๗ ค่างถิง ๗ อาถิงค ๗ บ่าถุง
 ๗ มัดถลุงค ๗ มาตถลุงค ๗ ดิลก ๗ มาพค ๗ ฉกถัก ๗ ถักชะ ๗ ทธถักษณ
 ๗ ฐณญถักษณ ๗ นรถักษณ ๗ พระไตรยถักษณ ๗ พระถักษณ ๗ ถักษณสมบุรณ
 ๗ ถักษณสมบัต ๗ เสาวถักษณ ๗ อาถักษณ ๗ อประถักษณ ๗ มหาถเล็ก
 ๗ เรยนเลข ๗ จ่ายเลข ๗ ศักเลข ๗ ไม้อุโลก ๗ จันหาโลก ๗ สุรียาโลก
 ๗ สารโสถก ๗ อาโลก ๗ ทัวโลกย ๗ สัตวโลกย ๗ ชนลต ๗ ลาลต ๗ โสฬศ ๗
 ๗ ถ่วงถัด ๗ ป่าถัด ๗ ถฐ ๗ ถัทธ ๗ ถรรดา ๗ เนินถาด ๗ พระนพาศ
 ๗ เขาไกรถาศ ๗ ประหลาถ ๗ ถีถาศ ๗ วิถาศ ๗ ถมถาศน ๗ พิปะถาศ
 ๗ ประถาศ ๗ ถากถิด ๗ ถลอนถิด ๗ ชวลิต ๗ โมพิศ ๗ มาตุต ๗ ศัลงษ์

มฤคคฤท^๓ กิเลส^๓ เกตศ^๓ กะมะเดศ^๓ เบ็นเดศ^๓ เรียงเดศ^๓ ถ่าเดศ^๓ ๓
เขียนแล้วลบ ลพบุรี^๓ ความลับ เลขลับ^๓ เลขลับ^๓ เป็นล้าลาบ
สรรสาป ให้พิลาป ไค้ลาภ^๓ หลงโลก ใจโลมก ๓๕

๑ จบสอไวพจน์ ที่ ๑๕ ๓๕

๑ คิดเวียนวน เป็นกัณฑ์^๓ ไปหลายวัน เดือนสาววัน
ปทุมวัน พนมวัน ไพรวัน เบญจวรรณ สุวรรณ บำหมวันต์ อภิวันท์
โกวิท เถาวิท ลรรดาวิท^๓ ดาราหวัน มโหสิวรรษย์ เมืองสวรรค
ไอสิวรรษย์ เถลิงถวัลย์^๓ เวลารวน ท้าวหมันวาน ตติยะวาร ไตรยวาร
ไตรยทวาร ทุกวันวาร ศุกรวาร จักรวาฬ ปลาวาฬ คลองวาฬ^๓
ห้วงกระวิน วิญญาน วิเวกวิน หวังถวิล ๓ มอบเวนสมบัติ
อยู่ประจำเวร เป็นกรรมเวร^๓ คำวิงวอน จักร สถาवर งามบวร
ใจอาวรรณ เบญจนิวรรณ^๓ เวียนวง เขาวงก^๓ เขอวงษ ญาตีวงษ์
ประยุรวงษ ภาณุวงษ ระวิวงษ สุรวงษ สุริยวงษ^๓ วิดวิก จัตุวรรค
ชนภวรรค^๓ วิเวก สังเวค^๓ สาระวัต เต็กอยู่วัด เหวียงวัด
สงสารวัฏ สังข์ทกษณาวัฏ สังข์อูตราววัฏ ไวยวัฒน์^๓ วัตรประภูบัติ
สวัสดิประวัต จักรวรรดิวัตร^๓ ช่างอาถवाद เขียนवाद ฉัพพิชवाद
ชಾಯอนवाद นิศवाद บัศสาสะवाद อัสสาสะवाद ลมสัตถกะवाद ฃราวาศ
บรมนิवास สุททาวาศ สมสังวาส อาวาส^๓ เรอรวัด้องวัด ประวิช

ชีวิตร์ ประวัตร วิตร ประวัช วิวัชฯ หลบวุดไป คุณวุดมิ คุณวุดม
ไวยวุดม สามคาวุด สาดรารวุด อารวุด เทพารวุด วชรารวุด พระอินทร
คทาวุธ เวศสะวรรณ ไนยนาวุธ พระยม ทูสาวุธ อาฟวกะยักษ์ฯ
หิมเวต สังเวช เทเวศร ร่ายพระเวท ไสยเวท พระนิเวศ
เสด็จประเวศ พระนิเวศน์ ๗๕

๑ จบวอไวพจน์ ที่ ๒๐ ๗๕

๑ สอสน สบสน ไพรสณฑ์ พนสณฑ์ สังสนทนา อนุสนธิ
กุสล โกลลฯ คมสัน ถึงอาสาัญญกรรม อาสัญ ไพรสณฑ์ พนสณฑ์
เกษมสันต์ เลอกสรร รังสรรค ฤคอุษรรต ทุกสังสรรพ์
กรรแสงสลัย โศกสลัยฯ จักสาน เกษมสานต์ พระราชสาสน
แก่นสาร เข่าสาร คชสาร เสี่ยมสาร ไพศาล โรงศาล ทิศอีสาน
ปราสาณฯ สิ้นใหม่ ตราสิน ตัดสิน ทรพยสิน ค่ายสายสัญญา
กระเสสสินธุ รัตนโกสินทร พระทรงศิลป์ รักษาสิล ศิลปสาตร
ศิลป์ศร อุโบสถศิลป์ เสาสิลาฯ โถงกระสุน พระศรีสุนห์
สุนทโรวาท กงสุลฯ ได้ตั้งสุนย์ สุนสุญ สายสุญ นเรสุน พวกอสุร
ราพนาสุร มไหสุรย์ แสงสุรย์ ไอสุรย์ ตริศุลฯ คำสั่งสอน เกสร
ไกรสร ทรงอนุสร พระแสงสร สโมสร องค้อติสร องคัมนิศร
เขียนอักษร นางเทพอัปสรฯ เรือกสวน กำสรวญ พระราเมศวร

พระอศวร ภูมิศวร ฯ กะเบียดกะเสียน กระเขยนอายุ กระเขยรสมุท
 พระเคียร ฯ หมายสง สรสรง ต้องประสง พระสงฆ์ ปราสงฆ์ ฯ
 ตันมสัง เตรสังข์ สังฆราช ฯ เวลาสงๆ สสง มสงคฤ ตรมสังค
 ปศาสง สสงฆาร นรสังค นรสังห์ สิงหัญชร สิงหมุทธาชร ฯ
 ผมหยักสก เงินมาสก เจริญพระสก อุบาสก เอกสก โทสก ตรัสก
 จัตวาสก เปญสก ฉสก สัปตสก อัฐสก นพสก สัมภทศสก ฯ
 ไม้ขอนสัก ตังกองสัก สักตานุภาพ มเหล็กขเทวราช มเพชรศักดิ์
 ยศศักดิ์ สรศักดิ์ สूरศักดิ์ พระสัภัยบุตร สักรราช ฯ ครกสาก
 ตัวคายสาก สรสาทยมนุ สากวงษ เดือนไพสาง ฯ ข้ำสาก บวชสัก
 เหล็กสัก สกษา ฯ เขาสุก ผาสุก ความสุข วันสุกร ฯ ปลุกเสก
 อภิเสก เสขบุทคต อเสขบุทคต เสกกใช้วาสัก ฯ ของสด ก้าสรต
 อุโบสถ โอสถ ฯ ดวงด้วยสัด สัตจรไป ก้าสัจ ก้าสตัย บริสัช
 กระษัตริย์ กระษัตรา พระมหาสัตว์ พระโพธิสัตว์ สัตวโลกย์
 สามัญญสัตว์ สรรพสัตว์ สัตวเดยวจณาน พระสัมภธรรม สรัทธาทำบุญ
 จตุบรรลัย ฯ วิคสาต ผลตางสาต ปัสาจ ไตถุมสาตกร ไสยสาตกร
 สาตราวุธ เวชสาตกร โหราสาตกร อักษรสาตกร เดือนอาสาช
 นายเนสาท ปราสาท ปะสาท ฤคสูรท ประสาธน์ ประสาธน์ ฯ
 ไม้สัด มหาสิทธโชค ยกให้เป็นสิทธ สิทธโชค อาญาสิทธ
 มอบตัวเป็นสัชย พระสฤษตรักษ เรมรังสฤษต ฯ สูงที่สุด บริสุทธ
 พิสุทธ วิสุทธ ฯ สูดกลิน ต้องพิสุตร พระสุตร สายสุตร

สันด้วยสูตร วิสุทธิโยธามาศย ฯ วาเสฐี เสรฐี ของวิเศษ
 เหลอเศศ ฯ เสร็ดหนี ผู้ประเสริฐ ฯ มาประสบ สบไสมย ปลงศพ
 พระบรมศพ พระศพ มหรสพ ราชพฤศภ พระนราศภ ฯ สับพัน
 สับตะ ว่า ๗ สับคาท ว่า ๗ วัน กิตติศัพท์ สับท ว่าเสียง สัพพัญญู
 สรรพัญญู น้ำซับ สันทรพย ฯ กลิ่นสาบ แมลงสาบ คำสาป ฯ
 นบหนงตงสับ เขาศิพนมิตร ราชศพนนต์ ฯ ส่องเสพย์ เสพย์สุรา ฯ
 มรสุม อรสุม โกสุม โกสุมภ สุษุม

๑ ขบสอไวพจน์ ที่ ๒๑

๑ จินตั้นหน ไปกลางหน พวกพหล โกลาหล ก้องกาฬ
 เกาะสิงฬ ชาสิงฬ ฯ กังหัน เหน็น ไหล่มหันต์ พระอรหันต์
 มัดโมหันธ มหรรณพ ھرรษาภิรมย หนนรรษ ฯ ห้วยละหาน
 ปะหาน ทวยหาญ ใจอาจหาญ หักหาญ ทหาร ปรีหาร บรรหาร
 ประหาร พระวิหาร สังหาร อาหาร มหานตาชยาไสรบ ฯ ดินสอหิน
 พระมหันทร มเหศวรมหันทร ฯ เปาสองหน มหุรติวาร ฯ ห้อยโหน
 หมอโหร โหรดาจารย์ ฯ หนเห็น บังเห็น พาเหียร ฯ ว่างมหาหง
 ฝูงหงษ ฯ มหาหิง หมุ่มหิงษ ฯ ฝึกหัด มหัตยานุภาพ
 มหัจจะราชานุภาพ ลฤหัฐ พระหัตถิ พระหรรถ พระหัตถิ มหัตยาไสรบ

มหัศจรรย์ วันพฤหัสบดี ๗ นกกระเหต นกเหต นกคเหต มหัทธฤทธิ
พระอุณหิศ ๗ เหต เหต ๗๕

๑ จบหอไวพจน์ ๓ ๒๒

๗๕

๑ คัดเป็นอัน อัญชน อัญเชิญ อัญขยม อรรขุน อรรณพ
อรรคโนมัต ๗ อานดาบ เบาะอาน เจ้าจอมอารย พระศรีอารย ๗
บางปอน พระอินทร ๗ อุดเห อุนณ ๗ จังออน บังอร เอวอร ๗
อดอด ช่างอัฐาศ เบยอัฐ อัมฏ อัมฎา อัมฎงก อัมฎางค ๗
เกวียนตังอาต ๗ สอาด ใจองอาจ อาตม เป็นอาท อาสน์ อาจหาญ
อาจจะทำได้ ๗ อิตโรย แผ่นอัฐ อัฐารมณ พระอิสวร ๗ นำอุด
อุจเกษตร ๗ นอนขงอูด ลาอัฐ ๗ เพลงโอด เอมโอช พระโอฐ
พระโอษฐ ๗ ๗๕

๑ จบหอไวพจน์พจารณ ๓ ๒๓

๗๕

๑ ไวพจน์จรตเสร็จสน สารสนอง
เพียรคดเพียรคดครอง ตฤกถอย
รวมพากย์เรียบพจนพอง พันผูก ใวนา
จบระบิลระเบียบสร้อย สวัสดิ์แผ้วภูตผล ๗๕

พิศาดการณ์

๑ เรียงเทียบเรียบถอยถอง ทางบรรพ์
นามพิศาลการณ์ต์ เรืองน
เขียนตัวแต่บอสรร เสียงอ่าน
ควรจะชกเซนช เซตอย่าง่างเห็น ๓๕

๑ อักษรบ่อนนชอ การนต์
คอบอกตัวสำคัญ เพมท่าย
หากเต็มเพื่อเพญพน ตามพากย์
เปลยน ๆ เวยนชกย้าย ช่อมสร้อยเศศเสริม ๓๕

๑ วิชาใช้ถ้อยคำขบวนหนง มีอักษรเพิ่มไว้ข้างท้ายคำแต่มีใช้ตัว
สกค เต็มลงไว้เพื่อจะให้เต็มคำขงมาแต่ภาษามคธ แลเสียงภาษาอน
บ้าง เสียงไทยอ่านไม่ตลอดไปถึง จงลงไม้ ไม้เป็นทสังเกตว่า
ไม่อ่าน ควรเรียกชอว่าการนต์ ชกย้ายตามตัวทเต็มท่ายคำ คอ (ก)

การันต์ (ข) การันต์ (ค) การันต์ เป็นต้น ชกมาเทียบไว้เป็น
ตัวอย่างดังนี้

๑ (ก) การันต์ มีตัว (ก) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
บัลลังก์ เขาวงกต์ คลองมหาวงกต์

๑ (ข) การันต์ มีตัว (ข) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
แตงรังข์ ความทุกข์ วมุตวิโมกข์ อภรณ์พิโมกข์ สังฆปาโมกข์
ภีสาปาโมกข์ สุนัข

๑ (ค) การันต์ มีตัว (ค) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
พระขรรค์ พระโพชฌงค์ ท้าวทงกค์ อัมภงค์ ปฤษฏางค์ อัมภางค์
กัณณางค์ ไตรเวทางค์ เพทังกศาตร์ อนงค์ สรรพางค์ เกกภังค์
พวกพรรค์ อุโมงค์ ตูรงค์ จตุรงค์ จตุรางค์ สิวสุรางค์ รังสรรค์
สวัรงค์ พระองค์ ดาบศสรภังค์ ตริยางค์ ไตรยางค์ ชาตวิภังค์
พระราชประสงค์ ต้องประสงค์ รณรงค์ พระขำมรงค์ ลายเบญจรงค์

๑ (ฅ) การันต์มีตัว (ฅ) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
พระสังฆ์ นางพยกฆ์ อานคฆมณ พระขงฆ

๑ (จ) การันต์ มีตัว (จ) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
ใจฉกรรจ์ พลศกรรจ์

๑ (ช) การันต์ มีตัว (ช) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
กษิรามพญูช พระบทวะลัญช สาขาญช

๑ (๗) การันต์ มีตัว (๗) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
 กอ^๑ก^๑ณ^๑ท์ โย^๑ก^๑เก^๑ณ^๑ท์ กะ^๑เก^๑ณ^๑ท์ ต^๑อง^๑รา^๑ช^๑ท^๑ณ^๑ท์ พร^๑ห^๑ม^๑ท^๑ณ^๑ท์
 ภา^๑ก^๑ท^๑ณ^๑ท์ เก^๑า^๑ท^๑ณ^๑ท์ รา^๑ช^๑ภ^๑ณ^๑ท์ รัต^๑น^๑ภ^๑ณ^๑ท์ ม^๑ห^๑ค^๑ณ^๑ภ^๑ณ^๑ท์ วั^๑ร^๑ภ^๑ณ^๑ท์
 พ^๑ลา^๑กร^๑ เ^๑า^๑ส^๑ป^๑ต^๑บ^๑ริ^๑ภ^๑ณ^๑ท์ รา^๑ชา^๑ภ^๑ม^๑ณ^๑ท์ พ^๑ระ^๑ร^๑ต^๑น^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ท์ ม^๑ห^๑า^๑ชา^๑ต^๑
 ๑๓ ภ^๑ณ^๑ท์ ของ^๑บุ^๑ชา^๑ภ^๑ณ^๑ท์ ๗๕

๑ (ณ) การันต์ มีตัว (ณ) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
 พร^๑ะ^๑ก^๑ุ^๑ษ^๑ณ^๑ อ^๑ล^๑ง^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ พ^๑ยา^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ อ^๑ช^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ ก^๑ร^๑ร^๑ม^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ ส^๑ั^๑บ^๑ค^๑ป^๑ก^๑ร^๑ณ^๑
 ม^๑ห^๑า^๑ป^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ อ^๑า^๑เก^๑ย^๑ร^๑ณ^๑ ป^๑ญ^๑ส^๑ง^๑ข^๑ร^๑ณ^๑ จ^๑ิต^๑ร^๑ว^๑ิ^๑จ^๑า^๑ร^๑ณ^๑ บ^๑ร^๑ร^๑จ^๑ก^๑ร^๑ณ^๑ บ^๑ร^๑ร^๑ฐ^๑ร^๑ณ^๑
 มา^๑ก^๑สา^๑ธา^๑ร^๑ณ^๑ ค^๑ว^๑า^๑ม^๑อ^๑ุ^๑ท^๑ช^๑ร^๑ณ^๑ ส^๑ม^๑บ^๑ร^๑ณ^๑ บ^๑ร^๑ิ^๑บ^๑ร^๑ณ^๑ ส^๑ุ^๑พ^๑ร^๑ร^๑ณ^๑ ฝ^๑ิว^๑พ^๑ร^๑ร^๑ณ^๑
 พ^๑รา^๑ห^๑ม^๑ณ^๑ อ^๑า^๑ภ^๑ร^๑ณ^๑ ม^๑ว^๑ย^๑ม^๑ร^๑ณ^๑ อ^๑า^๑ร^๑ม^๑ณ^๑ ส^๑ุ^๑ภ^๑ค^๑ก^๑ษ^๑ณ^๑ อ^๑า^๑ส^๑ก^๑ษ^๑ณ^๑
 อ^๑ั^๑ป^๑ระ^๑ส^๑ก^๑ษ^๑ณ^๑ ส^๑ุ^๑ว^๑ร^๑ร^๑ณ^๑ อ^๑า^๑ว^๑ร^๑ณ^๑ น^๑ิ^๑ว^๑ร^๑ณ^๑ อ^๑ุ^๑ทา^๑ห^๑ร^๑ณ^๑ ค^๑ำ^๑ก^๑ษ^๑ณ^๑
 ม^๑ห^๑ย^๑ง^๑ค^๑ณ^๑ ๗๕

๑ (ค) การันต์ ไม่มีที่ใช้ มีแต่ (ค) การันต์ คือคำว่า
 ร^๑า^๑ม^๑เก^๑ย^๑ร^๑ต^๑ ส^๑ม^๑บ^๑ต^๑ ว^๑บ^๑ต^๑ ป^๑ญ^๑บ^๑ต^๑ จ^๑ก^๑ร^๑พ^๑ร^๑ต^๑ บ^๑ำ^๑เร^๑อ^๑ภ^๑ก^๑ต^๑ ส^๑ว^๑า^๑ม^๑ภ^๑ก^๑ต^๑
 พ^๑ล^๑ส^๑ว^๑ส^๑ต^๑ จ^๑ิต^๑ร^๑ป^๑ระ^๑ว^๑ต^๑ ย^๑ศ^๑ศ^๑ก^๑ต^๑ ฝ^๑ู^๑ส^๑ง^๑ศ^๑ก^๑ต^๑ บ^๑ัน^๑ด^๑า^๑ศ^๑ก^๑ต^๑
 ต^๑อ^๑ง^๑โม^๑ก^๑ข^๑ศ^๑ก^๑ต^๑ เ^๑น^๑ย^๑ก^๑ต^๑ช^๑ร^๑ร^๑ม^๑ พ^๑ระ^๑ป^๑ริ^๑ย^๑ต^๑ ส^๑ว^๑ต^๑ญ^๑ต^๑ รา^๑ชา^๑ณ^๑ต^๑
 อ^๑ภ^๑ร^๑ต^๑ โ^๑พ^๑ธา^๑ภ^๑ร^๑ต^๑ ๗๕

๑ (ค) การันต์ มีตัว (ค) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
 ศกกันต์ เกษากันต์ สักรานต์ พรรคานต์ พระทนต์ พระสุทนต์
 อนนต์ อนันต์ เวทมนต์ รมันมนต์ ท้าวสามนต์ เสนาสามนต์
 แขนยนต์ เลขยันต์ เวชยันต์ ไพรชยันต์ จาตรนต์ จานรนต์
 เจ้าหมวันต์ บ้าหมพานต์ เกษมสันต์ เกษมसानต์ โทษมหันต์
 พระอรหันต์ ฤคฺุเหมันต์ ฤคฺุคมหันต์ ฤคฺุวษยันต์ ๗๕

๑ (ก) การันต์ มีตัว (ก) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
 พระบรมคฤ พระหัตถ์ พระหัตถ์ไช แจงอดคฤ แจงอดคฤไช สุภอดคฤ
 สุนทรอดคฤ ดาษเดยรคฤ ค้าภรสาราคคฤ ๗๕

๑ (ท) การันต์มีแก้ว (ร) แถมด้วยเหมือนคำเหล่านี้
 พระจันทร อัมจนท์ เอกฉนทร์ คำฉนทร์ บดินทร์ พระนพท์
 เมืองนพท์ ธรณนทร ธรณนทร ภูเบนทร นฤเบนทร องค์อำมรนทร
 ท้าววษรนทร ท้าวศกรนทร พระภมฺนทร ภูบดินทร กรงรัตนโกสินทร
 ราชวรินทร พรนทร อำมเรนทร พระทณงอำมรนทร สีขรินทร
 มเหศวรมหนทร พระอนทร เจ้าเจมอนทร องค์อำมรนทร อมรินทร
 ภิไช บรมนทร บรมนทร มหศวรินทร ๗๕

๑ (ช) การันต์ มีตัว (ช) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
 พระสกนช เปญจชนช พวกพลชนช นครเขอนชนช พระสฺกนช เสาวคนช
 พระราชสัมพนช พระราชนพนช คำประพนช เผ่าพนช กระเสสสินช

ชลสินธุ์ เอกพินธุ์ ทวีพินธุ์ บริสัทธุ์ อนสนธุ์ ปฏิสนธุ์ สัมฤทธุ์
ศักคสิทธุ์ ประสิทธุ์ พระฤษสมมัทธุ์ เรืองฤทธุ์ โมหันธุ์ มดมหันธุ์ ฑะ

๑ (น) การันต์ มัตว์ (น) เต็มท้ายไม่อ่านคือคำว่า
แก้วแกมกาญจน์ แก่นจันน์ ท้าวสัทศน์ วันอุบาสน์ พระไตรยรัตน์
เพชรรัตน์ เนาวรัตน์ นพรัตน์ พงษกมลาศน์ พระราชนิเวศน์
บรมนิวาศน์ พระราชสาสน์ พระทนต์สังหาสน์ เสด็จนั่งเหนืออาสน์
ล้านกน พานกน ทานกน สุนกน ไวพจน์ พากย์พจน์ เพียนพจน์
ชาญเชาวน์ เขาคันธมาทน์ ฑะ

๑ (บ) การันต์มัตว์ (บ) เต็มท้ายไม่อ่านคือคำว่า
บัวบุศบ์ ฑะ

๑ (ป) การันต์ มัตว์ (ป) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
พระทรงศิลป์ ฌนุศิลป์ แสนกัลป์ ฑะ

๑ (พ) การันต์ มัตว์ (พ) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า ทศบุรพ์
เบองบรรพ์ ทุกสังสรรพ์ หนงสอพมพ์ สบสรรพ์ ฑะ

๑ (ภ) การันต์ มัตว์ (ภ) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า ราชกมภ์
จตุสดมภ์ พนสดมภ์ อู่ประถมภ์ ปรรมภ์ โทสมภ์ สยามูปสดมภ์ ฑะ

๑ (ม) การันต์ มัตว์ (ม) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า
พระขนม พระทรงธรรม์ สารกรมธรรม์ ใจอาธรรม์ เบนสัจธรรม์
เบนยุติธรรม์ พิศมสาแลง ยาพิศม อสรพิศม เบนไขพิศม
ทฤฆาษศม ฑะ

๑ (ย) การันต์ มีตัว (ย) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า กลอน
 กายย์ อศจรรย มหศจรรย พระอาจารย์ พระเจดีย์ สถิตย ของทพย
 หม้เทพย ราชโยธาเทพย พระอาทิตย์ เทศย อินทรย มนศย
 เปนนตย เนองนตย บกภษณย อภวาทนทนย พลอยบษย จาบลย
 เดือนบษย พบุลย พจนพภย คารายแพทย คนชาติแพศย พระภคย
 เสาวภคย มหาอำมคย โยธามคย ดวงมคย เขวมคย
 ปราโมทย อภรมย บุศย บรรมย รนรมย สำราญรมย มฤตย
 อำมฤตย ทัวโลกย วรวภย ชชวคย ท้าวโกศย กรงกระษตริย
 ไอศริย ไอศวรรย แสงสุริย บังสุริย แก้วไพทรย สันทรพย คนม
 ทริย เบนสศย โศกศลย อตุลย บันทตย กาศตย อาศตย
 ซอศตย กำโจทย พณพาทย ๗๕

๑ (ร) การันต์ มีตัว (ร) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า แหวนเพชร
 คัมภีร์ คำภีร์ ธรรมสังการ เทเวศร์ นเรศร์ อิศเรศร์ วันเสาว
 สายสัญญาณสูตร ขัญญสูตร พระสูตร วิสูตร วิสูตรวาร ศีเสวตร
 โหราสาคร สารสาคร หม่อมมิตร ประจามิตร มิตรสหาย
 พระราชอาณาจกร อตมจกร วรจกร สังกโปร์ นำเบอร์ ออฟฟิเชอร์ ๗๕

๑ (ล) การันต์ มีตัว (ล) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า ไมล์๔๘เส้น
 โมล์-แบบหล่อตัวอักษร ๗๕

๑ (ว) การันต์มีตัว (ว) เต็มท้ายไม่อ่าน คือคำว่า อุบาทว์
 ราชรบาทว์ ของรบาทว์ ทรงพระเขาว ย่อมเขาว เกิดอสันเขาว
 หมุ่สตัว พลอศว หรศว มาเซกเขาว ๗๕

๑ (ษ) การันต์ มีตัว (ษ) เดิมท้ายไม่อ่าน คือคำว่า ประจักษ์
 ปรตยักษิ์ พัทักษิ์ ประบัักษิ์ ชศณบัักษิ์ สุกระบัักษิ์ กาพบัักษิ์
 กฤษณบัักษิ์ ไพรพฤษักษิ์ พระยาษักษิ์ บรฤษักษิ์ เทพารักษิ์ สุรารักษิ์
 ปารลักษิ์ อาลักษิ์ ศิวโมักษิ์ ปาโมักษิ์ โมกษับริสัทธ ตรีภคฉวษิ์
 สุริยวงษิ์ รวิวงษิ์ ภาณวงษิ์ เชอพระวงษิ์ พระยาหงษิ์ หนหรษิ์
 อานิสงษิ์ ปราสงษิ์ ไตรยางษิ์ ๗๕

๑ (ห) การันต์ มีตัว (ห) เดิมท้ายไม่อ่าน คือคำว่า สัปดาหิ์
 เจตวัน พลพาหิ์ ศรสุริยพาหิ์ พระครุชพาหิ์ พระสมุหิ์ สมุหบาณช
 เมาโมหิ์ มาหิ์ พลพยหิ์ ทรงพระดำริหิ์ ดาบโลหิ์ อสาหทว
 เวลาสายณหิ์ พระสนหิ์ ดาวพระเศราหิ์ สงเศราหิ์ อนเศราหิ์ สนเกหิ์
 พระเทหิ์ ท้าววิเทหิ์ เลหกล นาราคู แท่นคฤหิ์ เมืองราชคฤหิ์
 มนต์เสนหิ์ ๗๕

๑ จบเส็จสำเร็จแก	การันต์
พงพศณบบรรพ	แบบเบอง
ภอเบนสนธสรพ	สาวสบบ ไปนา
ห้วงผดุงเค็ดเปลออง	ปลคชนเชิงเขลา ๗๕

๑ กาคตองไซไม + ชงเบนภาษาไทยบาง ภาษาอนบาง มัก
 ตกอยู่ในอักษรกลางโดยมาก กบคาคตองไซไม ชกไหเบนสำเนียง

สิ้น ทงคำไทยแลภาษาอนกมมาก จะรวบรวมมาไว้พอกุศบุตร ได้
สังเกศจาเบนแบบอย่างดงน

๐ คำไมตรีเรียงตามอักษร ๗๕

๐ กิกกิก ทำเก๊ แยกชอโก๊ จันเก๊ นากัน อดแต่กัน สามกิก
สกกก ดงกก ไกรองกุก ๆ ตองเกก เสอยกเกก คัดคอกเกก นากอก
กาค เสอสะกอด เปดรองกาบ ๆ หมวกเก๊บ เรยกเบดกิว ๆ
เฉากวข กวนเกย

๐ จินจิว ขงจิว อาเจ๊ เจส่ว เจ๊โล๊ อย่างนนแลจะ จิน ว่าเรือ
เจ็ง ขงจกทกจก ๆ หนรองจก ๆ อาเจก น้าไหลโจก ไกร้องจอก
ดงจวก ดงเจยก ดงเจอก นกรองจบ ๆ หอยจับแจง ลูกไก่เจียบ
คะจูป ราชอย เจียจว เจียบง

๐ แยกชอโต๊ ขวนชอดง เตก วันอน โต๊ก ว่าพอม
คะคอก วันนกกะทง คอก ว่าชายพก คอก ว่าสนักข อันเตด
ว่าเต้า คด ว่าเผา อันคาค ว่าถน คาค มอญว่าน้า คอค
วารอยกรอง มาคบ ว่าสมทุม กันโต๊บ ว่าตักแตน คะเคียบ ว่าถม
เต้ ว่าเป๊ถ่า สล็กเต้ ว่าไบชา อาเต้า ตวน ว่าออน เตอน ว่าทนกัน
ตง ว่าขงชา เล้าเตง กระโต๊งโห่ง ตตงตัก ๆ ตก ว่าตก ไก่กระตาค
อกเตนตัก ๆ ตกเกก ตก ว่าเก๊บไว้ ตุก ว่าเรือ นกตูก มกงเตก
คตอก เคยะ ตงโต๊ะ ตงโต๊ะ

๑ ทำหน้าจ้อ ขานจว วังจ จนจ แดคแจ ปลาเจียน จง
 จงจะ โจ้งถึง นายจอง หน้าจว นางแจว หน้าจอย จับเจียว
 ทาบนเจอ จว วันจ้อ ๗๕

๑ คุดู้ สักประเดยว ๗๕

๑ บอคือ จูยต เจยเต่ ตง ตงตง ตง ๗๕

๑ คุยป้อ ด่าบี่คี่ เมมาแป้ ขาแป้ เนียมแป้ ผมไป๋ นายไป๋
 กระเป่า นายป้ง ป่าป้ง ขาดป้ง ร้องป่องเป้ง หล่นปุ่ม ๆ ขาดปู้ย
 นายเปื้อ หน้าเปื้อเหลอ ๗๕

๑ แทงออ ร้องอา ร้องอ ขนมอ ร้องอ ร้องออ จินอู้
 จะเอ ร้องโอ โใบตังโอ เอาเหลง ร้องอะ นายอน แพรป๊กเอียน
 แตะออง จินออง น่องเอย ๗๕

๑ โอ้ย นายออย เออ เอะ ๗๕

๑ วังกร้อ เสียงแกร นอนโกร ใบไม้โกรัน ๗๕

๑ บินปร้อ วังปร้อ เสียงแปร ช่างร้องแปรน ปรังประ ๗๕

๑ จบคำใช้ไม้จตุวาแทน ๗๕

๑ อักษรควรรใช้ไม้ ชกเบนคาสนเหมือนค้ำเหล่าน ๗๕

๑ คังแกก สะเกต เก็บไว้ ๗๕

๑ เกิดเขญ ด้ายสองเขต เขตหลาบ บักเขม สนเขม ๗๕

- ๑) ถ้าเค็ญ สังกัด ผักเกิด เคจณาเค็จนะ ทางท่อง ๗๖
- ๑) เงิน เงิน กินเงก เงก บบเสียเงดเดยว เจดวัน เจ็บเสบ ๗๖
- ๑) เขกชน เขดถาง ๗๖
- ๑) นากระเชน เจ้าเชน ไมเชน แสเชิง ร้องออกเชก ๗๖
- ๑) กระเด็น ไมเตง เดก ๆ เสดข ขาดเดจ สมเดจ เฟดจ ๗๖
- ๑) โฮเตล เบาเตง ใสไหเต็ม ๗๖
- ๑) คำเหจ ๗๖
- ๑) ไมคะเนด ตกเบด เบดเสรจ เขบัจจบวน ๗๖
- ๑) หากเบน เบด ๗๖
- ๑) วันเพญ บำเพญ สำเพง นายเพง แหวนเพ็ชร เพ็ดไม้
เมืองเพ็ชรบุรี ๗๖
- ๑) พวกเม็ง เม็ดใน เวลาเย็น สำเรจ ๗๖
- ๑) แลเลง ไหญ่เล็ก มหาดเล็ก กำบนเหล็ก ตับเหล็ก
ลอดเตด เรียงเตด ตดเลบ เลบเดอแนนต์ และเลม ลำเลม ๗๖
- ๑) เวจ จะเหวจ นายเสง ใบเสรจ เสบเต็มเบอร ๗๖
- ๑) แลเห็น เกบเหต ลูกเอน เสนเอน เสยงเอด เอ็มเปรอ ๗๖
- ๑) เสอกุยเฮง หมุแฮม ๗๖
- ๑) จบคำไม ๗๖

๑ อนึ่ง เครื่องหมายที่ใช้ในอักษรไทยมีหลายอย่าง กลมบทร
 ควรสังเกตจำให้รู้ทั่วถึง ไม่ ตนก + น แต่โบราณมา ใช้เป็นไม้โท
 อย่าง ๑ นักปราชญ์ภายหลังจัดเป็นไม้จัตวา สำหรับชกเสียงสูง ใน
 อักษรกลางอย่าง ๑ ใช้กำหนดอักษรที่เขียนตกเขียนพล่งเหมือนว่า
 ข้าพเจ้านายพูดเป็น นายเพง เช่นนอย่าง ๑ เครื่องหมายรูปอย่างนี้ ๑
 บทร

สำหรับใช้ไปบาล ในคำว่า พลเกล้าฯ โปรดเกล้าฯ กรุงเทพฯ
 พลฯ เป็นคำย่ออันไว้ เมื่ออ่านต้องอ่านเต็มความ พลเกล้าฯ อ่านว่า
 หลุเกล้าหลุกระหม่อม โปรดเกล้าฯ อ่านว่าโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 กรุงเทพฯ อ่านว่า กรุงเทพมหานคร พลฯ อ่านว่า พลหัวเจ้าท่าน
 อย่างนคมที่ใช้มาก ๗๕ คน ๗ อย่างนี้ สำหรับใช้ทสนขอความตอนหนึ่ง
 ๗๕ ที่ใช้วงไว้บางแห่งต้องการอ่าน บางที่เขียนผิดไปวงเสียไม่ต้องการ
 อ่าน เหมือนคำว่าตัว (ก) ควกับตัว (ล) อย่างนี้ต้องการอ่าน แต่วง
 ไว้เป็นทสังเกตให้รู้ว่าเป็นตัวแปลก ๗๕ ทวงเสียไม่อ่านนั้น คือเขียนคำ
 เกินไปบ้าง เขียนผิดความไปบ้าง วงทวงเสียไม่อ่าน เหมือนคำว่า
 ข้าพเจ้านายสพนายสน มาให้การต่างพองแก่ท่าน (ตระลาการ)
 ขุนศรีธรรมราช ใจความว่า ๗ เช่นนเป็นตัวอย่าง ๗๕

๑ สักโยกไวพจน์ทั้ง	การันต์
สามเรื่องเรียงรวมกัน	เล่มน
เพียรคิดรวบจัดสรร	สาวสืบ ใวนา
ใดกลาตปราชโปรดข	จดเต็มเต็มเขียน ๗๕

๑ ตรั้จตุไ้คู้ควบ

คิคเพิ่มเต็มประจ่า

หมั้นดจวบเคียงส่า

ค้ำเปลี่ยนเปลกคล้าย ๆ

กั้บค้ำ

ท่อนท่าย

เหนี้ยกแม่น ไม้เฮย

อย่าเคลมคล่าฉงน ๗๕

๑ อนุส่าศนส์อนเสรจสน ส่ารเสคคง

จ่าแนกจ่าฉงแจง

คตคล้ายบ์เคลอบแฝง

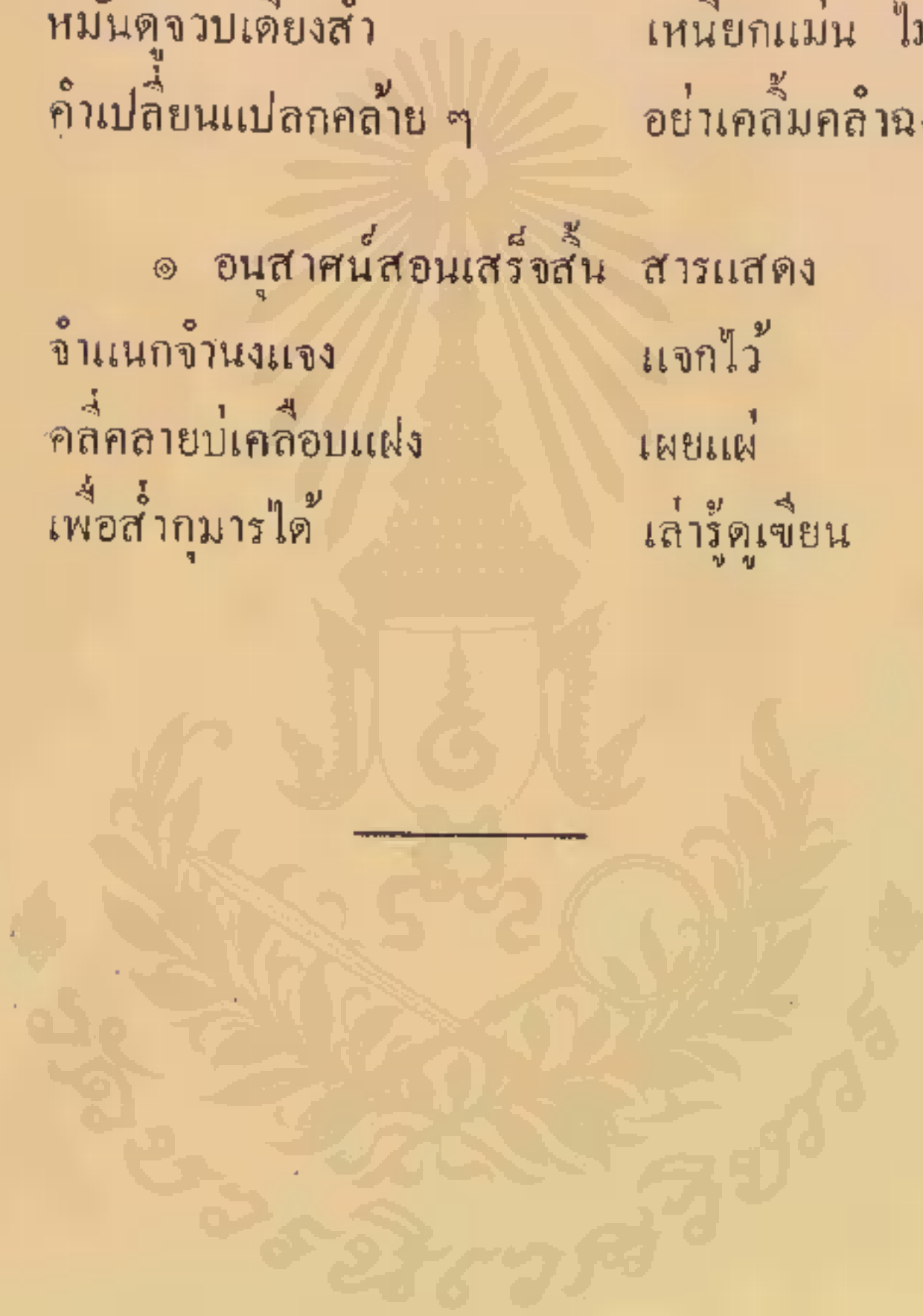
เพอส์่ากุมารไ้

แจกไ้

เผยแผ่

เส่ารู้ค้เขย่น

๗๕

นายเฉลิม หงษ์ภักดี ผู้พิมพ์และจัดโฆษณา
เลขที่ ๒๐ โทร. ๒๐๗๑๔ พ.ศ. ๒๕๐๑

